

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

**Από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό: Η
νοηματοδότηση της μετάβασης από την πλευρά των
νηπίων**

Φοιτήτρια:

Χαντζή Παρασκευή

Επιβλέπουσες:

**Μιχαλοπούλου Αικατερίνη
Χατζοπούλου Κατιφένια-Αγγελική**

ΒΟΛΟΣ 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	6
A. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	7
1. Μετάβαση των νηπίων από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό σχολείο – Εννοιολογικές και θεωρητικές προσεγγίσεις	7
1.1 Διαχωρισμός όρων «σχολική ετοιμότητα» και «σχολική μετάβαση»	7
1.2 Έννοια και σπουδαιότητα της σχολικής ετοιμότητας και της σχολικής μετάβασης ..	7
1.3 Μοντέλα Μετάβασης	12
1.4 Δυσκολίες μετάβασης.....	15
1.5 Προϋποθέσεις για ομαλή μετάβαση	19
2. Η εξέλιξη της προβληματικής της μετάβασης	33
2.1 Η προβληματική της μετάβασης από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό στην Ελλάδα	33
2.2 Η εξέλιξη της προβληματικής της μετάβασης από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό σχολείο	35
B. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	38
3. Ταυτότητα της έρευνας	38
3.1 Αντικείμενο και αναγκαιότητα της έρευνας	38
3.2 Στόχοι και ερωτήματα της έρευνας.....	40
4. Μεθοδολογία έρευνας	41
4.1 Μέσα συλλογής δεδομένων – ερευνητικό εργαλείο	41
4.2 Δειγματοληψία και διεξαγωγή της έρευνας.....	43
5. Περιορισμοί της έρευνας	45
6. Ευρήματα / Ανάλυση	46
6.1 Απόψεις των νηπίων για την επικείμενη αλλαγή	46

6.2 Απόψεις των νηπίων για τα χαρακτηριστικά του δασκάλου και για τον δικό τους μελλοντικό ρόλο.....	50
6.3 Συναισθήματα μετάβασης.....	53
6.4 Γνώσεις για το υλικό περιβάλλον του σχολείου.....	55
6.5 Διαφορές Νηπιαγωγείου και Δημοτικού σχολείου.....	58
7. Συζήτηση αποτελεσμάτων.....	61
8. Συμπεράσματα –Προτάσεις.....	72
9.Αναστοχαστικότητα.....	75
10.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	77
11.ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	81
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ.....	81
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ.....	82
ΕΝΤΥΠΟ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ.....	83
ΣΥΝΕΝΕΥΞΕΙΣ.....	84

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

«Ένα πρωί κίνησα μισό χαρούμενος για το σχολείο...

Ένωθα φόβο μα το χέρι μου ήταν σφηνωμένο βαθιά στη χούφτα του πατέρα μου... Κοντοστάθηκα, δειλίασα το χέρι μου άρχισε να τρέμει μέσα στη μεγάλη ζεστή χούφτα... Ο δάσκαλος πρόβαλε στο κατώφλι... μου φάνηκε άγριος, με μεγάλα δόντια, και κάρφωσα τα μάτια μου στην κορυφή του κεφαλιού του να δω αν έχει κέρατα».

(Καζαντζάκης, Ν., στο Ανθολόγιο για παιδιά του δημοτικού. Μέρος τρίτο σελ. 115).

Ο ερχομός του παιδιού στο εκπαιδευτικό περιβάλλον είναι η πρώτη εκπαιδευτική μετάβαση του παιδιού. Από την στιγμή εκείνη κάθε παιδί έρχεται αντιμέτωπο με πάρα πολλές εκπαιδευτικές μεταβάσεις συνδεδεμένες πάντα με τις μεταβάσεις της ζωής. Μία από αυτές είναι και η μετάβαση του παιδιού από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό. Πολλά παιδιά χαίρονται με την είσοδό τους στο νέο σχολείο ή όπως συνηθίζουν τα ίδια να το αποκαλούν «μεγάλο σχολείο». Το βλέπουν ως κάτι ξεχωριστό, μοναδικό και διαφορετικό. Χαίρονται που θα πάνε σε αυτό διότι θα γνωρίσουν νέα παιδιά, θα μάθουν να γράφουν και να διαβάζουν. Τα παιδιά εκείνη την χρονική περίοδο διακατέχονται από ανάμεικτα συναισθήματα, χαράς, φόβου, λύπης, ανασφάλειας, άγχους και ενθουσιασμού. Όλα αυτά αναδεικνύουν την περίοδο αυτής της μετάβασης ως μια από τις κρισιμότερες στιγμές στην ζωή του παιδιού. Ακόμα, μέσω αυτών των διαφορετικών φάσεων σηματοδοτείται και η προσπάθεια από την πλευρά του παιδιού να προσαρμοστεί στο νέο περιβάλλον. Το παιδί, ο μαθητής, ο νέος εμπλεκόμενος βρίσκεται σε μια προσπάθεια εμπλουτισμού των γνώσεων του, η οποία πολλές φορές τον οδηγεί σε αναθεώρηση των ήδη γνωρισμάτων του. Συνεπώς, όλα αυτά συμβάλλουν στην διαμόρφωση της προσωπικότητάς του καθώς και την μετέπειτα φυσική, συναισθηματική και διανοητική του ανάπτυξη. Η διαδικασία λοιπόν της μετάβασης από την μία εκπαιδευτική βαθμίδα στην άλλη δεν είναι μόνο διαδικασία μάθησης γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων αλλά και διαδικασία μέσω της οποίας το παιδί δομεί την ταυτότητά του και δίνει νόημα στις ανάγκες του.

Αναμφισβήτητα όπως και σε κάθε άλλη μετάβαση έτσι και σε αυτήν υπάρχουν πολλοί παράγοντες που αφορούν το παιδί και επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό την επιτυχία της. Οι παράγοντες αυτοί είναι η οικογένεια, οι φίλοι, το σχολείο και η κοινότητα, παράγοντες που όλοι συνδέονται μεταξύ τους και αλληλεξαρτώνται κατά την περίοδο της μετάβασης. Τα ερωτήματα που οι ίδιοι παράγοντες θέτουν μέσω της εμπλοκής του είναι τα εξής: Ποιος είναι ο ρόλος του;, Με ποιο τρόπο είναι ικανοί να διασφαλίσουν τη συνέχεια στην ζωή, στην εκπαίδευση και στην ανάπτυξη του νηπίου; Τι αλλαγές συμβαίνουν στο παιδί κατά την μετάβαση από την μία εκπαιδευτική βαθμίδα στην άλλη; Πως είναι δυνατόν η επικοινωνία αλλά και η ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ Νηπιαγωγείου και Δημοτικού να επιφέρουν αλλαγές στην

εκπαιδευτική εξέλιξη του νηπίου; Είναι λοιπόν κατανοητό πως ανάμεσα στο παιδί και στο σχολείο μεσολαβούν πολλοί παράγοντες που πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψιν. Για την καλύτερη όμως κατανόηση και υπερνίκηση των εμποδίων της μετάβασης και την υιοθέτηση κατάλληλων πρακτικών είναι απαραίτητη πρώτα απ' όλα η διερεύνηση και η ανάδειξη των γνώσεων, επιθυμιών και αναγκών των παιδιών, καθώς αυτοί είναι και οι «πρωταγωνιστές» που θα φοιτήσουν την επόμενη στο νέο σχολικό περιβάλλον.

Στην παρουσίαση και ενίσχυση αυτών των προβληματισμών αποσκοπεί και η συγγραφή αυτής της έρευνας. Στόχοι της είναι η ανάδειξη των γνώσεων των νηπίων για την έννοια και για τον χώρο του Δημοτικού σχολείου, ο βαθμός επιθυμίας μετάβασης, τα συναισθήματά τους αναφορικά με αυτήν, τα υλικά αντικείμενα που περιέχονται, το κοινωνικό περιβάλλον της τάξης και το σχολείου (πρόσωπα, ρόλοι, επίπεδο σχέσης μαθητή-δασκάλου).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση των απόψεων που τα νήπια έχουν για το Δημοτικό σχολείο και συγκεκριμένα «ποιες είναι οι απόψεις των νηπίων για το Δημοτικό σχολείο». Το ερευνητικό ενδιαφέρον στρέφεται στο σημαντικό γεγονός της μετάβασης των νηπίων από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό σχολείο. Πιο αναλυτικά, μέσα από την έρευνα επιχειρήθηκε η διερεύνηση των απόψεων που τα νήπια έχουν για την έννοια του Δημοτικού σχολείου σε επίπεδο υλικού (υλικά, αντικείμενα, χαρακτηριστικά, εξοπλισμός) και κοινωνικού περιβάλλοντος της τάξης του σχολείου (πρόσωπα, ρόλου και λειτουργία τους στην τάξη καθώς και το επίπεδο σχέσεων μεταξύ δασκάλων και μαθητών). Ακόμα, αξίζει να σημειωθεί πως διερευνήθηκαν τα συναισθήματα και ο βαθμός επιθυμίας των παιδιών για την μετάβασή τους σε αυτό.

Η έρευνα διεξήχθη σε δύο δημόσια Νηπιαγωγεία του δήμου Βόλου και το δείγμα αποτέλεσαν 32 νήπια. Το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε ήταν οι συνεντεύξεις. Πραγματοποιήθηκαν ατομικές συνεντεύξεις σε κάθε νήπιο, προκειμένου να διευκρινιστούν οι απόψεις και οι ιδέες τους για το Δημοτικό σχολείο. Επίσης, χρησιμοποιήθηκε στατιστική ανάλυση προκειμένου να κωδικοποιηθούν τα δεδομένα και να δοθεί μια πιο σαφής και ξεκάθαρη απάντηση.

Από την ποιοτική ανάλυση προέκυψε ότι τα περισσότερα νήπια θεωρούν το Δημοτικό σχολείο χώρο μάθησης και απόκτησης δεξιοτήτων και δείχνουν να γνωρίζουν τα στοιχεία της υλικής του δομής καθώς και τις αρμοδιότητες του δασκάλου/ας. Πιστεύουν πως εκεί θα μάθουν να γράφουν και να διαβάζουν και ο ρόλος του ταυτίζεται κυρίως με το πρότυπο ενός «υπάκουου-ήσυχου παιδιού». Ακόμα, όλα τα παιδιά επιθυμούν να μεταβούν στο Δημοτικό σχολείο. Βέβαια οι παραπάνω απόψεις παρουσιάζουν επιμέρους διαφοροποιήσεις ανάλογα με την ύπαρξη ή μη μεγαλύτερων αδελφών στην οικογένεια.

Λέξεις-κλειδιά: μετάβαση, νήπια, Δημοτικό σχολείο, συναισθήματα, βαθμός επιθυμίας, ρόλος και μεγαλύτερα αδέρφια

A. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Μετάβαση των νηπίων από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό σχολείο - Εννοιολογικές και θεωρητικές προσεγγίσεις

1.1 Διαχωρισμός όρων «σχολική ετοιμότητα» και «σχολική μετάβαση»

Πριν προχωρήσουμε στην ανάλυση του θέματος θα ήταν χρήσιμο να γίνει πρώτα μία προσπάθεια να προσδιοριστούν εννοιολογικά οι όροι *σχολική ετοιμότητα* και *σχολική μετάβαση*. Αρχικά, η έννοια της μετάβασης συνδέεται με την σχολική ετοιμότητα. Η σχολική ετοιμότητα αναφέρεται στο κατά πόσο το παιδί είναι έτοιμο να ανταποκριθεί και να παρακολουθήσει ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα σύμφωνα με την ηλικία του. Αναφέρεται λοιπόν σε δεξιότητες του παιδιού που το καθιστούν ικανό να επωφεληθεί από την προσφορά μάθησής του σχολείου και να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις του. Από την άλλη πλευρά η έννοια της σχολικής μετάβασης περιγράφεται ως το «πέρασμα» από το ένα στάδιο στο άλλο, εστιάζοντας στην διασφάλιση της ομαλής εισόδου και προσαρμογής των παιδιών στο σχολικό περιβάλλον. Χρησιμοποιείται για να δηλώσει μια χρονική περίοδο ανάμεσα σε δύο τύπους διαφορετικών περιβαλλόντων (Ε. Γουργιώτου, 2014).

1.2. Έννοια και σπουδαιότητα της σχολικής ετοιμότητας και της σχολικής μετάβασης

A) Η έννοια της ετοιμότητας

Σύμφωνα με τον Μπαμπινιώτη η λέξη ετοιμότητα δηλώνει *«την ικανότητα άμεσης αντίληψης των ερεθισμάτων και κατάλληλης αντίδρασης»*. Ο όρος σχολική ετοιμότητα βρίσκεται στο επίκεντρο πολλών ερευνητών και ήταν ένας από τους κύριους στόχους το 2000. Αναφέρεται πως από το 2000 και μετά «όλα τα παιδιά θα αρχίζουν το σχολείο έτοιμα να μάθουν» (Μ. Heise, 1994). Αν και αυτός όμως είναι ένας στόχος που θα έπρεπε να ισχύει και να τηρείται από πάντα δυστυχώς δεν συμβαίνει. Στον προσδιορισμό της σχολικής ετοιμότητας εμπλέκονται πολλές δυνάμεις, όπως οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και η κοινότητα, όπου καθοδηγώντας και επηρεάζοντας τα παιδιά καθιστούν δύσκολη την ικανότητα κάποιος να κρίνει αν το παιδί θεωρείται έτοιμο από μόνο του για το επόμενο στάδιο. Ο στόχος λοιπόν της σχολικής ετοιμότητας θεωρείται τόσο ιδανικός όσο και ένα περίπλοκο θέμα, διότι είναι απόρροια πολλών παραγόντων που εξαιτίας της επίδρασης που ασκούν στο παιδί μπορούν να επηρεάσουν την ανάπτυξή του (Μ. D. Welch, B. White, 1999).

Αναλυτικότερα ο όρος σχολική ετοιμότητα αναφέρεται στην ικανότητα του παιδιού να αποκτήσει τις απαραίτητες γνώσεις που απαιτούνται με βάση το χρονικό

έτος της ηλικίας του (Graue, 1993). Στην ουσία βασίζεται στην ικανότητα του παιδιού να αξιοποιήσει στοιχεία από την ωριμότητά του με σκοπό να αφομοιώσει νέα βασισμένα σε καινούργιες εμπειρίες. Επιπροσθέτως, το παιδί κατακτώντας αυτό το στάδιο έχει αναπτύξει νέες ικανότητες και στάσεις, οι οποίες μπορεί να είναι γνωστικές, γλωσσικές, κοινωνικές, ψυχοκινητικές και αυτορυθμιστικές. Ακόμα, έχει πίστη στον εαυτό του, τον εμπιστεύεται, λειτουργεί με αυτοπεποίθηση, γεγονός που τον βοηθά να σχηματίζει σωστά μοντέλα συμπεριφοράς και αυτορρύθμισης. Ανταποκρίνεται έτσι καλύτερα στις νέες απαιτήσεις αλλά και στους καινούργιους ρόλους που καλείται να υιοθετήσει. Όλα αυτά λειτουργούν με αποτελεσματικό τρόπο προς την μάθηση και τη γνώση, καθώς έχοντας σχηματίζει θετική εικόνα για αυτή του δίνεται η δυνατότητα να αποκτήσει και άλλες γνώσεις πιο γενικές που θα τον βοηθήσουν αργότερα ως ενήλικος στην βελτίωση της ποιότητας της ζωής του. Επομένως, όπως γίνεται κατανοητό το παιδί δεν αποτελεί παθητικό δέκτη της εκπαιδευτικής διαδικασίας ούτε είναι υποχείριο των ενηλίκων, αλλά γίνεται λόγος για ένα παιδί όπου λαμβάνοντας υπόψιν το περιβάλλον του παίρνει στοιχεία από αυτό και τα προσαρμόζει στα δικά του προκειμένου να εξελιχθεί κοινωνικά και νοητικά. Είναι λοιπόν δρών υποκείμενο της εκπαιδευτικής διαδικασίας. (R. Kaufman, 2004).

Όπως αναφέρει η Piotrkowski στην Ε. Γιουργιώτου ο όρος σχολική ετοιμότητα αποτελεί ένα σύνολο κοινωνικών, πολιτικών, οικονομικών και εκπαιδευτικών παραγόντων, οι οποίοι ανάλογα με το βαθμό εμπλοκής που έχουν στην ζωή του παιδιού επηρεάζουν την είσοδό του στο σχολείο αλλά και την επιτυχία του. Συνεπώς, η σχολική ετοιμότητα δεν εξαρτάται μόνο από την αναπτυξιακή ικανότητα των παιδιών, αλλά κυρίως από το κατά πόσο το σχολικό περιβάλλον μέσα από τους θεσμούς του θα μπορέσει να αναπτύξει και να ενισχύσει το αναπτυξιακό επίπεδο του κάθε παιδιού. Γίνεται λόγος για μία συνεχή διαδικασία που εμπλέκει όλη την κοινότητα και ζητά την συνεργασία της με το σχολείο και την οικογένεια. Παρ' όλα αυτά όπως επισημαίνουν οι Willer & Bredenkamp η σχολική ετοιμότητα έχει δεχθεί κριτική, καθώς έχει ως βάση της έναν τρόπο διδασκαλίας που δεν μπορεί να αξιολογηθεί έγκυρα αλλά και γιατί δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην ανάπτυξη γνωστικών-νοητικών δεξιοτήτων, με αποτέλεσμα να υποβαθμίζει την ανάπτυξη αλλά και την βελτίωση των υπόλοιπων δεξιοτήτων. Ακόμα, έχει ισχυρισθεί ότι δεν λαμβάνει υπόψιν της τις ατομικές διαφορές, το γεγονός ότι κάθε παιδί έχει ζήσει διαφορετικές καταστάσεις, έχει αποκομίσει άλλες εμπειρίες και τέλος έχει δημιουργήσει έναν δικό του τρόπο ζωής. Ένας ακόμη λόγος για τον οποίο δέχεται κριτική η έννοια αυτή είναι διότι δεν κάνει ξεκάθαρη την θέση του σχολικού θεσμού. Υπάρχουν φορές που αγνοεί την ευθύνη του σχολείου να διαπραγματευτούν την μάθηση για όλα τα παιδιά που οδηγούν σε εξαιρέσεις και δημιουργούν έτσι μια αρνητική ατμόσφαιρα. Ενώ θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικό μια από κοινού προσέγγιση της έννοιας της σχολικής ετοιμότητας γονέων και εκπαιδευτικών, καθώς και οι δύο αυτοί φορείς διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη του παιδιού. Οφείλουν και οι δύο να συνεργαστούν προκειμένου να προάγουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων, στάσεων και αντιλήψεων στοιχεία που τα βοηθήσουν να βελτιώσουν τις ικανότητές τους και έτσι θα επιτευχθεί μια ομαλή μετάβαση από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό σχολείο.

B) Η έννοια της μετάβασης

«Όταν ένα βλαστάρι μεταφυτεύεται από ένα μέρος σε κάποιο άλλο, η μεταφύτευση μπορεί να είναι κίνητρο ή σοκ. Ο προσεχτικός κηπουρός ψάχνει να περιορίσει στο ελάχιστο το σοκ έτσι ώστε το φυτό να επανεγκατασταθεί όσο γίνεται ευκολότερα».

Η παραπάνω σκιαγράφηση του όρου της μετάβασης γίνεται προκειμένου να δείξει την σημασία που έχει η μετάβαση τόσο σαν όρος όσο και σαν πράξη. Όπως ακριβώς λοιπόν η προσεχτική κηπουρός προσπαθεί να ελαχιστοποιήσει το σοκ για τα φυτά που μεταμοσχεύονται από το ένα μέρος στο άλλο, έτσι και οι επαγγελματίες της πρώιμης παιδικής ηλικίας επιδιώκουν να ελαχιστοποιήσουν το σοκ της μετάβασης που αντιμετωπίζουν τα μικρά παιδιά από την προσχολική στον πρώτο χρόνο του σχολείου (Cleave, Jowett & Bate, 1982).

Στην καθημερινότητα του ο άνθρωπος χρησιμοποιεί την έννοια της μετάβασης με κυριολεκτική σημασία για να δηλώσει *«την μετακίνηση από ένα τόπο σε άλλο»*, ενώ στη μεταφορική σημασία δηλώνει *« την εξελικτική που οδηγεί από μία κατάσταση σε άλλη»* (Μπαμπινιώτης, 2002). Η έννοια της μετάβασης αποτελεί ένα μοναδικό, ατομικό και ιδιαίτερο βίωμα για κάθε άνθρωπο, καθώς ο καθένας αντιμετωπίζει με διαφορετικό τρόπο κάθε τι καινούργιο στη ζωή του, επηρεασμένος πάντα από το κοινωνικό του περίγυρο. Βασικό χαρακτηριστικό κάθε μετάβασης είναι η αίσθηση αλλαγής που τη συνοδεύει. Αυτή η αλλαγή με την σειρά της σηματοδοτεί την ικανότητα αντίδρασης και την ενεργοποίηση του μηχανισμού της προσαρμογής με σκοπό να μπορέσει να ξεπεράσει τα εμπόδια και να προσαρμοστεί στις καινούργιες καταστάσεις. Η είσοδος του παιδιού στο σχολείο, σε ένα άγνωστο περιβάλλον για αυτόν και η απομάκρυνσή του από τον θεσμό της οικογένειας μπορεί να συνοδεύεται από συναισθήματα χαράς και ενθουσιασμού αλλά συγχρόνως μπορεί να προκαλέσει φόβους και ανησυχίες δυσχεραίνοντας έτσι την κατάσταση δημιουργώντας ένα ασταθές περιβάλλον (Brostrom, 2002).

Επιπροσθέτως, η παιδαγωγική βιβλιογραφία χρησιμοποιεί τον όρο *σοκ μετάβασης* (transition/transfer shock ή impact of transition/transfer) για να περιγράψει τον ακαδημαϊκό και κοινωνικό αποπροσανατολισμό που βιώνουν οι μαθητές με την μεταφορά τους από το ένα ίδρυμα στο άλλο. Όπως αναφέρουν οι Lenga και Ogden στη Γιουργιώτου το σοκ αυτό οφείλεται στη ψυχολογική ένταση που βιώνει το παιδί και εκδηλώνεται με την μορφή άγχους, ανασφάλειας και φόβου. Όπως μπορεί να γίνει κατανοητό η μεταφορά αυτή εστιάζει κυρίως στην αλλαγή το σχολικού περιβάλλοντος, ο οποίος καθορίζει σε μεγάλο βαθμό και την έκβαση που θα έχουν και οι υπόλοιπες αλλαγές που θα συναντήσει το παιδί. Αυτές περιλαμβάνουν το μαθησιακό πλαίσιο, τη δομή του σχολικού περιβάλλοντος, τους ρυθμούς εργασίας των παιδιών, τους νέους ρόλους που αποκτούν αλλά και τις προσωπικές ευθύνες που συνεπάγονται με αυτό. Ακόμα το σχολείο ακολουθεί νέους-διαφορετικούς κανόνες, όπου τα παιδιά οφείλουν να προσαρμοστούν σε αυτούς και να μην τους παραβαίνουν προκειμένου να μην υπάρξουν συγκρούσεις. Τέλος, οι παρέες ή οι φιλικές ομάδες υιοθετούν νέα πρότυπα συμπεριφοράς. Συνεπώς, τα παραπάνω αποτελούν

σημαντικούς παράγοντες που επηρεάζουν την ψυχολογία και την συμπεριφορά των παιδιών. Επίσης βιώνονται ως ιδιαίτερα αγχώγones και μπορούν να έχουν κατασταλτικές επιπτώσεις στα κίνητρα και στην αυτοεκτίμηση των παιδιών και να επηρεάσουν αρνητικά την πορεία της ανάπτυξής τους. Τους οδηγούν σε νέες καταστάσεις που πρέπει να αντιμετωπίσουν, με αποτέλεσμα να δημιουργείται μία νέα «οικολογία» σχολείου. Τα νέα παιδιά έρχονται να αλληλοεπιδράσουν τόσο μεταξύ τους όσο και με τους ήδη εμπλεκόμενους. Η αλληλεπίδραση αυτή αυτομάτως οδηγεί σε νέες σχέσεις, γεγονός που μπορεί να δημιουργήσει άγχος και έντονους φόβους στους μαθητές, καθώς δεν έχουν τον έλεγχο στις παραμέτρους του νέου περιβάλλοντος στο οποίο εισέρχονται.

Αναλυτικότερα, οι αλλαγές αυτές σχετίζονται:

- με το φυσικό περιβάλλον του κτιρίου και της τάξης, τον εξοπλισμό της τάξης, τις περιοχές παιχνιδιού, τον αριθμός και τις ηλικίες των παιδιών, το προσωπικό, το μέγεθος και την οργάνωση της τάξης. Ο ρυθμός διαβίωσης του παιδιού την ημέρα πιο συστηματικός, καθώς αυξάνονται οι απαιτήσεις και οι δραστηριότητες.
- με την έμφαση που δίνουν τα αναλυτικά προγράμματα στις γνωστικές και όχι στις αναπτυξιακές προσεγγίσεις. Το καθημερινό πρόγραμμα αποκτά πιο δομημένη μορφή και περιέχει μέσα περισσότερο την έννοια της εργασίας, με αποτέλεσμα να εξαλείφει την δυνατότητα φανταστικού παιχνιδιού. Ο σχολικός χώρος του παιδιού διαμορφώνεται κατάλληλα για την σχολική ζωή περιλαμβάνοντας νέο εξοπλισμό για τον μαθητή (τετράδια και βιβλία). Αυτή η νέα δομή περιορίζει σε σημαντικό βαθμό την ελευθερία του παιδιού και δυσκολεύουν την διαβίωσή του μέσα στην μικρή τάξη. Συνεπώς απαιτείται πρόσθετη προσπάθεια προσαρμογής τους παιδιού.
- με τις διαφορές στο ρόλο του προσωπικού. Είναι λογικό οι εκπαιδευτικοί να έχουν διαφορετικές απαιτήσεις στα δύο εκπαιδευτικά ιδρύματα. Διαφέρει ο τρόπος συμπεριφοράς τους, οι προσδοκίες τους, οι στάσεις τους και οι οπτικές τους, διότι προσαρμόζονται κάθε φορά στο αντίστοιχο περιβάλλον.
- με τις αλλαγές στις ομάδες των συνομήλικών, όπου τα παιδιά με τον ερχομό τους συναντούν άτομα με διαφορετικές κοσμοαντιλήψεις και έχουν την ανάγκη να κάνουν καινούργιους φίλους. Οι κοινωνικές σχέσεις των μαθητών διαφοροποιούνται στο σχολείο και μετατρέπονται σε πολυδιάστατες που χαρακτηρίζονται και καθορίζονται από τα καθήκοντα, τις υποχρεώσεις, τα δικαιώματα, τις διεκδικήσεις, τον ανταγωνισμό και την συνεργασία στις δραστηριότητες της ομάδας.
- με τις αλλαγές στον τρόπο εμπλοκής των γονέων και των εκπαιδευτικών στα δύο ιδρύματα (Νηπιαγωγείο και Δημοτικό), καθώς και με τις διαφορετικές προσδοκίες και απαιτήσεις τους στην μάθηση και στην ανάπτυξη των παιδιών τους.

Όπως αναφέρει ο Κιτσαράς στους Γ. Μπαγάκης, Ε. Διδαχού, Φ. Βαλμάς, Μ. Λουμάκου και Μ. Πομώνης (2006), η μετάβαση δεν αποτελεί μόνο για τα παιδιά μια

περίοδο σημαντικών αλλαγών αλλά και για τους γονείς, καθώς οι ίδιοι είναι αυτοί που θα προετοιμάσουν τα παιδιά τους ψυχολογικά για αυτήν την αλλαγή. Το πρόβλημα της μετάβασης του παιδιού απασχολεί πολλές χώρες του κόσμου, διότι κατέχει σημαντικό ρόλο στην ομαλή ένταξη του παιδιού στο δημοτικό σχολείο και στην μετέπειτα εξέλιξή του. Παρακάτω παρατίθενται κάποιες αρχές που βοηθούν στο ξεπέρασμα των δυσκολιών και οι οποίες παρατηρούνται κατά την μετάβαση του παιδιού από το ένα επίπεδο στο άλλο.

- « Η αρχή της *ατομικότητας* και της *διαφοροποίησης*»
- « Η αρχή της *ελεύθερης επιλογής*»
- « Η αρχή της *συνεργατικότητας*»
- « Η αρχή της *συνέχειας*»

Αναλύοντας τις δύο τελευταίες η αρχή της συνεργασίας αναφέρεται στην συνεργασία του Νηπιαγωγείου και του Δημοτικού σχολείου, τη συνεργασία του Νηπιαγωγείου με τους γονείς και τέλος τη συνεργασία του Νηπιαγωγείου και της οικογένειας με την κοινότητα. Περιλαμβάνει λοιπόν την συμμετοχή όλων των φορέων κοινωνικοποίησης των παιδιών και αυτών εκτός σχολείου. Πιο αναλυτικά επισημαίνεται η σχέση που αναπτύσσουν αυτοί οι τρεις φορείς μεταξύ τους και πως μέσα από την συνεργασία τους λειτουργούν και επηρεάζουν την ψυχολογία και την επίδοση των παιδιών. Δεν αρκεί μόνο η τυπική επικοινωνία και επαφή αλλά κρίνεται απαραίτητη και η δημιουργία ουσιαστικής σχέσης. Ο όρος λοιπόν *συνεργασία* αναφέρεται σε κάτι προγραμματισμένο και ολοκληρωμένο και επιδιώκει μια συμφωνία για να εργαστούν προς την κατεύθυνση κοινών στόχων και να μοιράζονται και οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί τα οφέλη της αμοιβαίας αυτής σχέσης (Epstein, 1992).

Όσον αφορά την αρχή της «συνέχειας» περιλαμβάνει τις ακόλουθες τρεις διαστάσεις:

- Η **οριζόντια διάσταση**, η οποία αναφέρει ότι οι αξίες και οι συμπεριφορές που αποκτά το παιδί στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό πρέπει να συμφωνούν με τους κανόνες, τις τάσεις και τις αξίες της οικογένειας.
- Η **κάθετη διάσταση**, όπου επισημαίνει την προσδοκώμενη και επιθυμητή συμπεριφορά του παιδιού και πόσο αυτή συμφωνεί με το Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό σχολείο.
- Τέλος, η **διδακτική-μεθοδολογική διάσταση**, η οποία αναφέρεται στην περίπτωση που η έννοια της μετάβασης αποκτά διαφορετική σημασία από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό εξαιτίας της αλλαγής των κανόνων και των θεσμών που μεσολαβούν μεταξύ αυτών των δύο σταδίων. Αναλυτικότερα, η έννοια της μάθησης αλλάζει μορφή, καθώς ο παιγνιώδης χαρακτήρας που έχει στο Νηπιαγωγείο γίνεται πιο αυστηρά προγραμματισμένος στο Δημοτικό. Στόχο το Δημοτικό έχει την επίδοση και την απόδοση του μαθητή.

Αξίζει να σημειωθεί το γεγονός ότι η τήρηση της αρχής της «συνέχειας» κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική για την ομαλή ανάπτυξη του νηπίου, λόγω της μεγάλης αλλαγής που βιώνει το παιδί με την μετάβασή του από το ένα περιβάλλον στο άλλο, είτε αυτό είναι οικογένεια-Νηπιαγωγείο, είτε Νηπιαγωγείο-Δημοτικό. Το παιδί δέχεται την επίδραση από διάφορους φορείς όπως είναι η

οικογένεια, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, η προσχολική και σχολική αγωγή, οι οποίοι επηρεάζουν τη ψυχολογία του και συμβάλλουν στη διανοητική του ανάπτυξη, τη συμπεριφορά του, τη διάπλαση του χαρακτήρα του και γενικά τη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του. Για την υπερνίκηση των προβλημάτων, που δημιουργούνται κατά το μεταβατικό στάδιο του παιδιού από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο, είναι ανάγκη να υπάρχει συνεργασία αυτών των φορέων μεταξύ τους. Χρειάζεται εναρμόνιση των σχέσεων και των σκοπών των δύο βαθμίδων εκπαίδευσης, συνεργασία, συνέπεια και ευελιξία. Όπως, τέλος, θα πρέπει να υπάρχει μία αρμονική συνεργασία, ανάμεσα στο νηπιαγωγείο και την οικογένεια, για την ομαλή μετάβαση του παιδιού στο χώρο του σχολείου. (Κιτσαράς στο Γ. Μπαγάκης, Ε. Διδαχού, Φ. Βαλμάς, Μ. Λουμάκου, Μ. Πομωνής, 2006).

1.2 Μοντέλα Μετάβασης

1.3.1 Μοντέλο Ικανοτήτων

Τα μοντέλα που χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν την έννοια της μετάβασης είναι το *μοντέλο ικανοτήτων* και το *αναπτυξιακό οικολογικό μοντέλο*. Σύμφωνα με το πρώτο μοντέλο το παιδί γίνεται αντιληπτό με βάση τα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες που έχει αναπτύξει εκείνη την χρονική στιγμή της φοίτησης στο σχολείο. Για την ακρίβεια δίνεται έμφαση στις δεξιότητες του παιδιού, όπως για παράδειγμα αν πρόκειται για την μετάβαση του παιδιού από το Νηπιαγωγείο στην Α' τάξη του Δημοτικού ελέγχεται κατά πόσο γνωρίζει την αλφαβήτα. Μερικά στοιχεία που αποτελούν καθοριστικό ρόλο στην προσαρμογή του παιδιού κατά την φάση της μετάβασης είναι κατά κύριο λόγο οι γνώσεις που έχει κατακτήσει το παιδί εκείνη την στιγμή, το επίπεδο ωριμότητάς του, η χρονολογική ηλικία και η ικανότητα ετοιμότητας. Ένα σημαντικό γεγονός που αξίζει να σημειωθεί είναι ότι το μοντέλο ικανοτήτων δεν λαμβάνει υπόψιν του τις προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες που μπορεί να διαθέτει το παιδί μέσα από την αλληλεπίδρασή του με τους γύρω του. Συγκεκριμένα δεν δίνει προσοχή στα οικολογικά χαρακτηριστικά που επηρεάζουν την απόδοση του παιδιού. Αυτά μπορεί να είναι η ποιότητα διδασκαλίας στη τάξη ή η στάση του εκπαιδευτικού (Downer, Driscoll, και Pianta, 2006). Η ικανότητα λοιπόν ετοιμότητας του παιδιού είναι εκείνη που θα καθορίσει αν το παιδί μπορεί αν προχωρήσει στο επόμενο στάδιο. Παραμένει ένα ατομικό πρόβλημα που δεν σχετίζεται με κανένα παράγοντα από το περιβάλλον του. Σύμφωνα με την θεωρία αυτή η μετάβαση συνδέεται με την ετοιμότητα και προσεργμάται με το αν το παιδί αναγνωρίζει τα χρώματα, τα σχήματα, την διεύθυνσή του, το όνομά του, με το αν αναγνωρίζει κάθε αντικείμενο, να αναγνωρίζει όμοια αντικείμενα, να λέει την αλφαβήτα, να διαβάσει, να γράφει και να μετράει ως το δέκα. Ακόμα η συμπεριφορά του θεωρείται ως ένα δείγμα ωριμότητας, καθώς ανάλογα με την κατάσταση η συμπεριφορά του πρέπει να διαφέρει και να προσαρμόζεται ανάλογα. Σε κάθε περίπτωση όμως κρίνεται αναγκαίο να επιδεικνύει μια καλή συμπεριφορά που να

είναι κοινωνικά αποδεχτή (M. P. Carlton & A. Winster, 1999). Η αξιολόγηση του μοντέλου αυτού γίνεται μέσω χρήση κλιμάκων ελέγχου και έχει ως σκοπό την μέτρηση γνώσεων, δεξιοτήτων και συμπεριφορών. Αδυνατεί λοιπόν στο γεγονός ότι όταν το παιδί έρχεται στο σχολείο «κουβαλά» μαζί του τις ήδη υπάρχουσες γνώσεις, οι οποίες μπορούν να λειτουργήσουν ως «στηρίγματα» στην οικοδόμηση της νέας γνώσης (Downer, Driscoll, και Pianta, 2006).

1.3.2 Αναπτυξιακό οικολογικό μοντέλο

Από την άλλη πλευρά το αναπτυξιακό οικολογικό μοντέλο λαμβάνει υπόψιν του μία σειρά από παράγοντες που αφορούν το παιδί, το σχολείο και την κοινότητα και οι οποίες βρίσκονται σε συνεχή αλληλεπίδραση και επικοινωνία μεταξύ τους. Σε αυτό το μοντέλο το παιδί αντιμετωπίζεται ολικά. Δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην σταθερότητα και στην «δυναμική των σχέσεων» μεταξύ σχολείου, οικογένειας και κοινότητας και τους εμπλέκει κατά τη διαδικασία της μετάβασης από το ένα επίπεδο στο άλλο (M. Ευαγγέλου, 2016). Σύμφωνα με τον Bronfenbrenner «*Η ανθρώπινη ανάπτυξη είναι μια δυναμική και αμοιβαία διαδικασία που αρχίζει με τη γενετική προικοδότηση και αποκαλύπτεται ως αποτέλεσμα των αλληλεπιδράσεων με τα ποικίλα επίπεδα του περιβάλλοντος*». Οι κοινωνικές και ακαδημαϊκές δεξιότητες των παιδιών είναι ιδιαίτερα μεταβαλλόμενες κυρίως τα πρώτα χρόνια της ζωής τους. Συνεπώς, το παιδί μπορεί να κάνει κάτι σήμερα που να συμβαδίζει με το επίπεδο ωριμότητάς του και με την χρονολογική ηλικία αλλά μπορεί την επόμενη μέρα να κάνει κάτι άλλο που να θεωρείται περισσότερο ανώριμο για την ηλικία του.

Τα μέρη από τα οποία αποτελείται το μοντέλο αυτό είναι:

- I. Μικροσύστημα: Περιλαμβάνει τις δραστηριότητες, τους ρόλους και τις αλληλεπιδράσεις του ατόμου με το άμεσο περιβάλλον του (π.χ του παιδιού με την οικογένεια ή με το σχολείο).
- II. Μεσοσύστημα: Εδώ αναφέρονται οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ δύο ή περισσότερων μικροσυστημάτων (π.χ οικογένεια με σχολείο).
- III. Εξωσύστημα: Περιγράφονται τα κοινωνικά πλαίσια και οι οργανισμοί, οι οποίοι βρίσκονται έξω από το άμεσο περιβάλλον του παιδιού, παρ' όλα αυτά όμως με τις αποφάσεις του τον επηρεάζουν και είναι δυνατόν να προκαλέσουν δυσκολίες στην ακαδημαϊκή επίδοσή του (π.χ η ποιότητα της εκπαίδευσης).
- IV. Μάκροσύστημα: Είναι οι αξίες, οι νόμοι και οι συνήθειες της κοινωνίας μέσα στην οποία ζει το άτομο.

Επιπροσθέτως, τονίζει ότι καθοριστικής σημασίας τίθεται η συνεργασία και η επικοινωνία μεταξύ της οικογένειας του παιδιού, του σχολείου και της κοινότητας. Μ' αυτό τον τρόπο είναι δυνατόν να δημιουργηθούν υγιείς σχέσεις που θα στηρίζονται στην εμπιστοσύνη και που θα βοηθήσουν το παιδί να έχει αρχικά τόσο μια ομαλή μετάβαση αλλά και στη συνέχεια να μάθει. Μέσα από όλα αυτά η

προσαρμογή του παιδιού στο νέο περιβάλλον θα γίνει ευκολότερη. Επίσης, θα υπάρξει μια συνέχεια στις δραστηριότητες του σχολείου και αυτές της οικογένειας. Οι δύο φορείς θα βρίσκονται σε συνεχή επαφή και θα συνεργάζονται προκειμένου να βοηθήσουν το παιδί να αναπτυχθεί ολόπλευρα και να αναπτύξει μια υγιή προσωπικότητα. Γίνεται λόγος λοιπόν για ένα πλέγμα σχέσεων και αλληλεπιδράσεων ανάμεσα σε ανθρώπους, χώρους και θεσμούς που δρουν μέσα στο χρόνο και διαμορφώνουν το λεγόμενο οικολογικό σύστημα μετάβασης. Συνεπώς, λοιπόν, σε αυτό το μοντέλο αναφέρονται πολλαπλά συστήματα που συνδέουν το άμεσο (όπως είναι οι γονείς, εκπαιδευτικοί και συνομήλικοι) με το έμμεσο (όπως πολιτισμός και κοινωνία) περιβάλλον του παιδιού, θεωρώντας πως το κάθε περιβαλλοντικό επίπεδο επηρεάζει το άλλο με την πάροδο του χρόνου.

Βέβαια, όπως αναφέρει η Ε. Γουργιώτου μια τέτοια παραδοχή δεν αρκεί αν ο εκπαιδευτικός δεν μεταβεί σε συνεργασία με τον σύλλογο γονέων και κηδεμόνων. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να λάβει υπόψιν του κάποιες βασικές παραδοχές, όπως: α) να εστιάζει στη συνολική ανάπτυξη του παιδιού, δηλαδή στη κοινωνική, γνωστική, συναισθηματική και φυσική, β) να συνεργάζεται σε σταθερή βάση με την οικογένεια του παιδιού αλλά και με τους αρμόδιους σχολικούς φορείς, όπως ψυχολόγους, γ) να υπάρχει κατανόηση και ευαισθητοποίηση στις δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίζει η οικογένεια και κατά πόσο αυτές επηρεάζουν ή όχι την σχολική επίδοση του παιδιού, δ) να λαμβάνει υπόψιν τις πολιτισμικές και γλωσσικές προτιμήσεις του παιδιού, αλλά και να υπάρχει κατάλληλη προσαρμογή του εκπαιδευτικού έργου στις δυνατότητες και τις ανάγκες των μαθητών ε) ο κάθε φορέας να συνειδητοποιήσει την σημασία του ρόλου και πως με την στάση του μπορεί να επηρεάσει την πνευματική εξέλιξη του παιδιού και στ) να υπάρχει κατάλληλη ευελιξία στην εφαρμογή όλων των παραπάνω, ώστε να μπορέσουν όλοι να ανταποκριθούν με ευκολία.

Μετάβαση λοιπόν σύμφωνα με το μοντέλο αυτό σημαίνει ότι υπάρχει ένα κατάλληλο οργανωτικό-διοικητικό πλαίσιο, όπου ενεργοποιεί και στηρίζει τις διαδικασίες που οφείλουν να αναπτύξουν οι εμπλεκόμενοι πριν, κατά και με μετά την μετάβαση. Έτσι, διασφαλίζεται η ομαλή είσοδος και η προσαρμογή των νηπίων στο δημοτικό σχολείο. Αυτή με την σειρά της οδηγεί τους μαθητές στην ανάπτυξη ευθύνης σχετικά με την αυτορρύθμισή τους. Υπάρχει τόσο ατομική αυτορρύθμιση για τον τρόπο συμπεριφοράς τους, για την ανάπτυξη θετικής εικόνας και επικοινωνίας με συνομήλικους, για θέματα διαχείρισης άγχους και διαπροσωπικών συγκρούσεων, όσο και συλλογική αυτορρύθμιση για την επίτευξη κοινών στόχων, όπως είναι η επιτυχία στη σχολική εργασία. Εν κατακλείδι, το αναπτυξιακό οικολογικό μοντέλο ορίζεται ως ένα σύνολο ιδεών και νοημάτων δοσμένο από τους ανθρώπους που συμμετέχουν στην οικογένεια, στο σχολείο και στην κοινότητα και μοιράζονται όλοι μαζί τις εμπειρίες που προσφέρει το σχολείο. Το αναπτυξιακό/οικολογικό μοντέλο αγκαλιάζει την ιδέα ότι η μετάβαση στο σχολείο είναι μια συνεχής, δομημένη από σχέσεις διαδικασία σε πολλαπλά επίπεδα. Η ενεργός συνεργασία μεταξύ των πρωταγωνιστών - κλειδιών στην διαδικασία της μετάβασης-εκπαιδευτικών, γονέων, διευθυντών, στελεχών εκπαίδευσης, διοικητικών αρχών και τοπικής κοινότητας-είναι θεμελιώδης στη διασφάλιση μιας επιτυχημένης μετάβασης στο δημοτικό σχολείο.

1.3 Δυσκολίες μετάβασης

A) Συνεργασία γονέων με τους εκπαιδευτικούς

Σήμερα, ένα θέμα που απασχολεί πάρα πολλούς θεωρητικούς είναι κατά πόσο οι γονείς συνεργάζονται και επικοινωνούν με τους εκπαιδευτικούς. Δεν είναι λίγες οι φορές που παρουσιάζονται προβλήματα συνεργασίας ανάμεσα στο σχολικό και οικογενειακό περιβάλλον και τα οποία δυσχεραίνουν την ομαλή μετάβαση του παιδιού στο Δημοτικό σχολείο. Γονείς λοιπόν και εκπαιδευτικοί δεν συνεργάζονται σωστά. Πολλές φορές μάλιστα δίνουν την εντύπωση «πως ανήκουν σε δύο αντιμαχόμενα στρατόπεδα, όπου μάχονται ο καθένας χωριστά για το καλό του παιδιού». Το παιδί όμως δεν βγαίνει ποτέ κερδισμένο σε μια τέτοια μάχη, διότι οι άνθρωποι που βρίσκεται σε επαφή μαζί τους πρέπει να είναι δίπλα του, να του συμπαραστέκονται, να συνεργάζονται και να επικοινωνούν προκειμένου να δημιουργήσουν χώρους δημιουργικούς, όπου τα παιδί θα ξεδιπλώσει τα ταλέντα του (Α. Αλευριάδου, Κ.Π. Βρυγιώτη, Α.Γ. Κυρίδης, Ε. Σιβροπούλου-Θεοδοσιάδου, Κ. Χρυσοφίδης,)

Επιπροσθέτως, αξίζει να σημειωθεί ότι αν και στην Ελλάδα δεν έχουν γίνει πολλές έρευνες που να δείχνουν τον βαθμό συνεργασίας μεταξύ οικογένειας και σχολείου, παρ' όλα αυτά έχει διαπιστωθεί πως τα επίπεδα επικοινωνίας είναι χαμηλά και όσες φορές συμβαίνει αυτή επικεντρώνεται μόνο στα τυπικά μέρη, όπως ενημέρωση για την πρόοδο του παιδιού ή συμμετοχή σε σχολικές γιορτές. Μάλιστα, στο Νηπιαγωγείο πολλές φορές δεν συμβαίνει ούτε αυτό. Η ανάμειξη της οικογένειας στα θέματα του σχολείου αρχίζει και εμφανίζεται σιγά σιγά όταν το παιδί εισέρχεται στο Δημοτικό, όπου οι απαιτήσεις του παιδιού προς το σχολείο αυξάνονται. Και εκεί όμως η συμμετοχή των γονέων βασίζεται κυρίως στο διάβασμα του παιδιού στο σπίτι και στην παρακολούθηση των εργασιών του. Μόνο ένα μικρό μέρος γονέων συμμετέχει σε δραστηριότητες όπως για παράδειγμα παρακολούθηση συνεδριάσεων του συμβουλίου του τοπικού σχολείου ή συμμετοχή στον Σύλλογο γονέων και κηδεμόνων. Μικρότερος ακόμα αριθμός εκφέρει την άποψη του και προτείνει τρόπους αντιμετώπισης των σχολικών προβλημάτων. Συνεπώς, το μεγαλύτερο μέρος των γονέων ενδιαφέρεται για την πρόοδο του παιδιού του και την σχολική επίδοση. Στην Ελλάδα η νομοθεσία (ν. 1566/85, άρθρο 53) προβλέπει την συμμετοχή των γονέων σε θέματα διοικητικά και διαδικαστικά της σχολικής κοινότητας και ακόμα υπογραμμίζει την ανάγκη συνεργασίας του/της νηπιαγωγού με την οικογένεια σε τακτά χρονικά διαστήματα για την ενημέρωση των γονέων. Δεν υπάρχει όμως κάποιο επίσημο πρόγραμμα της πολιτείας για τους τρόπους και τις μεθόδους προσέγγισης,

επικοινωνίας και συνεργασίας σχολείου-οικογένειας. Συνήθως, ο ρόλος των γονέων περιορίζεται σε καθήκοντα ρουτίνας, πολιτιστικές δραστηριότητες, ενημέρωση γονέων από τους δασκάλους, προβλήματα σχολείου, συμπαράσταση στο έργο των σχολείων.

Η έλλειψη χρόνου φαίνεται να είναι ένα από τα σημαντικότερα εμπόδια και το οποίο μειώνει σε σημαντικό βαθμό την πραγμάτωση αυτής της επικοινωνίας. Σε πολλές οικογένειες σήμερα εργάζονται και οι δύο γονείς, πράγμα που καθιστά δύσκολο την εύρεση χρόνου. Μάλιστα πολλοί γονείς κάνουν και δεύτερη δουλειά, γεγονός που αναπόφευκτα οδηγεί στην μείωση του χρόνου που αφιερώνεται στο σπίτι για τα παιδιά και για τις σχολικές τους υποχρεώσεις. Αυτό δικαιολογείται και από το γεγονός ότι δεν υπάρχουν αρκετές προγραμματισμένες συναντήσεις για ενημέρωση και συνεργασία με τους γονείς. Συνήθως οι ώρες των συναντήσεων γίνονται μέσα στο εργασιακό ωράριο των γονέων και όχι απόγευμα και πολλές φορές μέσα στα ασφυκτικά πλαίσια του διαλείμματος ή στην καλύτερη περίπτωση στη διάρκεια μιας διδακτικής ώρας. Ο χώρος συνάντησης με τους εκπαιδευτικούς είναι συνήθως ακατάλληλος αφού πραγματοποιείται πολλές φορές παρουσία άλλων ατόμων, γεγονός που εμποδίζει τη σωστή επικοινωνία.

Συγκεκριμένα, θα μπορούσαμε να πούμε ότι γονείς και εκπαιδευτικοί έρχονται αντιμέτωποι με σημαντικά εμπόδια όταν προσπαθούν να συνεργαστούν. Μερικά από τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γονείς είναι:

- Έλλειψη χρόνου
- Έλλειψη συνεργασίας
- Έλλειψη άνεσης σχετικά με το σχολικό περιβάλλον

Ενώ, μερικά από τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γονείς στην προσπάθειά τους να συνεργαστούν με τους γονείς είναι:

- Έλλειψη χρόνου
- Έλλειψη συνεργασίας
- Έλλειψη ανάλογης εκπαίδευσης
- Έλλειψη άνεσης απέναντι στους γονείς

Συμπληρωματικά, αξίζει να αναφερθεί πως πολλοί γονείς αισθάνονται άβολα στο σχολικό περιβάλλον και στην επικοινωνία τους με τους εκπαιδευτικούς, διότι είτε δεν μιλάνε τα επίσημα γλώσσα, είτε έχουν παιδιά με ειδικές ανάγκες. Οι γονείς αυτοί όπως είναι λογικό χρειάζονται περισσότερα κίνητρα προκειμένου να συμμετάσχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία. Δυστυχώς, όμως κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει για το λόγο ότι αν και υπάρχουν εκπαιδευτικά προγράμματα δεν προωθούν την ανάμειξη και την ένταξη αυτών των παιδιών και συνάμα ούτε των γονέων. Εξάλλου τέτοια εργαστήρια φέρνουν σε δύσκολη θέση τους γονείς, με αποτέλεσμα αυτό να χειροτερεύει την κατάσταση και να τους αποστασιοποιεί όλο και περισσότερο. Κάτω από αυτές τις συνθήκες λοιπόν ένα μεγάλο μέρος των γονέων μένει ανενημέρωτο και αβοήθητο, ενώ θα μπορούσε να συμμετάσχει και εκείνο και να βοηθάει τα παιδιά στις δραστηριότητες του στο σπίτι. Συνεπώς, «η διαδικασία της οικογενειακής αγωγής δεν είναι μεθοδευμένη αλλά συμπτωματική και ευκαιριακή». Δεν δέχονται όλα τα παιδιά τις ίδιες επιδράσεις από τις οικογένειές τους. Η διαφοροποίηση εξαρτάται από

οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτικούς, μορφωτικούς και ψυχολογικούς παράγοντες (Α. Αλευριάδου, Κ.Π. Βруνιώτη, Α.Γ. Κυρίδης, Ε. Σιβροπούλου-Θεοδοσιάδου, Κ. Χρυσοφίδης,). Σύμφωνα με τον Μάνεση, οι εκπαιδευτικοί τείνουν να ενημερώνουν τους γονείς ανώτερης κοινωνικής τάξης για θέματα που σχετίζονται όχι μόνο για την πρόοδο του παιδιού τους αλλά δίνουν αναλυτικές πληροφορίες γενικότερα για τα σχολικά θέματα όπως την εργασία τους στο σχολείο και στο σπίτι καθώς και την αντίστοιχη συμπεριφορά τους. Υπάρχει λοιπόν μεγαλύτερη αλληλεπίδραση, διότι αυτοί οι δύο συμβουλεύουν ο ένας τον άλλον, γεγονός που είναι υπέρ των παιδιών. Αντίθετα, κάτι τέτοιο δεν παρατηρείται στις οικογένειες παιδιών από άλλη χώρα. Οι αλλοδαποί μαθητές στην Ελλάδα υφίστανται μία σχέση διακρίσεων και προκαταλήψεων, διότι η οικογένεια τους δεν είναι ενταγμένη στο κοινωνικό σύνολο λόγω των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων και επειδή δεν λειτουργεί ουσιαστικά η ένταξη του παιδιού, η δημιουργία ενός δικτύου αναδεικνύεται δύσκολη. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί δεν ξέρουν πώς να χειριστούν τέτοια θέματα, με αποτέλεσμα και οι γονείς να έρχονται σε δύσκολη θέση και την επόμενη φορά που θα έρθουν να πάρουν τα παιδιά τους από το σχολείο η επικοινωνία να βασίζεται μόνο στα τυπικά σχετικά με τις δυσκολίες μάθησης ή προόδου του παιδιού.

Επίσης, αξίζει να σημειωθεί πως τόσο οι γονείς όσο και οι εκπαιδευτικοί έχουν υιοθετήσει άσχημες γνώμες ο ένας για τον άλλον, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν ακατάλληλες και αντιπαραγωγικές στάσεις που δυσχεραίνουν σε σημαντικό βαθμό την ανάπτυξη και την διατήρηση μιας καλής και συνεργάσιμης σχέσης ανάμεσά τους. Παρακάτω επισημαίνονται κάποιες σχέσεις για το πώς οι εκπαιδευτικού βλέπουν τους γονείς. Φυσικά αυτές οι μορφές σχέσεων δεν είναι η αντικειμενική πραγματικότητα και για αυτό το λόγο αποτελούν και σημαντικά εμπόδια στην σχέση τους με τους γονείς των μαθητών.

- Οι γονείς ως ευάλωτες πελάτες: Οι εκπαιδευτικοί βλέπουν τους γονείς ως ευάλωτους και αβοήθητους που χρειάζονται την κατεύθυνση των δασκάλων. Χαρακτηρίζονται ως «αδύναμες ψυχές που σφάλουν θανάσιμα». Δεν ξέρουν ποιο είναι το σωστό για τα παιδιά τους αλλά ούτε και διαθέτουν τεχνικές για βοήθεια. Αυτή η άποψη είναι λάθος για το λόγο ότι οι γονείς χρειάζονται τους εκπαιδευτικούς όσο και οι εκπαιδευτικοί τους γονείς.
- Οι γονείς ως ασθενείς: Εδώ υποστηρίζεται η άποψη από τους εκπαιδευτικούς ότι όταν ένας γονιός έχει παιδί με αναπηρία τότε καθίσταται αυτομάτως υποψήφιος για ψυχοθεραπεία ή φαρμακοθεραπεία. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι αυτή η άποψη θεωρείται αρκετά στερεοτυπική για το λόγο ότι δημιουργούνται ομάδες, όπου η κυρίαρχη ομάδα αποκλίνει την μειονοτική.
- Οι γονείς ως λιγότερο νοήμονες από τους εκπαιδευτικούς: Δεν είναι λίγες οι φορές όπου οι εκπαιδευτικοί θεωρούν τους γονείς ως κατώτερους του, διότι εκείνοι ως «ειδικοί» ξέρουν ποιο είναι το καλύτερο για τα παιδιά. Αυτό κάνει τους γονείς να φαίνονται λιγότερο νοήμονες και ότι δεν μπορούν να πράξουν βοηθητικά και αντικειμενικά για τα παιδιά τους. Μ' αυτό τον τρόπο μένουν στο

περιθώριο και αφήνονται στα χέρια των εκπαιδευτικών για να τους καθοδηγήσουν εκείνοι.

- Οι γονείς ως αντίπαλοι: Η παραπάνω αντίληψη οδηγεί στην δημιουργία μιας άποψης όπου οι γονείς φαίνονται ως αντίπαλοι των εκπαιδευτικών. Είναι εκείνοι που θέλουν να τους πάνε κόντρα, να διαφωνήσουν μαζί τους και πολλές φορές ισχυρίζονται ότι λόγω του ρόλου των γονέων που έχουν ξέρουν καλύτερα τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του παιδιού τους. Οι εκπαιδευτικοί από την άλλη λόγω του επαγγέλματός τους πιστεύουν πως αν ακολουθήσουν τις εκπαιδευτικές μεθόδους θα βοηθήσουν τα παιδιά να τα καταφέρουν. Συνεπώς, μια τέτοια κατάσταση δημιουργεί ένα αρνητικό κλίμα, με αποτέλεσμα οι σχέσεις αυτών των δύο να έχουν μια άσχημη αρχή.
- Η τάση για ετικετοποίηση των γονέων: Πολλοί εκπαιδευτικού έχουν την τάση να ετικετοποιούν τους γονείς, προσδιορίζοντάς τους με επίθετα, όπως «αυστηρός», «πολύ συναισθηματικός», «παράλογος», «προβληματικός». Τέτοιοι προσδιορισμοί όμως δεν βοηθούν καθόλου στην ανάπτυξη και στην διατήρηση ομαλών σχέσεων μεταξύ του γονέα και του εκπαιδευτικού. Αντίθετα, μάλιστα δυσχεραίνει ακόμα περισσότερο την επικοινωνία τους, διότι στιγματίζει και κατηγοριοποιεί τους γονείς.

B) Συνεργασία νηπιαγωγείου και δημοτικού

Νηπιαγωγοί και δάσκαλοι έχουν διαφορετικές οπτικές για την σχολική μετάβαση των παιδιών. Συγκεκριμένα, παρατηρείται ένα έλλειμμα επικοινωνίας που υπάρχει μεταξύ νηπιαγωγών και δασκάλων και οι εκπαιδευτικές μέθοδοι μεταξύ τους διαφέρουν σε σημαντικό βαθμό. Την τελευταία δεκαετία βασικές αλλαγές στους σκοπούς της εκπαίδευσης, στο περιεχόμενο και στις αρχές έχουν γίνει φανερές. Είναι πολλά τα εμπόδια που παρεμβαίνουν και τα οποία δυσχεραίνουν την επικοινωνία μεταξύ αυτών των δύο θεσμών. Μια συνοπτική παρουσίαση αυτών είναι:

- **Ασαφείς στόχοι:** Η συνήθης πρακτική στο νηπιαγωγείο φαίνεται να δίνει έμφαση στο παιχνίδι, να ενδυναμώνει σε σημαντικό βαθμό τις δημιουργικές και αισθητικές δραστηριότητες των νηπίων, ενώ οι ίδιοι οι νηπιαγωγοί στοχεύουν στο να παρατηρούν και να στηρίζουν τα νήπια προκειμένου να τα βοηθήσουν να πετύχουν τους στόχους τους. Συνεπώς, βασικός σκοπός του νηπιαγωγείου είναι η βελτίωση της προσωπικής ανάπτυξης του νηπίου και η απόκτηση γενικών δεξιοτήτων. Από την άλλη πλευρά το δημοτικό σχολείο φαίνεται συχνά ως «σχολείο-αναλυτικό πρόγραμμα». Δηλαδή το δημοτικό σχολείο στοχεύει περισσότερο στα μαθήματα και στην αποκόμιση γνώσεων από τα παιδιά. Ακόμα, προσπαθούν να βοηθήσουν τα παιδιά να προσαρμοστούν στο νέο σχολικό περιβάλλον και να συνταιριάζουν με τα υπόλοιπα παιδιά. Όλα αυτά θεωρούν πως θα τα πετύχουν μέσω της

λειτουργίας στην τάξη, την οποία προσπαθούν να την κάνουν πιο δασκαλοκεντρική (Βруниώτη, 1999).

- **Μη σωστά μηνύματα:** Συχνά λόγω πίεσης χρόνου, αδιαφορίας ή μη ικανοτήτων τόσο το δημοτικό όσο και το νηπιαγωγείο δεν διαμορφώνουν σωστά μηνύματα με αποτέλεσμα το παιδί να οδηγείται σε λάθος συμπεράσματα που πολλές φορές φέρνουν σε σύγκρουση τις δύο βαθμίδες.
- **Προδιάθεση / προκατάληψη:** Και οι δύο βαθμίδες πολλές φορές χαρακτηρίζονται από προδιαθέσεις και προκαταλήψεις μεταξύ τους, με αποτέλεσμα να μην τους δίνονται κίνητρα για βελτίωση των σχέσεων μεταξύ τους, γεγονός που θα βοηθούσε ιδιαίτερα τα παιδιά να μεταβούν από το ένα επίπεδο στο άλλο, από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό. Επίσης, διαμορφώνουν αμοιβαία αρνητική στάση των δύο επαγγελματικών ομάδων προς τη μεταξύ τους συνεργασία και δημιουργούν διαφορετική αυτοαντίληψη σε σχέση με το ρόλο τους.
- **Διαφορετικές αντιλήψεις:** Αναμφισβήτητα, όλα τα παραπάνω οδηγούν στο συμπέρασμα πως αυτοί οι δύο εκπαιδευτικού θεσμοί πολλές φορές διακατέχονται από διαφορετικές αντιλήψεις όσον αφορά την προσέγγιση ή την αντιμετώπιση κάποιων πραγμάτων. Οι διαφορετικές αντιλήψεις δημιουργούν μια ασυμφωνία χαρακτήρων και δυσχεραίνουν σε σημαντικό βαθμό την προσαρμογή των μορφών διδασκαλίας στο δημοτικό σχολείο.
- **Ασυνέχεια:** Ακόμα, έχει παρατηρηθεί ότι πολλοί δάσκαλοι δεν γνωρίζουν το πρόγραμμα σπουδών του νηπιαγωγείου, ώστε να εκτιμήσουν ποιες ικανότητες και δεξιότητες απέκτησαν τα παιδιά στο νηπιαγωγείο και να τις στηρίξουν και να τις προσαρμόσουν στα δικά τους δεδομένα. Παρόμοια, πολλοί νηπιαγωγοί δεν γνωρίζουν καλά το πρόγραμμα που διδάσκεται στις τάξεις του δημοτικού αλλά ούτε και τις δεξιότητες που προσπαθήσουν να εξασκήσουν οι δάσκαλοι στα παιδιά, με αποτέλεσμα να μην σχεδιάζουν δραστηριότητες που να βοηθούν τα παιδιά στην ομαλή τους ένταξη στη δημοτικό σχολείο. Παρ' όλα αυτά έχει παρατηρηθεί πως σε μερικές τάξεις του δημοτικού σχολείου (Α' και Β' Δημοτικού) συνεχίζονται να υλοποιούνται δραστηριότητες που να σχετίζονται με εκείνες του νηπιαγωγείου, ώστε να βοηθήσουν τα παιδιά να νιώσουν πιο οικεία και να λειτουργήσουν με μεγαλύτερη σιγουριά και ασφάλεια (Τ. Τόζιου, 2012).

1.5 Προϋποθέσεις για ομαλή μετάβαση

1.5.1 Ρόλος και συνεργασία οικογένειας και Νηπιαγωγείου

Η σημασία της συμμετοχής των γονέων στη διαδικασία της μετάβασης του παιδιού από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό θεωρείται ιδιαίτερη σημαντική. Το παιδί βιώνει το αίσθημα της απώλειας αναφορικά με τους Νηπιαγωγούς, τους φίλους του και το οικείο περιβάλλον. Εισέρχεται σε ένα νέο περιβάλλον και από την άποψη αυτή είναι αβοήθητο, αφού δεν υπάρχει κανένας «παλιός» να τον συμβουλέψει και να τον

καθοδηγήσει. Προκειμένου να συγκροτήσει ένα δίκτυο κοινωνικών σχέσεων απαιτείται η ενεργός συμμετοχή του καθενός, ώστε να βρει την θέση του και να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες. Συνεπώς, λοιπόν τον ρόλο εδώ αναλαμβάνουν οι γονείς, οι οποίοι σε συνεργασία με τους παιδαγωγούς καλούνται να δημιουργήσουν μία γέφυρα που να συνδέει το περιβάλλον του Νηπιαγωγείου με του Δημοτικού. Η σχολική επιτυχία εξαρτάται από την ύπαρξη συνεργασίας ανάμεσα σε αυτές τις δύο ομάδες (Epstein 1996).

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ότι η συμβολή των γονέων στο σχολικό περιβάλλον επηρεάζει θετικά την ποιότητα της εκπαίδευσης που παρέχεται στο σχολείο. Δεν αρκεί μόνο οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί να παίρνουν κοινές αποφάσεις, αλλά κρίνεται αναγκαία και η ουσιαστική επικοινωνία μεταξύ τους, που θα έχει ως συνέπεια την δημιουργία μιας δυνατής συνεργασίας. Αυτή θα έχει πρώτα από όλους θετικό αντίκτυπο στα παιδιά. Για την εξασφάλιση μιας πετυχημένης συνεργασίας καταβάλλονται προσπάθειες ώστε να ενισχυθούν ακόμη περισσότερο οι σχέσεις οικογένειας σχολείου και οι γονείς να αναλάβουν ενεργότερο ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αποτέλεσμα αυτών των προσπαθειών είναι η αλλαγή των στάσεων, αντιλήψεων και συμπεριφορών τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των γονέων για συγκεκριμένες μορφές και πρακτικές σχετικά με τον βαθμό εμπλοκής των γονέων στο σχολείο (Συμεού Α., 2003). Οι σχέσεις οικογένειας και σχολείου θεωρούνται ότι είναι ένας καθοριστικός παράγοντας στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Η συνεργασία μεταξύ οικογένειας και νηπιαγωγείου μπορεί να πάρει πολλές διαστάσεις προκειμένου να ικανοποιηθούν οι στόχοι της κάθε δραστηριότητας και τα παιδιά να νιώσουν άνετα και οικεία. Σημαντικό όμως είναι οι γονείς των παιδιών να αισθάνονται άνετα με το νηπιαγωγείο και τους νηπιαγωγούς και από την άλλη οι νηπιαγωγοί να απαντούν στα ερωτήματα των γονέων, τα οποία τους προκαλούν άγχος. Τόσο οι γονείς όσο και οι νηπιαγωγοί θεωρούν ότι η ανάπτυξη επικοινωνιακής και σταθερής επικοινωνίας μεταξύ τους θα βοηθήσει στην επίτευξη των στόχων της προσχολικής εκπαίδευσης, καθώς οι γονείς είναι εκείνοι που γνωρίζουν τα προβλήματα και τις ιδιαίτερες ανάγκες των παιδιών. Συγκεκριμένα, έρευνες έχουν δείξει ότι το νηπιαγωγείο μπορεί να βοηθήσει τους γονείς και οι γονείς το νηπιαγωγείο προς αυτές τις κατευθύνσεις:

- **Ανατροφή των παιδιών και ικανοποίηση των βασικών αναγκών τους:** Οι Νηπιαγωγοί αρχικά λόγω της εκπαιδευτικής τους κατάρτιση μπορούν να βοηθήσουν τους γονείς σε θέματα που αφορούν την ψυχολογία των παιδιών και πώς να την ενισχύσουν αλλά και σε θέματα σωστής ανατροφής και σε τρόπους δημιουργικής απασχόλησης. Από την άλλη οι γονείς είναι σε θέση να ενημερώσουν τους εκπαιδευτικούς για τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις προτιμήσεις των παιδιών, προκειμένου οι νηπιαγωγοί να δράσουν αναλόγα, οργανώνοντας δραστηριότητες που να θέτουν σε προτεραιότητα αυτά τα χαρακτηριστικά. Ακόμα, οι γονείς μπορούν να ασχοληθούν και να πουν την γνώμη τους για θέματα υλικοτεχνικής υποδομής, έτσι ώστε κάποια πράγματα που δεν θεωρούνται κατάλληλα να βελτιωθούν προς όφελος και των παιδιών αλλά και των ίδιων.

- **Επικοινωνία:** Τόσο οι γονείς όσο και οι νηπιαγωγοί οφείλουν να επικοινωνούν μεταξύ τους προκειμένου να λαμβάνουν κάθε φορά τις απαραίτητες πληροφορίες που θα βοηθήσουν στην βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Για παράδειγμα, οι Νηπιαγωγοί καλό θα ήταν να καλούν τους γονείς στο σχολείο για να τους ενημερώνουν για την πρόοδο των νηπίων και για την εξέλιξή τους. Όμως και οι γονείς θα πρέπει να επισκέπτονται το νηπιαγωγείο με δική τους πρωτοβουλία, ώστε να ενημερώνονται από τον/την νηπιαγωγό για τα θέματα του σχολείου και να προτείνουν από κοινού στοιχεία βελτίωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- **Εθελοντισμός:** Οι γονείς μπορούν να συμμετέχουν και να βοηθούν τους Νηπιαγωγούς σε θέματα που αφορούν το σχολικό περιβάλλον είτε αυτά είναι κάποια σχολική γιορτή ή εκδρομή. Δηλαδή, οι γονείς καλό θα ήταν να συμμετέχουν στις σχολικές δραστηριότητες και εκδρομές ως εθελοντοί βοηθώντας είτε στην πραγμάτωσή της είτε στην υλοποίησή της.
- **Μάθηση στο σπίτι:** Είναι σημαντικό οι γονείς να μην αφήνουν στο σχολείο όλο το βάρος του έργου της μάθησης και της ανάπτυξης. Αντίθετα, θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο και πρακτικό το βάρος αυτό να μοιράζεται και στους δύο. Οι νηπιαγωγοί για παράδειγμα θα ήταν καλό να εμπλέξουν στις δραστηριότητές τους και τους γονείς. Θα μπορούσαν για παράδειγμα να πουν στα παιδιά όταν γυρίσουν σπίτι να συζητήσουν εκείνο το θέμα που διαπραγματεύονταν στη τάξη με τους γονείς τους, ώστε να τους πουν και εκείνοι την γνώμη τους και την εμπειρία τους. Ακόμα, θα μπορούσαν και οι ίδιοι οι γονείς με την σειρά τους να ζητήσουν από τους Νηπιαγωγούς τη δικιά τους άποψη πάνω σε αυτό το θέμα. Έτσι δημιουργείται μάθηση και στο νηπιαγωγείο και στο σπίτι, με αποτέλεσμα αυτά τα δύο περιβάλλοντα μάθησης να ενώνουν τις δυνάμεις τους και τις γνώσεις τους, ώστε να δημιουργηθεί ένα θετικό περιβάλλον μάθησης με πολλά οφέλη στα παιδιά.
- **Συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων:** Το νηπιαγωγείο και γενικά το σχολικό περιβάλλον οφείλει να επιτρέπει στους γονείς να εκφέρουν την γνώμη τους και συνάμα να συμμετέχουν στην διαδικασία λήψης αποφάσεων. Ένας τέτοιος τρόπο είναι η συμμετοχή των γονέων στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων. Η πράξη αυτή αποτελεί ένδειξη ενδιαφέροντος από την μεριά των γονέων για τα σχολικά θέματα και αναμφισβήτητα διευκολύνει το νηπιαγωγείο και το προσωπικό του να κάνει καλύτερα την δουλειά του. Εξάλλου, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι γονείς είναι εκείνοι που γνωρίζουν τις ανάγκες και τα προτερήματα των παιδιών τους και οι οποίοι θα βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς να τα λάβουν υπόψιν τους έτσι ώστε να αναδειχθούν μέσα από τις δραστηριότητες που εκείνοι θα οργανώσουν (Κ. Π. Βруνιώτη, Α. Γ. Κυρίδης, Ε. Σιβροπούλου-Θεοδοσιάδου, Κ. Χρυσοφίδης,).

Όπως αναφέρει η Ζ. Βοϊνέσκου, η συνεργασία συμβάλει ουσιαστικά στην ομαλή μετάβαση από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό. Λόγω της έντονης συναισθηματικής κατάστασης που βρίσκονται τα παιδιά και του άγχους που διαθέτουν σχετικά με την είσοδό τους στο χώρο του Δημοτικού σχολείου θεωρείται πως είναι αναγκαία μια οργανωμένη παρέμβαση προκειμένου η μετάβαση αυτή να γίνει με ομαλούς ρυθμούς. Συγκεκριμένα, οι γονείς εμπλέκονται στη εκπαιδευτική διαδικασία με έμμεσους και άμεσους τρόπους δημιουργούν το περιβάλλον, το οποίο θα ενθαρρύνει και θα βοηθήσει το παιδί να εισέλθει ομαλά στη νέα του αυτή πορεία. Η συνεργασία αυτών των δύο φορέων είναι ικανή να λύσει προβλήματα συμπεριφοράς, επίδοσης και κοινωνικοποίησης. Η Ν. Γκλιάου-Χριστοδούλου στη Ε. Γιουργώτου προτείνει κάποιες ενεργητικές προσεγγίσεις όσον αφορά την εμπλοκή των οικογενειών, όπως:

- Την επαφή με την οικογένεια τις πρώτες μέρες που το παιδί πηγαίνει στο Δημοτικό με σκοπό ο/η δάσκαλος/α να λάβει τις απαραίτητες πληροφορίες για το οικογενειακό υπόβαθρο, για τον χαρακτήρα του παιδιού, τις δυσκολίες του, τις ιδιαιτερότητές του, τις ανάγκες του και τις προτιμήσεις του.
- Να έρθει σε πρώτη επαφή με την οικογένεια, ώστε να μπορέσει να αντιληφθεί τον χαρακτήρα της και γενικά την στάση της απέναντι στην εκπαιδευτική διαδικασία, ώστε μετά να μπορέσει να προχωρήσει πιο ομαλά στην συμμετοχή της και στην συνεργασία της με τον ίδιο τον εκπαιδευτικό.
- Ο/η εκπαιδευτικός καλό θα ήταν ήδη από τις πρώτες μέρες να ενημερώσει τους γονείς για το πρόγραμμα του σχολείου, τις ώρες επίσκεψης και γενικά για τον τρόπο υλοποίησης του μαθήματος. Αυτό θα βοηθήσει τους γονείς να νιώσουν μεγαλύτερη ασφάλεια αλλά και αισθανθούν ότι αποτελούν και αυτοί μέρος του εκπαιδευτικού συστήματος. Επίσης, οι γονείς πρέπει να είναι ενήμεροι όσον αφορά το χώρο του σχολείου.
- Σημαντικό στοιχείο αποτελεί και η εμπλοκή των γονιών στο σπίτι. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με κατ' οίκον δραστηριότητες. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι γονείς θα διαβάζουν τα παιδιά στο σπίτι, αλλά αντιθέτως θα μπορέσουν να τους βοηθήσουν λύνοντας μια απορία ή να συμμετέχουν σε κάποια δραστηριότητα όπου ζητείται η γνώμη τους.
- Συμμετοχή των γονέων σε δραστηριότητες που αφορούν όλη την κοινότητα, σε δημόσιες υπηρεσίες ή συμμετοχή στον Σύλλογο γονέων και κηδεμόνων, όπου εκεί θα διευκολύνεται η επαφή τους με τα σχολικά δρώμενα αλλά η επικοινωνία τους με τον εκπαιδευτικό.
- Συχνές συναντήσεις των γονιών στο χώρο του σχολείου και γνωριμία με τους άλλους γονείς. Η τακτική αυτή θα βοηθήσει ώστε οι γονείς να έχουν επαφές μεταξύ τους αλλά και να βοηθήσουν σε περίπτωση που χρειαστεί τον εκπαιδευτικό για να λύσουν ένα πρόβλημα της τάξης.
- Τέλος, αναφέρεται ότι οι γονείς πρέπει να έχουν την δυνατότητα να συμμετέχουν σε προγράμματα εθελοντικά.

Η Epstein προτείνει έξι τύπους σχέσεων μεταξύ της οικογένειας και του σχολείου. Συγκεκριμένα, η τυπολογία αυτή στοχεύει στις εξής πρακτικές:

α) *Υποχρεώσεις οικογένειας*: Η οικογένεια είναι υπεύθυνη για την διασφάλιση ενός υγιούς και ασφαλούς περιβάλλοντος που να υποστηρίζει την μάθηση και την συμπεριφορά του παιδιού στο σχολείο καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησής του, ώστε να έχει μία υγιή ανάπτυξη. Το σχολείο επιπλέον οφείλει να βοηθήσει τους γονείς να αποκτήσουν γνώσεις και να αναπτύξουν δεξιότητες που θα συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση του παιδιού.

β) *Υποχρεώσεις σχολείου*: Τα σχολεία είναι υπεύθυνα να επικοινωνούν με τους γονείς για να τους ενημερώνουν για την πρόοδο των παιδιών τους και για προβλήματα που προκύπτουν, ώστε να αναλάβουν οι ίδιοι δράση για την επίλυσή τους.

γ) *Συμμετοχή γονέων στο σχολείο*: Οι γονείς και άλλοι εθελοντές να είναι σε θέση να υποστηρίζουν τους δασκάλους για την οργάνωση δράσεων για να βοηθήσουν τα παιδιά. Οι γονείς που δεν γνωρίζουν πώς να συμμετέχουν, να ενημερωθούν από τους εκπαιδευτικούς για τον τρόπο που μπορούν να βοηθήσουν.

δ) *Συμμετοχή γονέων στις εργασίες στο σπίτι*: Οι εκπαιδευτικοί ζητούν από τους γονείς να βοηθούν τα παιδιά στην κατ' οίκον εργασία και τους προτείνουν να ακολουθούν μια κοινή τακτική με αυτή της τάξης, να αλληλεπιδρούν δηλαδή μεταξύ τους, ώστε οι γονείς να αναπτύξουν κατάλληλες δεξιότητες που θα βοηθήσουν την υποστήριξη του παιδιού και στο σπίτι.

ε) *Συμμετοχή γονέων στην διαδικασία λήψης αποφάσεων*: Οι γονείς μαζί με άλλα μέλη της κοινότητας να δημιουργήσουν προγράμματα, ομάδες και ιστοσελίδες για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του σχολείου με αποτέλεσμα την βελτίωσή του.

στ) *Συνεργασία γονέων με την κοινότητα*: Οι γονείς με την κοινότητα και το σχολείο να μοιράζονται την ευθύνη σχετικά με την εκπαίδευση των παιδιών που αποσκοπεί στην μελλοντική τους επιτυχία (Epstein, 1992).

Όπως επισημαίνεται και από μια έρευνα της Σακελλαρίου Μαρία, αναδεικνύεται καθοριστικός ο ρόλος της συμμετοχής των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία, διότι επιφέρει μεγάλα οφέλη στην ακαδημαϊκή και προσωπική ανάπτυξη των παιδιών. Συγκεκριμένα, σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας ήταν να αναδειχθούν «οι απόψεις των μητέρων για την αποτελεσματικότητα της προαγωγής των παιδιών μέσω του Νηπιαγωγείου», ώστε να διασφαλιστεί ευκολότερα ένα πλαίσιο συνεργασίας οικογένειας και σχολείου και να υπάρξει μια συνέχεια μεταξύ προσχολικής και πρώτης σχολικής εκπαίδευσης στο πλαίσιο μιας ομαλής μετάβασης. Το δείγμα αποτελούσαν 60 μητέρες των οποίων τα παιδιά φοιτούσαν δύο χρόνια στο νηπιαγωγείο και την επόμενη χρονιά θα φοιτούσαν στο δημοτικό. Οι 52 από αυτές προέρχονταν από αστική περιοχή (Ιωάννινα-Θεσσαλονίκη), οι 6 από ημιαστική και οι άλλες 2 από αγροτική περιοχή. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για την συλλογή δεδομένων ήταν συνεντεύξεις και ερωτηματολόγια. Αξίζει να σημειωθεί ότι ορισμένα μέρη του ερωτηματολογίου ήταν δανεισμένα από άλλους ερευνητές παρόμοιων θεμάτων. Χρησιμοποιήθηκε η περιγραφική έρευνα, ενώ η επεξεργασία των στοιχείων έγινε με την βοήθεια του στατικού πακέτου SPSS 16. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την έρευνα αυτή είναι ότι οι μητέρες όχι μόνο έχουν θετική στάση αλλά και θεωρούν απαραίτητη την συνεργασία με το Νηπιαγωγείο. Αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα για τη συμμετοχή όλων των παιδιών στο Νηπιαγωγείο αλλά και

τον υποστηρικτικό ρόλο στις δυσκολίες της μετάβασης στο Δημοτικό. Επιπροσθέτως, υπογραμμίζεται η θετική άποψή τους σε θέματα κοινωνικοποίησης, καλής επίδοσης, συμπεριφοράς και μάθησης. Ακόμα, αναφέρεται ότι οι προσδοκίες των μητέρων είναι υψηλές για το Νηπιαγωγείο. Ένα μεγάλο ποσοστό γυναικών καταβάλλεται από άγχος και ανασφάλεια πριν την φοίτηση του παιδιού στο σχολείο, επειδή φοβάται μήπως η μετάβαση του στο σχολείο δεν θα είναι επιτυχής. Σύμφωνα λοιπόν με τα παραπάνω αναδεικνύεται πόσο σημαντική και αναγκαία είναι η συνεργασία και η επικοινωνία μεταξύ οικογένειας και σχολείου, προκειμένου να αναπτυχθούν κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα με κοινούς στόχους και που θα διευκολύνουν την ομαλή μετάβαση των παιδιών από το ένα πέρασμα στο άλλο.

Συνεπώς, η συνεργασία οικογένειας και Νηπιαγωγείο έχει αναμφισβήτητα θετικές επιδράσεις στα παιδιά και στους γονείς. Τα αποτελέσματα για τα παιδιά είναι:

- Σύνδεση με τις προηγούμενες εκπαιδευτικές εμπειρίες, διότι οι γονείς μπορούν να ενημερώσουν τους εκπαιδευτικούς για τα προηγούμενα βιώματα των παιδιών. Μ' αυτόν τον τρόπο είναι δυνατόν να υπάρξει μια ομαλή συνέχεια κατά την μετάβαση των παιδιών από το ένα επίπεδο στο άλλο.
- Ενίσχυση αυτοπεποίθησης. Τα παιδιά αισθάνονται πιο σίγουρα και πιο ασφαλής αφού έχει προηγηθεί η ενημέρωση των εκπαιδευτικών από τους γονείς.
- Είναι έτοιμοι για να αποκτήσουν νέες εμπειρίες. Λόγω της ασφάλειας που αισθάνονται πλέον στο καινούργιο περιβάλλον νιώθουν άνεση και έτοιμοι να προχωρήσουν στην αποκόμιση νέων βιωμάτων διαφορετικών από των προηγούμενων.
- Ενδυνάμωση των σχέσεων με άλλα παιδιά και εκπαιδευτικούς. Τα παιδιά είναι πλέον στην θέση να κάνουν φίλους, να εξερευνήσουν νέα πράγματα αλλά και να έρθουν πιο κοντά με τους εκπαιδευτικούς.
- Αύξηση εμπιστοσύνης μεταξύ παιδιών και εκπαιδευτικών. Πλέον είναι δυνατόν να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον επικοινωνίας ανάμεσα στα παιδιά και στους εκπαιδευτικούς, όπου ο ένας θα μπορεί να συζητάει με τον άλλον για τα προβλήματά του (Γουργιώτου, 2008).

Τα αποτελέσματα αυτά μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως εξής:

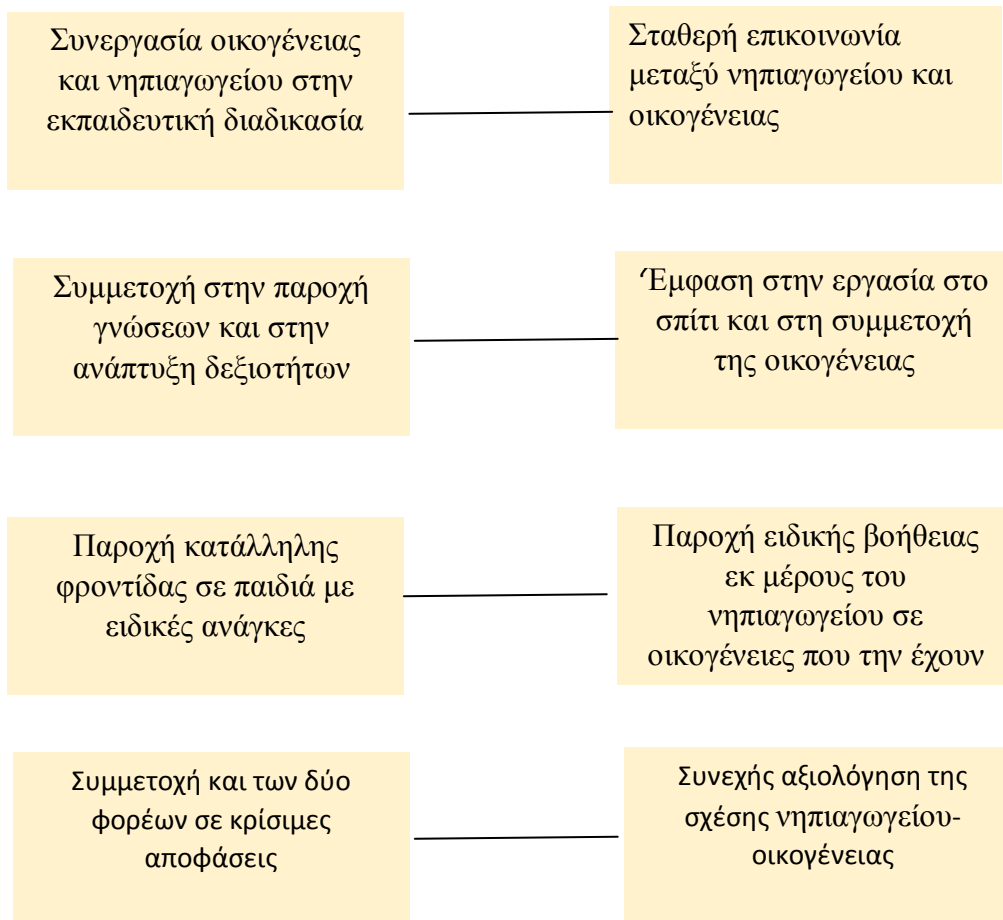
- ✓ Βελτίωση της ακαδημαϊκής επίδοσης
- ✓ Βελτίωση της συμπεριφοράς του νηπίου στο Νηπιαγωγείο
- ✓ Βελτίωση της σχέσης γονέων-νηπίου
- ✓ Βελτίωση της σχέσης νηπιαγωγείου-οικογένειας (Κ. Π. Βруνιώτη, Α. Γ. Κυρίδης, Ε. Σιβροπούλου-Θεοδοσιάδου, Κ. Χρυσαιφίδης,)

Ενώ τα ευεργετικά οφέλη για τους γονείς είναι:

- Αύξηση εμπιστοσύνης για την ικανότητα του παιδιού να επιτύχει στο χώρο του σχολείου: Οι γονείς αισθάνονται ασφαλείς και σίγουροι, καθώς γνωρίζουν τον εκπαιδευτικό, έχουν συζητήσει μαζί του και μπορούν να είναι σίγουροι και να ελπίζουν για ένα αποτέλεσμα με θετικές επιδράσεις στη σχολική ζωή του παιδιού τους.

- Αύξηση της ικανότητας να μπορούν και οι ίδιοι να συμμετέχουν στα σχολικά δρώμενα και στις υποθέσεις του σχολείου: Δίνεται η ικανότητα στους γονείς να επικοινωνούν με τον/την δάσκαλο/α και να παίρνουν από κοινού αποφάσεις για το ότι αφορά στη βελτίωση της σχολικής τάξης. Μ' αυτό τον τρόπο ενισχύεται η αυτοπεποίθησή του και η εμπιστοσύνη τους απέναντι στο εκπαιδευτικό προσωπικό.
- Αίσθημα υπερηφάνειας για την συνεχή συμμετοχή τους στην εκπαίδευση των παιδιών τους: Οι γονείς αισθάνονται χαρά και συμφωνούν στο γεγονός ότι εμπλέκονται και αυτοί στα σχολικά δρώμενα. Αυτό τους δίνει περισσότερη σιγουριά και αναμφισβήτητα και δεν αισθάνονται ότι παραγκωνίζονται.
- Αναγνώριση και εκτίμηση για το ρόλο του Νηπιαγωγείου: Εκτιμούν περισσότερο τη δουλειά του Νηπιαγωγείου καθώς λαμβάνουν υπόψιν τους και τις ανάγκες των γονέων (Γουργιώτου, 2008).

Πλαίσιο για την ανάπτυξη των
σχέσεων μεταξύ νηπιαγωγείου και
οικογένειας

(Κ. Π. Βρυνιώτη, Α. Γ. Κυρίδης, Ε. Σιβροπούλου-Θεοδοσιάδου, Κ. Χρυσαφίδης,

Συνοψίζοντας καταλήγουμε στο συμπέρασμα, ότι η μετάβαση είναι μια διαδικασία που χαρακτηρίζεται από συνεχιζόμενες προσπάθειες σύνδεσης διαφορετικών περιβαλλόντων που εμπλέκονται σε αυτήν κυρίως το οικογενειακό με το σχολικό περιβάλλον. Η μετάβαση από το ένα επίπεδο στο άλλο, είτε αυτό είναι οικογενειακό-σχολικό είτε σχολικό-σχολικό, αναγνωρίζει το ρόλο της οικογένειας, καθώς και το γεγονός ότι τα παιδιά κουβαλούν μαζί τους πολλές μαθησιακές εμπειρίες και προσδοκίες οι οποίες αντανακλούν γνώσεις και δεξιότητες που συναντούν τα παιδιά και στο σχολικό περιβάλλον. Η εμπλοκή των γονιών σε αυτή τη διαδικασία αυξάνει την επιτυχία της μετάβασης και τους εξοπλίζει με γνώσεις, δεξιότητες και πρακτικές για το πώς θα μπορέσουν να υποστηρίξουν αποτελεσματικά τα παιδιά σε όλη τη διάρκεια της εκπαιδευτικής τους ζωής (Rimm-Kaufman & Pianta, 1999).

1.5.2 Ρόλος και συνεργασία Νηπιαγωγείου και Δημοτικού

Σε διεθνές επίπεδο το ενδιαφέρον για τις προϋποθέσεις ομαλής μετάβασης των παιδιών από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό προσανατολίστηκε αρχικά στην υιοθέτηση ενός κοινού πλαισίου επικοινωνίας μεταξύ αυτών των δύο εκπαιδευτικών ιδρυμάτων προκειμένου οι έννοιες της σχολικής ετοιμότητας και μετάβασης να αποκτήσουν κοινό νόημα, να οδηγήσουν στην γεφύρωση του χάσματος και να αντιμετωπιστούν οι ασυνέχειες και τα προβλήματα που παρουσιάζονται κατά τη φάση της μετάβασης από το ένα πλαίσιο στο άλλο. Συγκεκριμένα, αυτές οι βασικές προϋποθέσεις εστιάζουν στην ύπαρξη επικοινωνίας και επαφής μεταξύ των νηπιαγωγών και των δασκάλων, ώστε να υπάρξει μια «δομική, παιδαγωγική και επαγγελματική συνέχεια» με κοινούς στόχους που να αποσκοπούν στην μεταξύ τους ισότιμη συνεργασία. Αναμφισβήτητα αυτή η συνεργασία οφείλει να περιλαμβάνει και την ανάπτυξη ισχυρών δεσμών μεταξύ εκπαιδευτικών θεσμών και οικογενειακού περιβάλλοντος των παιδιών, καθώς συμμετέχουν όλοι από κοινού στην διαδικασία μετάβασης.

Αρχικά, η τήρηση των αρχών της συνέχειας αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αρμονική ανάπτυξη του παιδιού. Το νήπιο δέχεται επιδράσεις και ερεθίσματα από παντού τα οποία είναι ικανά να επηρεάσουν την ψυχοσύνθεση του και να διαμορφώσουν την προσωπικότητά του με ποικίλους τρόπους, όπως το φυσικό περιβάλλον, η οικογένεια, το σχολείο και οι φίλοι. Η παροχή συνέχειας περιλαμβάνει τον σχεδιασμό κατάλληλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων που να επιτρέπουν την επικοινωνία και την σύνδεση του μαθήματος με τις ήδη προυπάρχουσες γνώσεις των παιδιών. Λαμβάνουν δηλαδή υπόψιν τους τα ενδιαφέροντα, προτιμήσεις, ιδέες και ανάγκες των παιδιών που έχουν ήδη δημιουργηθεί από το Νηπιαγωγείο και προάγουν την ταχύτητα προσαρμογής των παιδιών και των οικογενειών στη νέα κατάσταση. Σημαντική όμως είναι και η συνέχεια μεταξύ του χώρου και του χρόνου αυτών των δύο ιδρυμάτων, ώστε να συνδέεται με τις μέχρι τώρα εμπειρίες μάθησης του παιδιού, με αποτέλεσμα το ίδιο να μπορεί να ανταποκριθεί καλύτερα στις απαιτήσεις του νέου περιβάλλοντος. Ο

χώρος αποτελεί ένα πολύ σημαντικό παράγοντα κατά την διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας, καθώς αποτελεί το πρώτο στοιχείο που παρατηρούν τα παιδιά με την είσοδό τους στο Δημοτικό. Μάλιστα, πολύ χρήσιμο αλλά και αρκετά ενδιαφέρον θα είχε το γεγονός ο δάσκαλος μαζί με τα παιδιά να διαμόρφωναν από κοινό τον χώρο. Αυτό θα μπορούσε να γίνει σε φάσεις ελεύθερου χρόνου, διότι θυμίζουν τις δραστηριότητες ελεύθερου παιχνιδιού στο Νηπιαγωγείο. Η δυνατότητα αλλά και η διατήρηση των αυθόρμητων δραστηριοτήτων θεωρούνται αρκετά σημαντικές, διότι δημιουργούν θετικές διαδικασίες σχολικής μάθησης και κινητοποιούν τα παιδιά στο να δράσουν πιο ενεργητικά. Οι εκπαιδευτικοί των δύο βαθμίδων φέρουν σημαντικό ρόλο σε αυτό, διότι μέσα από αυτούς εξαρτάται η επιτυχία των προγραμμάτων αυτών. Μ' αυτό τον τρόπο αυξάνεται η ανεξαρτησία των οικογενειών και των παιδιών στο νέο περιβάλλον και μπορούν να λειτουργήσουν πιο ελεύθερα και να αισθάνονται μεγαλύτερη σιγουριά για τον εαυτό τους. Συνεπώς, έτσι εξασφαλίζεται και η επικοινωνία και η συνεργασία μεταξύ οικογένειας και σχολείου (Pianta & Walsh, 1996).

Υποστηρίζεται πως η επικοινωνία και η συνεργασία μεταξύ του νηπιαγωγείου και του δημοτικού μπορεί να συμβάλλει θετικά στην ομαλή μετάβαση από την μία βαθμίδα στην άλλη. Αν και μια τέτοια θεώρηση προκαλεί σε πολλούς ποικιλία συναισθημάτων και ανησυχιών με την κατάλληλη βοήθεια όλων είναι δυνατόν να διεξαχθεί ομαλά αυτή η μετάβαση. Αξίζει να σημειωθεί πως τα παιδιά με την είσοδό τους στο Δημοτικό αισθάνονται περίεργα και αγχωμένα, διότι έχουν να αντιμετωπίσουν ένα περιβάλλον διαφορετικό από τις προηγούμενες εμπειρίες τους. Για αυτό το λόγο με το πλέξιμο των δράσεων θα βοηθηθούν τα παιδιά να αναπτύξουν μια καλύτερη εικόνα για το πώς λειτουργεί το Δημοτικό σχολείο αλλά και να αναπτυχθούν συναισθηματικά και κοινωνικά. Το Νηπιαγωγείο καθώς αυτό είναι που θα παίξει καθοριστικό ρόλο στην αρχή θα πρέπει να έχει ως στόχο να βοηθήσει τα παιδιά να υιοθετήσουν αυτήν την θετική εικόνα. «Το σημαντικό είναι να αγαπήσουν το σχολείο και να θέλουν να πηγαίνουν σε αυτό. Να ξυπνούν με χαρά για να πάνε». Επιπροσθέτως, όπως αναφέρει η Ζ. Βοινέσκου, οι δύο αυτές βαθμίδες της εκπαίδευσης θα πρέπει να συνεργάζονται και να προσφέρουν μοναδικές εμπειρίες και ευκαιρίες στα παιδιά. Βασική προϋπόθεση είναι ο/η Νηπιαγωγός να λαμβάνει υπόψη τις εμπειρίες που πρόκειται να ακολουθήσουν και ο/η δάσκαλος/α να είναι ενήμερος για αυτές που προηγήθηκαν. Συνεπώς, πρέπει να υπάρξει παροχή συνέχειας στη μάθηση μέσα από το σχεδιασμό αναπτυξιακά κατάλληλων προγραμμάτων για παιδιά του νηπιαγωγείου και της πρώτης δημοτικού, αλλά και διασφάλιση της συνεχούς επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών των δύο βαθμίδων και την παροχή συνέχειας μέσα από δραστηριότητες που γεφυρώνουν το χάσμα μεταξύ σπιτιού, νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου.

Συγκεκριμένα, όσο αφορά τον ρόλο του Νηπιαγωγείου αναμφισβήτητα μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο στην ομαλή προσαρμογή του παιδιού στο Δημοτικό αποτελώντας τη γέφυρα για την σύνδεση των δύο διαδρόμων. Οι Νηπιαγωγοί μπορούν να διευκολύνουν την μετάβαση με ποικίλους τρόπους. Κατ' αρχήν, με το σχεδιασμό κατάλληλων πρακτικών που να ανταποκρίνονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και στις ιδιοσυγκρασίες των παιδιών θα τους βοηθήσουν να αποκτήσουν κάθε φορά τα απαραίτητα εφόδια. Για παράδειγμα, οι Νηπιαγωγοί μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά να αποκτήσουν δεξιότητες που θα τους επιτρέπουν

να λύνουν προβλήματα, να είναι ευέλικτα, να ανταποκρίνονται στις εκάστοτε απαιτήσεις και να διαχειρίζονται τις αλλαγές που συμβαίνουν στην ζωή και στο σχολείο τους. Ακόμα, όλες αυτές οι παράμετροι είναι ιδιαίτερα σημαντικές ώστε να συμβάλλουν σημαντικά στην καλλιέργεια της εξοικείωσης των νηπίων με το κοινωνικοπολιτικό περιβάλλον του Δημοτικού. Μ' αυτό τον τρόπο είναι δυνατόν να έχουν τα παιδιά όσο γίνεται πιο ρεαλιστικές προσδοκίες για το τι πρόκειται να συναντήσουν εκεί. Επίσης, δεν αρκεί μόνο να προετοιμάζουν τα παιδιά κατάλληλα αλλά απαιτείται οι εκπαιδευτικοί προσχολικής εκπαίδευσης να επιδιώκουν την επικοινωνία με τους δασκάλους, ώστε να αλληλοενημερώνονται γενικά για το καθετί καινούργιο που συνέβη και τους αφορά, αλλά και για συγκεκριμένες περιπτώσεις που πρέπει να αντιμετωπίζουν από κοινού. Από την άλλη πλευρά όμως επισημαίνεται και η σημαντικότητα να γίνουν και οι δάσκαλοι κοινωνοί της κουλτούρας της προσχολικής εκπαίδευσης, καθώς πολλές από τις παιδοκεντρικές παιδαγωγικές πρακτικές του Νηπιαγωγείου μπορούν να φανούν ιδιαίτερα χρήσιμες και αποτελεσματικές τόσο στους δασκάλους του Δημοτικού όσο και στους μαθητές του. Είναι απαραίτητο και εκείνο να προετοιμαστεί για να τα υποδεχτεί και να υποστηρίξει το πέρασμα τους από το οργανωμένο αλλά ευέλικτο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου και να θέσει και εκείνο στόχο την ανάπτυξη ενός υγιούς ρυθμού ατομικής ανάπτυξης των παιδιών σε ένα αυστηρά δομημένο και τυποποιημένο σχολικό περιβάλλον (Ε. Γουργιώτου, 2011).

Όπως αναφέρεται και σε μία έρευνα της Κατερίνα Καζέλα, η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών των δύο βαθμίδων (Νηπιαγωγείου και Δημοτικού) φέρει σημαντικά θετικά στοιχεία στο παιδί όσον αφορά την μετάβαση και την προσαρμογή του στο νέο σχολικό περιβάλλον. Συγκεκριμένα, ο σκοπός της έρευνας ήταν ο σχεδιασμός, εφαρμογή και η αξιολόγηση προγραμμάτων Μετάβασης από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό σχολείο. Στην έρευνα αυτή συμμετείχαν 6 Νηπιαγωγοί από τέσσερα Ολοήμερα Νηπιαγωγεία της Δυτικής Αττικής και η σχολική σύμβουλος της 56^{ης} Περιφέρειας Προσχολικής αγωγής ως επόπτρια του προγράμματος. Ο αριθμός των νηπίων ήταν 78, 61 νήπια και 17 προνήπια από τα οποία τα 40 ανήκαν στην κατηγορία «κοινωνικά ευάλωτα άτομα», όπως αλλοδαπά, αλλοδαπά-αλλόθρησκα και παλιννοστούντες. Ο σχεδιασμός, η εφαρμογή και η αξιολόγηση του προγράμματος πραγματοποιήθηκε μέσα σε ένα αλληλεπιδραστικό περιβάλλον, όπου οι συμμετέχοντες ακολούθησαν τα βήματα μιας συνεργατικής έρευνας δράσης στο πλαίσιο της οποίας ανέπτυξαν στενή συνεργασία μεταξύ του, αντάλλαξαν ιδέες και πρακτικές και επαναπροσδιόρισαν το σχεδιασμό και την εφαρμογή του προγράμματος μέσω της αναστοχαστικής μεθόδου. Τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν κατά την ανάπτυξη της έρευνας δράσης ήταν το ημερολόγιο του Νηπιαγωγού, το ημερολόγιο του «κριτικού φίλου», βιντεοσκοπημένες δράσεις και φωτογραφικό υλικό. Επιπλέον, για την αξιολόγηση των προγραμμάτων χρησιμοποιήθηκαν συνεντεύξεις με τις Νηπιαγωγούς, η έκθεση της επόπτριας, ερωτηματολόγια προς τους γονείς καθώς και ο φάκελος αξιολόγησης των νηπίων. Όσον αφορά τα αποτελέσματα της έρευνας αξίζει να σημειωθεί ότι τα περισσότερα ήταν θετικά, καθώς ανέδειξε σημαντικές αλλαγές κυρίως στη στάση και στη συμπεριφορά των νηπίων απέναντι στη διαδικασία της μετάβασης τους στο Δημοτικό σχολείο. Συγκεκριμένα, όμως μέσα από την μελέτη των συνεντεύξεων-συζητήσεων με τα παιδιά διαπιστώθηκε η ανάπτυξη ενός ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για το

Δημοτικό σχολείο και για τη διαδικασία της μετάβασής τους. Ακόμα, το πιο σημαντικό ήταν το γεγονός ότι τα παιδιά γνώρισαν και εξοικειώθηκαν με το χώρο του σχολείου και ανέπτυξαν σχέσεις με τους εκπαιδευτικούς. Το μόνο αρνητικό σχετιζόταν με διαμόρφωση του χώρου των αιθουσών του δημοτικού σχολείου και στην έλλειψη παιγνιώδους μορφή μάθησης. Επίσης, οι Νηπιαγωγοί μέσα από τη διαδικασία αυτή ανέπτυξαν κουλτούρα συνεργασίας και υιοθέτησαν συνεργατικές μορφές εργασίας στην εκπαιδευτική πρακτική γεγονός που βοήθησε στον αποτελεσματικό σχεδιασμό, εφαρμογή και αξιολόγηση των προγραμμάτων που υλοποίησαν. Μοιράστηκαν ιδέες, εμπειρίες και πρακτικές με τους εκπαιδευτικούς των Δημοτικών σχολείων. Δημιούργησαν σχέσεις αλληλεξάρτησης, αλληλοεπικοινωνίας και εμπιστοσύνης, γεγονός που βοήθησε σημαντικά στην πραγμάτωση των στόχων της ομάδας. Συνοψίζοντας, η έρευνα αυτή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο σχεδιασμός ενός προγράμματος μετάβασης δεν είναι υπόθεση μόνο των Νηπιαγωγών, ούτε περιλαμβάνει δράσεις που αφορούν μόνο τα παιδιά, αλλά αντίθετα είναι ένας σχεδιασμός που αποβλέπει στην ένταξη όλων όσων σχετίζονται με την μάθηση του παιδιού και αυτοί είναι: οι νηπιαγωγοί, οι δάσκαλοι, οι γονείς και η κοινωνία. Αυτό συμβαίνει γιατί η μετάβαση είναι μια πολύπλευρη διαδικασία που για να έχει αποτέλεσμα απαιτεί την συμμετοχή όλων. Οι γονείς είναι εκείνοι που βιώνουν την μετάβαση μαζί με τα παιδιά και από την άλλη οι εκπαιδευτικού λειτουργούν ως σύμβουλοι και καθοδηγητές. Αυτό βέβαια συνεπάγει και το γεγονός ότι για να ανταποκριθεί ένας εκπαιδευτικός στις απαιτήσεις του προγράμματος θα πρέπει να εκπαιδευτεί κατάλληλα για να πετύχει τους στόχους του. Τέλος, θα μπορούσε να υποθεί από τη έρευνα ότι η αλλαγή του τρόπου οργάνωσης του σχολείου και του ρόλου των εκπαιδευτικών, η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών των δύο βαθμίδων αλλά της τοπικής κοινωνίας μπορεί να επιφέρει θετικά αποτελέσματα σε όλους.

Επιπροσθέτως, σημαντικός αναδεικνύεται και ο ρόλος του δασκάλου. Για την ακρίβεια ο δάσκαλος Α' τάξης είναι εκείνος που έχει να αντιμετωπίσει το δύσκολο έργο της προσαρμογής του παιδιού από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό. Με την είσοδο του το παιδί στο Δημοτικό καλείται να προσαρμοστεί σε ένα περιβάλλον με διαφορετικά ερεθίσματα. Ο δάσκαλος εδώ πρέπει να βοηθήσει το παιδί να ξεπεράσει αυτό το εμπόδιο ώστε να μπορέσει να προχωρήσει για να ακολουθήσει μια ομαλή σχολική χρονιά. Λόγω λοιπόν του πολυδιάστατου ρόλου που έχει χρειάζεται να αναπτύξει και τις ανάλογες ικανότητες διαχείρισης των προβλημάτων. Αυτό όμως εξαρτάται από τους στόχους που θα θέσει. Αρχικά, ο πιο σημαντικό για αυτόν στόχος είναι να προσαρμοστούν οι μικροί μαθητές στο καινούργιο περιβάλλον του σχολείου. Αυτό θα το πετύχει με το να δημιουργήσει από την αρχή ένα ευχάριστο και ζεστό κλίμα στην τάξη, ώστε τα παιδιά να νιώσουν άνετα, ασφάλεια και καλοδεχούμενα. Μ' αυτό τον τρόπο θα μπορέσουν και εκείνα με την σειρά τους να « ανοίξουν μέσα τους και να λειτουργήσουν ικανοποιητικά τα κανάλια της προφορικής και γραπτής επικοινωνίας τους». Επιπλέον, ένα σημαντικό στοιχείο που πολλές φορές αγνοείται ή παραλείπεται κατά την διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι το γεγονός ότι ο δάσκαλος οφείλει να ενθαρρύνει τους συνεσταλμένους και ντροπαλούς μαθητές να συμμετάσχουν και αυτοί στην τάξη. Πετυχαίνοντας αυτό αναμφισβήτητα θα μπορέσει να εντάξει όλους τους μαθητές στην εκπαιδευτική διαδικασία και όλοι τους θα έχουν την δυνατότητα να λειτουργήσουν σαν ομάδα, η οποία και θα πάρει αλλά και θα

δώσει στον εκπαιδευτικό υλικό. Ακόμα, οι προυπάρχουσες γνώσεις των παιδιών είναι ένας παράγοντας που μπορεί να επηρεάσει είτε αρνητικά είτε θετικά την ομαλή λειτουργία μιας τάξης. Για αυτό λοιπόν ο δάσκαλος θα πρέπει από την αρχή με την δημιουργία κατάλληλων δραστηριοτήτων να εξακριβώσει την ποσότητα και την ποιότητα των γνώσεων των παιδιών. Απαιτείται λοιπόν καλή παρατήρηση εκ μέρους του δασκάλου, ώστε να αντιληφθεί εκείνα τα θετικά και αρνητικά στοιχεία του κάθε μαθητή. Σημαντικό επίσης στο Δημοτικό είναι και η εξάσκηση των παιδιών στην διήγηση και στην έκφραση, αλλά και στην ανάγνωση και στην γραφή. Ο δάσκαλος καλό θα ήταν να δίνει στα παιδιά τέτοιο υλικό ώστε να εξασκηθούν σε αυτές τις ικανότητες. Ειδικά στις δύο τελευταίες οι οποίες είναι και από τις πιο σημαντικές για την ζωή των ανθρώπων. Συνεπώς, λοιπόν ο δάσκαλος στην κρίσιμη αυτή στιγμή της σωματικής και πνευματικής εξέλιξης του παιδιού αναλαμβάνει να είναι ένας πραγματικός σύντροφος και προστάτης του, πρόθυμος να τον βοηθήσει στη κάθε δυσκολία της σχολικής του ζωής (Ο.Ε.Δ.Β., 1983).

Ειδικότερα, ο ρόλος του δασκάλου και του Νηπιαγωγού οφείλει να έχει τις παρακάτω μορφές:

- *Τον ρόλο του βοηθού:* Το πρώτο καιρό, όπου το παιδί θα προσπαθεί ακόμα να προσαρμοστεί ο δάσκαλος θα πρέπει να βρίσκεται κοντά του, να τον συμβουλεύει και να τον βοηθάει. Ακριβώς, επειδή η μετάβαση μπορεί να διαρκέσει από μερικές μέρες μέχρι και μερικούς μήνες ο δάσκαλος προσπαθεί να δημιουργήσει ένα ευνοϊκό κλίμα, όπου να του επιτρέπεται να έρθει κοντά με τα παιδιά, να μάθει τα ενδιαφέροντά τους και να τα βοηθήσει να αισθανθούν άνετα και ελεύθερα. Κατά το διάστημα αυτό θα συνεχιστεί η παιγνιώδης διαδικασία με αυτήν του Νηπιαγωγείου, ώστε η διαδικασία να γίνει πιο ευχάριστη και πιο γνώριμη στα παιδιά.
- *Τον ρόλο του δημιουργού ευνοϊκής παιδαγωγικής ατμόσφαιρας:* Αυτή ίσως είναι μια από τις πιο σημαντικές ενέργειες του δασκάλου για το λόγο ότι σχετίζεται με το περιβάλλον της τάξης και στο οποίο ο δάσκαλος θα εφαρμόσει τις τεχνικές του ώστε να τον κάνει πιο φιλικό προς τα παιδιά. Για το λόγο ακριβώς ότι ένα ψυχρό περιβάλλον επηρεάζει την ψυχολογία και κατά συνέπεια την μάθηση του παιδιού ο δάσκαλος προσπαθεί να δημιουργήσει μια υγιή και φιλική ατμόσφαιρα, όπου ο κάθε μαθητής να μπορέσει να αναδείξει τα ενδιαφέροντά του. Μ' αυτό τον τρόπο είναι εφικτό οι μαθητές να ενισχυθούν, να αφυπνιστούν και να εξαλείψουν τον φόβο τους με ομαλό τρόπο. Για το μαθητή της Α' δημοτικού που δεν γνωρίζει τους κανόνες και την νοοτροπία του νέου σχολείου θα πρέπει πρώτα να προσανατολισθεί, να αποκτήσει εμπιστοσύνη στον δάσκαλο. Για αυτό εκείνος με την σειρά του θα πρέπει να του δώσει χρόνο, ώστε να μπορέσει να προσαρμοστεί στο επίπεδο που χρειάζεται.
- *Τον ρόλο του καθοδηγητή και συμβούλου:* Ο δάσκαλος ως καθοδηγητής θα βοηθήσει το παιδιά να προσαρμοστεί ομαλά τις πρώτες μέρες στο σχολείο διατηρώντας έτσι σε ισορροπία τις νέες απαιτήσεις του περιβάλλοντος. Συγκεκριμένα, έρχοντας κοντά με τους μαθητές ο δάσκαλος θα προσπαθήσει

να δει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μαθητές και να τους βοηθήσει να τα ξεπεράσουν. Θα μπει λοιπόν σε μια διαδικασία να σκεφτεί πως μπορεί να καθοδηγήσει καλύτερα τους μαθητές του ώστε να φθάσουν στους στόχους τους. Κάποια ερωτήματα που μπορεί να θέσει στον εαυτό του είναι:

- Τι είδους βοήθεια είναι αυτή που θα καθοδηγήσει τους μαθητές;
- Τι είδους βοήθεια χρειάζεται ο κάθε μαθητής;
- Πόση βοήθεια χρειάζονται οι μαθητές;
- Τι προσόντα και ικανότητες πρέπει να έχει ο δάσκαλος προκειμένου να βοηθήσει τους μαθητές;

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω ερωτήματα είναι εύκολο να συμπεράνει κανείς τον ρόλο του καθοδηγητή- συμβούλου. Η καθοδήγηση συνδέεται στενά με την προσαρμογή του παιδιού στο σχολείο και είναι ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία του δασκάλου προκειμένου να μειώσει τις διαφορές μεταξύ τους. Αυτό όμως που αξίζει και πρέπει να σημειωθεί είναι το γεγονός ότι η καθοδήγηση και οι συμβουλές πρέπει να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις και στα προβλήματα του κάθε μαθητή.

- *Τον ρόλο του συνεργάτη (γονείς, εκπαιδευτικοί, μαθητές):* Δεν μπορεί να αμφισβητηθεί σε καμία περίπτωση οι συνεργασία αυτού του τρίπτυχου που περιλαμβάνει τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές. Οι γονείς είναι εκείνοι που γνωρίζουν καλύτερα το παιδί τους και αυτοί που οφείλουν να ενημερώσουν και να συμβουλέψουν τον δάσκαλο για οποιαδήποτε τυχόν δυσκολία που αφορά τον μαθητή. Ο δάσκαλος προκειμένου να βοηθήσει τα παιδιά να προσαρμοστούν στο νέο περιβάλλον δεν μπορεί να βασιστεί μόνο στην δική του δουλειά και συνεργασία, δηλαδή να δείχνει αγάπη, στοργή και κατανόηση στους νέους μαθητές. Αντίθετα, είναι απαραίτητη και η συνεργασία και η τακτική επικοινωνία με τους γονείς. Για παράδειγμα, μια πολύ καλή απόφαση θα ήταν να οργανώσει στην αρχή κάποιες συναντήσεις, όπου οι γονείς θα ενημερώνονται όχι μόνο για την πρόοδο και την συμπεριφορά του παιδιού τους αλλά και για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει. Όλοι μαζί με συζήτηση θα μπορούν να προτείνουν λύσεις ώστε να καταλήξουν σε ένα κοινό συμπέρασμα. Επίσης, πολύ σημαντικό είναι και το γεγονός να υπάρχει συνεργασία και με τους νηπιαγωγούς από το νηπιαγωγείο στο οποίο φοιτούσαν τα νήπια. Μέσα από αυτό οι δύο εκπαιδευτικοί θα μπορούν να συζητήσουν διάφορα θέματα που αναφέρονται στα παιδιά. Οι δάσκαλοι λοιπόν σε συνεργασία με τους γονείς και τους νηπιαγωγούς αποτελούν μια ομάδα αρκετά δυνατή, η οποία αν συνεργαστεί σωστά και έχει την καλή διάθεση είναι ικανή να βοηθήσει σε σημαντικό βαθμό την μετάβαση των παιδιών από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό αλλά και την προσαρμογή τους.
- *Τον ρόλο του παιδαγωγού:* Ο δάσκαλος δεν πρέπει μέσα σε μία τάξη να είναι μόνο μεταδότης γνώσεων, αλλά πρέπει αν δει το μάθημά του μέσα και από άλλες ματιές. Συγκεκριμένα, πρέπει να αφήσει πίσω του τις αρχές του

αυταρχισμού και της επιβολής και να υιοθετήσει ένα ρόλο απελευθερωτικό. Οφείλει να οργανώσει έτσι την διδασκαλία του ώστε η αίθουσα να μετατραπεί σε «εργαστήριο δημιουργικής έκφρασης και αποδοτικότητας». Στην τάξη αυτή ο παιδαγωγικός ρόλος του δασκάλου δίνει στα παιδιά περισσότερες ευκαιρίες για ανάπτυξη της φαντασίας τους και τον βάζει να αναζητήσει νέες γνώσεις και πηγές χωρίς να τους τις προσφέρει έτοιμες. Συνδυάζει λοιπόν τον ρόλο του καθοδηγητή ώστε να παρακινήσει τα παιδιά να ασχοληθούν με ένα θέμα. Ασκεί σημαντική επίδραση στους μαθητές και τους συμβουλεύει με τις στάσεις και τις ενέργειές του. Συνοψίζοντας, κυριαρχία μια παιδαγωγική ατμόσφαιρα όπου οι θυμοί, οι τιμωρίες και οι παρατηρήσεις δεν έχουν σχέση και αντί για αυτές κυριαρχούν ο έπαινος και η ενίσχυση.

- *Τον ρόλο του ψυχολόγου:* Ο δάσκαλος έχοντας αναπτύξει όλους τους παραπάνω ρόλους καλείται τώρα να υιοθετήσει και τον ρόλο του ψυχολόγου, καθώς θα κληθεί να αντιμετωπίσει διάφορες καταστάσεις και προβλήματα. Θα ασχοληθεί συστηματικά και θα βρίσκεται σε άμεση επαφή και επικοινωνία με τα νέα αναπτυσσόμενα άτομα. Ως ψυχολόγος θα είναι παρατηρητής όλων των παιδιών, καθώς θα πρέπει να είναι προσεχτικός και να προσπαθεί να καταλαβαίνει το κάθε παιδί και τις ιδιαιτερότητές του, προκειμένου αργότερα να τον βοηθήσει να τις αντιμετωπίσει σε περίπτωση που αυτές του στέκονται εμπόδιο. Ασχολείται λοιπόν με την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών. Επίσης, είναι αυτός που επισημαίνει τις ατομικές διαφορές, τις αμοιβαίες κοινωνικές σχέσεις και τις διάφορες αντιδράσεις στη σχολική μάθηση. Μέσα από την παρατήρηση και την αλληλεπίδραση μαζί τους θα έχει την δυνατότητα να διαπιστώνει τις ικανότητες, τα ενδιαφέροντα, τις ανάγκες, τις συμπεριφορές, τις στάσεις και τις δυσκολίες που παρουσιάζουν. Οφείλει να τα συμβουλέψει και να τους συμπαρασταθεί.

1.5.3 Δυσκολίες προσαρμογής

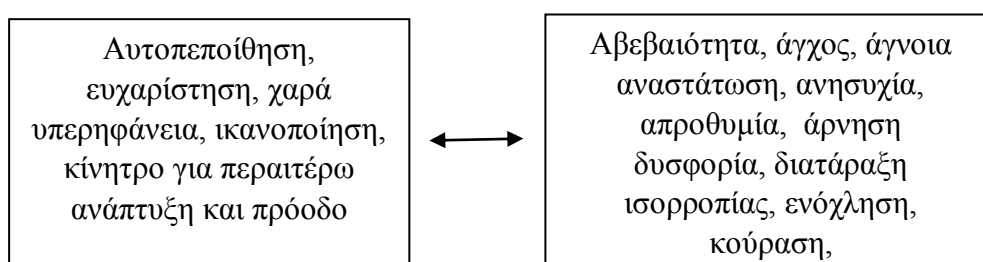
Τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά κατά την μετάβασή τους στο δημοτικό σχολείο είναι προβλήματα προσαρμογής. Τα προβλήματα αυτά δεν έχουν να κάνουν με την αρχική προσαρμογή των παιδιών στο καινούργιο σχολικό περιβάλλον αλλά με περαιτέρω προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά την διαδικασία της μάθησης. Το παιδί στο καινούργιο περιβάλλον γίνεται από νήπιο μαθητής. Αυτή η αλλαγή ρόλου συνεπάγεται και αλλαγές στις υποχρεώσεις του. Η αλλαγή ρόλου επιφέρει αλλαγές στην συμπεριφορά, καθώς πρέπει να προσαρμοστεί στους κανόνες του σχολείου. Για παράδειγμα, ως μαθητής του δημοτικού το παιδί έρχεται στο σχολείο μια συγκεκριμένη ώρα μαζί με τα πράγματά του και ακολουθεί το αντίστοιχο πρόγραμμα με δικούς του κανόνες λειτουργίας. Ορισμένες από αυτές τις αλλαγές που συναντά είναι οι εξής:

- Αλλαγή στην ομάδα των συμμαθητών/τριών
- Αλλαγή εκπαιδευτικού

- Αλλαγή στους σχολικούς κανόνες
- Αλλαγή στον τρόπο εργασίας
- Αλλαγή στο παιχνίδι

Με αλλά λόγια οι δυσκολίες προσαρμογής οφείλονται στο γεγονός ότι τα παιδιά έρχονται σε επαφή με πολλές αλλαγές, όπου καλούνται όχι μόνο να μάθουν καινούργιες συμπεριφορές αλλά και να ξεμάθουν τις προηγούμενες. Αυτό δημιουργεί μια σύγχυση στα παιδιά καθώς κυριαρχούνται από δύο ειδών συναισθήματα. Από την μία πλευρά αισθάνονται χαρά και ανυπομονούν να εξερευνήσουν το καινούργιο περιβάλλον και τι αυτό θα τους προσφέρει και από την άλλη διακατέχονται από αβεβαιότητα, άγχος και ανησυχία αν τελικά θα μπορέσουν να τα καταφέρουν. Η διπλή σημασία της μετάβασης αποτυπώνεται καθαρά και στον παρακάτω πίνακα:

Η διπλή σημασία της μετάβασης

2. Η εξέλιξη της προβληματικής της μετάβασης

2.1 Η προβληματική της μετάβασης από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό στην Ελλάδα.

Αρχικά, αξίζει να σημειωθεί πως το θέμα της μετάβασης των παιδιών από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό δεν απασχόλησε σε σημαντικό βαθμό την επιστημονική και εκπαιδευτική κοινότητα στο βαθμό που απασχόλησε τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες από τα μέσα του 60'ως και τα μέσα της δεκαετίας τους 80'. Βέβαια, ο περιορισμένος αριθμός των ερευνών δεν υποδηλώνει καθαρά την ανυπαρξία ενδιαφέροντος αλλά μπορεί να δείχνει μια αδυναμία στον τρόπο προσέγγισης του θέματος (Γ. Μπαγάκης, Ε. Διδαχού, Ε. Βαλμάς, Β.Λουμάκου, Μ. Πομώνης, 2006). Παρ' όλα αυτά όσες έρευνες έχουν γίνει έχουν δείξει πως οι συζητήσεις μεταξύ των νηπιαγωγών, δασκάλων, ψυχολόγων και σχολικών συμβούλων έχουν θίξει το θέμα της δύσκολης προσαρμογής των παιδιών στην πρώτη τάξη του Δημοτικού. Οι εκπαιδευτικοί της τάξης συχνά παρατηρούν προβλήματα και δυσκολίες προσπαθούν να εντοπίσουν τα αίτια αυτής της κατάστασης. Ωστόσο, πολλές φορές αυτή η τάση εντόπισης του προβλήματος συχνά οδηγεί σε γενικεύσεις Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι καθηγητές να οδηγούνται σε λανθασμένα συμπεράσματα και στη δημιουργία λανθασμένων συμπεριφορών απέναντι στους μαθητές, ειδικά στην περίπτωση που κάποιοι από αυτούς χαρακτηρίζονται από μαθησιακές δυσκολίες. Η προσωπική κρίση και κατάρτιση λοιπόν κρίνεται απαραίτητη προκειμένου να αποφευχθούν τέτοιες γενικεύσεις. «Η αδόκιμη χρήση και η κατάχρηση του πολυσύλεκτου όρου μαθησιακές δυσκολίες» υποδηλώνει την περίπτωση της άγνοιας από την μεριά των εκπαιδευτικών και η οποία αναμφισβήτητα μπορεί να θεωρηθεί μοιραία για την

εκπαιδευτική εξέλιξη των παιδιών (Α. Αλευριάδου, Κ.Π. Βруνιώτη, Α.Γ. Κυρίδης, Ε. Σιβροπούλου-Θεοδοσιάδου, Κ. Χρυσάφιδης).

Όσον αφορά τον λόγο που η Ελλάδα άργησε να προχωρήσει επιστημονικά στην διερεύνηση αυτού του θέματος είναι, γιατί η Ελλάδα καθυστέρησε γενικότερα στην ανάπτυξη των παιδαγωγικών και επιστημονικών επιστημών. Ωστόσο τα ερωτήματα σχετικά με την μετάβαση απασχόλησαν ορισμένους επιστήμονες οι οποίοι κινήθηκαν κυρίως γύρω από την προβληματική της κατάλληλης ηλικίας για εισόδου των παιδιών στο Δημοτικό σχολείο ή στο ζήτημα της σχολικής ετοιμότητας και της διάγνωσης προκειμένου τα παιδιά να εισαχθούν ομαλά στο Δημοτικό σχολείο. Σύμφωνα, με τον νόμο/πλαίσιο 1566/85, άρθρο 4, παρ. 2 η ένταξη των παιδιών στο δημοτικό σχολείο γίνεται εκτός οριακών υποθέσεων με κριτήριο την χρονολογική ηλικία του παιδιού. «Ο νόμος αυτός δηλώνει αναμφίβολα την πρόθεση του νομοθέτη για περιορισμό της επιλεκτικής λειτουργίας του σχολείου στην αφετηρία της θεσμοθετημένης υποχρεωτικής εκπαίδευσης, αφού ως προϋπόθεση για την ένταξη στο σχολείο ισχύει μόνο αυτής της χρονολογικής ηλικίας και καμία άλλη προϋπόθεση, όπως για παράδειγμα η διάγνωση της πολυσυζητημένης και ιδεολογικά φορτισμένης σχολικής ετοιμότητας». Επιπροσθέτως, αξίζει να σημειωθεί πως πολλοί από αυτούς θεωρούν πως η ηλικία του παιδιού δεν μπορεί να αποτελεί το μοναδικό κριτήριο για την ένταξη των παιδιών στην Α΄ τάξη του Δημοτικού αλλά πως υπάρχουν και άλλοι φορείς που μπορούν να αλλάξουν το επίπεδο της ετοιμότητάς τους, όπως κοινωνικοί, πολιτισμικοί, οικονομικοί παράγοντες κ.α. Η ηλικία μπορεί να θεωρηθεί κριτήριο μόνο σε συνδυασμό με την σχολική ετοιμότητα του παιδιού. Αρκετοί πάλι συμφωνούν με την αξιολόγηση της σχολικής ετοιμότητας των παιδιών βάσει διαγνωστικών τεστ. Η ένσταση όμως εδώ είναι πως πολλοί επιστήμονες προβάλλουν την ανικανότητα αυτών των τεστ να σταθμίσουν και να αξιολογήσουν σωστά και κατάλληλα την ετοιμότητα των παιδιών.

Επίσης, αξίζει να σημειωθεί πως με την ψήφιση του νόμου Ν. 2327 του 1995 άλλαξε το όριο της ηλικίας για την εισαγωγή των παιδιών στο δημοτικό σχολείο. Η εισαγωγή των παιδιών θα γίνεται όταν θα συμπληρώνουν το 6^ο έτος της ηλικίας τους. Παρ' όλα αυτά στην χώρα μας εξακολουθεί η είσοδος των παιδιών στο Δημοτικό σχολείο να γίνεται με βάση το έτος της ηλικίας τους, γεγονός που αγνοεί τελείως την σχολική ετοιμότητα του παιδιού. Όμως, σε πολλές τάξεις παρατηρείται να υπάρχουν μαθητές με διαφορετικά όρια ηλικίας ακόμα και ένα χρόνο (Σ. Πανταζής, 1991).

Στη χώρα μας πρόσφατα θεσπίστηκε σύμφωνα με την Κειμενική νομοθεσία η ενός έτους υποχρεωτική σχολική εκπαίδευση και για πρώτη φορά το σχολικό έτος 2007-2008 επιχειρήθηκε η πρώτη επίσημη εφαρμογή καινοτόμων παρεμβάσεων που στοχεύουν στην ενίσχυση του ρόλου του ολοήμερου νηπιαγωγείου με την ολοκληρωμένη προετοιμασία των παιδιών στο δημοτικό σχολείο. Αντικείμενο καινοτόμων παρεμβάσεων είναι η δημιουργία προγραμμάτων με ολοκληρωμένη σχεδίαση για την επιτυχή μετάβαση των παιδιών από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο. Τέλος, αξίζει να αναφερθεί πως είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικό το γεγονός πως υπάρχει ένα ερευνητικό πλαίσιο για το ζήτημα της μετάβασης στο ελληνικό πλαίσιο, διότι αυτό αποδεικνύει τον βαθμό σημαντικότητα που πρέπει να δείξουν οι εκπαιδευτικοί προκειμένου να υπάρξει μια ομαλή μετάβαση (ΥΠ.Ε.Π.Θ, 2007).

2.2 Η εξέλιξη της προβληματικής της μετάβασης από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό σχολείο

Το πρόβλημα της «ομαλής μετάβασης» του νηπίου από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό απασχόλησε και συνεχίζει να απασχολεί ακόμα πολλές χώρες του κόσμου. Είναι ένα παλιό θέμα, όπου οι απαρχές του βρίσκονται αρκετά χρόνια πίσω στην εποχή του Froebel και συγκεκριμένα το 1852. Πριν τον 19^ο αιώνα ήταν γεγονός πως λίγοι γονείς είχαν εκπαιδεύσει τα παιδιά τους πριν την ηλικία των επτά ετών. Έτσι, ήταν πραγματικά μια μεγάλη ιδέα όταν ο Γερμανός εκπαιδευτικός Friedrich Froebel ίδρυσε το πρώτο νηπιαγωγείο το 1837, το οποίο βασιζόταν στο παιχνίδι και στην δράση. Στόχος του ήταν να διδάξει τα παιδιά πώς να μαθαίνουν, να παρατηρήσουν και να δημιουργούν μέσα από το παιχνίδι. Κάποια χρόνια αργότερα το 1852 έθεσε ένα ερώτημα για την σύνδεση του νηπιαγωγείου με το πρωτοβάθμιο σχολείο μιλώντας για ένα τύπο ενδιάμεσου σχολείου μεταξύ νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου. Στο σχέδιο αυτό ο Froebel περιέγραφε ένα τύπο Διαμεσολαβητικού σχολείου, ενός σχολείου – συνδετικού κρίκου μεταξύ Νηπιαγωγείου και Πρωτοβάθμιου σχολείου (Vermittlungsschule ή Vermittlungsgruppe 1852) στο οποίο θα φοιτούσε μόνο εκείνη η ομάδα των παιδιών που το προσεχές έτος θα εισαγόταν στο Πρωτοβάθμιο σχολείο. Ο κύριος αυτός στόχος του σχολείου θα ήταν η συστηματική προετοιμασία των παιδιών για το σχολείο μέσω ειδικών ασκήσεων. Η ενδιάμεση αυτή βαθμίδα προδιαγράφονταν ως αυτόνομη και χωρίς την έννοια της σημερινής σχολειοποίησης (A. Froebel, 2016).

Το παιδαγωγικό αυτό ερώτημα του Froebel εξελίχθηκε σε ένα αιώνα περίπου αργότερα σε κοινωνικό-πολιτικό-εκπαιδευτικό πρόβλημα που απασχόλησε και συνεχίζει να απασχολεί την εκπαιδευτική κοινότητα. Αποτέλεσε σταθμό στην ιστορία της εκπαίδευσης με βασική αρχή την ποιοτική αναβάθμιση των δύο εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μέσα από μια μεταρρύθμιση «από πάνω προς τα κάτω». Ακόμα, λαμβάνει υπόψιν του το εκπαιδευτικό σύστημα ως ενιαίο σύνολο δηλώνοντας έτσι την προσπάθεια να γεφυρώσει το χάσμα που υπάρχει ανάμεσα στο νηπιαγωγείο και στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Στη συνέχεια, τη δεκαετία του 50' και του 60' το νηπιαγωγείο για λόγους οικονομικούς και πολιτικούς βρίσκεται στην επικαιρότητα. Ξαφνικά υπάρχει ένα έντονο ενδιαφέρον για την εκπαιδευτική πορεία των παιδιών το οποίο αποβλέπει στην επιτυχή προετοιμασία τους για τις απαιτήσεις του σχολείου (Grossmann W., 1987).

Αναλυτικότερα, όλη η συζήτηση γύρω από την ομαλή μετάβαση των νηπίων στο δημοτικό σχολείο ξεκίνησε διότι λήφθηκαν υπόψιν κάποιοι παράγοντες που σχετίζονται με την εκτίμηση της καταλληλότητας εισαγωγής του παιδιού στο δημοτικό σχολείο. Έτσι, δημιουργήθηκαν και νέοι όροι όπως, «σχολική ωριμότητα», «σχολική ετοιμότητα» και «σχολική ικανότητα», έννοιες οι οποίες αναφέρονται ως απαραίτητες προϋποθέσεις και βασική κριτήρια για την είσοδο των παιδιών στη σχολική ζωή του δημοτικού. Συγκεκριμένα, στον επιστημονικό χώρο επικράτησε αρχικά η έννοια της σχολικής ωριμότητας, η οποία είναι αρκετά συνδεδεμένη με τη βιολογική εξέλιξη του παιδιού. Σύμφωνα με αυτή οι ικανότητες και οι δεξιότητες που

αποκτά και αναπτύσσει το παιδί βρίσκονται σε παράλληλη σύνδεση με την βιολογική του ωριμότητα. Είναι λοιπόν μια στατική έννοια που χαρακτηρίζει τις αποδόσεις του ατόμου μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή και η οποία είναι απαραίτητη προκειμένου να διευκρινιστεί η ετοιμότητα του παιδιού για την είσοδό του στο δημοτικό σχολείο. Βασικός εκφραστής των απόψεων για την σχολική ωριμότητα ήταν ο A. Kern, ο οποίος το 1951 υποστήριξε πως η σχολική ωριμότητα είναι «το αποτέλεσμα μιας ενδογενούς κατευθυνόμενης διαδικασίας ωρίμανσης, η οποία είναι προσωπική και δεν μπορεί ούτε να κατευθυνθεί, ούτε να επιταχυνθεί από εξωτερικές παρεμβάσεις». Επισήμανε πως αυτό που έχει σημασία είναι να δώσουμε στα παιδιά τις κατάλληλες προϋποθέσεις μάθησης σύμφωνα με το επίπεδο ωρίμανσής τους. Αργότερα, ο ίδιος προχώρησε στην διατύπωση ενός τεστ που να μετρά το επίπεδο ωρίμανσης των παιδιών. Στα πλαίσια μιας τέτοιας θεώρησης του προβλήματος της ωριμότητας η ηλικία αποτέλεσε το βασικό παράγοντα για την εισαγωγή των παιδιών στο σχολείο. Στην πορεία όμως της ερευνάς του αμφισβήτησε ότι η χρονολογική ηλικία του παιδιού αποτελεί την βάση για την εισαγωγή του στο σχολείο, με αποτέλεσμα να καταλήξει σε νέα συμπεράσματα. Συγκεκριμένα, διαπίστωσε πως υπάρχουν κάποιες ικανότητες και δεξιότητες που αναπτύσσει το παιδί στην πορεία της ζωής του και οι οποίες δεν σχετίζονται μόνο με την σχολική ωρίμανση αλλά και με την αλληλεπίδραση των παραγόντων με τους οποίους έρχεται σε επαφή το παιδί, είτε αυτοί είναι σχολικοί είτε οικογενειακοί. Αυτές οι δεξιότητες αποτελούν σημαντική προϋπόθεση που οδηγούν στην κοινωνικοποίηση του παιδιού και συνάμα στην ομαλή ένταξή του στη σχολική ζωή (Σ. Πανταζής, 1997).

Μια παρόμοια εννοιολογική διαφοροποίηση παρατηρήθηκε επίσης και από την αμερικανική βιβλιογραφία. Το 1959 ο γνωστός ψυχολόγος D.P. Ausubel πρότεινε την καθιέρωση του όρου «ετοιμότητα» (readness). Με τον όρο αυτό εννοεί το συγκεκριμένο επίπεδο απόδοσης του μαθητή πάντα όμως σε αναφορά προς το κατά πόσο το επίπεδο αυτό ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις ενός συγκεκριμένου αντικείμενου μάθησης. Οι δεξιότητες που αποκτά ο μαθητής όσο και οι διαδικασίες ωρίμανσης μπορούν να δρουν συνδυασμένα προκειμένου να επιτύχουν το κατάλληλο επίπεδο ετοιμότητας. Επομένως, ως σχολική ετοιμότητα ορίζονται οι προσωπικές εμπειρίες του παιδιού σε συνδυασμό με το αν πληρεί στις σχολικές προϋποθέσεις. Αναφέρεται στις τάσεις, στα κίνητρα και στις απαιτούμενες δεξιότητες του παιδιού που του επιτρέπουν να επωφεληθεί ακόμα περισσότερο από την εκπαιδευτική διαδικασία. Αυτές οι προϋποθέσεις για να μπορέσει ο μαθητής να ανταπεξέλθει στην εκπαιδευτική διαδικασία ονομάστηκαν από τους Hunt και Krick «δεξιότητες εισαγωγής στη μάθηση». Η Schenk-Danzinger υπογράμμισε πως παράλληλα με τις γνωστικές ικανότητες τη σπουδαιότητα παραγόντων όπως την κινητοποίηση και την εργασιακή και κοινωνική συμπεριφορά του παιδιού, στοιχεία που συντελούν προκειμένου το παιδί να είναι έτοιμο για την είσοδό του στο δημοτικό σχολείο (C. Jugenhulsing, E. Meyer, N. Lukemaier, C. Pfaus, 2001).

Από την άλλη πλευρά ένας άλλος ιστορικός-εκπαιδευτικός ο Nickel προτείνει όχι την αντικατάσταση αλλά τον επαναπροσδιορισμό του περιεχομένου της σχολικής ετοιμότητας. Επηρεασμένος από τον Brofenbrenner για την ανθρώπινη ανάπτυξη ορίζει τη σχολική ωριμότητα ως το αποτέλεσμα της στενής αλληλεπίδρασης ανάμεσα στις ατομικές και στις σχολικές εμπειρίες του παιδιού, οι οποίες μπορεί να διαφέρουν

από τόπο σε τόπο και από σχολείο σε σχολείο. Θεωρεί πως η σχολική ωριμότητα είναι μια ευρεία έννοια, η οποία επηρεάζεται και διαμορφώνεται μέσα από την αλληλεπίδραση με διαφορετικούς παράγοντες.

Επιπροσθέτως, αξίζει να σημειωθεί πως ιδιαίτερα σημαντικός σταθμός στην προβληματική της μετάβασης αποτέλεσε η δεκαετία του 1970, στις αρχές της οποίας τέθηκαν νέες βάσεις και η μετάβαση αντιμετωπίστηκε ως ιδιαίτερο πρόβλημα που χρήζει προσοχής. Συγκεκριμένα, την περίοδο αυτή οι περισσότερες χώρες της Ευρώπης έθεσαν ως κεντρική επιδίωξη της εκπαιδευτικής τους πολιτικής το ζήτημα της ομαλής μετάβασης από το νηπιαγωγείο στο σχολείο και της εξασφάλισης ίσων ευκαιριών. Έτσι σε αρκετές χώρες αναπτύχθηκαν νέα πειραματικά μοντέλα και επισημάνθηκαν οι αρχές που πρέπει να ακολουθηθούν για την υπερπήδηση των δυσκολιών που παρατηρούνται κατά τη μετάβαση των νηπίων στο Δημοτικό σχολείο. Οι αρχές αυτές είναι: *η αρχή της ατομικότητας και της διαφοροποίησης, η αρχή της ελεύθερης επιλογής, η αρχή της συνεργατικότητας και η αρχή της «συνέχειας»* (Γ. Κιτσαράς, 1988).

Από το 1990 το θέμα της μετάβασης επανέρχεται και παραμένει ως σήμερα υψηλά στην λίστα των προτεραιοτήτων της εκπαιδευτική πολιτικής πολλών χωρών. Οι νέες κοινωνικές εξελίξεις και η μη επίλυση των παλιών προβλημάτων οδήγησαν στην ανάκαμψη του θέματος. Σε αυτό συντέλεσαν:

α) η αύξηση των μελών του διαδικτύου και ερευνητικού προσωπικού για την πρόωμη παιδική ηλικία

β) η συμβολή διάφορων επιστημονικών ενώσεων όπως η European Early Childhood Education and Research Association (EECERA)

γ) οι δράσεις και η συμβολή του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ)

δ) η διακήρυξη της Bologna (1999)

ε) η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Α. Αλευριάδου, Κ. Βρυνιώτη, Κ. Κυρίδης, Ε. Σιβροπούλου, Κ. Χρυσafiίδης, 2008).

Τα τελευταία χρόνια προτείνονται και εφαρμόζονται σε πολλές χώρες προγράμματα δραστηριοτήτων μετάβασης αναγνωρισμένα ως στρατηγικές που θα βοηθήσουν τα παιδιά να προσαρμοστούν στο νέο περιβάλλον του σχολείου αλλά και θα γεφυρώσουν το χάσμα μεταξύ νηπιαγωγείου και δημοτικού. Η διεθνής βιβλιογραφία και οι αναφορές πρακτικής άσκησης περιγράφουν περιγράφουν ποικίλες προσεγγίσεις για τη σχολική μετάβαση είτε δίνοντας έμφαση στα νηπιαγωγεία που βοηθούν τα παιδιά να έρθουν στο Δημοτικό σχολείο («σχολικά έτοιμα νηπιαγωγεία»), είτε «στα σχολικά έτοιμα παιδιά», ώστε να υπάρξει μια συνέχεια και ένας συντονισμός μεταξύ νηπιαγωγείου και αναλυτικού προγράμματος σχολείου (S. Bostrom, 2000).

Στην παρούσα έρευνα μελετήθηκε το θέμα της μετάβασης των νηπίων από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό σχολείο. Συγκεκριμένα, μέσα από την έρευνα επιχειρήθηκε η διερεύνηση των απόψεων που έχουν τα νήπια για το Δημοτικό σχολείο τόσο από θέμα υλικού περιβάλλοντος όσο και θέμα κοινωνικού περιβάλλοντος. Ο τρόπος συλλογής των δεδομένων έγινε μεσω ημι-δομημένης

συνέντευξης. Στο δείγμα συμμετείχαν τριάντα δύο (32) νήπια από δημοτικά νηπιαγωγεία του δήμου Βόλου. Ο λόγος που χρησιμοποιήθηκε αυτό το είδος μεθόδου είναι γιατί αναδεικνύονται με πιο ευέλικτο τρόπο οι εμπειρίες και τα προσωπικά βιώματα των γονέων. Μέσω των ημι-δομημένων συνεντεύξεων υπάρχει ευελιξία τόσο στη σειρά όσο και στον τρόπο με τον οποίο θα διατυπωθούν τα ερωτήματα ανάλογα με πότε το θεωρεί κατάλληλο ο συνεντευκτής. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα να γίνει αλλαγή της ερώτησης και να δοθούν περαιτέρω εξηγήσεις για την καλύτερη κατανόησή της (Robson, 2010). Τέλος, όπως αναφέρει και η Mason J. μεταξύ ερευνητή και συνεντευξιζόμενου αναπτύσσεται μία « διαδραστική επικοινωνία». Αναλυτικότερα, όσον αφορά τις θεματικές περιοχές της έρευνας, μελετήθηκαν οι απόψεις των νηπίων για την επικείμενη αλλαγή, για τα χαρακτηριστικά του δασκάλου αλλά και για τον δικό τους μελλοντικό ρόλο, τα συναισθήματά τους κατά την μετάβαση από το ένα σχολικό περιβάλλον στο άλλο και οι γνώσεις για το υλικό περιβάλλον του σχολείου.

B. Εμπειρικό Μέρος

3. Ταυτότητα της έρευνας

3.1 Αντικείμενο και αναγκαιότητα της έρευνας

Στην παρούσα έρευνα το ερευνητικό ενδιαφέρον στρέφεται στο σημαντικό γεγονός της μετάβασης των νηπίων από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό σχολείο, ενώ το γενικότερο ερώτημα που κατευθύνει τον προβληματισμό είναι «ποιες είναι οι απόψεις των νηπίων για το Δημοτικό σχολείο και πως αυτές διαφοροποιούνται με βάση το περιβάλλον στο οποίο ζει το παιδί. Πώς οι γονείς ή τα μεγαλύτερα αδέρφια είναι δυνατόν να επηρεάσουν ή να αποτελέσουν ένα σημαντικό παράγοντα για την ενίσχυση των γνώσεων των παιδιών.

Στο επίκεντρο του ερευνητικού ενδιαφέροντος βρίσκεται το ίδιο το παιδί προσχολικής ηλικίας. Είναι ο πρωταγωνιστής που βιώνει την διαδικασία της μετάβασης από το ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα στο άλλο καθώς και οι απόψεις που διαμορφώνει για το Δημοτικό σχολείο σύμφωνα με το γνωστικό, κοινωνικό-συναισθηματικό επίπεδο ανάπτυξης του όσο και με τις αλληλεπιδράσεις που το ίδιο βιώνει και αντιλαμβάνεται στο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον.

Πιο αναλυτικά, μέσα από την έρευνα επιχειρήθηκε η διερεύνηση των απόψεων που τα νήπια έχουν για την έννοια του Δημοτικού σχολείου σε επίπεδο υλικού (υλικά, αντικείμενα, χαρακτηριστικά, εξοπλισμός) και κοινωνικού περιβάλλοντος της

τάξης του σχολείου (πρόσωπα, ρόλου και λειτουργία τους στην τάξη καθώς και το επίπεδο σχέσεων μεταξύ δασκάλων και μαθητών). Ακόμα, αξίζει να σημειωθεί πως διερευνήθηκαν τα συναισθήματα και ο βαθμός επιθυμίας των παιδιών για την μετάβασή τους σε αυτό. Σημαντικό ενδιαφέρον παρουσιάζει ακόμα και η πηγή ενημέρωσης των παιδιών για το Δημοτικό σχολείο αλλά και η διαφοροποίηση του από το Νηπιαγωγείο. Τα παιδιά μέσα από ποικίλες ερωτήσεις αναστοχάστηκαν πάνω στο νηπιαγωγείο τους και φαντάστηκαν πως μπορεί αυτό το νέο σχολείο να διαφέρει από αυτό που πάνε τώρα.

Η επιλογή του θέματος της μετάβασης πιστεύουμε πως έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί όπως έχει ήδη προαναφερθεί:

A) η είσοδος του παιδιού στο Δημοτικό σχολείο θεωρείται μία από τις κρίσιμότερες περιόδους της παιδικής ηλικίας, η οποία έχει επιπτώσεις στη διαμόρφωση βαθύτερων χαρακτηριστικών της προσωπικότητάς του, καθώς και στη μετέπειτα φυσική, διανοητική και συναισθηματική του ανάπτυξη, επηρεάζοντας την στάση του, την συμπεριφορά του και την μετέπειτα εξέλιξή του τόσο στο σχολείο όσο και σε επαγγελματικό επίπεδο.

B) η περίοδος αυτή μιας και θεωρείται μία από τις δυσκολότερες περιόδους που βιώνει το παιδί τον εκθέτει μπροστά σε έντονες αλλαγές τόσο στην προσωπικότητα του παιδιού όσο και στο οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον. Το παιδί λοιπόν καλείται να αντιμετωπίσει μια μεγάλη ποικιλία απαιτήσεων γεγονός που θα τον βοηθήσει να μάθει πως να ξεπερνάει κάποιες καταστάσεις και πως να προσαρμόζεται ομαλά σε αυτές. Σε αυτό βέβαια πολύ σημαντικό ρόλο κατέχει και η ανάπτυξη κατάλληλων προγραμμάτων που στοχεύουν στην παροχή συνέχειας της μάθησης, στην ανάπτυξη συνεργασίας και θετικών στάσεων επικοινωνίας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων (παιδιών, εκπαιδευτικών, γονέων) προκειμένου τα παιδιά να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις αυτές σε όλα τα επίπεδα.

Τα προσωπικά κίνητρα για την ενασχόληση αυτού του θέματος προέκυψαν ύστερα από πολύ μελέτη και αναζήτηση κάποιου θέματος που να βρίσκεται κοντά στα ενδιαφέροντα της φοιτήτριας στα πλαίσια συμμετοχής στην πτυχιακή εργασία. Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος έγινε διότι θεωρήθηκε ιδιαίτερο και όχι συνηθισμένο. Αυτό ήταν και η αφορμή προκειμένου να κινητοποιηθεί η φοιτήτρια και να αναλάβει περισσότερο δράση ώστε να ανατρέξει σε βιβλιογραφικές αναφορές και να διαβάσει σχετικά με την μετάβαση των νηπίων στο Δημοτικό σχολείο. Επίσης, η πολλή βιβλιογραφική αναφορά πάνω στο θέμα της μετάβασης είτε αυτό αφορούσε τη μετάβαση των παιδιών από το Γυμνάσιο στο Λύκειο είτε από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό ήταν αρκετή για να τραβήξει την προσοχή της φοιτήτριας και να αναλάβει η ίδια ουσιαστική δράση. Αξίζει να σημειωθεί ακόμα πως λόγω φοίτησης της φοιτήτριας στο τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και ο προβληματισμός αναφορικά με ποια εφόδια γνωστικά, συναισθηματικά και κοινωνικά πρέπει να έχει το παιδί για να μεταβεί ομαλά στο Δημοτικό σχολείο. Ο ρόλος της λοιπόν είναι ιδιαίτερα σημαντικός προκειμένου να στηρίξει και να διευκολύνει το νήπιο σε αυτή την δύσκολη στιγμή. Ο τρόπος που θα πρέπει να συνδυάσει τις αρχές του αναλυτικού προγράμματος και να τις προσαρμόσει στα ενδιαφέροντα των παιδιών είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας για την νηπιαγωγό. Μια πρώτη επαφή πάνω σε αυτό θα διευκόλυνε αρκετά την διαχείριση

κάποιων

καταστάσεων.

Η παρούσα έρευνα υιοθετεί την άποψη πως για την αντιμετώπιση και υπερνίκηση των εμποδίων και των διαφορών που υπάρχουν μεταξύ του Νηπιαγωγείου και του Δημοτικού σχολείου και την υιοθέτησή κατάλληλων πρακτικών είναι απαραίτητη και η διεύρυνσή και η ανάδειξη των γνώσεων, των αντιλήψεων, των αναγκών των «πρωταγωνιστών» αυτής της διαδικασίας, δηλαδή των ίδιων των παιδιών που θα φοιτήσουν την επόμενη χρονιά στο Δημοτικό σχολείο. Επιχειρείται και η διερεύνηση των οικογενειακών περιβαλλόντων των νηπίων, καθώς όπως μπορεί κανείς να φανταστεί η ύπαρξη ή μη μεγαλύτερων αδελφών που φοιτούν στο Δημοτικό σχολείο ή σε κάποιο ανώτερο ίδρυμα είναι δυνατόν να επηρεάσει την γενικότερη ανάπτυξη των νηπίων.

Λαμβάνοντας υπόψη και τα παραπάνω επιχειρήθηκε μέσω της διεξαγωγής της παρούσας έρευνας να συμβάλει στην παροχή πληροφοριών και γνώσεων και «φωτίσει» τις μη ορατές πλευρές του προβλήματος και σε συνδυασμό με τις υπόλοιπες έρευνες να μπορέσει να δοθεί μια καλύτερη λύση σε αυτήν την κατάσταση.

3.2 Στόχοι και ερωτήματα της έρευνας

3.2.1 Στόχοι έρευνας

Προκειμένου να γίνει πιο σφαιρική και πιο ολοκληρωμένη η εικόνα που έχουν τα νήπια για το Δημοτικό σχολείο, η έρευνα έχει τους παρακάτω εξής στόχους:

α) να διερευνήσει και να καταγράψει τις απόψεις που έχουν τα νήπια για την έννοια του Δημοτικού σχολείου και πως αντιλαμβάνονται τις διαφοροποιήσει αυτών των δύο βαθμίδων

β) να διερευνήσει την πηγή ενημέρωσης των παιδιών για το Δημοτική σχολείο

γ) να διερευνήσει τις γνώσεις για το υλικό περιβάλλον της τάξης του Δημοτικού σχολείου (υλικά, υποδομή, εξοπλισμός)

δ) να διερευνήσει τις γνώσεις τους για το κοινωνικό περιβάλλον της τάξης, δηλαδή για τα πρόσωπα που συνυπάρχουν μαζί τους στην τάξη, να καταγράψει τα χαρακτηριστικά και τον ρόλο του δασκάλου, όπως εκείνα τον φαντάζονται να είναι

ε) να περιγράψουν πως φαντάζονται να είναι τα ίδια στο Δημοτικό σχολείο, ποιος θα είναι ο ρόλος τους

στ) να διερευνήσει τον βαθμό και τους λόγους επιθυμίας των νηπίων στο Δημοτικό σχολείο

ζ) να διερευνήσει και να καταγράψει τα συναισθήματά τους και τους λόγους αυτών αναφορικά με την μετάβαση τους στο Δημοτικό σχολείο

3.2.2 Ερωτήματα της έρευνας

Τα ερευνητικά ερωτήματα διατυπώνονται ως εξής:

α) Ποιες είναι οι απόψεις των νηπίων για την έννοια του Δημοτικού σχολείου και πως αντιλαμβάνονται τη διαφοροποίησή του από το νηπιαγωγείο;

β) Ποια είναι η πηγή ενημέρωσης τους αναφορικά με το Δημοτικό σχολείο;

γ) Τι γνωρίζουν αναφορικά με τα πρόσωπα της τάξης, για τα χαρακτηριστικά τους, τον ρόλο του δασκάλου και πως φαντάζονται τον δικό τους μελλοντικό ρόλο ως μαθητές;

δ) Σε ποιο βαθμό επιθυμούν τη μετάβασή τους στο δημοτικό σχολείο και πώς την αιτιολογούν;

ε) Ποια είναι τα συναισθήματα τους για την επικείμενη αλλαγή και πως την αιτιολογούν;

στ) Τι γνωρίζουν για το υλικό περιβάλλον (υλικά, υποδομή, εξοπλισμός) της τάξης του Δημοτικού σχολείου;

4. Μεθοδολογία έρευνας

4.1 Μέσα συλλογής δεδομένων – ερευνητικό εργαλείο

Υποκείμενα της παρούσας έρευνας είναι τα παιδιά προσχολικής ηλικίας, τα οποία του χρόνου θα φοιτήσουν στο Δημοτικό σχολείο. Πριν την διεξαγωγή της έρευνας δόθηκε στους γονείς ένα έντυπο συγκατάθεσης, το οποίο αρχικά ζητάγε την άδειά τους για την συμμετοχή των παιδιών τους στην έρευνα. Ανάφερε το θέμα της πτυχειακής εργασίας, τους υπεύθυνους καθηγητές αλλά και τους ενημέρωνε πως κατά την διάρκεια της έρευνας η συνομιλία με τα παιδιά θα μαγνητοφωνούνταν. Το έντυπο αυτό εκτυπώθηκε τόσες φορές όσο θα ήταν και τα παιδιά που θα λάμβαναν μέρος.

Η ερευνήτρια είχε ετοιμάσει ήδη τις ερωτήσεις για τις ατομικές συνεντεύξεις, ώστε οι γονείς αν θέλουν να μπορούν να έχουν πρόσβαση και να ενημερωθούν σχετικά με το περιεχόμενο των ερωτήσεων. Αφού η ερευνήτρια συγκέντρωσε όλα τα έντυπα συγκατάθεσης ήταν έτοιμη να ξεκινήσει τις ατομικές συνεντεύξεις. Αξίζει να σημειωθεί πως κανένας γονιός δεν είχε αντίρρηση γεγονός που διευκόλυνε αρκετά την κατάσταση.

Οι ερωτήσεις της συνέντευξης διαμορφώθηκαν σύμφωνα με τις διαστάσεις των εννοιών και τους στόχους της έρευνας, τις βιβλιογραφικές αναφορές που την ενισχύουν και σύμφωνα με πρακτικές που απορρέουν από προσωπικές-εμπειρικές

παρατηρήσεις της ερευνήτριας. Έτσι έχουμε δεκαεπτά (17) ερωτήσεις από τις οποίες οι τρεις (3) ερωτήσεις (1,4,12) είναι κλειστού κατηγορικού τύπου, ενώ οι υπόλοιπες ερωτήσεις είναι ανοιχτού τύπου. Από τις κλειστές ερωτήσεις, οι ερωτήσεις 4,12 επιδέχονται απαντήσεις τύπου «ναι», «όχι». Ενώ η ερώτηση ένα (1) είναι μεν κλειστού τύπου αλλά οι απαντήσεις των παιδιών εξαρτώνται και από άλλες απαντήσεις.

Οι ερωτήσεις των συνεντεύξεων κινούνται σε επτά (7) άξονες:

1. Ο **πρώτος άξονας** αφορά ερωτήσεις που σχετίζονται με το νηπιαγωγείο των νηπίων. Οι ερωτήσεις αυτές βοηθούν προκειμένου να γίνει αντιληπτό ο διαφορετικός τρόπος ενασχόλησης που έχουν τα παιδιά στο νηπιαγωγείο σε σχέση με αυτόν που θα έχουν στο Δημοτικό σχολείο. Επίσης, όσον αφορά τα παιδιά θεωρήθηκε πως θα ήταν πιο οικείο για αυτούς να ξεκινήσει η συνέντευξη με κάτι από τα δικά τους ενδιαφέροντα προκειμένου να νιώσουν τα ίδια πιο άνετα. Συγκεκριμένα, ο άξονας αυτός περιλαμβάνει τις ερωτήσεις ένα, δύο και τρία (1,2,3), όπου η ερώτηση ένα (1) σχετίζεται με τον αν τους αρέσει το νηπιαγωγείο και γιατί. Η ερώτηση δύο (2) αφορά με τι τους αρέσει να ασχολούνται περισσότερο στη νηπιαγωγείο και η ερώτηση τρία (3) ποια γωνιά προτιμούν.
2. Ο **δεύτερος άξονας** σχετίζεται με ερωτήσεις που αφορούν την επιθυμία μετάβασης των νηπίων στο Δημοτικό σχολείο. Αυτή η ερώτηση είναι η τέταρτη (4) σε σειρά στην συνέντευξη. Τα νήπια εδώ αναφέρουν αν επιθυμούν ή όχι να μεταβούν στο Δημοτικό σχολείο, ενώ συγχρόνως αναφέρουν και το λόγο της ναι ή όχι επιθυμίας.
3. Ο **τρίτος άξονας** περιλαμβάνει την πέμπτη (5) ερώτηση σε σειρά και στην οποία τα νήπια αναφέρουν την πηγή ενημέρωσης για το Δημοτικό σχολείο.
4. Ο **τέταρτος άξονας** περιλαμβάνει ερωτήσεις που σχετίζονται με τον δάσκαλο/α που τα παιδιά θα έχουν το νέο σχολείο. Για παράδειγμα στην ερώτηση έξι (6) τα παιδιά καλούνται να απαντήσουν σχετικά με τον ρόλο του δασκάλου/ας. Εξηγούν τι πιστεύει ότι θα κάνει αυτός/η στην τάξη. Στην ερώτηση επτά (7) τα παιδιά περιγράφουν πως τον/την φαντάζονται να είναι. Η περιγραφή αυτή μπορεί να είναι τόσο σε εξωτερικά χαρακτηριστικά (πχ αν θα είναι ψηλός ή όχι) όσο και σε εσωτερικά χαρακτηριστικά. Σε θέματα δηλαδή που να σχετίζονται με την συμπεριφορά και τον χαρακτήρα του/της.
5. Ο **πέμπτος άξονας** αφορά ερωτήσεις για το περιβάλλον του Δημοτικού σχολείου. Συγκεκριμένα στην ερώτηση οχτώ (8) τα παιδιά αναφέρουν τα άτομα που θα είναι μαζί τους του χρόνου. Αυτοί μπορεί να είναι και παιδιά και δάσκαλοι αλλά και όποιον άλλον μπορούν να φανταστούν. Στην ερώτηση δεκατρία (13) τα παιδιά καλούνται να περιγράψουν πως φαντάζονται την νέα τους τάξη. Ενώ, την ερώτηση δεκατέσσερα (14) τα νήπια περιγράφουν πως θα ήθελαν είναι το νέο τους σχολείο για να τους αρέσει. Τα νήπια μπορούν να περιγράψουν και τον εσωτερικό και τον εξωτερικό χώρο του σχολείου. Τέλος, στην ερώτηση δεκαεπτά (17) τα παιδιά αναφέρουν πληροφορίες για το πώς φαντάζονται πως θα είναι το πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου.
6. Ο **έκτος άξονας** σχετίζεται με ερωτήσεις που αφορούν το δικό τους ρόλο. Οι ερωτήσεις αυτές είναι οι εννιά (9) και δέκα (10). Στην ερώτηση (9) τα παιδιά

αναφέρουν πως φαντάζονται τον εαυτό τους ως μαθητή Δημοτικού. Στην ερώτηση (10) τα παιδιά αναφέρουν πως θα συμπεριφέρονται.

7. Ο *έβδομος άξονας* σχετίζεται με ερωτήσεις που αφορούν την διαφοροποίηση του Νηπιαγωγείου από το Δημοτικό σχολείο. Συγκεκριμένα στις ερωτήσεις δεκαπέντε (15) και δεκαέξι (16) τα νήπια εξηγούν τα σημεία που πιστεύουν ότι διαφέρουν αυτά τα δύο ιδρύματα αλλά και πως πιστεύουν πως θα είναι το πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου.

Ως μέθοδος ανάλυσης χρησιμοποιήθηκε η θεματική ανάλυση, όπου εντοπίζει, αναλύει και αναφέρει τα θέματα που προκύπτουν μέσα από τα δεδομένα. Οργανώνει και περιγράφει τα δεδομένα με λεπτομέρεια. (Braun and Clarke, 2006). Η μέθοδος συλλογής δεδομένων που χρησιμοποιήθηκε ήταν η συνέντευξη και συγκεκριμένα η ημι-δομημένη συνέντευξη. Ο λόγος που χρησιμοποιήθηκε αυτός ο τύπος συνέντευξης ήταν γιατί με αυτό τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα στον ερευνητή να μελετήσει τα βιώματα και τις εμπειρίες των συμμετεχόντων με εύλεκτο τρόπο. Επίσης, επιτρέπεται στον συνεντευκτή να εμβαθύνει περισσότερο στο θέμα και να ξεκαθαρίσει τυχόν παρανοήσεις. Αν και υπάρχουν προκαθορισμένες ερωτήσεις αυτές είναι ανοιχτού τύπου, καθώς η σειρά μπορεί να αλλάξει και να προσαρμοστεί ανάλογα με τις απαιτήσεις και τις ανάγκες τόσο του συνεντευξιαζόμενου όσο και του ερευνητή. Για την καταγραφή του υλικού θεωρήθηκε απαραίτητη η μαγνητοφώνησή του, ώστε τα δεδομένα που θα συλλεχθούν να αναλυθούν με ακρίβεια.

4.2 Δειγματοληψία και διεξαγωγή της έρευνας

Το δείγμα της έρευνας αποτελούνταν από τριάντα δύο (32) παιδιά προσχολικής ηλικίας που φοιτούν σε δημόσια νηπιαγωγεία του δήμου Βόλου. Για την ακρίβεια από το ένα Νηπιαγωγείο συμμετείχαν και οι δύο τάξεις του νηπιαγωγείου, το κλασσικό και το ολοήμερο. Συνολικά τα παιδιά που θα φοιτούσαν που χρόνου στο Δημοτικό σχολείο ήταν είκοσι πέντε (25). Το άλλο Νηπιαγωγείο που επιλέχθηκε να συνεργαστεί με την ερευνήτρια, συμμετείχαν μόνο επτά (7) παιδιά στην έρευνα. Ο λόγος που επιλέχθηκαν μόνο επτά νήπια ήταν γιατί η ερευνήτρια είχε ολοκληρώσει τον αριθμό παιδιών που χρειαζόνταν για την διεξαγωγή τη έρευνας. Επίσης, από αυτό το νηπιαγωγείο επιλέχθηκαν τυχαία ομάδες νηπίων (αγόρια, κορίτσια) με απαραίτητη προϋπόθεση την φοίτησή τους σε Δημοτικό σχολείο την επόμενη χρονιά. Εκτός από αυτό η επιλογή του δείγματος επηρεάστηκε από τις δυνατότητες πρόσβασης και από τη διαθεσιμότητα των νηπιαγωγών αλλά και των γονιών των παιδιών για συνεργασία στην έρευνα.

Αρχικά πραγματοποιήθηκε μια διερευνητική φύσεως επίσκεψη σε κάθε νηπιαγωγείο που είχε επιλεγεί για την έρευνα. Η διευθύντρια του νηπιαγωγείου και οι νηπιαγωγοί ενημερώνονταν για το σκοπό και το είδος της έρευνας. Για

την αποφυγή παρερμηνειών και της ιδέας στις νηπιαγωγούς για έμμεση αξιολόγηση των παιδιών ή και του δικού τους έργου, γινόταν από την πρώτη επίσκεψη μια παρουσίαση της ερευνήτριας με την ιδιότητά της ως νηπιαγωγός και μια συζήτηση όπου ενημερώνονταν για το αντικείμενο της έρευνας και ότι δεν μετρά ή δεν αξιολογεί οποιαδήποτε πλευρά της σχολικής επίδοσης ή του διδακτικού έργου και πως η προσοχή της ερευνήτριας εστιάζεται στις απόψεις των νηπίων για το δημοτικό σχολείο. Αφού η ερευνήτρια παρουσίασε τους σκοπούς και το αντικείμενο της έρευνάς της στη συνέχεια έδινε στις νηπιαγωγούς το έντυπο συγκατάθεσης, ώστε να ενημερωθούν οι γονείς.

Η ερευνήτρια στην επόμενη φάση συστήνονταν στα παιδιά του νηπιαγωγείου ως φίλη, η οποία χρειάζεται την βοήθεια τους για να απαντήσουν κάποιες ερωτήσεις. Μ' αυτό τον τρόπο θα την βοηθούσαν να γίνει και εκείνη δασκάλα σαν την κυρία τους. Επισημάνε όμως πως αυτό το παιχνίδι ερωτήσεων είναι ατομικό και πως κάθε φορά θα έρχεται ένα ένα παιδί στο γραφείο της κυρίας. Ακόμα τους ενημέρωνε πως η συζήτηση μαζί τους θα μαγνητοφωνηθεί και πως κάθε παιδί μετά θα μπορούσε να ακούσει τη φωνή του και όλα όσα είπαν. Αυτό ήταν ένα στοιχείο που ενθουσίαζε τα παιδιά και λειτουργούσε ως κίνητρο για την συνέχιση της έρευνας.

Στην επόμενη επίσκεψη της ερευνήτριας στο χώρο του σχολείου ακολούθησε η πραγματοποίηση των συνεντεύξεων. Οι συνεντεύξεις όπως προαναφέρθηκε γινόταν σε χώρους έξω από την αίθουσα της τάξης, στο γραφείο των νηπιαγωγών ή σε κάποιο άλλο ήσυχο χώρο του νηπιαγωγείου. Τα παιδιά ενημερώνονταν ότι η ερευνήτρια ήθελε να τους μιλήσει σχετικά με τις ασχολίες τους στο χώρο του Νηπιαγωγείου αλλά και σχετικά με τις αντιλήψεις τους για το Δημοτικό σχολείο, το μεγάλο σχολείο που πρόκειται να πάνε του χρόνου. Η ερευνήτρια έδειχνε το κασετόφωνο στα νήπια και το έθετε σε λειτουργία. Στη συνέχεια η ερευνήτρια ρωτούσε τα παιδιά αν είναι έτοιμα και μετά ξεκινούσε την διεξαγωγή των ερωτήσεων.

Θα πρέπει να σημειωθεί πως τα παιδιά ενημερώνονταν πως η συμμετοχή τους στην έρευνα ήταν εθελοντική και ότι μπορούσαν να αποχωρήσουν όποια στιγμή επιθυμούσαν. Συμπληρωματικά, η ερευνήτρια εξηγούσε στα παιδιά πως δεν υπάρχουν σωστές ή λάθος απαντήσεις, τους διαβεβαίωνε πως ούτε η νηπιαγωγός ούτε κάποιο άλλο παιδί θα μάθαινε ποτέ τις απαντήσεις τους και τους ζητούσε να είναι ειλικρινείς. Στο τέλος κάθε συνέντευξης όποιο παιδί ήθελε μπορούσε να ακούσει τη φωνή του μαγνητοφωνημένη. Η διάρκεια των συνεντεύξεων κυμαίνονταν από 6 έως 13 λεπτά. Η ερευνήτρια κατά την διάρκεια τη έρευνας συμβουλευόταν την νηπιαγωγό για τη δυνατότητα συνεργασίας των παιδιών που επιλέγονταν έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις συνεντεύξεις.

Αυτή η διαδικασία ακολουθήθηκε και στα δύο νηπιαγωγεία. Πριν την διεξαγωγή της έρευνας έγιναν δύο επισκέψεις και στα δύο νηπιαγωγεία προκειμένου να υπάρξει κατάλληλη ενημέρωση. Όσο αφορά την πραγματοποίηση της έρευνας, επειδή στο πρώτο νηπιαγωγείο τα δείγμα ήταν μεγαλύτερο όπως είναι κατανοητό χρειάστηκε να γίνουν περισσότερες επισκέψεις συ σύγκριση με το δεύτερο νηπιαγωγείο, όπου συμμετείχαν μόνο παιδιά.

Σχετικά, με την διεξαγωγή των ερωτήσεων τα παιδιά δεν αντιμετώπισαν κάποιο πρόβλημα, καθώς η ομιλήτρια ήταν η ίδια η ερευνήτρια. Αυτό έδινε την δυνατότητα τόσο στην ίδια όσο και στα παιδιά να προσαρμόζει τις ερωτήσεις με βάση το γνωστικό τους υπόβαθρο, με αποτέλεσμα το περιεχόμενο των ερωτήσεων να μπορεί να γίνει πιο κατανοητό στα νήπια.

5. Περιορισμοί της έρευνας

Η παρούσα έρευνα αποτελεί μια προσπάθεια διερεύνησης των απόψεων για το Δημοτικό σχολείο στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα και στο μεθοδολογικό της σχεδιασμό της προκύπτουν περιορισμοί που είναι κρίσιμο να αναφερθούν.

Αρχικά, θα πρέπει να τονισθεί πως οι ερωτήσεις των συνεντεύξεων χρησιμοποιήθηκαν σε περιορισμένο αριθμό μαθητών σε νηπιαγωγεία κάποια συγκεκριμένης περιοχής. Οι περιορισμένες αυτές δυνατότητες δεν επιτρέπουν γενικεύσεις και περιορίζουν την αντιπροσωπευτικότητα της. Ακόμα δεν μπορούν να διατυπωθούν με μεγάλη σιγουριά αιτιατά συμπεράσματα για τον καθορισμό και την αιτιολόγηση κάποιων καταστάσεων και φαινομένων από την πλευρά των παιδιών.

Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας αφορά τον πληθυσμό της συγκεκριμένης έρευνας μιας και στο σύνολό του είναι παιδιά προσχολικής ηλικίας. Δεν πρέπει να παραλειφθεί το γεγονός πως οι μέθοδοι διερεύνησης και εκτίμησης των απόψεων των παιδιών προσχολικής ηλικίας εξακολουθούν να αναπτύσσονται και να βελτιώνονται κατά την ανάπτυξη των παιδιών. Γι' αυτό το λόγο κάθε φορά με βάση τα εργαλεία που χρησιμοποιεί κάθε ερευνητής μπορεί κάποιες από τις απόψεις των νηπίων να διαφοροποιηθούν. Εξάλλου, οι επισκέψεις της ερευνήτριας στα

νηπιαγωγεία και οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν με στόχο την εξοικείωση των νηπίων με την ίδια αλλά και για την δημιουργία ενός θετικού κλίματος συνεργασίας και επικοινωνίας. Επίσης, το γεγονός πως η έρευνα εστιάστηκε στις απόψεις των νηπίων δεν παραγνωρίζει την καθοριστική σημασία που έχουν οι αντιλήψεις και οι προσδοκίες των γονέων, των εκπαιδευτικών και της υπόλοιπης κοινότητας σχετικά με την μετάβασή τους στο Δημοτικό σχολείο. Βέβαια, η συλλογή δεδομένων από τα παραπάνω στοιχεία που αναφερθήκαν αποτελούν καλές αποδείξεις και επιχειρήματα μέσω των οποίων μπορούν να διεξαχθούν συμπεράσματα και να οδηγηθούμε σε μια πιο συγκεκριμένη άποψη.

Ένα άλλο γνώρισμα αυτής της έρευνας είναι ότι η ερευνήτρια είχε ήδη σχετική εμπειρία μέσω των παρατηρήσεων σε νηπιαγωγεία αλλά και από άλλες έρευνες που είχε διεξάγει επίσης σε χώρους νηπιαγωγείων. Οπότε υπήρχε περίπτωση η κάποια σχετική εμπειρία της να διαστρεβλώσει σε ένα μικρό σημείο τις απόψεις των παιδιών. Παρ' όλα αυτά όμως έγινε προσπάθεια αξιοποίησης αυτού του γνωρίσματος προκειμένου να αναλυθούν οι απόψεις των υποκειμένων αντικειμενικά. Σε αυτό συνέβαλε η πρώτη εξοικείωση της νηπιαγωγού με τα παιδιά του νηπιαγωγού προκειμένου να τους γνωρίσει καλύτερα αλλά και για να πληροφορηθεί από τις νηπιαγωγούς κάποια πράγματα σχετικά με την προσωπικότητά τους.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι στο μέλλον απαιτείται μια πληθώρα ερευνών προκειμένου να αναπτυχθεί μια πιο ολοκληρωμένη γνώση των απόψεων των νηπίων για το φαινόμενο της μετάβασης και μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα των σχέσεων που αναπτύσσονται μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων που συμμετέχουν σε αυτήν την διαδικασία αλλά και στην ανάπτυξη και εξέλιξη των παιδιών. Αυτό με την σειρά του θα οδηγήσει σε συγκεκριμένες προτάσεις παιδαγωγικής παρέμβασης.

6. Ευρήματα / Ανάλυση

Για την ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν από τις συνεντεύξεις, κρίθηκε αρχικά αναγκαία η ομαδοποίηση των στοιχείων και στη συνέχεια η κατηγοριοποίησή τους. Τα ευρήματα οργανώθηκαν και παρουσιάζονται σύμφωνα με τους τέσσερις βασικούς άξονες που ορίστηκαν για την υλοποίηση της έρευνας:

- α) Απόψεις των Νηπίων για την επικείμενη αλλαγή
- β) Απόψεις των Νηπίων για τα χαρακτηριστικά του δασκάλου και για τον δικό τους μελλοντικό ρόλο
- γ) Συναισθήματα μετάβασης
- δ) Γνώσεις για το υλικό περιβάλλον του σχολείου

6.1 Απόψεις των νηπίων για την επικείμενη αλλαγή

A) Επιθυμία μετάβασης

Αρχικά, αναφορικά με τις απόψεις των Νηπίων για την επικείμενη αλλαγή διαπιστώνεται πως το κάθε παιδί διαμορφώνει την δική του άποψη για το Δημοτικό σχολείο με αποτέλεσμα οι απόψεις τους να διαφοροποιούνται σε μεγάλο βαθμό. Συνεπώς, λοιπόν οι λόγοι και η επιθυμία της μετάβασης τους από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό είναι ποικίλοι. Συγκεκριμένα, τα 31 από τα 32 παιδιά απάντησαν θετικά στην ερώτηση «Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο» και μάλιστα έδειξαν έντονο ενδιαφέρον για αυτό. Αντίθετα, μόνο ένα παιδί δεν ήταν σίγουρος για αυτήν την μετάβαση. Η απάντησή του ήταν η εξής «Μμ δεν ξέρω» (βλ. Παράρτημα Σ.9, στ. 12).

Όσον αφορά τους λόγους επιθυμίας της μετάβασής τους όπως είπαμε και παραπάνω είναι ποικίλοι. Αρχικά, ο πιο συνηθισμένος λόγος που σημειώθηκε από τα παιδιά ήταν γιατί στο Δημοτικό σχολείο θα έχουν την δυνατότητα να μαθαίνουν καινούργια πράγματα και συγκεκριμένα να γράφουν και να διαβάζουν. Πιο αναλυτικά τα νήπια αναφέρουν «Ναι, γιατί θα είναι η Γεωργία και θα μάθω να διαβάζω» (βλ. Παράρτημα, Σ.6,στ.14,16), «Ναι, γιατί εκεί πέρα μαθαίνουμε πάρα πολλά πράγματα. Μαθαίνουν να διαβάζουνε, μαθαίνουν να κάνουν και άλλα πράγματα» (βλ. Παράρτημα, Σ.8, στ.14,16), «Ναι, γιατί μου αρέσει να διαβάζω» (βλ. Παράρτημα, Σ.21, στ.16), «Ναι, για να κάνω ασκήσεις και διάβασμα» (βλ. Παράρτημα Σ.32, στ.12). Φαίνεται λοιπόν μέσα από τις απαντήσεις των παιδιών η επιθυμία τους για γραφή και ανάγνωση. Επίσης, κάποια παιδιά δήλωσαν πως θα ήθελαν να πάνε στο Δημοτικό, διότι εκεί θα κάνουν νέες δραστηριότητες και παιχνίδια. Για την ακρίβεια πολλά παιδιά έχουν στο μυαλό τους ότι οι δραστηριότητες στο Δημοτικό θα εξακολουθούν να έχουν τον ίδιο παιγνιώδη χαρακτήρα με του Νηπιαγωγείου. Για παράδειγμα: «Γιατί έχει τηλεκατευθυνόμενα και μπορείς να παίζεις ότι θέλεις με 1 ευρώ» (βλ. Παράρτημα Σ.19, στ.13), «Γιατί μου αρέσει... οι μπάλες» (βλ. Παράρτημα Σ.20, στ.12,14)

Ακόμα, ένας πολύ σημαντικός λόγος για τα παιδιά είναι ότι στο Δημοτικό σχολείο θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν καινούργια άτομα και να κάνουν νέους φίλους. Δύο παιδιά αναφέρουν πως στο Δημοτικό σχολείο θα συναντήσουν τους παλιούς τους φίλους, οι οποίοι έφυγαν φέτος από το Νηπιαγωγείο, ενώ τα υπόλοιπα τρία δηλώνουν πως θα γνωρίσουν καινούργιες φίλες και φίλους. Φαίνεται λοιπόν πως οι παρέες των παιδιών αποτελούν ένα σημαντικό κίνητρο για την μετάβασή τους. «Γιατί θα γνωρίσω καινούργια παιδάκια» (βλ. Παράρτημα Σ.15,στ.16), «Γιατί σε λίγες μέρες θα πάει και η Σ.» (βλ. Παράρτημα Σ.30, στ.14), «Για να κάνω καινούργιες φίλες» (βλ. Παράρτημα Σ.31, στ.10).

Αξίζει όμως να σημειωθεί πως ένα παιδί αναφέρει πως θα ήθελε πάει στο Δημοτικό σχολείο για να είναι με την αδελφή του. Συνεπώς, το παιδί αυτό έχει ακούσματα από την αδελφή του για το Δημοτικό και θα ήθελε να πάει εκεί προκειμένου να είναι μαζί της και να μάθει με τι ασχολούνται στο Δημοτικό, «Γιατί εκεί πηγαίνει η αδελφή μου» (βλ. Παράρτημα Σ.18,στ.12)

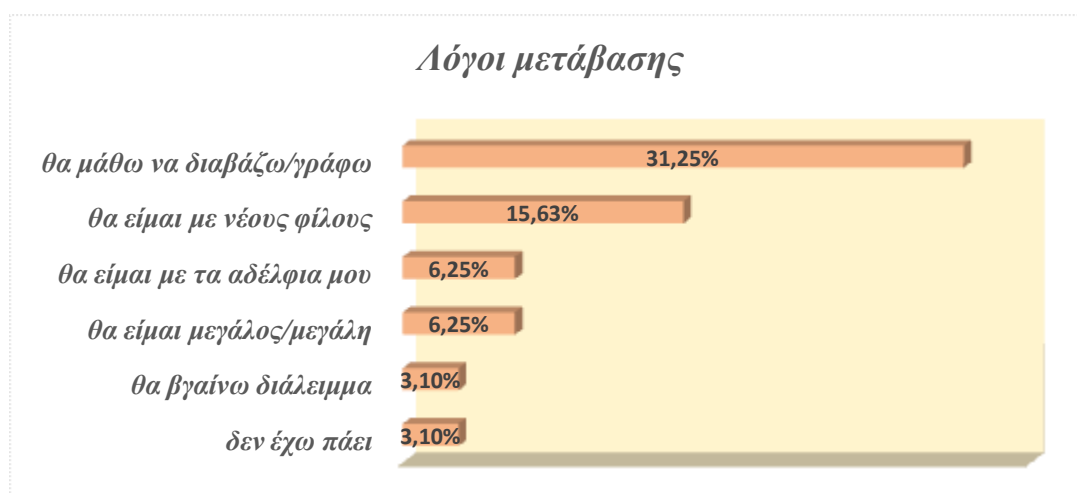
Επιπροσθέτως, τα παιδιά υποστήριξαν και άλλους λόγους για τους οποίους θα επιθυμούν να μεταβούν στο Δημοτικό σχολείο. Ένα μέρος του δείγματος απάντησε πως πηγαίνοντας στο Δημοτικό σχολείο θα μεγαλώσει και ότι εκεί θα μπορέσει να βγαίνει διάλειμμα. «Γιατί έχει πιο πολλά βιβλία και θα είμαι πιο μεγάλος» (βλ.

Παράρτημα Σ.10,στ.17), «Γιατί θα είμαι πιο μεγάλη» (βλ. Παράρτημα, Σ.10,στ.10), «Γιατί βγαίνουμε διάλειμμα χωρίς παιχνίδια» (βλ. Παράρτημα, Σ.24, στ.10). Από την άλλη πλευρά, κάποια παιδιά δήλωσαν πως θα πάνε στο Δημοτικό σχολείο, γιατί πρέπει και γιατί δεν έχουν πάει. «Γιατί πρέπει» (βλ. Παράρτημα, Σ.14,στ.12), «Γιατί δεν έχω πάει» (βλ. Παράρτημα, Σ.12, στ.16)

Εδώ, αξίζει να σημειωθεί πως τα παιδιά μπορεί να μην αντιλαμβάνονται ακριβώς τι μπορεί να είναι το Δημοτικό σχολείο σαν χώρος ή ποια η σημασία του αλλά επειδή υπάρχει περίπτωση να έχουν ακούσματα από το οικογενειακό τους περιβάλλον επιθυμούν αυτήν την μετάβαση και έχουν περιέργεια να γνωρίσουν το σχολείο αυτό. Τέλος, ένα παιδί απάντησε πως ο λόγος που επιθυμεί την μετάβαση είναι διότι θα γνωρίσει την καινούργια του δασκάλα. «Τι κυρία θα έχω» (βλ. Παράρτημα, Σ.22, στ.18)

Γράφημα 1: Ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων των νηπίων αναφορικά με τον βαθμό επιθυμίας μετάβασης στο Δημοτικό σχολείο

Γράφημα 2: Ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων των νηπίων αναφορικά με τους λόγους που επιθυμούν να μεταβούν στο Δημοτικό σχολείο

Β) Πηγή ενημέρωσης

Αναφορικά με την πηγή ενημέρωσης των νηπίων για το Δημοτικό σχολείο (ερ.4 Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;) το μεγαλύτερο μέρος των νηπίων

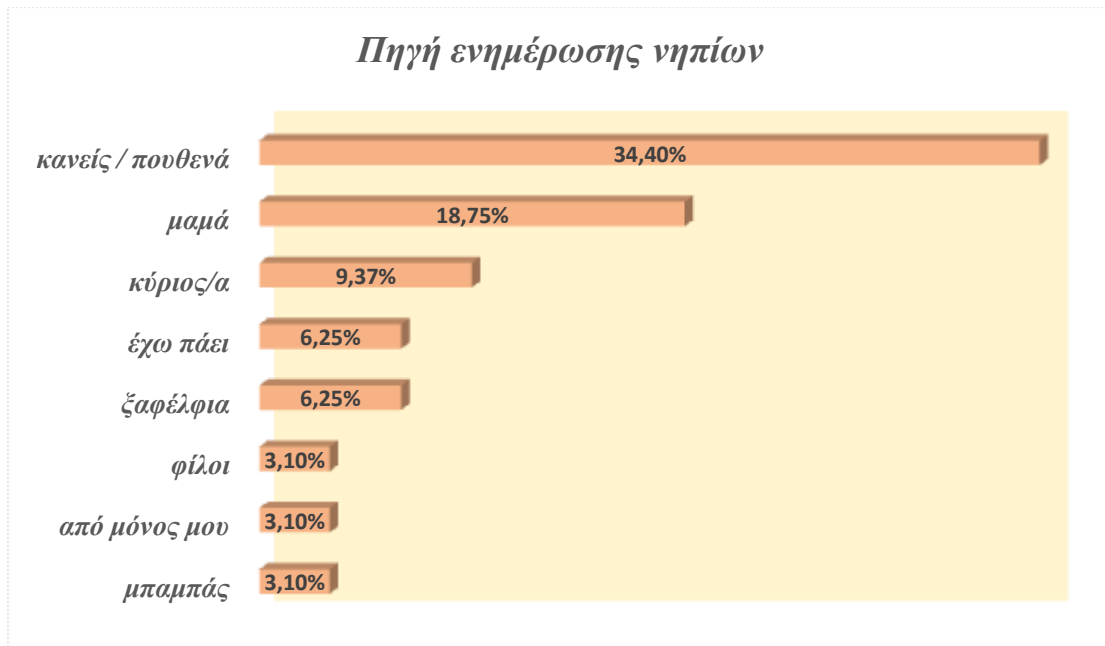
δηλαδή έντεκα (11) από τα τριάντα δύο (32) απάντησαν πως δεν έμαθαν από κάπου για το Δημοτικό σχολείο. Συγκεκριμένα μερικές απαντήσεις των παιδιών είναι οι ακόλουθες: «Όχι» (βλ. Παράρτημα, Σ.7, στ.26), «Δεν έμαθα» (βλ. Παράρτημα, Σ.16, στ.20), «Μμ δεν ξέρω» (βλ. Παράρτημα, Σ.18, στ.14). Οι απαντήσεις αυτές δηλώνουν την άγνοια των παιδιών για το Δημοτικό σχολείο.

Στη συνέχεια, τα έξι (6) από τα τριάντα δύο (32) παιδιά δήλωσαν πως η πηγή ενημέρωσης ήταν η μαμά τους. Πιο αναλυτικά όπως φαίνεται και από τις ακόλουθες απομαγνητοφωνήσεις η μαμά τους έχει κάνει μία συζήτηση μαζί τους εξηγώντας τους την μετάβασή τους από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό. Μ' αυτό τον τρόπο προσπάθησε να επιτύχει μια ομαλή μετάβαση και να δώσει μία πρώτη εικόνα στα παιδιά για το τι είναι το νέο σχολείο. Παραδείγματα: «Ε ρωτάω την μαμά μου πότε θα γίνω έξι για να πάω στο Δημοτικό σχολείο» (βλ. Παράρτημα, Σ.2, στ.16), «Μου το είπε η μαμά» (βλ. Παράρτημα, Σ.11, στ.15), «Η μαμά μου είπε... Το Δημοτικό που θα πας του χρόνου» (βλ. Παράρτημα, Σ.20, στ.16,18)

Επιπλέον, τρία (3) από τα τριάντα δύο (32) παιδιά απάντησαν πως η δική τους πηγή ενημέρωσης για το Δημοτικό σχολείο ήταν ο κύριος ή η κυρία τους. Παρ' όλα αυτά όμως οι απαντήσεις των παιδιών δεν ήταν ξεκάθαρες και δεν μπορούν να οδηγήσουν σε λογικά συμπεράσματα. Ακόμα και όταν ρωτήθηκαν «Δηλαδή τι ακριβώς σας είπε η κυρία σας» τα παιδιά δεν απάντησαν. Πάντως αυτό που θα μπορούσε κανείς να υποθέσει είναι πως στο χώρο του Νηπιαγωγείου έχει υπάρξει έστω και μία μικρή αναφορά για το Δημοτικό σχολείο. Αναλυτικά, παρατίθεται τα παραδείγματα: «Μας ρωτάει η κυρία... όποιος δεν κάθεται ήσυχα όχι όποιος είναι μικρός και πάει προνήπια δεν θα πάνε, ενώ κάποιος θα πάνε» (βλ. Παράρτημα, Σ.4, στ.18-19), «Είχε πει η κυρία Γ. για αυτήν την βιβλιοθήκη και θα περιμένω μέρες για να πάω στο Δημοτικό» (βλ. Παράρτημα, Σ.13, στ.24), «Η δασκάλα» (βλ. Παράρτημα, Σ.27,στ.19)

Εν συνέχεια, δύο (2) από τα τριάντα δύο (32) παιδιά δήλωσαν πως έμαθαν για το Δημοτικό σχολείο από τα αδέρφια τους, τα οποία πήγαιναν εκεί. «Πήγαινε αδελφός μου» (βλ. Παράρτημα, Σ.5, στ.16), «Μου το είπε η αδελφή μου. Πώς αν είσαι καλός μαθητής θα μάθεις πολλά πράγματα στο σχολείο και θα μάθεις πιο πολλά όταν είσαι έξι» (βλ. Παράρτημα, Σ.10, στ.21,23). Ίδιος αριθμός παιδιών, δύο (2) από τα τριάντα δύο (32) παιδιά, δήλωσαν πως πηγή ενημέρωσης ήταν τα ξαδέλφια τους. «Από την ξαδέλφη μου την Γ. ... Μου είπε ότι είναι πολύ ωραία και έχει κάπου ένα ευρώ και μπορείς να πάρεις ότι θέλεις» (βλ. Παράρτημα, Σ.6, στ.18), «Από την ξαδέλφη μου την Γ. ... Μου είπε ότι είναι ωραία» (βλ. Παράρτημα, Σ.19, στ.16,18)

Επίσης, ένα παιδί (1) δήλωσε πως πηγή ενημέρωσης ήταν ο μπαμπάς του. «Ο μπαμπάς μου» (βλ. Παράρτημα, Σ.26, στ.28) Τον ίδιο αριθμό σημείωσαν και άλλα δύο παιδιά, όπου για τον ένα πηγή ενημέρωσης ήταν οι φίλοι του. Τέλος, το άλλο παιδί απάντησε πως δεν του είπε κανένας για το Δημοτικό σχολείο αλλά έμαθε για αυτό από μόνο του. «Ένας φίλος μου, μού έδωσε μια φορά και από πίσω πήγε να τον τρομάξει τον αδελφό μου, γιατί αυτός ήταν μεγάλος και πήγαινε Δημοτικό» (βλ. Παράρτημα, Σ.9,στ.14-16). «Απλώς έμαθα» (βλ. Παράρτημα, Σ.23,στ.16)

Γράφημα 3: Ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων των νηπίων ως προς την πηγή ενημέρωσής τους για το Δημοτικό σχολείο

6.2 Απόψεις των νηπίων για τα χαρακτηριστικά του δασκάλου και για τον δικό τους μελλοντικό ρόλο

A) Περιγραφή δασκάλου/ας

Τα παιδιά που συμμετείχαν στην έρευνα ρωτήθηκαν γενικά για το πως φαντάζονται τον/την δάσκαλο/α στο νέο τους σχολείο. Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος, τα είκοσι (20) από τα τριάντα δύο (32) παιδιά απάντησαν πως φαντάζονται τον/την δάσκαλο/α σαν πηγή γνώσης. Θεωρούν πως μέσω αυτού θα μάθουν να διαβάζουν και να γράφουν αλλά και θα μάθουν νέα μαθήματα. Ενδεικτικά παραδείγματα είναι τα εξής: «Μμ θα μας λέει να διαβάζουμε Γεωγραφία, Αγγλικά» (βλ. Παράρτημα, Σ.5,στ.23,25,27), «Θα μας κάνει ωραία πράγματα και θα μας μαθαίνει πολλά καινούργια πράγματα» (βλ. Παράρτημα, Σ.12,στ.23-24) ,«Θα μας βοηθάει στα Αγγλικά» (βλ. Παράρτημα, Σ.18, στ.19,21),«Να μας βάζει να κάνουμε ασκήσεις» (βλ. Παράρτημα, Σ.32, στ.17,19). Φαίνεται λοιπόν πως τα παιδιά έχουν διαμορφώσει για τον/την δάσκαλο/α απόψεις που συνδέονται με την εκμάθηση γραφής αλλά και άλλων ποικίλων πραγμάτων.

Ακόμα, αξίζει να σημειωθεί πως κάποια παιδιά και συγκεκριμένα τέσσερα (4) από τα τριάντα δύο (32) έκαναν αναφορά στην συμπεριφορά του δασκάλου/ας τους. Αυτή η αναφορά στην συμπεριφορά του μπορεί να είναι θετική και αρνητική. Τα τρία (3) παιδιά φέρνουν στο προσκήνιο την θετικά εικόνα ενός δασκάλου, που του μιλάει ευγενικά και δεν τα δέρνει. Συγκεκριμένα η θετική συμπεριφορά του δασκάλου/ας προς τα παιδιά αιτιολογείται ως εξής: «Να ήταν καλός δάσκαλος. Όταν λέω καλός, δηλαδή να μην μαλώνει τα παιδιά πάρα πολύ και να μην φωνάζει» (βλ. *Παράρτημα, Σ.3, στ.42-44*), «Θα μας μιλάνε ωραία, θα μας λένε να καθόμαστε ήσυχοι και εμείς θα καθόμαστε... Πιστεύω πως θα είναι καλή η δασκάλα» (βλ. *Παράρτημα, Σ.4,στ.37-39*), «Θα μας εμπιστεύεται πολύ» (βλ. *Παράρτημα, Σ.24, στ.19*). Φαίνεται λοιπόν πως τα νήπια έχουν διαμορφώσει στο μυαλό τους μια θετική εικόνα /δασκάλου που θα τους μιλάει ευγενικά και θα αποπνέει σεβασμό προς τα παιδιά. Ακόμα, τα παιδιά θεωρούν σημαντικό ο δάσκαλος να τους εμπιστεύεται.

Μόνο ένα (1) παιδί περιγράφει μια αρνητική εικόνα συμπεριφοράς με ένα δάσκαλο που θυμώνει, φωνάζει και μαλώνει τα παιδιά. Η αναφορά σε αρνητική συμπεριφορά του δασκάλου/ας είναι η εξής, «Να μας μαλώνει όταν κάνουμε ζημιές, όταν δεν έχει χώρο για άλλο παιδάκι να δηλώσει ή δεν βρήκε μας μαλώνει» (βλ. *Παράρτημα, Σ.14, στ.25-26*).

Τέλος, τέσσερα (4) παιδιά έκαναν αναφορά στα εξωτερικά χαρακτηριστικά του δασκάλου/ας τους. «Ε τον φαντάζομαι να είναι ωραίος» (βλ. *Παράρτημα, Σ.2, στ.26*), «Θα μου άρεσε να είναι καραφλός, να έχει λίγα μαλλιά... να έχει και ωραίες μπλούζες» (βλ. *Παράρτημα, Σ.3,στ.38*), «Με γυαλιά όπως η αδελφή μου (βλ. *Παράρτημα, Σ.17,στ.25*). Τα παιδιά λοιπόν δίνουν μια περιγραφή της εξωτερικής εμφάνισης του δασκάλου, διότι αυτή θα είναι και η πρώτη εικόνα που θα έχουν για αυτόν μόλις τον δουν.

Γράφημα 4: Ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων των νηπίων ως προς την περιγραφή του δασκάλου/ας

Β) Απόψεις για το δικό τους μελλοντικό ρόλο ως μαθητές του Δημοτικού

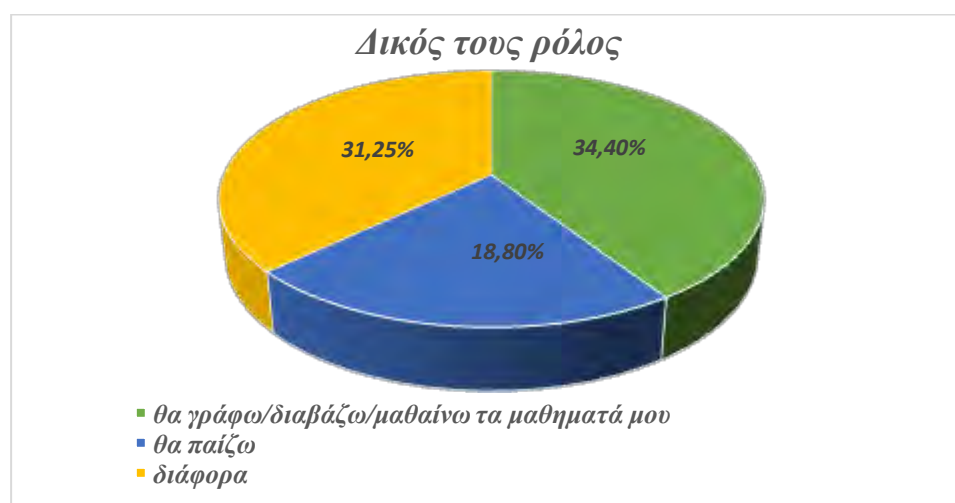
Τα παιδιά ακόμα ρωτήθηκαν για το πως φαντάζονται τον δικό τους μελλοντικό ρόλο ως μαθητές του Δημοτικού. Οι απαντήσεις τους ήταν ποικίλες και διαφορετικές μεταξύ τους. Συγκεκριμένα, τα περισσότερα παιδιά έντεκα (11) από τα τριάντα δύο (32) απάντησαν πως στο Δημοτικό σχολείο θα μάθουν να γράφουν και να διαβάζουν, γεγονός που αποδεικνύει πως τα παιδιά έχουν συνδυάσει το Δημοτικό σχολείο ως ένα χώρο μάθησης. Ενδεικτικές απαντήσεις είναι οι εξής: «Θα διαβάζω σπίτι μου και όταν θα πηγαίνω σχολείο θα διαβάζω και εκεί» (βλ. Παράρτημα, Σ.9,στ.31), «Να κάνουμε μαθήματα στο σπίτι» (βλ. Παράρτημα, Σ.20,στ.88), «Να διαβάζω» (βλ. Παράρτημα, Σ.31,στ.50).

Στη συνέχεια, έξι (6) παιδιά υποστήριξαν πως στο νέο σχολείο που θα πάνε του χρόνου θα συνεχίζουν να παίζουν όπως στο νηπιαγωγείο τους. Μέσω των απαντήσεων φάνηκε πως θεωρούν το νηπιαγωγείο τους ως ένα χώρο παιχνιδιού, όπου μέσω από αυτό θα τους δίνετε η δυνατότητα να μάθουν καινούργια πράγματα. Συγκεκριμένα: «Θα τρέχω, θα παίζω μπάσκετ, θα φτιάχνουμε κατασκευές» (βλ. Παράρτημα, Σ.15, στ.33,35,63), «Θα παίζω πολλά παιχνίδια», «Θα κάνω κατασκευές, θα παίζω» (βλ. Παράρτημα, Σ.19, στ.38,62), «Θα παίζω σκάκι» (βλ. Παράρτημα, Σ.26, στ.44), «Θα παίζω με τους φίλους μου, θα κάνω κατασκευές και θα φτιάχνω ελεφαντάκια» (βλ. Παράρτημα, Σ.30,στ.66-67). Από τα παραπάνω γίνεται λοιπόν φανερό η επιθυμία των νηπίων για παιχνίδι. Φαίνεται πως αποτελεί μεγάλη ανάγκη για αυτούς, αφού μέσω του παιχνιδιού θα μπορέσουν χαλαρώσουν αλλά και να μάθουν.

Επίσης, η τρίτη κατηγορία που προκύπτει σχετίζεται με διάφορες απαντήσεις των παιδιών. Τα παιδιά εξέφρασαν τις απόψεις τους και προέκυψαν νέα θέματα. Μέσω αυτών των απαντήσεων όπως θα φανεί στην συνέχεια το Δημοτικό

σχολείο αποκτά πολλές χρήσεις. Τα παιδιά κατανοούν πως στο νέο τους σχολείο θα μπορούν να κάνουν όλα αυτά που φαντάζονται, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό για την πολύπλευρη ανάπτυξη τους. «Θα διαβάζω, θα βγαίνω έξω στην αυλή, θα παίζω, θα διαβάζω, θα ανταλλάσσω διάφορα πράγματα, όπως αυτοκόλλητα και παιχνίδια» (βλ. Παράρτημα, Σ.1, στ.38,85,87), «Θα είμαι καλός μαθητής» (βλ. Παράρτημα, Σ.3, στ.33), «Ωραία πράγματα, θα πηγαίνω εκδρομές» (βλ. Παράρτημα, Σ.6,στ.41), «Να ζωγραφίζω» (βλ. Παράρτημα, Σ.7,στ.83), «Θα παίζω πολλά παιχνίδια... θα είμαι άνετη σίγουρα... θα ακούω τον κύριο... θα κάνω κατασκευές, θα παίζω... θα μαθαίνω πράγματα» (βλ. Παράρτημα, Σ.19, στ.38,40,62-63,67,69)

Συνοπτικά, αξίζει να σημειωθεί πως σχετικά με το πως φαντάζονται τον ρόλο τους τα παιδιά στο Δημοτικό σχολείο αυτός είναι ποικίλος και σχετίζεται με πολλές και διαφορετικές πλευρές τόσο στο διάβασμα όσο και στο παιχνίδι.

Γράφημα 5: Ποσοστιαία κατανομή των απόψεων των νηπίων ως προς τον δικό τους ρόλο

6.3 Συναισθήματα μετάβασης

Α) Συναισθήματα

Όσον αφορά τα συναισθήματα των παιδιών κατά την μετάβασή τους στο Δημοτικό σχολείο, τα περισσότερα νήπια και συγκεκριμένα είκοσι επτά (27) από τα τριάντα δύο (32) δήλωσαν πως είναι χαρούμενοι και θέλουν να επισκεφτούν το Δημοτικό σχολείο. Συγκεκριμένα, απάντησαν πως ο λόγος για αυτήν την μετάβαση είναι γιατί εκεί θα συναντήσουν τους παλιούς τους φίλους αλλά και το γεγονός πως θα μάθουν καινούργια πράγματα. Ακόμα, μερικοί λόγοι είναι διότι στο νέο σχολείο θα κάνουν καινούργιους φίλους αλλά και θα γνωρίσουν νέους δασκάλους. Παρατίθεται ενδεικτικά παραδείγματα: «Χαρούμενα, γιατί θα κάνω καινούργιους φίλους, δάσκαλους, δασκάλες» (βλ. Παράρτημα, Σ.5, σελ., στ.45, 47-48), «Καλά γιατί θα κάνουμε καινούργια πράγματα» (βλ. Παράρτημα, Σ.12, σελ., στ.37,39), «Καλά ότι

θα είμαι καλά γιατί θα πάω πρώτη μου φορά» (βλ. Παράρτημα, Σ.18, στ.34,36), «Θα είμαι μια χαρά θα κάνω καινούργιους φίλους» (βλ. Παράρτημα, Σ.23, στ.32,24) και «Υπέροχα» (βλ. Παράρτημα, Σ.32, στ.34)

Από την άλλη πλευρά δύο (2) παιδιά επισήμαναν πως αισθάνονται λυπημένα και δεν επιθυμούν πολύ να μεταβούν στο νέο σχολείο, διότι θα χάσουν τους φίλους τους. Επίσης, δήλωσαν πως το Δημοτικό σχολείο είναι αγχωτικό για αυτούς, διότι δεν ξέρουν να διαβάζουν. Συγκεκριμένα δήλωσαν: «Λυπημένα, γιατί έχω χάσει δύο φίλους μου, όμως τον έναν τον έχω βρει, γιατί πηγαίνω σπίτι του» (βλ. Παράρτημα, Σ.3, στ.66-67), «Λυπημένα, γιατί δεν ξέρω να διαβάζω» (βλ. Παράρτημα, Σ.9, στ.34,36)

Βέβαια αξίζει να σημειωθεί πως τρία (3) νήπια δεν έδειξαν ούτε ιδιαίτερο ενθουσιασμό, ούτε ιδιαίτερη στεναχώρια ή λύπη όταν ρωτήθηκαν για την μετάβασή τους στο Δημοτικό σχολείο. Οι απαντήσεις που έδωσαν βρίσκονται κάπου στη μέση και θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν «έτσι και έτσι». «Καλά όπως τώρα» (βλ. Παράρτημα, Σ.2,στ.30) και «Καλά ωραία» (βλ. Παράρτημα, Σ.6, στ.52)

Γράφημα 6: Ποσοστιαία κατανομή των απόψεων των νηπίων ως προς τα συναισθήματα μετάβασης

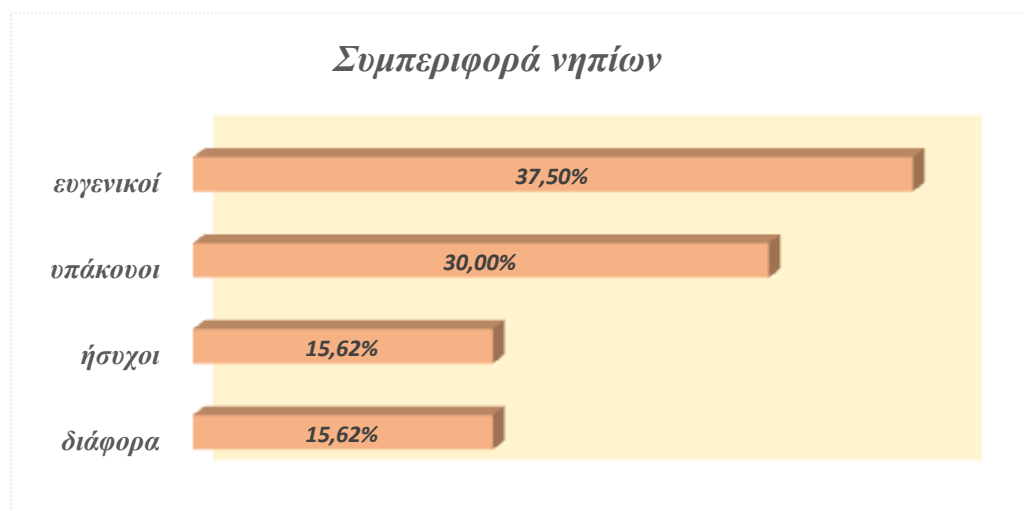
Β) Συμπεριφορά νηπίων

Τα νήπια κατά την διάρκεια της συνέντευξης ρωτήθηκαν ακόμα και την συμπεριφορά τους στο Δημοτικό σχολείο «Πώς θα συμπεριφέρεσαι;». Τα περισσότερα παιδιά και συγκεκριμένα δώδεκα (12) παιδιά από τα τριάντα δύο (32) δήλωσαν πως θα είναι ευγενικοί με καλούς τρόπους. «Καλά και ευγενικά. Θα λέω ευγενικές λέξεις» (βλ. Παράρτημα, Σ.15, στ.39,41), «Δηλαδή θα μιλάω κανονικά, όπως καλησπέρα δασκάλες και γεια σας φίλες μου» (βλ. Παράρτημα, Σ.16, στ.43-44), «Δεν θα χτυπάω τα άλλα παιδάκια» (βλ. Παράρτημα, Σ.22, στ.39) και «Δεν θα συμπεριφέρομαι άσχημα» (βλ. Παράρτημα, Σ.26, στ.54)

Στη συνέχεια, εννιά (9) νήπια επισήμαναν πως θα είναι υπάκουα και θα ακούν τον δάσκαλό τους και θα κάνουν ότι τους λέει. «Καλή θα ακούω» (βλ. Παράρτημα, Σ.6, σελ., στ.56), «Θα είμαι καλή θα ακούω τον κύριο και δεν θα είμαι κοντά στην Γ.

να λέω ότι λέει» (βλ. Παράρτημα, Σ.19, στ.46-47), «Να μην κάνω αταξίες» (βλ. Παράρτημα, Σ.23, σελ., στ.30), «Ότι θα μου πει η κυρία θα το κάνω» (βλ. Παράρτημα, Σ.28, στ.31).

Τέλος, συνοψίζοντας μπορεί να επισημανθεί πως μέσω των απαντήσεων τα νήπια θα τηρήσουν ευγενικούς τρόπους με την είσοδό τους στο Δημοτικό σχολείο. Μάλιστα η συμπεριφορά τους δεν περιορίζεται μόνο στους καλούς τρόπους αλλά και στη υπακοή. Όπως φάνηκε και πιο πάνω τα παιδιά θα είναι υπάκουα στον δάσκαλο/α τους και θα κάνουν ότι τους λέει.

Γράφημα 7: Ποσοστιαία κατανομή των απόψεων των νηπίων ως προς πως θα συμπεριφέρονται

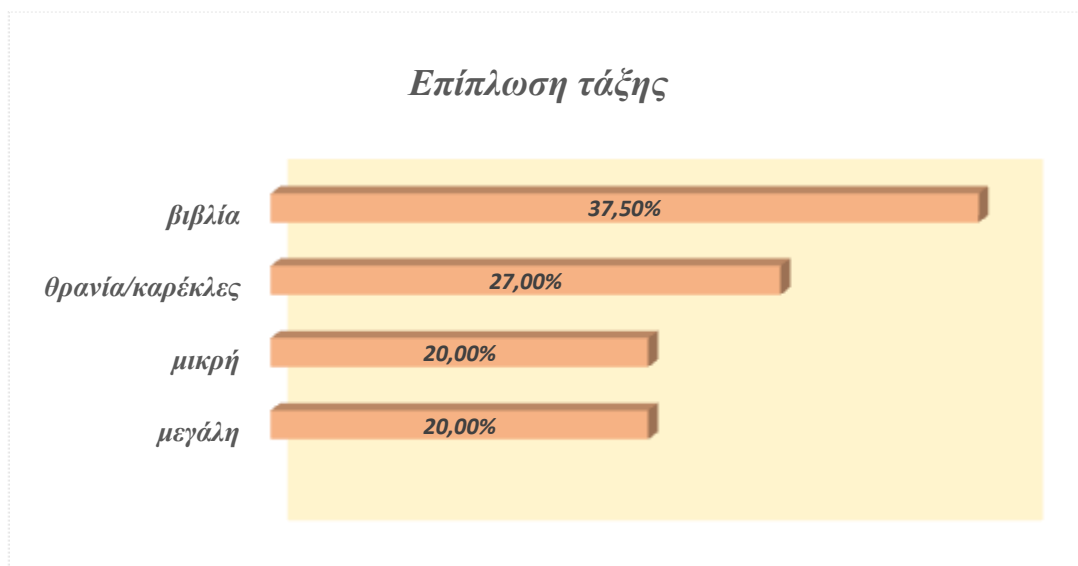
6.4 Γνώσεις για το υλικό περιβάλλον του σχολείου

Περιγραφή τάξης

A) Επίπλωση:

Τα παιδιά ακόμα ρωτήθηκαν για το πως πιστεύουν πως θα είναι το νέο τους σχολείο. Μία από τις δύο περιγραφές που δώσανε σχετίζεται με την περιγραφή της τάξης και συγκεκριμένα με την επίπλωση του χώρου. Τα παιδιά δήλωσαν πως φαντάζονται μέσα η τάξη τους να έχει θρανία και καρέκλες για να μπορούν να γράφουν και να διαβάζουν. Ακόμα, κάποια παιδιά ανέφεραν πως θα υπάρχουν και έδρες για να κάθεται ο δάσκαλος/α. Συμπληρωματικά, τα παιδιά επισήμαναν τον πίνακα στον οποίο θα γράφουν και τα ίδια και η δασκάλα/ος τους. Φυσικά, αναφέρθηκε και το μέγεθος της τάξης, αν θα είναι μεγάλη ή μικρή. «Θα είναι πολύ καλή... μεγάλη» (βλ. Παράρτημα, Σ.8, στ.62,66). Παρατίθενται σχετικά παραδείγματα. «Πιστεύω πως θα έχει καρέκλες και θα είναι όλοι οι συμμαθητές μου και θα κάθονται όλοι» (βλ. Παράρτημα, Σ.4, στ.59-60), «Καρεκλάκια, ζωγραφιές, βιβλία, συρταράκια» (βλ. Παράρτημα, Σ.6, στ.70), «Θα είναι πολύ καλή... μεγάλη»

(βλ. Παράρτημα, Σ.8, στ.62,66), «Τραπέζια, βιβλιοθήκες για να διαβάζουμε, βιβλία, συρτάρια, καρέκλες και για να σκεφτώ μολύβια, μαρκαδόρους, βιβλία» (βλ. Παράρτημα, Σ.10, στ.64-65) και «Θα μπορούσε να έχει και ένα πίνακα για να γράφουν τα παιδιά» (βλ. Παράρτημα, Σ.18, στ.44-46).

Γράφημα 8: Ποσοστιαία κατανομή των απόψεων των νηπίων ως προς την επίπλωση της τάξης

Β) Παιδαγωγικό υλικό:

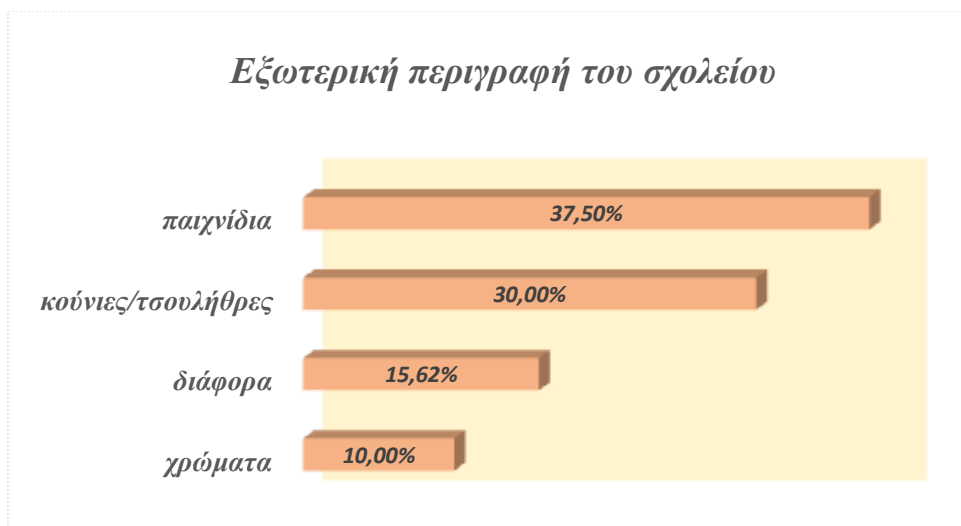
Φυσικά τα παιδιά δεν στάθηκαν μόνο στην περιγραφή των αντικειμένων που θα υπάρχουν στο Δημοτικό σχολείο αλλά έδωσαν περισσότερες λεπτομέρειες. Τα παιδιά αυτά συνολικά ήταν δώδεκα (12) από τα είκοσι τέσσερα (24). Συγκεκριμένα, πολλά παιδιά ανέφεραν πληροφορίες σχετικά με το παιδαγωγικό υλικό της τάξης. Δήλωσαν πως φαντάζονται την νέα τους τάξη να έχει πολλά παιχνίδια για να μπορούν να παίζουν με τους φίλους τους, στοιχείο που δείχνει το παιγνιώδη χαρακτήρα των παιδιών και την ανάγκη που έχουν για παιχνίδι και διασκέδαση. Τα παιχνίδια αυτά μπορεί να είναι από μπάλες του μπάσκετ μέχρι και αεροπλάνα. Ακόμα, τα παιδιά ανέφεραν ως παιδαγωγικό υλικό τα βιβλία, γεγονός που αναδεικνύει την επιθυμία των παιδιών για ανάγνωση. Γενικότερα, επισημάνθηκαν και τα διάφορα υλικά (πχ τουβλάκια) μέσω των οποίων θα μπορούν να κατασκευάζουν διάφορα πράγματα. Η ύπαρξη του παιχνιδιού πάντως είναι φανερή. Παρατίθεται ενδεικτικά παραδείγματα: «Πολύ ωραία θα έχει πολλά παιχνίδια» (βλ. Παράρτημα, Σ.3, στ.73), «Ζωγραφιές, αυτοκόλλητα, βιβλία, συρταράκια» (βλ. Παράρτημα, Σ.5, στ.70), «Καλή... μπάσκετ, μπάλες, παιχνίδια με караβάκια, αμάξια και αεροπλάνα» (βλ. Παράρτημα, Σ11,, στ.77,79,81,81) και «Ωραία, όμορφη με ωραία παιχνίδια, βιβλία για να διαβάζω» (βλ. Παράρτημα, Σ.24,στ.41,43,48,50-51). Οι παραπάνω απαντήσεις δηλώνουν την ποικιλία που πρόκειται να έχει για τα νήπια η νέα τους τάξη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο τονισμός του παιχνιδιού στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Γράφημα 9: Ποσοστιαία κατανομή των απόψεων των νηπίων ως προς το παιδαγωγικό υλικό της τάξης τους

Εξωτερικά χαρακτηριστικά σχολείου

Στην ερώτηση «Πώς θα ήθελες να είναι το νέο σχολείο για να σου αρέσει» τα παιδιά εκτός από την περιγραφή της τάξης επισήμαναν και την χώρο της αυλής. Συγκεκριμένα, όπως και στην ενότητα για την εσωτερική δομή της τάξης έτσι και εδώ τα παιδιά ανέφεραν πως θέλουν η αυλή του να έχει πολλά παιχνίδια για να μπορούν να παίζουν. Τα παιχνίδια αυτά μπορεί να είναι διάφορα, όπως μπάλες μέσω των οποίων θα τους δίνεται η δυνατότητα να παίζουν αθλήματα, αυτοκινητάκια, αεροπλάνα κ.α. Ακόμα, επιθυμούν η αυλή τους να απαρτίζεται από τσουλήθρες και τραμπάλες και μονόζυγα. Όλα τα παιδιά δήλωσαν πως θέλουν να είναι μια μεγάλη αυλή, ώστε να έχουν χώρο για παιχνίδι. Εκτός όμως από την αυλή κάποια νήπια επισήμαναν πως φαντάζονται το σχολείο τους να έχει πολλά χρώματα. Τέλος, κάποια παιδιά ανέφεραν πως φαντάζονται την αυλή τους να έχει κάγκελα, «Μεγάλο σχολείο, παιχνίδια, βγαίνουμε έξω, παίζουμε στις γωνιές, τσουλήθρες, κούνιες» (βλ. Παράρτημα, Σ.4, σελ., στ.50-52), «Με κίτρινο τοίχο» (βλ. Παράρτημα, Σ.6, στ.77), «Να περνάμε πολλά σκαλάκια να τα ταΐζουμε και να τρέχουμε» (βλ. Παράρτημα, Σ.6, στ.81-84), «Πολλά παιχνίδια, παίζω στην αυλή, αεροπλάνα, πολλά αμάξια και να περνάω καλά» (βλ. Παράρτημα, Σ.11, στ.87-89) και «Προαύλιο, άσπρες γραμμές, καλάθια και μπάλες» (βλ. Παράρτημα, Σ.32, στ.50-52).

Γράφημα 10: Ποσοστιαία κατανομή των απόψεων των νηπίων ως προς την εξωτερική περιγραφή του σχολείου.

6.5 Διαφορές Νηπιαγωγείου και Δημοτικού σχολείου

Τέλος, δύο ερωτήσεις που τέθηκαν στα παιδιά ήταν «Σε τι πιστεύεις ότι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό;» και «Πώς φαντάζεσαι να είναι το πρόγραμμα εκεί;». Σε αυτές τις δύο ερωτήσεις, οι οποίες θα αναλυθούν συνδυαστικά τα νήπια εξέφρασαν τις απόψεις τους για το πως πιστεύουν ότι θα είναι το πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου αλλά και σε ποια σημεία αυτά τα δύο ιδρύματα πιστεύουν. Συγκεκριμένα, τα νήπια μπήκαν σε μια διαδικασία σκέψης παίρνοντας ως παράδειγμα μέσω καθοδηγητικών ερωτήσεων για το πως είναι δομημένος ο χώρος του Νηπιαγωγείου και στη συνέχεια προχώρησαν στην αναζήτηση διαφορετικών στοιχείων. Μέσα από την ανάλυση των στοιχείων προέκυψαν οι παρακάτω τέσσερις κατηγορίες.

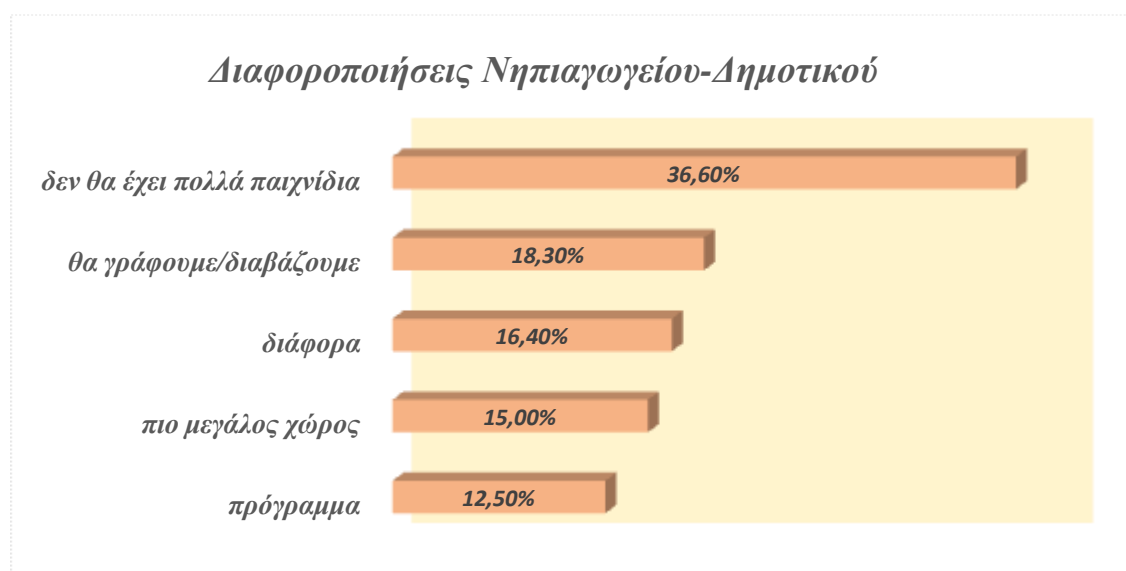
Α) Αρχικά, η πρώτη κατηγορία σχετίζεται με το *πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου*. Οι απαντήσεις των παιδιών σχετίζονται τόσο με τα διαλείμματα που θα γίνονται στο Δημοτικό, όσο και με το πρόγραμμα των εργασιών που θα κάνουν. Τα παιδιά που ανέφεραν απαντήσεις σχετικά με το πρόγραμμα του Δημοτικού ήταν τέσσερα (4) από τα τριάντα δύο (32). Για παράδειγμα ένα παιδί δήλωσε πως «Θα κάνουμε δικά μας πράγματα, θα μας φωνάζει η κυρία θα μαζευόμαστε πάλι» (βλ. *Παράρτημα, Σ.1 στ.101-102*). Ενώ η απάντηση του επόμενου παιδιού ήταν «Θα είναι καλά και όταν βγαίνουμε έξω στην αυλή θα τρώμε... μετά θα μπαίνουμε μέσα, θα κάνουμε μαθήματα, μετά θα ξανά βγαίνουμε και μετά θα ξανά πάμε μέσα να κάνουμε μαθήματα, γιατί εκεί βγαίνουμε τρεις φορές διάλειμμα», (βλ. *Παράρτημα, Σ.8, στ.89-90*). Η τελευταία άποψη φανερώνει πως είναι δομημένο το πρόγραμμα του

Δημοτικού σχολείου και τι αυτό περιλαμβάνει. Είναι φανερό πως το πρόγραμμα του Δημοτικού είναι συνδεδεμένο κυρίως με τα μαθήματα αλλά και τα διαλείμματα. Το ίδιο φαίνεται και από την επόμενη άποψη «Τρία διαλείμματα».

Β) Η επόμενη κατηγορία μέσω της οποίας φαίνονται οι διαφορές μεταξύ Νηπιαγωγείου και Δημοτικού είναι οι δραστηριότητες του Δημοτικού σχολείου. Σε αυτήν την κατηγορία ανήκουν οι απαντήσεις των παιδιών και συγκεκριμένα έξι τα (6) από τα τριάντα δύο (32) παιδιά επισήμαναν στοιχεία πάνω σε τι διαφέρουν οι δραστηριότητες του Δημοτικού από ότι στο Νηπιαγωγείο. Τα περισσότερα παιδιά απάντησαν πως στο νέο σχολείο θα διαβάζουν, θα γράφουν και πως θα έχουν πολλά βιβλία. «Θα ότι εκεί θα έχουμε πιο πολύ ώρα μάθημα... Θα μας βάζει η δασκάλα να κάνουμε δύσκολες εργασίες» (βλ. Παράρτημα, Σ.24 στ.60,62), «Θα κάνουμε εργασίες, θα μαθαίνουμε πράγματα για να γίνουμε κυρίες και να κάνουμε μια δουλειά» (βλ. Παράρτημα, Σ.28, στ.59-60), «Φαντάζομαι να κάνουμε διάβασμα... ε... πολλά παιχνίδια» (βλ. Παράρτημα, Σ.32, στ.68,75). Μέσα από αυτά τα παραδείγματα λοιπόν φαίνεται πως τα παιδιά έχουν συνδυάσει τις δραστηριότητες του Δημοτικού σχολείου με εργασίες και διάβασμα και όχι με το παιχνίδι που όπως σημειώθηκε σε προηγούμενη περιγραφή είναι ένα στοιχείο που τα παιδιά θα ήθελαν να συναντήσουν στο νέο σχολείο.

Γ) Η τρίτη κατηγορία σχετίζεται με το παιδαγωγικό υλικό του Δημοτικού σχολείου. Τα παιδιά εδώ ρωτήθηκαν για το τι φαντάζονται πως μπορεί να υπάρχει στο Δημοτικό σχολείο που δεν υπάρχει στο Νηπιαγωγείο και το αντίθετο. Τα έντεκα (11) από τα τριάντα δύο (32) παιδιά μπήκαν σε μια διαδικασία σκέψης που τους βοήθησε να ξεκαθαρίσουν τι είναι αυτό που τα δύο ιδρύματα μπορεί να διαφέρουν. Συγκεκριμένα κάποια παραδείγματα είναι τα εξής: «Απλά έχει πιο λίγα πράγματα... Εννοώ ότι εδώ δεν έχεις τόσα πολλά πράγματα, ενώ στο Δημοτικό έχει περίπου 300,350... βιβλία και συρτάρια... Θα έχει υπολογιστές, θα έχει και θρανία και τραπέζια για να μπορούμε να διαβάζουμε και να γράφουμε αυτά που θα γράφει ο κύριος» (βλ. Παράρτημα, Σ.3, στ.100,104-105,109,122-124). Εδώ παρατηρείται πως το παιδί έχει κατανοήσει πως στο Δημοτικό έχει περισσότερα βιβλία και πως γενικότερα συνδέεται περισσότερο με την εκμάθηση γραφής και ανάγνωσης. Ενώ άλλο παράδειγμα είναι το εξής: «Για παράδειγμα τα νήπια έχουν παιχνίδια τα Δημοτικά δεν έχουν παιχνίδια...έχει μεγάλη αυλή... το Δημοτικό έχει πιο μεγάλες τουαλετίτσες... δεν θα κάνουμε πολλές κατασκευές και δεν θα κόβουμε πολύ συχνά... και θα έχουν χαρτιά αλλά δεν θα μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε». Με βάση την τελευταία απόψη φαίνεται πως τα παιδιά έχουν κατανοήσει ότι το Νηπιαγωγείο είναι ένας παιγνιώδης χώρος και το παιχνίδι αποτελεί βασικό στοιχείο στην δομή του, ενώ το Δημοτικό αποκτά άλλο χαρακτήρα που συνδέεται με την εκμάθηση γραφής και ανάγνωσης. Γι' αυτό το λόγο λοιπόν τα παιδιά θεωρούν πως στο Δημοτικό σχολείο δεν θα κάνουν πολλές κατασκευές. Αντί λοιπόν των κατασκευών τα νήπια δήλωσαν πως εκεί θα «Διαβάζουμε βιβλία» (βλ. Παράρτημα, Σ.20, στ.100). Επιπροσθέτως, ο χώρος του Δημοτικού σχολείου έχει συνδεθεί με περισσότερο μάθημα και πως θα κάνουν πιο δύσκολες ασκήσεις. «Δηλαδή ότι εκεί θα έχουμε πιο πολύ ώρα μάθημα... θα μας βάζει η δασκάλα να κάνουμε δύσκολες εργασίες» (βλ. Παράρτημα, Σ.24, στ.60,62).

Δ) Η τέταρτη κατηγορία σχετίζεται με *διάφορες απαντήσεις* των παιδιών για το τι πιστεύουν πως αυτά τα δύο ιδρύματα διαφέρουν. Συγκεκριμένα δύο (2) παιδιά απάντησαν πως αυτό που κάνει διαφορετικά τα δύο ιδρύματα είναι ο χώρος. Υποστήριζαν πως ο χώρος του Δημοτικού σχολείου είναι μεγαλύτερος, γιατί έχει μεγαλύτερη αυλή. «Μπορεί να έχει μια μεγάλη αυλή και μπορεί να έχει και μεγάλο χώρο για να παίζουμε» (βλ. *Παράρτημα, Σ.12, στ.79-80*). Τέλος, ένα παιδί απάντησε πως το Νηπιαγωγείο έχει πιο μεγάλο γραφείο σε σχέση με αυτό που θα έχει το Δημοτικό σχολείο και πως αυτό το γραφείο χρησιμοποιείται για να ζωγραφίζουν τα παιδιά, «Μπορεί να μην έχει ένα μεγάλο γραφείο, ενώ εκεί έξω έχει ένα γραφείο που ζωγραφίζουν τα παιδιά» (βλ. *Παράρτημα, Σ.8, στ.89-90*). Αυτό που μάλλον εννοείται εδώ είναι πως τα παιδιά στο Νηπιαγωγείο έχουν μεγαλύτερα τραπέζια για να ζωγραφίζουν και να παίζουν, ενώ στο Δημοτικό τα θρανία είναι πιο μικρά.

Γράφημα 11:: Ποσοστιαία κατανομή των απόψεων των νηπίων ως προς τις διαφοροποιήσεις μεταξύ του Νηπιαγωγείου και του Δημοτικού

7. Συζήτηση αποτελεσμάτων

Η παρούσα έρευνα αναγνωρίζοντας τη σημαντικότητα τους γεγονότος της μετάβασης των νηπίων από το νηπιαγωγείο στο Δημοτικό σχολείο είχε ως σκοπό τη διερεύνηση των απόψεων των παιδιών της προσχολικής ηλικίας για το Δημοτικό σχολείο. Ενώ το γενικότερο ερώτημα που κατευθύνει τον προβληματισμό είναι «ποιες είναι οι απόψεις των νηπίων για το Δημοτικό σχολείο» και πως αυτές διαφοροποιούνται με βάση το περιβάλλον στο οποίο ζει το παιδί. Πώς οι γονείς ή τα μεγαλύτερα αδέρφια είναι δυνατόν να επηρεάσουν ή να αποτελέσουν ένα σημαντικό παράγοντα για την ενίσχυση των γνώσεων των παιδιών.

Πιο συγκεκριμένα στα πλαίσια της εκπόνησης της διερευνήθηκαν:

A) η επιθυμία και ο βαθμός μετάβασης των νηπίων στο Δημοτικό σχολείο

B) η πηγή ενημέρωσης για το Δημοτικό σχολείο

Γ) οι γνώσεις των νηπίων για το κοινωνικό περιβάλλον της τάξης, δηλαδή για τα πρόσωπα που συνυπάρχουν μαζί τους στη τάξη, τα χαρακτηριστικά και το ρόλο του δασκάλου, καθώς και το δικό τους ρόλο ως μαθητές στα πλαίσια της λειτουργίας της τάξης

Δ) οι γνώσεις τους για το υλικό περιβάλλον του σχολείου, δηλαδή τα πως πιστεύουν ότι θα είναι η τάξη τους ή η αυλή τους και πώς θα ήθελαν να είναι το σχολείο για να τους αρέσει

E) τα συναισθήματά τους αναφορικά με την μετάβαση

Στ) οι διαφοροποιήσεις που υπάρχουν κατά τη γνώμη τους στο Δημοτικό σχολείο

Z) οι απόψεις τους για το πως είναι δομημένο το πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου

Επίσης, αξίζει να σημειωθεί πως σε μερικά από τα παραπάνω ερωτήματα διερευνήθηκε η συσχέτιση των απόψεων των υποκειμένων με τη ύπαρξη ή μη μεγαλύτερων αδελφών στην οικογένεια.

A) Επιθυμία και βαθμός μετάβασης των νηπίων στο Δημοτικό σχολείο

Τα περισσότερα νήπια και συγκεκριμένα τα τριάντα ένα (31) από τα τριάντα δύο (32) παιδιά επιθυμούν να μεταβούν στο Δημοτικό σχολείο, ενώ ένα (1) παιδί δήλωσε πως δεν θέλει να πάει στο Δημοτικό σχολείο. Γενικότερα όλα τα νήπια διάκεινται θετικά προς την μετάβαση και εκφράζουν θετική άποψη για το νέο περιβάλλον που θα επισκεφτούν του χρόνου, η οποία συνδέεται κυρίως με όσα θα κάνουν και θα μάθουν στο νέο σχολείο. Θεωρούν την αλλαγή ως φυσική συνέπεια.

Σημαντικές διαφορές παρατηρούνται στις επιθυμίες των νηπίων για μετάβαση

στο Δημοτικό σχολείο. Τα περισσότερα παιδιά και συγκεκριμένα τα 2/3 επιθυμούν αυτήν την μετάβαση, γιατί εκεί θα αποκτήσουν καινούργιες γνώσεις και δεξιότητες. Θα μάθουν γραφή και ανάγνωση, γεγονός που όπως σημειώθηκε και πιο πάνω αποτελεί μεγάλο ενδιαφέρον και πρόκληση για τα παιδιά. Εξάλλου όπως επισημαίνουν και οι Pianta, McCoy (1997), το ενδιαφέρον όλων γύρων των παιδιών και των γονέων και των εκπαιδευτικών («σχολειοποίηση νηπιαγωγείου») εστιάζεται κυρίως στις ικανότητες, στις γνώσεις και στις δεξιότητες που θα μάθουν εκεί. Δεν μπορεί να αμφισβητηθεί και το γεγονός πως η εκμάθηση των τρόπων γραφής και ανάγνωσης συνδέεται και με την υλοποίηση νέων δραστηριοτήτων. Οι νέες δραστηριότητες που τα παιδιά θα κάνουν αποτελεί επίσης ένα σημαντικό κίνητρο για εκείνα, διότι θα τους δοθεί η δυνατότητα να σκιαγραφήσουν ένα ενδιαφέρον σχολικό περιβάλλον, να τοποθετήσουν τις δικές τους πινελιές και να συμμετάσχουν στην οργάνωση νέων προγραμμάτων και διαφορετικό παιδαγωγικό υπόβαθρο. Αναμφισβήτητα, τα νήπια εκτός από τις νέες δραστηριότητες που θα κάνουν, ανέφεραν πως εκεί θα γνωρίσουν νέους δασκάλους και δασκάλες. Θα έρθουν σε αλληλεπίδραση μαζί τους και θα μάθουν νέα πράγματα. Φαίνεται λοιπόν πως η γνωριμία τους με νέους δασκάλους ενθουσιάζει τα παιδιά, καθώς μέσα από αυτούς θα μπορέσουν να αποκομίσουν καινούργιες γνώσεις.

Επιπλέον, ένας ακόμα πολύ σημαντικός λόγος είναι γιατί στο Δημοτικό σχολείο θα είναι με τα μεγαλύτερα αδέρφια τους. Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί πως τα μεγαλύτερα αδέρφια παίζουν σημαντικό ρόλο στην μετάβαση των νηπίων στο Δημοτικό σχολείο, διότι τα ακούσματα που έχουν, μπορεί να είναι καθοριστικά προκειμένου να επιτευχθεί μια ομαλή μετάβαση. Παρατηρείται λοιπόν μεγάλο ενδιαφέρον και επιθυμία από τα παιδιά να συναντήσουν στο νέο σχολείο τα αδέρφια τους. Βέβαια, όπως σημειώθηκε στην έρευνα τα νήπια δεν αναφέρουν μόνο τα αδέρφια τους αλλά και το γεγονός πως στο Δημοτικό σχολείο θα κάνουν νέους φίλους και φίλες. Η ανάγκη των νηπίων να γνωρίσουν νέους φίλους μπορεί να αποδοθεί στην ανάγκη τους να γνωρίσουν νέα άτομα πέρα από τα ήδη γνωστά στα πλαίσια της «μικρής κοινότητάς» τους.

Συμπληρωματικά, κάποια νήπια και άλλους διάφορους λόγους για τους οποίους θα ήθελαν να πάνε στο Δημοτικό σχολείο. Αυτοί είναι οι εξής. Εκεί, θα βγαίνουν διάλειμμα και θα παίζουν με πολλά παιχνίδια αλλά και με τους νέους φίλους τους. Μέσα από την προσδοκία αυτή των νηπίων είναι φανερό η ανάγκη τους και η μεγάλη επιθυμία τους για παιχνίδι αλλά και η επικοινωνία τους με συνομήλικους. Προσδοκίες που πρέπει να ληφθούν υπόψη από τους δασκάλους και τους νηπιαγωγούς κατά την μετάβασή τους από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό σχολείο. Ακόμα, η είσοδος των παιδιών στο Δημοτικό σχολείο σηματοδοτεί συγχρόνως και την «ηλικία τους». Τα παιδιά αναφέρουν πως ένας από τους λόγους που επιθυμούν την μετάβαση αυτή είναι διότι θα είναι πιο μεγάλοι. Αυτό, όπως επισήμαναν σημαίνει πως θα μπορούν να κάνουν και να μάθουν νέα πράγματα. Θεωρούν πως θα έχουν την ωριμότητα να ανταπεξέλθουν στις συνθήκες και στις καταστάσεις με πιο γρήγορα ρυθμό και με μεγαλύτερη ευκολία. Τέλος, ένα παιδί σημειώνει πως θέλει να πάει στο Δημοτικό, γιατί δεν έχει πάει. Προφανώς, έχει ακούσματα για αυτό αλλά ποτέ δεν του δόθηκε η δυνατότητα να δει πως είναι το Δημοτικό σχολείο.

B) Πηγή ενημέρωσης για το Δημοτικό σχολείο

Όσον αφορά την πηγή ενημέρωσης των νηπίων για το Δημοτικό σχολείο αξίζει να σημειωθεί πως οι απαντήσεις τους ήταν ποικίλες. Συγκεκριμένα, το μεγαλύτερο μέρος των παιδιών που συμμετείχαν στην έρευνα, έντεκα (11) από τα τριάντα δύο (32) παιδιά δήλωσαν πως δεν είχαν ακούσει κάτι για το Δημοτικό σχολείο. Τα νήπια έδειξαν την άγνοια τους για αυτήν την ερώτηση, ενώ κάποια παιδιά σημείωσαν πως έμαθαν από μόνοι τους για το αυτό το σχολείο. Προφανώς, τα παιδιά ή είχαν κάποια ακούσματα για το Δημοτικό σχολείο, τα οποία δεν τα θυμόντουσαν ή θα μπορούσε να ειπωθεί πως η άποψη αυτή ανάγεται στον εγωκεντρισμό αυτής της ηλικίας.

Αρκετά σημαντική φαίνεται ο ρόλος της μητέρας, καθώς το μεγαλύτερο μέρος των παιδιών επισημαίνει εκείνη ως πηγή ενημέρωσης για το Δημοτικό σχολείο. Φαίνεται λοιπόν πως έχει αναλάβει εκείνη σε μεγαλύτερο βαθμό την ανατροφή και την διαπαιδαγώγηση των νηπίων και φροντίζει να τους ενημερώνει για τις κοινωνικές αλλαγές που πρόκειται να ακολουθήσουν. Φαίνεται να συζητά μαζί τους και να βρίσκεται σε συχνή επικοινωνία. Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί πως ο ρόλος τους πατέρα είναι ανύπαρκτος και να αναφέρεται μόνο από ένα (1) κανένα το όνομά του. Συνεπώς, θα μπορούσε να ειπωθεί πως ακόμα και σήμερα σε πολλές οικογένειες ο πατέρας δεν αναλαμβάνει μεγάλο ρόλο στα θέματα που σχετίζονται με την εκπαίδευση των παιδιών. Αντίθετα, είναι φανερός ο ρόλος των μεγαλύτερων αδελφών. Πολλά νήπια επισήμαναν πως γνωρίζουν για το Δημοτικό σχολείο μέσω των αδελφών τους. Αυτό όμως είναι και το φυσικό, καθώς η ύπαρξη μεγαλύτερων αδελφών βοηθά τα παιδιά να έχουν μια πι σφαιρική εικόνα για κάποια πράγματα. Παρ' όλα αυτά όμως αναφορά σε μεγαλύτερα αδέρφια ως πηγή ενημέρωσης έγινε μόνο από δύο (2) παιδιά. Τα παιδιά αυτά σχολίασαν πως τα αδέρφια τους αναφέρουν κυρίως το Δημοτικό σχολείο ως ένα «μεγάλο σχολείο». Οι απαντήσεις αυτές των παιδιών συμφωνούν αλλά και μπορούν να δικαιολογηθούν και από τα ευρήματα του Einarsdottir (2003), ο οποίος αναφέρει πως τα νήπια διαμορφώνουν τις ιδέες τους για το σχολείο από τα μεγαλύτερα παιδιά και τους γονείς τους. Τα ακούσματα και οι εμπειρίες που παίρνουν από αυτούς μπορούν να αποτελέσουν σημαντικά οφέλη για τα ίδια, καθώς τους βοηθούν να προσαρμοστούν πιο γρήγορα και ομαλά στην πραγματικότητα.

Επιπροσθέτως, ενδιαφέρον παρουσιάζει και η αναφορά και σε άλλα οικογενειακά πρόσωπα των παιδιών όπως ξαδέλφια. Δύο (2) παιδιά ανέφεραν πως τα ξαδέλφια τους, τους ενημέρωσαν για το σχολείο που πρόκειται να επισκεφτούν του χρόνου και πως τους έδωσαν πληροφορίες σχετικά με το πως είναι δομημένη η εκπαιδευτική διαδικασία. Πάντως, οι σχολιασμοί των παιδιών για το Δημοτικό ήταν αρκετά θετικοί, εμπύχωσαν και κινητοποίησαν ιδιαίτερα τα παιδιά να θέλουν να γνωρίσουν αυτό το νέο περιβάλλον. Ακόμα, πηγή ενημέρωσης είναι και οι φίλοι. Σε αυτό το σημείο φαίνεται πως η επαφή με συνομήλικους μπορεί να οδηγήσει τα παιδιά σε νέες γνώσεις, οι οποίες θα τους βοηθήσουν να έχουν μια πρώτη εικόνα για το τι μπορεί να υπάρχει ή να συναντήσουν σε αυτό το νέο περιβάλλον.

Λίγα παιδιά δηλώνουν πως γνωρίζουν το Δημοτικό σχολείο, επειδή το επισκέφτηκαν κάποια στιγμή. Στοιχείο που πάλι αναδεικνύει την σημαντικότητα

ύπαρξης μεγαλύτερων αδελφών ή συνομήλικων. Τέλος, αρκετά σημαντική αναδεικνύεται η αναφορά των παιδιών στην κυρία τους ως πηγή ενημέρωσης στο Δημοτικό σχολείο. Φαίνεται λοιπόν πως στο νηπιαγωγείο έχει γίνει μια μικρή αναφορά στο Δημοτικό σχολείο που βοηθά τα παιδιά να έχουν έστω μια εικόνα για το τι είναι το Δημοτικό. Πάντως δεν αναφέρθηκε από κανένα παιδί πως έχουν υπάρξει συνεργασίες με το Δημοτικό σχολείο ή να το έχουν επισκεφτεί έστω μια φορά για την υλοποίηση κοινών δράσεων, πράγμα που σημαίνει ότι και στις περιπτώσεις που οι νηπιαγωγοί κάνουν δραστηριότητες μετάβασης αυτές αρχίζουν λογικά λίγο πριν το τέλος της σχολικής χρονιάς. Γεγονός που αναδεικνύει την έλλειψη συνεργασίας των δύο ιδρυμάτων.

Γ) Γνώσεις για το κοινωνικό περιβάλλον του σχολείου

Πρόσωπα που θα είναι εκεί

Τα περισσότερα νήπια φαίνεται να γνωρίζουν με ποιους θα βρίσκονται στο Δημοτικό σχολείο. Όλα τα νήπια απάντησαν πως θα βρίσκονται εκεί με τους φίλους τους και με τους συμμαθητές τους που είναι μαζί τώρα στο Νηπιαγωγείο. Αυτό θεωρείται φυσικά ιδιαίτερα σημαντικό αν αναλογιστεί κανείς τον τρόπο που είναι οργανωμένο το νηπιαγωγείο. Τα νήπια φοιτώντας στο νηπιαγωγείο έχουν την εμπειρία και την γνώση για την σύσταση της ομάδας καθώς δουλεύουν και εργάζονται ομαδικά στις δραστηριότητες και γενικότερα έχουν συνηθίσει να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Με βάση αυτήν την κατάσταση πιστεύουν πως και η νέα σχολική μονάδα θα συνεχίσει με την ίδια εκπαιδευτική πολιτική. Βέβαια, όμως αυτό υποδεικνύει και την ανάγκη συνύπαρξης των μικρών παιδιών με τους φίλους τους από το «παλιό σχολείο». Θέλουν λοιπόν να είναι μαζί στο σχολείο και να κρατήσουν επαφές (Ladd &Price, 1987).

Λιγότερα παιδιά αναφέρονται στην ύπαρξη άλλων παιδιών στο Δημοτικό σχολείο. Προφανώς εδώ εννοούνται παιδιά άλλων νηπιαγωγείων με τα οποία θα συναντηθούν στο Δημοτικό σχολείο. Ακόμα, κάποια παιδιά αναφέρονται και στην ύπαρξη μεγαλύτερων παιδιών. Τα παιδιά αυτά μπορεί να είναι κάποια άγνωστα για αυτούς μέχρι στιγμής αλλά και τα αδέρφια τους. Τα συγγενικά πρόσωπα λοιπόν γίνονται πάλι αντιληπτά από τα παιδιά, διότι αναφέρονται παντού. Τα παιδιά δεν ξεχνούν να τα υπενθυμίζουν διαρκώς.

Τέλος, μέσα στο πρόσωπα που θα βρίσκονται μαζί τους στο νέο σχολείο τα παιδιά επισήμαναν τους δασκάλους και τις δασκάλες. Για τα παιδιά αυτό αποτελεί ένα πολύ σημαντικό στοιχείο, καθώς έχουν ήδη την εμπειρία από την ύπαρξη της νηπιαγωγού. Το θεωρούν ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία, διότι για αυτούς αποτελεί την αφορμή και το κίνητρο για όσα θα ακολουθήσουν στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Χαρακτηριστικά – ρόλος δασκάλου/ας

Τα παιδιά όσον αφορά τα χαρακτηριστικά του δασκάλου/ας τους εστίασαν περισσότερο την προσοχή τους σε στοιχεία που αφορούν τον χαρακτήρα του. Συγκεκριμένα, τα περισσότερα παιδιά στον ρόλο του δασκάλου επισήμαναν πως εκείνος ή εκείνη θα έχει τον ρόλο να μεταδίδει καινούργιες γνώσεις στα παιδιά. Θεωρούν πως μέσω αυτού/ης θα μάθουν να γράφουν και να διαβάζουν. Ακόμα, αυτό που αξίζει να σημειωθεί και δημιουργεί περισσότερο εντυπώσεις σχετίζεται με τις απόψεις κάποιων παιδιών, τα οποία σημειώνουν πως εκτός από γραφή και ανάγνωση θα μάθουν και Αγγλικά. Αυτές οι απόψεις των παιδιών μπορούν να θεωρηθούν λογικές, καθώς το κοινωνικό περιβάλλον προβάλλει κυρίως το ρόλο του δασκάλου ως μεταδότη γνώσης με κύριο καθήκον την διαπαιδαγώγηση των παιδιών και νέων. Γι' αυτό λοιπόν δεν θεωρείται τυχαίο που τα παιδιά πρώτα φαντάζονται τον δάσκαλο/ας τους ένα άνθρωπο με κύριο καθήκον την διδασκαλία και την αγωγή.

Ο ρόλος του δασκάλου είναι μια κοινωνική πραγματικότητα και δεν μπορεί ως κάτι εξωτερικό ή ως κάτι έξω από το κοινωνικο-πολιτισμικό περίγυρο. Γι' αυτό το λόγο οι απόψεις των παιδιών πηγάζουν κάθε φορά από αυτά που βλέπουν και ακούν και από αυτά που προβάλλουν οι ενήλικες στα μάτια τους. Το παιδί συλλέγει κάθε φορά αυτές τις πληροφορίες προσπαθώντας να διαμορφώσει τις δικές του απόψεις και προσδοκίες για τα πράγματα στη φύση. Έτσι λοιπόν συμβαίνει και σε αυτό το παράδειγμα. Το νέο παιδί θα σκεφτεί και θα διατυπώσει πρώτα αυτό που το είναι πιο κατανοητό και έχει περισσότερα παραδείγματα για να το στηρίξει. Έτσι, τα περισσότερα νήπια της έρευνας στην προσπάθειά τους να προσδιορίσουν το ρόλο του δασκάλου τον θεωρούν κυρίως ως φορέα γνώσης. Είναι για αυτούς ένας επιστήμονας που κατέχει γνώσεις και δεξιότητες και τις μεταδίδει στο παιδί προκειμένου να οδηγηθεί στην επίτευξη κάποιων μαθησιακών στόχων (Καψάλης, 1989).

Το επόμενο στοιχείο που επισήμαναν όλα τα παιδιά σχετίζεται με την εξωτερική εμφάνιση τους δασκάλου/ας τους. Ο λόγος που τα νήπια επέμειναν περισσότερο σε αυτό το στοιχείο είναι απόρροια πιθανότατα από του τρόπου σκέψης των παιδιών αυτής της ηλικίας. Επομένως, στην ερώτηση «Πώς φαντάζεσαι τον δάσκαλο/α σου;» τα νήπια το πρώτο πράγμα που σκέφτηκαν ήταν εξωτερική εμφάνιση, αυτό δηλαδή που θα έβλεπαν πρώτα σε αυτόν/ην. Δείγμα λοιπόν των εξωτερικών χαρακτηριστικών και των άμεσων επιφανειακών σχέσεων. Θα έλεγε κανείς πως οι απαντήσεις των παιδιών σε αυτήν την υπό-ενότητα ήταν ποικίλες. Μερικές θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν πιο παραδοσιακές («Θα ήθελα τον δάσκαλό μου φαλακρό»), ενώ κάποιες άλλες πιο σύγχρονες («Τον δάσκαλό μου τον φαντάζομαι να φοράει γυαλιά, όπως η αδελφή μου»). Όλες αυτές οι απαντήσεις των παιδιών είναι εμπνευσμένες από όλα όσα ακούνε από το κοινωνικό τους περιβάλλον αλλά βέβαια και από την προσωπική τους εμπειρία στο νηπιαγωγείο.

Οι επιδράσεις των όσων ακούν, βλέπουν και καταλαβαίνουν επιδρά και σε μία άλλη ομάδα παιδιών, η οποία φαντάζεται τον/την δάσκαλο/α τους αναφερόμενοι

σε εξωτερικά χαρακτηριστικά. Συγκεκριμένα, κάποια παιδιά παρουσιάζουν μια θετική εικόνα δασκάλου, ο οποίος βρίσκεται κοντά στα παιδιά, τα ακούει και συμερίζεται τις σκέψεις τους και τα προβλήματά τους. Αυτός ο δάσκαλος μιλά ευγενικά, αγαπά όλα τα παιδιά, τα αφήνει και παίζουν, τα καθοδηγεί και τα εμπυχώνει. Ακόμα, κάποια παιδιά φαντάζονται την εικόνα ενός διαλεκτικού δασκάλου/ας που συμπεριφέρεται ανάλογα με την συμπεριφορά των παιδιών. Άλλα νήπια αναφέρονται στο δάσκαλο που συμμορφώνει τα παιδιά, τα αξιολογεί και τους καλλιεργεί ηθικές αξίες. Φαίνεται λοιπόν πως μερικά νήπια αρχίζουν να γνωρίζουν αρκετές από τις διαστάσεις του δασκάλου που εκτός από το εκπαιδευτικό του έργο και εκτός από εκπαιδευτικός – επιστήμονας είναι και εκπαιδευτικός φορέας που αναλαμβάνει σε σημαντικό βαθμό την κοινωνικοποίηση και την πνευματική καλλιέργεια του παιδιού. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον όμως παρουσιάζει το γεγονός πως σε αυτήν την ομάδα κάποια παιδιά αναφέρονται σε έναν «καλό» δάσκαλο αλλά την έννοια του «καλού» την δίνουν με χρήση αρνητικού επιρρήματος, *«Να ήταν καλός δάσκαλος. Όταν λέω καλός, δηλαδή να μην μαλώνει τα παιδιά πάρα πολύ και να μην φωνάζει»*. Αυτή η ερμηνεία θα μπορούσε να δηλώσει την κυριαρχία των ρημάτων «μαλώνει» και «δέρνει» στο μυαλό των παιδιών όταν μιλάνε για δάσκαλο. Ακόμα φανερώνει και μία παραδοσιακή αντίληψη των παιδιών για τους εκπαιδευτικούς. Από την άλλη πλευρά υπάρχουν κάποια παιδιά που σχολιάζουν μια αρνητική εικόνα για τον δασκάλό/α τους. Αν και αυτά τα παιδιά δεν είναι αρκετά παρ' όλα αυτά αξίζει να διερευνηθούν οι απαντήσεις τους. Συγκεκριμένα, τα παιδιά αυτά περιγράφουν μια εικόνα δασκάλου που μαλώνει, φωνάζει, θυμώνει, χτυπά και δέρνει τα παιδιά όταν δεν συμπεριφέρονται καλά ή σύμφωνα με τις επιθυμίες του. Αυτή η εικόνα του δασκάλου θα μπορούσα να χαρακτηριστεί αρκετά αυταρχική και παραπέμπει σε παλαιότερες εποχές. Ακόμα, ο λόγος που κάνει τα παιδιά ακόμα και σήμερα να αναφέρουν μια τέτοια σκληρή εικόνα για τον δάσκαλό τους είναι γιατί μάλλον έχουν από το κοινωνικό τους περιβάλλον τέτοιες εμπειρίες.

Απόψεις για το δικό τους ρόλο

Το κοινωνικό περιβάλλον του σχολείου φυσικά περιλαμβάνει και τον ρόλο και τις αρμοδιότητες που έχουν τα παιδιά ως μαθητές του Δημοτικού. Τα νήπια όταν ρωτήθηκαν για το τι πιστεύουν πως θα κάνουν όταν μεταβούν στο Δημοτικό σχολείο τα περισσότερα απάντησαν πως κύριος σκοπός τους θα είναι να διαβάζουν. Συγκεκριμένα είπαν πως θα διαβάζουν και στο σχολείο αλλά και όταν θα επιστρέφουν πίσω στο σπίτι. Φαίνεται λοιπόν πως η σχέση δασκάλου- μαθητή είναι μια σχέση αλληλεπίδρασης και συμπληρωματική. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που έχει ο δάσκαλος απέναντι στους μαθητές είναι δικαιώματα και υποχρεώσεις και για τον ίδιο τον μαθητή. Όταν λοιπόν τα παιδιά απάντησαν πως ο κύριος ρόλος του δασκάλου είναι να τους μάθει τις δεξιότητες γραφής και ανάγνωσης τότε αυτό σημαίνει πως τα παιδιά θα πρέπει να καλλιεργήσουν μόνοι τους αυτές τις δεξιότητες. Γι' αυτό λοιπόν θεωρείται πως και τα παιδιά απάντησαν πως ο δικός τους κύριος ρόλος είναι να μάθουν να διαβάζουν, να γράφουν και να κάνουν τα μαθήματά τους. Είναι λοιπόν επίγνωση των δικών τους υποχρεώσεων.

Συμπληρωματικά, πολλά παιδιά παρουσιάζουν δηλώσεις που σχετίζονται με την συμπεριφορά τους στο νέο σχολείο. Πρώτα απ' όλα αυτό που οφείλουν να κάνουν σύμφωνα με τα λεγόμενά τους είναι να είναι υπάκουοι απέναντι στο δάσκαλό/α τους, να κάνουν ησυχία και να ακούν ότι θα τους λέει έτσι ώστε να μην δημιουργούν προβλήματα και φασαρίες. Η πλήρης υπακοή στον δάσκαλο είναι μάλλον απόρροια «ηθικής υπακοής» και «ηθικού ρεαλισμού», στοιχεία που χαρακτηρίζει πολλά νήπια, καθώς θεωρούν τους κανόνες που τους επιβάλλουν οι γονείς ως κάτι ιερό και πως θα ήταν άσχημο να μην τηρηθούν. Ακόμα, αξίζει να σημειωθεί πως τέτοιες αντιλήψεις από τα παιδιά είναι αναμενόμενες αν αναλογισθεί κανείς πως η οικογένεια και το σχολείο είναι οι δύο κύριοι φορείς αγωγής που τονίζουν και υπερ-προβάλλουν ορισμένες φορές την σημαντικότητα της υπακοής και της τήρησης των κανόνων. Μ' αυτόν τον τρόπο η ηθική που κυριαρχεί στα παιδιά σε αυτής της ηλικίας γίνεται ακόμα πιο έντονη, με αποτέλεσμα αυτή να παρατείνεται και να ακολουθεί το παιδί μέχρι την ενήλικη ζωή του (Ματσαγγούρας, 2003). Έτσι, τα παιδιά μέσα από τις απαντήσεις τους δίνουν την εικόνα ενός αγαθού παιδιού που μαθαίνουν καθισμένοι στα θρανία τους και διαβάζονται τα βιβλία τους (Einarsdottir, 2003). Βέβαια αξίζει να σημειωθεί πως εκτός από την υπακοή τα παιδιά αναφέρουν πως θα είναι ευγενικοί και θα συμπεριφέρονται όμορφα. Πιο αναλυτικά, αναφέρουν πως θα δείχνουν σεβασμό προς τους υπόλοιπους δασκάλους και προς τους συμμαθητές τους. Μάλιστα, πολλά νήπια παρομοιάζουν την συμπεριφορά τους με αυτήν του Νηπιαγωγείου προκειμένου να δείξουν πως και στο Δημοτικό σχολείο θα συμπεριφέρονται το ίδιο καλά με εδώ (*Καλά όπως και εδώ*). Αυτό όμως που κάνει πάλι μεγαλύτερη εντύπωση είναι η δήλωση καλών λέξεων (*Δεν θα χτυπάω τα άλλα παιδάκια*)

Από την άλλη πλευρά υπάρχουν κάποια νήπια που αναφέρουν έντονα την επιθυμία τους για παιχνίδι. Θα έλεγε κανείς πως αυτές οι απόψεις των παιδιών για παιχνίδι έρχονται σε αντίθεση με τα όσα περιγράφηκαν πιο πάνω, διότι δίνουν μια εντελώς διαφορετική εικόνα του σχολείου. Συγκεκριμένα, τα νήπια περιγράφουν και θεωρούν πως στο Δημοτικό σχολείο θα εξακολουθεί να υπάρχει ο ίδιος παιγνιώδης χαρακτήρας που υπάρχει και στο Νηπιαγωγείο, καθώς όπως τα ίδια αναφέρουν θα συνεχίσουν να παίζουν και στην τάξη, όπου θα φτιάχνουν κατασκευές αλλά και στο διάλειμμα όπου θα τους δίνεται η δυνατότητα να ασχολούνται περισσότερο με τα αθλήματα αλλά και με κινητικά παιχνίδια. Αυτή η άποψη των νηπίων μπορεί να θεωρηθεί αρκετά φυσιολογική αν αναλογισθεί κανείς το νεαρό της ηλικίας τους και το πόσο σημαντικό είναι για εκείνα το παιχνίδι. Εξάλλου μέσα από το παιχνίδι τα παιδιά τόσο απελευθερώνονται, στοιχείο ιδιαίτερα σημαντικό για την πνευματική και σωματική τους εξέλιξη αλλά και επικοινωνούν ελεύθερα μεταξύ τους. Αυτή η αναφορά από τα νήπια κάνει αισθητά φανερά την δική τους πλευρά, η οποία θα έπρεπε να ληφθεί σοβαρά υπόψιν τόσο από τους νηπιαγωγούς όσο και από τους δασκάλους του Δημοτικού.

Δ) Γνώσεις για το υλικό περιβάλλον του σχολείου

Οι περιγραφές των παιδιών για το υλικό περιβάλλον του σχολείου φαίνεται πως οδηγούν στην άποψη ότι τα περισσότερα παιδιά έχουν διαμορφώσει μια εικόνα – αναπαράσταση του νέου σχολείου τους που θα βρεθούν του χρόνου, η οποία ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Συγκεκριμένα, όσον αφορά την εσωτερική δομή της τάξης τα παιδιά απάντησαν πως την φαντάζονται να έχει θρανία, καρέκλες και πολλά βιβλία για να διαβάζουν. Ακόμα κάνουν λόγο και για κάποια άλλα δημοφιλή στοιχεία των τάξεων του Δημοτικού σχολείου που είναι ο πίνακας, στον οποίο όπως αναφέρουν θα μπορούν να γράφουν και τα ίδια αλλά και ο δάσκαλος/α. Εκτός όμως από τον εξοπλισμό της τάξης τα παιδιά έκανα λόγο και για το μέγεθός της. Πολλά νήπια επισήμαναν πως πιστεύουν ότι η νέα τους τάξη θα είναι μεγάλη, ενώ λιγότερα παιδιά είπαν πως φαντάζονται την νέα τους τάξη μικρή. Βέβαια αυτό μπορεί να δικαιολογηθεί και από το γεγονός πως το μέγεθος της τάξης επηρεάζεται από την εικόνα που έχουν τα νήπια για την δική τους τωρινή τάξη. Έτσι λοιπόν τα παιδιά της τάξης του νηπιαγωγείου που ήταν μεγαλύτερη επισήμαναν πως φαντάζονται την τάξη του Δημοτικού σχολείου μεγάλη, ενώ τα νήπια με την μικρότερη τάξη δήλωσαν πως θα μία μικρή τάξη. Τα παραπάνω στοιχεία δικαιολογούν για ακόμα μια φορά την επίδραση που ασκεί το περιβάλλον στη «συλλογή» γνώσεων, στοιχείων και εικόνων προκειμένου τα νήπια να συλλέξουν και να διαμορφώσουν τις δικές τους απόψεις για τα πράγματα γύρω τους και στην συγκεκριμένη περίπτωση για το Δημοτικό.

Βέβαια αξίζει να σημειωθεί πως τα νήπια δεν στάθηκαν μόνο στην περιγραφή των στοιχείων της τάξης ή τα νέα αντικείμενα που θα περιλαμβάνει αλλά έδωσαν μια ποικιλία απαντήσεων, οι οποίες δίνουν περισσότερο βάση στο παιχνίδι. Συγκεκριμένα, τα μισά παιδιά αναφέρουν πως φαντάζονται η νέα τους τάξη να έχει πολλά παιχνίδια. Το γεγονός αυτό μπορεί να θεωρηθεί αρκετά φυσιολογικό και λογικό για τα νήπια, καθώς όπως έχουν συνηθίσει και από το νηπιαγωγείο ο περισσότερος αν όχι όλος ο χώρος καλύπτεται από παιχνίδια. Επομένως, τα παιδιά θεωρούν απαραίτητο να παίζουν και να ασχολούνται με τα παιχνίδια, διότι μέσω αυτών μπορούν να χαλαρώσουν και να διασκεδάσουν. Όπως ανέφεραν τα ίδια τα παιδιά τα παιχνίδια αυτά μπορεί να είναι διάφορων ειδών, όπως τουβλάκια, μπάλες, αεροπλάνα και τρένα. Βλέπουμε λοιπόν τα νήπια να είναι «προσκολλημένα» στην δομή του νηπιαγωγείου και να φαντάζονται την τάξη τους με πολλά παιχνίδια αλλά και με ανάλογη διακόσμηση, καθώς όπως δήλωσαν θέλουν στην νέα τάξη να κατασκευάζουν πολλά πράγματα και να τις κολλάνε στους τοίχους. Από τις παραπάνω απόψεις μπορεί να δικαιολογηθεί και το γεγονός στην έλλειψη συχνής αναφοράς από την πλευρά των παιδιών στα προσωπικά είδη του δασκάλου/ας και των δικών τους.

Επιπροσθέτως, σημαντική θεωρείται και η αναφορά των παιδιών στην περιγραφή της εξωτερικής δομής του σχολείου. Συγκεκριμένα, όλα τα παιδιά σχολίασαν πως θέλουν να έχουν μια μεγάλη αυλή, ώστε να μπορούν να παίζουν και να τρέχουν. Ακόμα, επισήμαναν και τα παιχνίδια που θα ήθελαν να έχει η αυλή και τα οποία είναι: τραμπάλες, τσουλήθρες, κούνιες, αυτοκίνητα, αεροπλάνα και μονόζυγα. Γενικότερα, τα παιδιά όσον αφορά τον εξωτερικό χώρο επισήμαναν μόνο παιχνίδια και δήλωσαν την μεγάλη τους ανάγκη και επιθυμία για παιχνίδι. Μάλιστα κάποια νήπια είπαν ότι στην ώρα του διαλείμματος θέλουν να τρέχουν και να παίζουν με τα υπόλοιπα καινούργια παιδιά.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί πως οι γενικότερες αντιλήψεις των νηπίων τείνουν να συμβαδίζουν με την πραγματικότητα, καθώς έχουν υιοθετήσει την αντίληψη πως εκεί θα μάθουν ανάγνωση και γραφή, με αποτέλεσμα το γεγονός αυτό να σημαίνει πως ο χώρος θα αποτελείται από πολλά βιβλία. Από την άλλη όμως παρατηρείται πως η ανάγκη και η επιθυμία των παιδιών για παιχνίδι δεν «σβήνει» τόσο εύκολα. Τα νήπια το θεωρούν απαραίτητο στοιχείο προκειμένου να μπορέσουν να μάθουν και να διασκεδάσουν συγχρόνως.

E) Συναισθήματα μετάβασης

Σχετικά με τα συναισθήματα των νηπίων αξίζει να σημειωθεί πως όλα τα παιδιά εκτός από δύο δείχνουν μεγάλο ενθουσιασμό και θέλουν να μεταβούν στο Δημοτικό σχολείο. Τα δύο παιδιά όπως δηλώνουν δεν χαίρονται ιδιαίτερα για αυτήν την μετάβαση, αισθάνονται λυπημένα και είναι στεναχωρημένοι. Ο λόγος αυτός όπως μας είπαν είναι γιατί θα χάσουν τους φίλους του και γιατί δεν ξέρουν να διαβάζουν και να γράφουν όπως ξέρουν τα παιδιά του Δημοτικού σχολείου. Αυτές οι δύο απόψεις θα μπορούσαν να δικαιολογηθούν και να σχολιαστούν ως εξής. Τα νήπια αυτά έχοντας στο μυαλό τους πως στο Δημοτικό σχολείο θα αυξηθούν και οι υποχρεώσεις τους αισθάνονται άγχος και πιστεύουν πως θα πρέπει να καταβάλουν μεγάλη προσπάθεια για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις αρχικές δυσκολίες. Δεν είναι σίγουροι για τον εαυτό τους και γενικότερα διακατέχονται από συναισθήματα ανασφάλειας. Τα ευρήματα αυτά δείχνουν να συμφωνούν και με τα αποτελέσματα των ερευνών του Bostrom (1999), όπου ένα μέρος των παιδιών χαρακτηρίζεται από ανασφάλεια και ανησυχία αναφορικά με την μετάβασή του στο Δημοτικό σχολείο, διότι λαμβάνει υπόψη το πλήθος των νέων δεξιοτήτων που θα πρέπει να καλλιεργήσει. Εξάλλου, πολλά παιδιά είναι και εκείνα τα οποία δεν θέλουν να αποχωριστούν τους παλιούς τους φίλους. Ακόμα, στα ίδια συμπεράσματα καταλήγει και η Einarsdottir (2003) όπου τα παιδιά είχαν ανάμεικτα συναισθήματα για το Δημοτικό σχολείο. Κάποια λοιπόν έδειξαν μεγάλο ενθουσιασμό, διότι στο Δημοτικό σχολείο θα τους δοθεί η δυνατότητα να μάθουν καινούργια πράγματα, να αποκτήσουν νέες εμπειρίες αλλά και να γνωρίσουν καινούργια παιδιά και δασκάλους. Ενώ άλλα όπως περιγράφει η ίδια φάνηκε να ανησυχούν περισσότερο για τον τρόπο λειτουργίας του νέου σχολείου.

Από την άλλη πλευρά μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν και οι λόγοι των παιδιών που όπως δήλωσαν ανυπομονούν να μεταβούν στο Δημοτικό σχολείο. Τα νήπια ανέφεραν πως στο νέο σχολείο θα μάθουν να διαβάζουν, να γράφουν και θα κατακτήσουν αρκετές καινούργιες δεξιότητες. Εξάλλου, όπως τα ίδια πιστεύουν εκτός από τις νέες εμπειρίες που θα αποκομίσουν θα συνεχίσουν να κάνουν δημιουργικά πράγματα και να κάνουν χειροτεχνίες και πολλές κατασκευές. Άρα, ο παιγνιώδης χαρακτήρας θα εξακολουθήσει να υπάρχει και εκεί με την διαφορά που τώρα θα γίνεται με διαφορετικό τρόπο. Ακόμα, πολλών νηπίων οι απαντήσεις για τον λόγο επιθυμίας της μετάβασής τους σχετίζονταν με τα νέα πρόσωπα που θα συναντήσουν εκεί. Έτσι, λοιπόν οι νέοι δάσκαλοι, δασκάλες αλλά και τα νέα παιδιά αποτελούν μια πού καλή αφορμή αλλά και κίνητρο για εκείνους να

πραγματοποιήσουν αυτήν την μετάβαση. Τέλος, όπως επισημάνθηκε ένας ακόμα λόγος για τα παιδιά που θέλουν να μεταβούν στο νέο σχολείο είναι γιατί θα είναι πιο «μεγάλοι». Τα νήπια λοιπόν θεωρούν πως μέσω της αλλαγής σχολικού περιβάλλοντος θα έρθει συγχρόνως και η σωματική και πνευματική τους ανάπτυξη.

ΣΤ) Διαφορές Νηπιαγωγείου-Δημοτικού

Όλα τα νήπια έδειξαν να συμφωνούν πως το Νηπιαγωγείο διαφοροποιείται από το Δημοτικό σχολείο. Πιο συγκεκριμένα η ερώτηση ζητά από τα παιδιά να αναφέρουν τους λόγους διαφοροποίησης του ενός ιδρύματος από του άλλου τα παιδιά φαίνεται να έχουν διαμορφώσει τις δικές τους απόψεις για το νέο σχολείο. Προβαίνοντας πιθανότατα σε σύγκριση των όσων βιώνουν στο νηπιαγωγείο με αυτά που «εισπράττουν» από τα ερεθίσματα που δέχονται από το οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον τους πιστεύουν πως τα δύο ιδρύματα διαφέρουν πρωτίστως στο περιεχόμενο και στο είδος των δραστηριοτήτων. Πιο αναλυτικά, τα νήπια αναφέρουν πως στο η μεγάλη διαφορά μεταξύ των δύο ιδρυμάτων είναι πως το Νηπιαγωγείο τα παιδιά ασχολούνται περισσότερο με το παιχνίδι και τους δίνεται η δυνατότητα να παίξουν ελεύθερα, ενώ στο Δημοτικό σχολείο θα μάθουν κυρίως να γράφουν και να διαβάζουν. Το δημοτικό λοιπόν σχολείο χάνει τον παιγνιώδη χαρακτήρα του και εστιάζει περισσότερο σε γλωσσικά θέματα. Συμπληρωματικά, αναφέρεται ότι στο Δημοτικό θα κάνουν περισσότερες ώρες μάθημα και θα βγαίνουν λιγότερη ώρα διάλειμμα. Ακόμα, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και ο ρόλος που πιστεύουν τα παιδιά πως θα έχει η δασκάλα/ος. Εξηγούν πως θα τους βάζει περισσότερες εργασίες, ενώ στο Νηπιαγωγείο κάνουν όλοι μαζί κατασκευές. Μία ακόμα διαφορά που παρατηρείται μέσα από τις απαντήσεις των νηπίων είναι ο χώρος του Δημοτικού σχολείου. Τα νήπια αναφέρουν πως αντίθετα με τον χώρο του Νηπιαγωγείου, η αυλή του Δημοτικού σχολείου θα είναι αρκετά πιο μεγάλη και εκεί θα μπορούν να παίξουν και να διασκεδάζουν.

Επιπροσθέτως, τα παιδιά στην ερώτηση τι άλλο υπάρχει στο Δημοτικό σχολείο που δεν υπάρχει στο Δημοτικό οι απαντήσεις που έδωσαν είχαν να κάνουν με το παιδαγωγικό υλικό του σχολείου. Συγκεκριμένα, ανέφεραν πως στο Δημοτικό υπάρχει μεγαλύτερο πλήθος βιβλίων, όπου τα παιδιά μπορούν να διαβάζουν αλλά και να διασκεδάζουν μέσω αυτών. Ενώ στο νηπιαγωγείο έχει λιγότερα πράγματα και αυτά είναι κυρίως παιχνίδια. Βλέπουμε λοιπόν πως ο τρόπος διασκέδασης αλλά και μάθησης μεταξύ των δύο ιδρυμάτων διαφέρουν. Το Δημοτικό εστιάζει περισσότερο σε ζητήματα ανάγνωσης και γραφής, ενώ το Νηπιαγωγείο κάνει λόγο για την μάθηση μέσω παιχνιδιού. Προκύπτει λοιπόν από τα παιδιά η διαφορά πως στο Δημοτικό σχολείο δεν θα τους δίνεται η δυνατότητα να ζωγραφίζουν ή κάνουν τόσες πολλές κατασκευές όπως στο Νηπιαγωγείο. Συνεπώς, αξίζει να σημειωθεί πως οι αντιλήψεις

των παιδιών για τις διαφοροποιήσεις που χαρακτηρίζουν τα δύο αυτά ιδρύματα θεωρούνται προσαρμοσμένες στην πραγματικότητα.

Z) Πρόγραμμα Δημοτικού σχολείου

Όσον αφορά το πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου αξίζει να αναφερθεί πως τα παιδιά συνάντησαν μια δυσκολία σε αυτή την ερώτηση. Η μία από τις δύο δυσκολίες σχετίζεται με την μη κατανόηση από την μεριά των παιδιών για την έννοια της λέξης «πρόγραμμα». Παρ' όλα αυτά ακόμα και όταν έγινε μια προσπάθεια εξήγησης του όρου με την χρήση παραδειγμάτων με το αντίστοιχο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου τα παιδιά δεν κατάφεραν να κατανοήσουν πλήρως το νόημά του. Πολλά παιδιά αν και αντιλήφθηκαν καλύτερα τι εννοείται με τον όρο «το πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου» πάλι δεν έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και οι απαντήσεις που έδωσαν δεν αντικατοπτρίζουν την ερώτηση. Τα παιδιά που αντιλήφθηκαν περισσότερο αυτή την ερώτηση δήλωσαν πως στο Δημοτικό σχολείο θα βγαίνουν πιο συχνά διάλειμμα και μετά θα τους «φωνάζει» η δασκάλα να μπαίνουν πάλι πίσω στην τάξη. Γενικότερα, οι απαντήσεις των παιδιών κυμάνθηκαν στη σύνδεση που υπάρχει μεταξύ των διαλειμμάτων και της ώρας που θα κάνουν μάθημα.

8. Συμπεράσματα –Προτάσεις

Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας τα νήπια παρά τους γνωστικούς περιορισμούς τους της αναπτυξιακής πορείας φαίνεται πως έχουν αναπτύξει ήδη τις δικές τους για το Δημοτικό σχολείο και τις υποστηρίζουν με επιχειρήματα και παραδείγματα. Συγκεκριμένα, αναφέρουν χαρακτηριστικά που συνδέονται με την υλική και κοινωνική δομή και λειτουργία του σχολείου, στοιχεία που από τη μία πλευρά αναφέρονται στο Δημοτικό σχολείο ως ίδρυμα και δίνουν μια εικόνα για το τι είναι το «Δημοτικό σχολείο» και από την άλλη τα στοιχεία αυτά είναι σημαντικά διότι δηλώνουν την υπεροχή του γνωσιοκεντρικού χαρακτήρα του σύγχρονου σχολείου. Όλα αυτά τα στοιχεία όπως φάνηκε μέσα από τις απαντήσεις των παιδιών τα έχουν συλλέξει από τις κοινωνικές εμπειρίες τους. Από το σχολείο, από την οικογένεια και από τον κοινωνικό περίγυρο. Είναι αυτά που τα παιδιά «ακούν», «βλέπουν» και «αντιλαμβάνονται». Είναι οι «ιστορίες» που έχουν συλλέξει γενικά από τον πολιτισμό τους.

Αυτό γίνεται φανερό μέσα από την έρευνα είναι ότι τα νήπια γνωρίζουν και έχουν συνειδητοποιήσει σε μεγάλο βαθμό ότι το νηπιαγωγείο διαφέρει από το Δημοτικό σχολείο. Αυτή η άποψη πηγάζει κυρίως μέσα από τις ήδη υπάρχουσες γνώσεις τους για το Νηπιαγωγείο όσο και από τις επιδράσεις του περιβάλλοντος. Συγκεκριμένα, παρατηρήθηκε πως η ύπαρξη μεγαλύτερων αδελφών έπαιξε πολύ καθοριστικό ρόλο στην διαμόρφωση των απόψεων των παιδιών για το νέο σχολείο. Τα παιδιά λοιπόν με μεγαλύτερα αδέρφια φάνηκε πως είχαν πιο ρεαλιστικές εικόνες για το Δημοτικό σχολείο. Έδειξαν να γνωρίζουν την δομή αλλά και τον ρόλο του δασκάλου/ας αλλά και τον δικό τους. Ιδιαίτερα αν λάβουμε υπόψιν πως αρκετά παιδιά δυσκολεύτηκαν ή δεν μπορούσαν να εξηγήσουν τι είναι το Δημοτικό σχολείο. Ενώ, τα παιδιά με τα μεγαλύτερα αδέρφια ή συγγενείς που φοιτούσαν στο Δημοτικό σχολείο έδωσαν αρκετά μια πιο σαφή εικόνα σε αυτήν την ερώτηση.

Ένα στοιχείο που πρέπει να αναφερθεί σχετίζεται με τις δραστηριότητες και τον χαρακτήρα του Δημοτικού σχολείου. Τα νήπια συνδέουν το Δημοτικό σχολείο με την επιθυμία τους να μεγαλώσουν και με την ανάγκη τους για παιχνίδι και επικοινωνία. Ήταν ξεκάθαρη η μεγάλη τους λαχτάρα για παιχνίδι με τους φίλους τους και τους συμμαθητές τους, για κατασκευές και χειροτεχνίες αλλά και για διαλείμματα όπου θα τους δίνεται η δυνατότητα να παίζουν και να διασκεδάζουν ακόμα

περισσότερο. Οι απαντήσεις αυτές των παιδιών πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψιν από τους δασκάλους του Δημοτικού σχολείου, οι οποίοι θα πρέπει να προσαρμόσουν το αναλυτικό πρόγραμμα πάνω στις ανάγκες και στις επιθυμίες των παιδιών, ώστε να υπάρχει μία σύνδεση αλλά και μία συνέχεια κατά την μετάβαση των νηπίων από το ένα σχολικό ίδρυμα στο άλλο. Βέβαια το σχολικό σύστημα δεν θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να σταματήσει με τόσο και εύκολο τρόπο τον δασκαλοκεντρικό του χαρακτήρα αλλά θα μπορούσε με μεγαλύτερη ευκολία να διαθέσει λίγο χρόνο και να οργανώσει δραστηριότητες που να εξασφαλίζουν χώρο και χρόνο στις δυνατότητες παιχνιδιού από την μεριά των παιδιών. Η αναγκαιότητα του παιχνιδιού ως χαρακτηριστική παιδική μορφή ύπαρξης αναδύεται τόσο από την ανάγκη για συνέχιση των διαδικασιών της προσχολικής αγωγής όσο και από την ανάγκη για κίνηση, παιχνίδι και συνέχιση της εξέλιξης της ικανότητας του παιδιού για παιχνίδι. Το παιδί μέσα από το παιχνίδι εκτός από την ψυχαγωγία που δέχεται μπορεί να μάθει με έναν πιο ευχάριστο τρόπο αλλά και να τελειοποιήσει τα μέρη του σώματός του (Μ. Κοντζήλα, 2015).

Λαμβάνοντας υπόψιν αυτό αξίζει να σημειωθεί πως η ενεργός εμπλοκή των γονέων ως πηγή ενημέρωσης για το Δημοτικό σχολείο, η «εθελοντική» συμμετοχή της νηπιαγωγού για την εφαρμογή προγραμμάτων μετάβασης καθώς και η περιορισμένη εμπειρία των παιδιών για το Δημοτικό σχολείο, διότι όπως τα ίδια δήλωσαν λίγα είναι εκείνα που έχουν επισκεφτεί το Δημοτικό ή να έχουν ακούσει σχετικές εμπειρίες για αυτό, κάνουν επιτακτική την ανάγκη για σχεδιασμό και εφαρμογή σε θεσμικό πλαίσιο αναπτυξιακά κατάλληλων προγραμμάτων μετάβασης. Τα προγράμματα αυτά θα βοηθήσουν τα παιδιά να έρθουν σε επαφή και να αποκτήσουν μια πρώτη εικόνα για τον χώρο, την δομή και την λειτουργία του Δημοτικού σχολείου. Ακόμα, αν ληφθούν με μεγάλη προσοχή υπόψιν οι ιδιαίτερες ανάγκες και επιθυμίες των παιδιών θα βοηθήσουν τις οικογένειες των παιδιών αλλά και τα ίδια τα παιδιά να προσαρμοστούν στην νέα κατάσταση και να αυξήσουν την ανεξαρτησία τους και την επιτυχή προσαρμογή τους στο νέο περιβάλλον. Ακόμα, μ' αυτόν τον τρόπο θα εξασφαλιστεί η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων (Conn- Powers, 1990). Τέλος, διευθυντές σχολείων και δάσκαλοι οφείλουν να σεβαστούν την σημαντικότητα αυτού στοιχείου και να δημιουργήσουν νέες τάξεις που έχουν γερές βάσεις για τους εισερχόμενους στο σχολείο χτίζοντας πάνω στις προηγούμενες εμπειρίες των παιδιών ιδιαίτερα τις πρώτες εβδομάδες στη νέα σχολική κατάσταση.

Τα ήπια έχοντας και την εμπειρία της δική τους νηπιαγωγού δείχνουν να γνωρίζουν τις βασικές αρμοδιότητες του δασκάλου. Συγκεκριμένα, αναφέρουν πως ο εκπαιδευτικός είναι ένας επιστήμονας, είναι αυτός που θα τους μεταφέρει τις νέες γνώσεις και δεξιότητες και αυτός που θα τους διδάξει πως να τις μάθουν. Ακόμα, περιγράφεται ως ένα πρόσωπο που είναι φορέας εξουσίας αλλά και κοινωνικοποίησης. Μέσα από την μεταφορά των γνώσεων τα παιδιά θα μάθουν να επικοινωνούν με ποικίλους τρόπους μεταξύ τους, γεγονός που θα τους οδηγήσει και στην κοινωνικοποίησή τους. Ακόμα, πέρα από τον ρόλο και τα καθήκοντα του δασκάλου τα νήπια κάνουν λόγο και για τον δικό τους ρόλο. Πιο αναλυτικά, μέσα από τις απαντήσεις τους τα νήπια φαίνεται να είναι πεπεισμένα πως ο δικός τους ο ρόλος ταυτίζεται με το πρότυπο ενός «υπάκουου» και «ήσυχου» παιδιού που είναι προσηλωμένο σε ότι λέει και κάνει ο/η δάσκαλος/α. Αυτή η άποψη θα έλεγε κανείς

ότι πηγάζει από τις αντιλήψεις που τους έχουν μεταλαμπαδεύσει οι γονείς με σκοπό την αποφυγή προβλημάτων. Τα παιδιά λοιπόν υιοθετούν μια μορφή ηθικής διδασκαλίας που παρατείνει την ετερόνομη ηθική και περιορίζει την αυτονομία τους σε σημαντικό βαθμό. Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί πως είναι σημαντικό να αντιληφθούν τα παιδιά πως μπορούν ήδη από την έναρξη της σχολικής χρονιάς να εκφράσουν τις δικές τους απόψεις, επιθυμίες, ερωτήσεις και προσδοκίες και πως οι εξωσχολικές δραστηριότητες και εμπειρίες μπορούν να ληφθούν υπόψιν. Οι γονείς είναι σημαντικό να εξηγήσουν στα παιδιά την σκοπιμότητα των κανόνων και πως το γεγονός να μην «παρανομούν» τους κανόνες είναι κάτι εντελώς διαφορετικό με την χρήση ενός ελεύθερου περιβάλλοντος. Μ' αυτό τον τρόπο θα τους δώσουν την ευκαιρία να αναπτύξουν ένα αυτόνομο τρόπο σκέψης και δράσης (Ματσαγγούρας, 2003).

Συμπληρωματικά, όσον αφορά τον λόγο επιθυμίας των παιδιών στο Δημοτικό σχολείο αξίζει να αναφερθεί πως αυτός συνδέεται σε σημαντικό βαθμό με τον ρόλο του δασκάλου. Συγκεκριμένα, τα νήπια δηλώνουν πως αισθάνονται χαρά και να μεταβούν στο Δημοτικό σχολείο, γιατί εκεί θα αποκτήσουν νέες γνώσεις, θα παίξουν και θα κάνουν πολλές κατασκευές. Ακόμα, κάποια παιδιά επισημαίνουν πως εκεί θα γνωρίσουν νέα παιδιά και θα μπορέσουν να κάνουν καινούργιους φίλους, αλλά και το γεγονός πως με την είσοδό τους στο νέο σχολείο θα είναι πιο μεγάλοι. Από την άλλη πλευρά, είναι κάποια παιδιά τα οποία δεν επιθυμούν αυτή την μετάβαση και αισθάνονται λύπη και στεναχώρια. Οι λόγοι αυτοί είναι διότι στο νέο σχολείο θα αντιμετωπίσουν κάποιες δυσκολίες αφού όπως αναφέρουν τα ίδια δεν ξέρουν να γράφουν και να διαβάζουν. Συμπληρωματικά, μερικοί δηλώνουν ότι θα χάσουν τους φίλους τους και πως μπορεί να μην τους ξανά δουν. Πάντως, κανένα παιδί δεν κάνει λόγο για την ύπαρξη τιμωρίας από την μεριά των δασκάλων, στοιχείο αρκετά αισιόδοξο για την εκπαιδευτική διαδικασία.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί πως όσον αφορά την εσωτερική και εξωτερική δομή του σχολείου, οι απαντήσεις των περισσότερων παιδιών δείχνουν να είναι ρεαλιστικές και να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Πιο αναλυτικά, τα νήπια αναφέρουν πως φαντάζονται να είναι ένας μεγάλος χώρος. Δεν ξεχνούν να αναφέρουν τα νέα στοιχεία τα οποία είναι τα θρανία που θα κάθονται οι ίδιοι, η έδρα για τον δάσκαλο αλλά και η ύπαρξη του πίνακα τον οποίο θα τον χρησιμοποιούν τόσο τα παιδιά όσο και ο δάσκαλος. Επίσης, μερικοί φαντάζονται μέσα η τάξη τους να έχει πολλές κατασκευές των παιδιών αλλά και γράμματα. Φαίνεται λοιπόν η ανάγκη και η επιθυμία των νηπίων για παιχνίδια, καθώς τους βοηθάνε να νιώσουν πιο άνετα και να απελευθερώσουν σιγά σιγά τις σκέψεις τους. Ακόμα, όσον αφορά τον εξωτερικό χώρο τα παιδιά επισήμαναν πως θέλουν να είναι μια μεγάλη αυλή, ώστε να μπορούν να παίζουν και να τρέχουν. Είπαν πως η αυλή αυτή θα είναι πιο μεγάλη από εκείνη του νηπιαγωγείου. Αυτό μπορεί να δικαιολογηθεί ως το γεγονός ότι τα παιδιά έχουν στο μυαλό τους την ύπαρξη και των παιδιών των άλλων τάξεων. Ακόμα, μερικά παιδιά κάνουν λόγο για την ύπαρξη πολλών παιχνιδιών στην αυλή του σχολείου. Συγκεκριμένα, φαντάζονται το σχολείο τους να αποτελείται από «αεροπλανάκια, αυτοκινητάκια, τουβλάκια και σκυλάκια», στοιχεία που παραπέμπουν στον χώρο δομής του νηπιαγωγείου.

9. Αναστοχαστικότητα

Αρχικά, αξίζει να σημειωθεί πως κατά την διάρκεια των συνεντεύξεων δεν σημειώθηκε κανένα σοβαρό εμπόδιο, ώστε να χρειαστεί να διακοπεί η συνέντευξη. Η μόνη φορά που χρειάστηκε να διακοπεί η ροή της συνέντευξης ήταν λόγω του τηλεφώνου, καθώς δεν υπήρχε δυνατότητα να ακουστούν οι απαντήσεις του παιδιού. Στη συνέχεια, η όλη διαδικασία της έρευνας ήταν αρκετά ενδιαφέρουσα. Ναι μεν υπήρξε προυπάρχουσα εμπειρία από την μεριά της ερευνήτριας αλλά από την άλλη η κάθε φορά είναι μοναδική και απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή προκειμένου να οδηγηθεί η συνέντευξη σε ένα επιθυμητό αποτέλεσμα.

Όπως φάνηκε μέσα από τις απαντήσεις των παιδιών, τα νήπια έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον και σχεδόν όλα ανταποκρίθηκαν επιτυχώς και χωρίς καμία δυσκολία στις απαντήσεις. Μάλιστα αξίζει να σημειωθεί πως πολλά παιδιά αν και στην αρχή δίστασαν και δεν μπορούσαν να εξηγήσουν τι είναι το Δημοτικό σχολείο, όταν ρωτήθηκαν για τα χαρακτηριστικά του και την δομή του έδωσαν περισσότερες λεπτομέρειες. Αυτό μάλλον μπορεί να ερμηνευτεί επειδή τα παιδιά είναι ακόμα σε νεαρή ηλικία συναντούν μια δυσκολία όταν πρέπει να δώσουν έναν ορισμό ή να απαντήσουν πιο συγκεκριμένα. Αντίθετα, η ύπαρξη παραδειγμάτων βασισμένων στην καθημερινότητά τους αποτελούν ισχυρές ιδέες πάνω στις οποίες τα παιδιά μπορούν να αναπτύξουν τις εμπειρίες τους. Το σημείο το οποίο σχεδόν όλα τα παιδιά εκτός από κάποιες εξαιρέσεις συνάντησαν κάποια δυσκολία ήταν στην ερώτηση «Πως πιστεύεις ότι θα είναι το πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου;». Όπως έγινε αντιληπτό τα νήπια δεν ήξεραν τι σημαίνει η λέξη «πρόγραμμα», οπότε κάποια παιδιά ή αργούσαν να απαντήσουν, με αποτέλεσμα να επαναλαμβάνω την ερώτηση και να εξηγώ την σημασία τους ή κάποια άλλα απαντούσαν κάτι άλλο. Για παράδειγμα, μερικά νήπια εξηγούσαν πως θα ήθελαν να είναι το διάλειμμα και τι θα ήθελαν να κάνουν εκεί. Σε αυτό το σημείο όταν έβλεπα ότι τα παιδιά μακρηγορούσαν τους διέκοπτα και τους έλεγα πάλι την ερώτηση μόνο που αυτήν την φορά τους εξηγούσα και τι σημαίνει η

λέξη «πρόγραμμα» δίνοντάς τους ως παράδειγμα το πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου.

Επίσης, αυτό που κάνει περισσότερη εντύπωση είναι το γεγονός πως πολλά παιδιά δεν ήξεραν τι είναι το Δημοτικό σχολείο. Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί πως η έρευνα διεξάχθηκε τον μήνα Νοέμβριο (2016) που ως χρονικά θεωρείται αρκετά νωρίς προκειμένου η νηπιαγωγός να συζητήσει μαζί τους για το νέο σχολείο ή να φέρει παραδείγματα της σχετικής μετάβασης, ιδιαίτερα αν αναλογισθούμε πως κάποια παιδιά ξεκίνησαν κιόλας φέτος να φοιτούν στο Νηπιαγωγείο. Το σημείο που πρέπει όμως να σταθεί κανείς είναι πως αυτό το παράδειγμα αποτελεί αφορμή πως όλα τα προγράμματα μετάβασης και οργάνωσης δραστηριοτήτων μεταξύ Νηπιαγωγείου και Δημοτικού ξεκινούν στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

Επιπροσθέτως, σε πολλές απαντήσεις των παιδιών φάνηκε η νεαρή τους ηλικία και η ανάγκη τους παιχνίδι. Ακόμα και στη περιγραφή του δασκάλου/ας τους τα περισσότερα νήπια όταν ρωτήθηκαν «Πώς φαντάζεσαι να είναι ο δάσκαλος/α σου;» είπαν στοιχεία εξωτερικής εμφάνισης, ενώ αρχικά η ερώτηση αυτή είχε διατυπωθεί από την ερευνήτρια προκειμένου τα παιδιά να δηλώσουν στοιχεία του χαρακτήρα και της συμπεριφοράς του/της. Έτσι λοιπόν εκείνη την στιγμή έγινε διευκρινιστική ερώτηση για να περιγράψουν τα παιδιά τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του. Οι απαντήσεις λοιπόν των παιδιών και η μεγάλη τους εστίαση σε εξωτερικά χαρακτηριστικά δίνουν μια νέα «νότα» στην έρευνα και της προσθέτουν ποικιλία. Αυτό φαίνεται και από το πως φαντάζονται να είναι η τάξη τους και η αυλή τους. Εκτός από τις εργασίες που θα κάνουν εκεί πολλά παιδιά αναφέρουν πως θα παίζουν και θα διασκεδάζουν με πολλά παιχνίδια.

Μέσα λοιπόν από τις απαντήσεις των παιδιών προκύπτει το συμπέρασμα πως τα προγράμματα μετάβασης είναι ιδιαίτερα σημαντικά για την ομαλή ενσωμάτωση και προσαρμογή των νηπίων αλλά και όλων των παιδιών στο καινούργιο σχολικό περιβάλλον. Αυτό όμως που πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψιν είναι πότε να ξεκινούν αυτά τα προγράμματα μετάβασης. Ο χρόνος είναι πολύ σημαντικός γιατί αν ξεκινήσουν πολύ μετά τότε τα παιδιά δεν έχουν την δυνατότητα να αποκομίσουν όλα όσα θα έπρεπε. Ακόμα, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν όλα τα παιδιά και όλες τις ανάγκες τους.

10.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αλευριάδου, Α., Βρυνιώτη, Κ. Π., Κυρίδης, Α. Γ., Σιβροπούλου-Θεοδοσιάδου, Ε., & Χρυσafiδης, Κ. (2011). Οδηγός Ολοήμερου Νηπιαγωγείου σελ. 77, 78, 86, 89, 107 Ανακτήθηκε 25 Μαρτίου 2016 από http://www.pi-schools.gr/preschool_education/yp_yliko/odig_oloimerou.pdf

Βοινέσκου Ζ. (2014) στη στη Γουργιώτου, Ε. (Επιμ.) (2014). *Μετάβαση και συνέχεια στην εκπαίδευση: Θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις (2^η έκδοση)*. Εκδόσεις Δίσιγμα

Βρυνιώτη, Κ. Π., Κυρίδης, Α. Γ., Σιβροπούλου-Θεοδοσιάδου, Ε., & Χρυσafiδης, Κ. (2011). Οδηγός γονέα σελ. 91, 92, 96. Ανακτήθηκε 25 Μαρτίου από http://www.pi-schools.gr/preschool_education/yp_yliko/odig_gonea.pdf

Βρυνιώτη, Π.(1999). *Η συνεργασία νηπιαγωγών και δασκάλων ως παράγοντας διαμόρφωσης ισότητας ευκαιριών κατά την μετάβαση των παιδιών από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό σχολείο στην Ελλάδα και στην Γερμανία*, σελ. 612-615

Γκλιάου-Χριστοδουλου Ν., οπ. αναφ. στη στη Γουργιώτου, Ε. (Επιμ.) (2014). *Μετάβαση και συνέχεια στην εκπαίδευση: Θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις (2^η έκδοση)*. Εκδόσεις Δίσιγμα σελ. 126

Γουργιώτου, Ε. (2008) οπ. αναφ. στη Γουργιώτου, Ε. (Επιμ.) (2014). *Μετάβαση και συνέχεια στην εκπαίδευση: Θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις (2^η έκδοση)*. Εκδόσεις Δίσιγμα σελ.253

- Γουργιώτου Ε. (2012) οπ. αναφ. στη Γουργιώτου, Ε. (Επιμ.) (2014). *Μετάβαση και συνέχεια στην εκπαίδευση: Θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις* (2^η έκδοση). Εκδόσεις Δίσιγμα σελ. 204
- Γουργιώτου, Ε. (Επιμ.) (2014). *Μετάβαση και συνέχεια στην εκπαίδευση: Θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις* (2^η έκδοση). Εκδόσεις Δίσιγμα
- Καψάλης, Α. Γ (1989). *Παιδαγωγική ψυχολογία*, γ' έκδοση Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός οίκος αδελφών Κυριακίδη
- Κιτσαράς, Γ. (1988), οπ. αναφ. στους Μπαγάκης, Γ., Βαλμάς, Φ., Λουμάκου, Μ., & Πομώνης, Μ. (2006). Η ομαλή μετάβαση των παιδιών από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό και η προσαρμογή τους στην Α' τάξη σελ. 3-5, 15.
- Κοντζήτα Μ. (2005), *Τα οφέλη του παιχνιδιού για το παιδί*. Ανακτήθηκε 29 Απριλίου 2017 από <http://www.marpsychology.gr/index.php/2015-06-25-09-39-52/8-2015-06-25-09-37-13/43-2015-07-21-12-06-05>
- Μακρή-Μπότσαρη, Ε., & Ματσαγγούρας, Η. (2003). Δομή της επαγγελματικής αυτοαντίληψης και επαγγελματικής ικανοποίησης εκπαιδευτικών Α/θμιας Εκπαίδευσης. *Πρακτικά 3ου Πανελληνίου Συνεδρίου της Παιδιατρικής Εταιρίας Ελλάδος*.
- Μπαγάκης, Γ. Διδαχού, Ε. Βαλμάς, Β. Λουμάκου, Ν. Πομώνης (2006), «*Η σχολική μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο και η προσαρμογή τους Α' τάξης*», σελ.87 Ανακτήθηκε 5 Νοεμβρίου 2016 από <http://dipe.kar.sch.gr/grss/autosch/joomla15/images/Koptsis-Nakou.pdf>
- Μπαμπινιώτης, Γ. Δ. (2002). *Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας με σχόλια για τη σωστή χρήση των λέξεων: ερμηνευτικό, ετυμολογικό, ορθογραφικό, συνωνύμων, αντιθέτων, κυρίων ονομάτων, επιστημονικών όρων, ακρωνυμίων*. Κέντρο Λεξικολογίας σελ. Ανακτήθηκε 3 Ιουλίου 2016 από <http://www.babiniotis.gr/wmt/webpages/index.php?lid=1&pid=5&apprec=18>
- Πανταζής, Σ. (1997). Η κατάργηση της υποχρεωτικής εγγραφής των παιδιών ηλικίας 5-11 χρονών: απαραίτητες αλλαγές στο Δημοτικό σχολείο, η συμβολή του νηπιαγωγείου προς την κατεύθυνση αυτή: *Σύγχρονη εκπαίδευση: Τρίμηνη Επιθεώρηση Εκπ/κων θεμάτων* (94), 26-34. Ανακτήθηκε 29 Απριλίου 2017 από <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/jret/article/viewFile/943/961.pdf>
- Πανταζής, Σ. (1999). *Από το σπίτι στο Νηπιαγωγείο, από το Νηπιαγωγείο στο σχολείο. Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, 7, 10-14.
- Πανταζής, Σ. (1999). *Προβλήματα στη μετάβαση του παιδιού από το Νηπιαγωγείο στο σχολείο*. Σελ. 46, 87
- Σακελλαρίου, Μ. (2008), οπ. αναφ. στη Γουργιώτου, Ε. (Επιμ.) (2014). *Μετάβαση και συνέχεια στην εκπαίδευση: Θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις* (2^η έκδοση). Εκδόσεις Δίσιγμα σελ. 95
- Συμεού, Λ. (2015). Σχέσεις σχολείου-οικογένειας: έννοιες, μορφές και εκπαιδευτικές συνεπαγωγές. *Παιδαγωγική επιθεώρηση*, 36

Τάνια Τοζιού (2012), *Η επικοινωνία νηπιαγωγών και δασκάλων στα πλαίσια της ομαλής μετάβασης των παιδιών από το Νηπιαγωγείο στην Α' τάξη του Δημοτικού σχολείου*, σελ. 5-6. Ανακτήθηκε 10 Δεκεμβρίου 2016 από http://www.elliepek.gr/documents/60_synedrio_eisigiseis/103_Toziou.pdf

Υ.Π.Ε.Π.Θ. (2007). Καινοτόμες παρεμβάσεις στο Ολοήμερο Νηπιαγωγείο και Υ.Π.Ε.Π.Θ. Φ. (2007) Φ. 50122157655/Γ1. Εφαρμογή καινοτόμων παρεμβάσεων στο Νηπιαγωγείο

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bostrom, stig. (2002) "Communication and continuity in the transition from Kindergarten to school". *Transition in the early years: Debating continuity and progression for children in early education* 52-63d Ed. (1993, pp. 37-43). NY: Freeman

Braun, V. and Clarke, V. (2006). *Using thematic analysis in psychology*. Άρθρο που παρουσιάστηκε στο University of the West of England. Ανακτήθηκε 5 Ιανουαρίου 2016, από http://eprints.uwe.ac.uk/11735/2/thematic_analysis_revised

Bronfenbrenner, U. (1979). Ecological models of human development. *Readings on the development of children*, 2(1), 37-43. Ανακτήθηκε 25 Σεπτεμβρίου 2016 από <http://www.psy.cmu.edu/~siegler/35bronfenbrenner94.pdf>

Brofenbrenner, U. (1994). Ecological models of humans development. In *International Encyclopedia of Education*, Vol. 3 2hd. Ed. Oxford: Elsevier. Reprinted in: Gauvain, M. & Cole, M. (Eds.), *Readings in the development of children*, 2n

Einarsdottir, J. (2003). When the bell rings we have to go inside: Preschool children's views on the elementary school. *European Early Childhood Education Research Journal, Themed Monograph*, (1), 35-49. Ανακτήθηκε 24 Απριλίου 2017 από <https://extranet.education.unimelb.edu.au/LED/tec/pdf/einarsdottir.pdf>

Epstein, J.L. (1992). *School and Family partnership*. Ανακτήθηκε 10 Δεκεμβρίου 2015 από τη βάση δεδομένων ERIC.

Epstein, J. L. (1996). Advances in Family, Community, and School Partnerships. *Community Education Journal*, 23(3), 10-15 στην Ε. Γουργιώτου (2014), *Μετάβαση και συνέχεια στην εκπαίδευση: Θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις*. Εκδόσεις Δίσιγμα

Graue, M. E. (1993). *Ready for what?: Constructing meanings of readiness for kindergarten*. State University of New York Press press. Ανακτήθηκε 16 Ιουλίου από https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=gVloNs_hV9MC&oi=fnd&pg=PR9&dq=ready+for+what%3F+constructing+meaning+of+readiness&ots=iV-d9Isptx&sig=UE4vqfoDpCbsts4E-TcSFc4KZ4U&redir_esc=y#v=onepage&q=ready%20for%20what%3F%20constructing%20meaning%20of%20readiness&f=false

Grossmann, W. (1987). *KinderGarten. Eine historisch-systematische Einführung in seine*. Ανακτήθηκε 2 Φεβρουαρίου 2017 από <http://tocs.ulb.tu-darmstadt.de/5803918.pdf>

Heise, M. (1994). Goals 2000: Educate America Act: The Federalization and Legislation of Educational Policy. *Fordham L. Rev.*, 63, 345. Ανακτήθηκε 13 Ιουλίου 2016 από <http://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/flr63&div=22&id=&page>

Jungenhulsing Ch, Meter E., LUkenmeker N., Pfaus Ch. (2016). *Schulengandagnostik* 62 στην Τοκμακίδου Ε. (2015), *Σύγχρονες προσεγγίσεις στο ζήτημα της μετάβασης του παιδιού από το νηπιαγωγείο στο Δημοτικό σχολείο* 65.

Pianta, R. C., & Walsh, D. J. (1996). *High-risk children in schools: Constructing sustaining relationships*. Psychology Press. Ανακτήθηκε 10 Οκτώβρη από https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=jPWSUvTtAvUC&oi=fnd&pg=PP11&dq=pianta,+R.c+%26+Walsh+1996&ots=RXm8t7Vv6k&sig=Aj-kNaN5oyAFSxJh8OWR6>If3uc&redir_esc=y#v=onepage&q=pianta%2C%20R.c%20%26%20Walsh%201996&f=false

Rimm-Kaufman, S. E., & Pianta, R. C. (1999). Patterns of family-school contact in preschool and kindergarten. *School Psychology Review*, 28(3), 426. Ανακτήθηκε 10 Οκτώβρη 2016 από <http://search.proquest.com/openview/f9e49c380506fb80dafa80639db12d11/1?pq-origsite=gscholar&cbl=48217>

Rimm-Kaufman, S. (2004). School transition and school readiness: an outcome of early childhood development. Encyclopedia on early childhood development. *Centre of Excellence for Early Childhood Development, 1-7 Montreal*. Ανακτήθηκε 13 Ιουλίου 2016 από <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.550.3161&rep=rep1&type=pdf>

Ladd, G. W., & Price, J. M. (1987). Predicting children's social and school adjustment following the transition from preschool to kindergarten. *Child development*, 1168-1189. Ανακτήθηκε 1 Αυγούστου από http://www.jstor.org/stable/1130613?seq=1#fndtn-page_thumbnails_tab_contents

Lenga, R. & Ogden, V. (2000). *Last in transit: Attainment deficit in pupil transition from key stage 2 to key stage 3*. London: Institute of Education στην Ε. Γουργιώτου

(2014), *Μετάβαση και συνέχεια στην εκπαίδευση: Θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις*. Εκδόσεις Δίσιγμα

Margetts, K. (1999, July). Transition to school: Looking forward. In *AECA National Conference* (pp. 14-17).

Mason, J. (2011). *Η διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας* (Επιμ. Ν. Κυριαζή, μτφ. Ε. Δημητριάδου). Αθήνα. (έτος έκδοσης πρωτοτύπου 2002)

Piotrkowski, C. S., Botsko, M., & Matthews, E. (2001). Parents' and teachers' beliefs about children's school readiness in a high-need community. *Early Childhood Research Quarterly, 15*(4), 537-558 Ανακτήθηκε 20 Ιουλίου από <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0885200601000722>

Welch, M. D., & White, B. (1999). Teacher and Parent Expectations for Kindergarten Readiness. Ανακτήθηκε 13 Ιουλίου από <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED437225.pdf>

Willer, B., & Bredekamp, S. (1990). Redefining readiness: An essential requisite for educational reform. *Young Children, 45*, 22-24 στη Ε. Γουργιώτου (2014), *Μετάβαση και συνέχεια στην εκπαίδευση: Θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις*. Εκδόσεις Δίσιγμα

11.ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

α) Ποιες είναι οι απόψεις των Νηπίων για το Νηπιαγωγείο τους και για την επικείμενη αλλαγή;

β) Τι γνωρίζουν αναφορικά με τα πρόσωπα της τάξης, για τα χαρακτηριστικά τους, το ρόλο του δασκάλου και πως αντιλαμβάνονται/φαντάζονται το δικό τους μελλοντικό ρόλο ως μαθητές;

γ) Ποια είναι τα συναισθήματά τους για την επικείμενη αλλαγή;

δ) Τι γνωρίζουν για το υλικό περιβάλλον (υλικά, υποδομή, εξοπλισμός) της τάξης του Δημοτικού σχολείου;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

A)

1. Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου; Γιατί;
2. Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
3. Ποια γωνιά σου αρέσει περισσότερο και γιατί;
4. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
5. Από που έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;

B)

6. Τι νομίζεις ότι θα κάνει ο/η καινούργιος/α δάσκαλος/α;
7. Πώς τον φαντάζεσαι;
8. Ποιοι άλλοι πιστεύεις ότι θα είναι εκεί μαζί σου;
9. Πώς φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθητή του Δημοτικού;

Γ)

10. Ποια είναι τα συναισθήματα σου για το Δημοτικό σχολείο;
11. Πώς θα συμπεριφέρεσαι;
12. Χαίρεσαι που θα κάνεις καινούργιος φίλους;

Δ)

13. Πως πιστεύεις ότι θα είναι η τάξη σου;
14. Πως θα ήθελες να είναι το σχολείο που θα πας για να σου αρέσει;
15. Σε τι πιστεύεις ότι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό;
16. Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στη νέα σου τάξη; Πώς θα είναι το πρόγραμμα εκεί;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΕΝΤΥΠΟ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ

Αγαπητοί γονείς,

Θα ήθελα να σας ζητήσω τη συμμετοχή των παιδιών σας στην έρευνα που πρόκειται να διεξαχθεί στα πλαίσια της πτυχιακή με θέμα «*Από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό: Η νοηματοδότηση της μετάβασης από την πλευρά των νηπίων*» με υπεύθυνες καθηγήτριες του Π.Τ.Π.Ε. την κ. Μιχαλοπούλου και την κ. Χατζοπούλου. Η συμμετοχή των παιδιών σας περιλαμβάνει το να πάρουν μέρος σε μία συζήτηση διάρκειας περίπου 15'. Επίσης, θα ήθελα την άδειά σας να ηχογραφήσω τη συνέντευξη αλλά οποιαδήποτε στιγμή θέλουν τα παιδιά μπορούν να τη διακόψουν. Στη συνέχεια οι ηχογραφήσεις θα απομαγνητοφωνηθούν και τα στοιχεία θα χρησιμοποιηθούν ως δεδομένα για τη διεξαγωγή της έρευνας, ταυτόχρονα όμως θα διαφυλαχθεί η ανωνυμία τους.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας

Η ερευνήτρια: Χαντζή Παρασκευή

Ο/Η υπογράφων/ουσα δηλώνει ότι δίνει τη συγκατάθεσή του/της για την ηχογράφιση.

.../11/2016

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

ΣΥΝΕΝΕΥΞΕΙΣ

Αριθμός συνέντευξης: 1

Ημερομηνία: 23/11/2016

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:07:56

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Κορίτσι (Κ)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Κ: Ναι
3. Π: Γιατί σου αρέσει;
4. Κ: ...Γιατί έχω φίλους... Παίζω με τους φίλους μου...
5. Π: Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ στο Νηπιαγωγείο;
6. Κ: Να παίζω.
7. Π: Να παίζεις με τι;
8. Κ: Με κουζινικά.
9. Π: Με κουζινικά... Άρα ποια γωνιά σου αρέσει πιο πολύ;
10. Κ: Το κουκλόσπιτο

11. Π: Το κουκλόσπιτο ωραία. Θες να πας στο δημοτικό σχολείο;
12. Κ: Ναι
13. Π: Από πού έμαθες για το δημοτικό σχολείο;... Πως άκουσες για αυτό;
14. Κ: Μου το είπε η μαμά μου
15. Π: Και τι σου είπε δηλαδή για αυτό;
16. Κ: Ότι θα πας πρώτη
17. Π: Ωραία. Εκεί που θα πας θα έχεις μια καινούργια δασκάλα ή έναν
18. καινούργιο δάσκαλο. Τι νομίζεις ότι θα κάνεις;
19. Κ: Θα μας λέει να διαβάζουμε.
20. Π: Και πω τον φαντάζεσαι να είναι;
21. Κ: Ωραία.
22. Π: Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί μαζί σου;
23. Κ: Φίλοι
24. Π: Από το Νηπιαγωγείο ή και από κάπου αλλού;
25. Κ: Φίλοι μου;
26. Π: Ναι
27. Κ: Η Ραλλία είναι από το παλιό μου σχολείο, κολλητή μου. Η Λάουρα είναι
28. εδώ μαζί μου και άλλα παιδάκια, όλα τα παιδάκια είναι φίλοι μου.
29. Π: Εκτός από τους φίλους σου ποια άλλα πρόσωπα θα είναι εκεί;
30. Κ: ... Εδώ;
31. Π: Στο Δημοτικό
32. Κ: Μπορεί να είναι πολλά
33. Π: Ωραία. Εε πως φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθητή του Δημοτικού;
34. Κ: Τον εαυτό μου;
35. Π: Ναι
36. Κ: Εε //
37. Π: Μέσα στην τάξη τι πιστεύεις ότι θα κάνεις;
38. Κ: Θα διαβάζω... Θα βγαίνω έξω στην αυλή μετά... Αυτά.
39. Π: Ωραία. Πως αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο του χρόνου;
40. Κ: Ωραία.
41. Π: Πως θα συμπεριφέρεσαι;
42. Κ: Όμορφα.
43. Π: Χαίρεσαι που θα κάνεις καινούργιους φίλους;
44. Κ: Ναι
45. Π: Πώς πιστεύεις ότι θα είναι η τάξη σου σε σχέση με αυτήν εδώ πέρα του
46. Νηπιαγωγείου;
47. Κ: ... Εε... Θα είναι μεγάλη... Ψιλή...
48. Π: Ναι... Εε... Τι άλλο θα έχει που δεν έχει το Νηπιαγωγείο;
49. Κ: Ε μπορεί να έχει... Μπορεί να έχει γραφεία σαν αυτά (δείχνει το γραφείο
50. της κυρίας της)
51. Π: Και εσύ θα κάθεται σε ένα τέτοιο έτσι;
52. Κ: Ναι
53. Π: Τι άλλο μπορείς να έχεις και είναι ωραίο στην τάξη του Δημοτικού
54. σχολείου;
55. Κ: Εμένα τι μου αρέσει στο Δημοτικό;
56. Π: Για παράδειγμα αν η δασκάλα θέλει να σας πει κάτι που θα σημειώνει;

57. Κ: Θα σημειώνει σε ένα τέτοιο (δείχνει ένα φύλλο χαρτί)
58. Π: Εννοείς το φύλλο;
59. Κ: Ναι
60. Π: Υπάρχει και ένα άλλο πιο μεγάλο που γράφει η δασκάλα πάνω ή καμιά
61. φορά και τα παιδιά;
62. Κ: Δεν ξέρω.
63. Π: Πίνακας. Ένας μεγάλος άσπρος
64. Κ: Ναι, έχουμε και εδώ.
65. Π: Α έχετε και εδώ πολύ ωραία ... Ε το σχολείο που θα πας τι θα ήθελες να
66. έχει και έξω στην αυλή αλλά και μέσα; Πώς θα ήθελες να είναι, πώς το
67. φαντάζεσαι;
68. Κ: Μέσα μόνο;
69. Π: Και έξω
70. Κ: Ε το φαντάζομαι να έχει κάγκελα... και μία πόρτα για να μπαίνω μέσα
71. Π: Ναι και μέσα στην τάξη... Σκέψου για παράδειγμα την τάξη του
72. νηπιαγωγείου σου, πώς θα ήθελες να είναι η τάξη του Δημοτικού;
73. Κ: Θα ήθελα να είναι...
74. Π: ή τι θα ήθελες να έχει μέσα;
75. Κ: Θα ήθελα να έχει yes, no, συννεφάκια και κίτρινα, όπως έχουμε μέσα.
76. Π: Α... Δηλαδή; Μπορείς να το εξηγήσεις αυτό τι εννοείς;
77. Κ: Όταν μπαίνουμε στο συννεφάκι δεν μπορούμε να δηλώσουμε;
78. Π: Τι εννοείς;
79. Κ: Δεν μπορούμε να δηλώσουμε για να παίζουμε και όταν μπαίνουμε στο no
80. μπορούμε.
81. Π: Τι άλλο θα ήθελες να έχει η τάξη σου;
82. Κ: Θα ήθελα να έχει χάρτες για να παίζουμε και γράμματα
83. Π: Πολύ ωραία
84. Κ: Ε τώρα... Εσύ τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στην καινούργια σου τάξη;
85. Κ: Ότι θα παίζω, θα διαβάζω...
86. Π: Ναι...
87. Κ: Και θα ανταλλάσσω διάφορα πράγματα, όπως αυτοκόλλητα και παιχνίδια
88. Π: Ωραία. Σχετικά με το πρόγραμμα. Πώς πιστεύεις ότι θα είναι το
89. πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου;
90. Κ: Τι εννοείς πρόγραμμα;
91. Π: Ααα τι σημαίνει πρόγραμμα. Για παράδειγμα εσείς μέσα πριν κάνατε όλοι
92. κάτι δικό σας και τώρα σας μιλάει η κυρία Γεωργία σωστά; Ε αυτό λέγεται
93. πρόγραμμα, μετά θα βγείτε διάλειμμα και μετά θα μαζευτείτε πάλι όλοι μαζί.
94. Στο Δημοτικό πως πιστεύεις ότι θα είναι;
95. Κ: Θα κάνουμε δικά μας πράγματα... και μετά όταν θα μας φωνάζει η κυρία
96. θα μαζευόμαστε πάλι
97. Π: Ωραία. Πιστεύεις ότι θα είναι όπως του Νηπιαγωγείου ή θα είναι κάπως
98. διαφορετικό;
99. Κ: Κάπως διαφορετικό.
100. Π: Τι μπορεί.. Γιατί να είναι διαφορετικό;
101. Κ: Μπορεί να μην έχει καλοριφέρ ή μπορεί να μην έχει διάφορα, όπως
102. έχει εδώ;

103. Π: Τι έχει εδώ για πες μου συγκεκριμένα
 104. Κ: Παιχνίδια
 105. Π: Α παιχνίδια. Και τι έχει στη θέση των παιχνιδιών;
 106. Κ: Την αυλή μας.
 107. Π: Α και παίζετε εκεί παιχνίδια.
 108. Κ: Ναι.
 109. Π: Εντάξει. Σε ευχαριστώ πολύ!

Αριθμός συνέντευξης: 2

Ημερομηνία: 23/11/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:04:58

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Αγόρι (Α)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π: Ωραία, απλά να μιλάς δυνατά για να ακούγεται εδώ πέρα.
2. Α: Μμμ
3. Π: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
4. Α: Ναι
5. Π: Γιατί σου αρέσει;
6. Α: Επειδή έχει ωραία πράγματα και ωραίους φίλους
7. Π: Ωραία. Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
8. Α: Να παίζω
9. Π: Ωραία. Με τι σου αρέσει να παίζεις πιο πολύ;
10. Α: Με τα παζλ εκεί στη γωνιά
11. Π: Και γιατί σου αρέσουν τα παζλ;
12. Α: Γιατί μπορώ να τα φτιάχνω εύκολα
13. Π: Πολύ ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
14. Α: Ναι.
15. Π: Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
16. Α: Ε... ρωτάω την μαμά μου τότε θα γίνω έξι για να πάω στο Δημοτικό
17. σχολείο.
18. Π: Εκεί που θα πας θα έχεις έναν καινούργιο δάσκαλο ή μία καινούργια θα
19. δασκάλα. Τι νομίζεις ότι θα κάνει;
20. Α: Θα μου μαθαίνουν πράγματα
21. Π: Όπως;
22. Α: Μμμ... //
23. Π: Εντάξει διάφορα πράγματα
24. Α: Ναι διάφορα πράγματα
25. Π: Πώς τον φαντάζεσαι;
26. Α: Ε τον φαντάζομαι να είναι ωραίο
27. Π: Ωραία. Εκεί που θα πας ποιοι άλλοι θα είναι μαζί σου;
28. Α: Οι φίλοι μου.
29. Π: Οι φίλοι σου. Κάποιος άλλος μπορεί να είναι;

30. A: Οι πιο παλιοί μου φίλοι από το περσινό μου σχολείο
31. Π: Πώς φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθητή του Δημοτικού
32. A: Ωραίο
33. Π: Δηλαδή;
34. A: Θα είμαι χαρούμενος
35. Π: Ωραία. Και τι θα κάνεις εσύ ως μαθητής του Δημοτικού;
36. A: Ε... θα μου λέει, θα μου λέει η δασκάλα κάτι να, κάτι να κάνω και τι θα
37. μαθαίνουμε και θα το μαθαίνουμε
38. Π: Πολύ ωραία. Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
39. A: Καλά, όπως και τώρα
40. Π: Καλά ωραία. Μμμ πως θα συμπεριφέρεσαι;
41. A: Καλά ωραία.
42. Π: δηλαδή;
43. A: Να είμαι καλός μαθητής και να ακούω αυτά που θα μου λέει η δασκάλα
44. Π: Πολύ ωραία. Χαίρεσαι που θα κάνεις καινούργιους φίλους;
45. A: Ναι
46. Π: Ωραία. Η καινούργια σου τάξη πως πιστεύεις ότι θα είναι;
47. A: Ωραία.
48. Π: Τι εννοείς ωραία; Σκέψου τους χώρους και της αυλής και της τάξης μέσα
49. πώς θα είναι;
50. A: Ωραία
51. Π: Δηλαδή τι θα περιέχει μέσα;
52. A: Ε... Θα έχει πράγματα που θα είναι ωραία
53. Π: Ωραία. Ε... το σχολείο που θα πας πως θα ήθελες να είναι για να σου
54. αρέσει;
55. A: Πως θα ήθελα να είναι για να μου αρέσει (το λέει ψιθυριστά). Ε... // καλά.
56. Π: Δηλαδή πως το φαντάζεσαι να είναι;
57. A: Το φαντάζομαι να είναι ωραίο.
58. Π: Δηλαδή να είναι μεγάλο, μικρό, να έχει... μέσα κάτι άλλο που δεν το έχεις
59. ξαναδεί;
60. A: Ναι, όπως λες και εσύ.
61. Π: Ωραία. Στη νέα τάξη τι πιστεύεις ότι θα κάνεις;
62. A: Ε θα κάνω πράγματα που θα μου λέει η δασκάλα
63. Π: Ποια θα είναι αυτά;
64. A: Ε να σηκώνω χέρι και να μιλήσω.
65. Π: Ωραία. Ε... Πώς πιστεύεις θα είναι το πρόγραμμα εκεί πέρα;
66. A: Ε ωραίο
67. Π: Δηλαδή
68. A: Ε... πρόγραμμα
69. Π: Ε ξέρεις τι σημαίνει πρόγραμμα;
70. A: Τι;
71. Π: Εδώ για παράδειγμα μία θα ζωγραφίσετε, μία θα σα μιλήσει η κυρία
72. Γεωργία, μία θα κάνετε δραστηριότητες για κάτι άλλο, μία θα βγείτε
73. διάλειμμα, μια θα φάτε φαγητό. Αυτό εννοώ το πρόγραμμα πως πιστεύεις ότι
74. θα είναι;
75. A: Ωραίο όλα αυτά που είπες
76. Π: Δηλαδή; Για πες μου τη δική σου γνώμη
77. A: // Ε το ίδιο
78. Π: Ναι
79. A: Και θα είναι πάρα πολύ ωραίο

80. Π: Ωραία. Τώρα θέλω να μου απαντήσεις την τελευταία ερώτηση. Ποιες
81. πιστεύεις ότι είναι οι διαφορές του Νηπιαγωγείου και του Δημοτικού.
82. Α: Δηλαδή;
83. Π: Ε θα μου πεις μια διαφορά. Ένα πράγμα που μπορεί να διαφέρουν αυτά τα
84. δύο.
85. Α: Αυτό το σχολείο είναι λίγο πιο μικρό, ενώ το άλλο θα είναι λίγο πιο
86. μεγάλο.
87. Π: Ωραία. Για σκέψου κάτι ακόμα
88. Α: Αυτό το σχολείο έχει μόνο μία κουρτίνα
89. Π: Ωραία κάτι άλλο που μπορείς να σκεφτείς σχετικά με...
90. Α: Εκείνο το σχολείο θα έχει διαφορετικούς πίνακες.
91. Π: Ωραία. Τελειώσαμε σε ευχαριστώ.

Αριθμός συνέντευξης: 3

Ημερομηνία: 23/11/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:07:41

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Αγόρι (Α)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π: Ξεκινάμε;
2. Α: Ναι
3. Π: Σου αρέσει το νηπιαγωγείο σου;
4. Α: Μμμ έτσι κι έτσι
5. Π: Γιατί έτσι και έτσι;
6. Α: Γιατί δεν είναι τόσο ωραία τα παιχνίδια
7. Π: Τι παιχνίδια θα ήθελες δηλαδή που δεν έχει;
8. Α: Θα ήθελα να έχει αυτοκίνητα και μηχανές
9. Π: Ωραία. Με βάση τα παιχνίδια που έχει με τι σου αρέσει να ασχολείσαι πιο
10. πολύ;
11. Α: Με το τρενάκι
12. Π: Με το τρενάκι. Ωραία γιατί;
13. Α: Γιατί έχει γραμμές και μόνο αυτό πρέπει να κάνουμε να το κουνάμε. Μου
14. αρέσει πιο πολύ έτσι γιατί μοιάζει με αυτοκίνητο και μηχανή.
15. Π: Πολύ ωραία. Λοιπόν, θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
16. Α: Μμμ ναι.
17. Π: Ξέρεις τι είναι το Δημοτικό σχολείο;

18. A: Μμμ... όχι
19. Π: Το Δημοτικό σχολείο είναι εκεί που θα πας εσύ του χρόνου το Σεπτέμβριο.
20. Κατάλαβες;
21. A: Ναι
22. Π: Μμμ... εκεί που θα πας θα έχει μια καινούργια δασκάλα ή έναν καινούργιο
23. δάσκαλο
24. A: Και πώς θα την λένε;
25. Π: Δεν ξέρουμε θα το μάθεις του χρόνου εσύ αυτό. Εντάξει;
26. A: Θέλω από τώρα
27. Π: Ε δεν γίνεται από τώρα. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει αυτός ο καινούργιος
28. δάσκαλος ή η καινούργια δασκάλα;
29. A: Πιο πολύ μου αρέσει ο καινούργιος δάσκαλος
30. Π: Ωραία και τι νομίζεις ότι θα κάνει;
31. A: Ό, τι πρέπει
32. Π: Δηλαδή;
33. A: Να μάθω πράγματα και να διαβάζω
34. Π: Ωραία. Και πώς τον φαντάζεσαι να είναι;
35. A: Θα μου άρεσε να είναι καραφλός... να έχει λίγα μαλλιά... να έχει και
36. ωραίες μπλούζες.
37. Π: Σαν χαρακτήρα πως θα ήθελες να είναι, πώς να συμπεριφέρεται;
38. A: Ε καλά.
39. Π: Δηλαδή; Γίνε πιο συγκεκριμένος
40. A: Να ήταν καλός δάσκαλος
41. Π: Ωραία. Δηλαδή όταν λες καλός;
42. A: Όταν λέω καλός, δηλαδή να μην μαλώνει τα παιδιά πάρα πολύ
43. Π: Ωραία
44. A: Και να μην φωνάζει
45. Π: Ωραία. Εκεί ποιοι άλλοι θα είναι μαζί σου;
46. A: Οι... κάποιος φίλος μου θα είναι;
47. Π: Ωραία. Πώς φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθητή του Δημοτικού;
48. A: Να ήμουν δέκα χρονών
49. Π: Εννοώ του χρόνου που θα πας στο Δημοτικό τι πιστεύεις ότι θα κάνεις;
50. Αυτό εννοώ πώς φαντάζεσαι τον εαυτό σου μαθητή.
51. A: Να ήμουν μαθητής...
52. Π: Μμμ του Δημοτικού σχολείου
53. A: Να ήμουν καλός μαθητής
54. Π: Δηλαδή;
55. A: Να ήμουν καλός και να μην έκανα λάθη.
56. Π: Ωραία. Πώς αισθάνεσαι που θα πας του χρόνου στο Δημοτικό σχολείο;
57. A: // Να είχα βιβλία και ό,τι έλεγε ο δάσκαλος να το είχα στα βιβλία μου
58. Π: Ωραία. Εσύ πως θα συμπεριφέρεσαι του χρόνου ως μαθητής του
59. Δημοτικού σχολείου;
60. A: Καλά.
61. Π: Δηλαδή;
62. A: Δηλαδή... να είμαι εγώ και ένα άλλο παιδί. Ο Φ. ο καλύτερός μου φίλος.
63. Π: Ωραία. Χαίρεσαι που θα κάνεις καινούργιους φίλους;
64. A: Ναι χαίρομαι.
65. Π: Γιατί;
66. A: Γιατί έχω χάσει δύο φίλους μου, όμως τον έναν τον έχω βρει, γιατί
67. πηγαίνω σπίτι του.

68. Π: Ωραία.
69. Α: Και θα τον δω το Σάββατο
70. Π: Ωραία. Πώς πιστεύεις ότι θα είναι η καινούργια σου τάξη.
71. Α: Τάξη
72. Π: Ναι
73. Α: Θα είναι πολύ ωραία. Θα έχει πολλά παιχνίδια. Θα ήταν ωραία.
74. Π: Ωραία. Ε πώς θα ήθελες να είναι το νέο σχολείο για να σου αρέσει.
75. Α: Να παίζουμε λίγο εκεί πέρα.
76. Π: Δηλαδή;
77. Α: Θα ήθελα πάλι να έχει αυτά τα παιχνίδια
78. Π: Ωραία ναι... Πώς θα ήθελες να είναι ο έξω χώρος.
79. Α: Να έχει μεγάλη αυλή... Να είναι μεγάλη αυλή.
80. Π: Ε ωραία.
81. Α: Γιατί κάνεις «ε»;
82. Π: Τι;
83. Α: Γιατί κάνεις «ε»; Για να σκεφτείς;
84. Π: [Εγώ;
85. Α: Ναι]
86. Π: Έτσι μου βγαίνει δεν ξέρω. Τι πιστεύεις ότι... Πώς πιστεύεις ότι θα είναι
87. το πρόγραμμα εκεί;
88. Α: Ωραία.
89. Π: Δηλαδή
90. Α: Κάνε μου μια άλλη ερώτηση
91. Π: Να σε βοηθήσω να απαντήσουμε αυτήν την ερώτηση;
92. Α: Ναι
93. Π: Για παράδειγμα εδώ στο νηπιαγωγείο τρώτε και μετά θα βγείτε διάλειμμα.
94. Πώς πιστεύεις ότι θα είναι το πρόγραμμα το Δημοτικό;
95. Α: Να έφευγα νωρίς
96. Π: Πώς για παράδειγμα πριν το κάθε παιδί ζωγράφισε και μετά... Εκεί στο
97. Δημοτικό θα βγαίνετε διάλειμμα, τι άλλο θα έχετε;
98. Α: Να είχαμε πολλά παιχνίδια.
99. Π: Ωραία. Ε σε τι πιστεύεις ότι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό;
100. Α: Απλά έχει πιο λίγα πράγματα.
101. Π: Δηλαδή; Ποιο το Δημοτικό;
102. Α: Όχι, εδώ έχει πιο λίγα πράγματα
103. Π: Για εξήγησέ μου λίγο τι εννοείς με αυτό;
104. Α: ... Εννοώ ότι εδώ δεν έχει τόσα πολλά πράγματα, ενώ στο
105. Δημοτικό έχει περίπου 300, 350. Πιο πάνω
106. Π: Ωραία. Ποια πράγματα πιστεύεις ότι είναι αυτά; Πες μου μερικά
107. Α: Βιβλία.
108. Π: Ναι
109. Α: Βιβλία... βιβλία και συρτάρια.
110. Π: Κάτι άλλο. Πολύ ωραία.
111. Α: Άλλη ερώτηση θέλω.
112. Π: Δεν έχουμε άλλη ερώτηση. Απλά θέλω να μου εξηγήσεις με αυτό τι
113. εννοείς.
114. Α: Δηλαδή είναι η τελευταία ερώτηση;
115. Π: Ναι.
116. Α: Θέλω ακόμη μία.
117. Π: Θεε ακόμα μία; Για εξήγησέ μου αυτό και θα σου βρω εγώ ακόμη

118. μία.
 119. Α: Εννοώ ότι... // Πες μου πάλι τι πρέπει να πω;
 120. Π: Ε τι άλλα πράγματα έχει πιο πολλά το Δημοτικό που δεν έχει το
 121. Νηπιαγωγείο;
 122. Α: Θα έχει υπολογιστές, θα έχει και θρανία και τραπέζια για να
 123. μπορούμε να διαβάζουμε και να γράφουμε αυτά που θα γράφει ο
 124. κύριος.
 125. Π: Ωραία. Τελειώσαμε σε ευχαριστώ πολύ!

Αριθμός συνέντευξης: 4

Ημερομηνία: 23/11/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτής: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:05:33

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Κορίτσι (Κ)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π: Λοιπόν, σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Κ: Ναι
3. Π: Γιατί σου αρέσει;
4. Κ: Γιατί... Γιατί είμαστε στο Νηπιαγωγείο, μαθαίνουμε πολλά πράγματα,
5. τρώμε και βγαίνουμε και διάλειμμα.
6. Π: Πάρα πολύ ωραία. Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
7. Κ: Μου αρέσει η ζωγραφική, μου αρέσει να βάφω με τα πινέλα, μου αρέσει
8. να ξαπλώνω. Αυτά.
9. Π: Πολύ ωραία. Ποια γωνιά σου αρέσει περισσότερο και γιατί,
10. Κ: Να παίζω με τους μαρκαδόρους να ζωγραφίζω.
11. Π: Ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
12. Κ: Πολύ το θέλω.
13. Π: Γιατί;
14. Κ: Γιατί μαθαίνουμε μαθήματα... ναι κάνουμε μαθήματα, τρώμε κολατσιό και
15. μεσημεριανό δεν τρώμε, γιατί εκεί σχολάμε στη μία.
16. Π: Πολύ ωραία. Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο; Ποιος σου είπε για
17. αυτό;
18. Κ: Μας ρωτάει η κυρία... όποιος δεν κάθεται ήσυχα... όχι όποιος είναι μικρός
19. και πάει προνήπια δεν θα πάνε, ενώ κάποιοι θα πάνε.
20. Π: Ωραία. Εκεί που θα πας στο Δημοτικό σχολείο θα έχεις μια καινούργια
21. δασκάλα ή έναν καινούργιο δάσκαλο
22. Κ: Ορίστε;
23. Π: Εκεί που θα πας θα έχει μια καινούργια δασκάλα ή έναν καινούργιο
24. δάσκαλο.
25. Κ: Θα έχω μια δασκάλα και έναν δάσκαλο.
26. Π: Ωραία. Τι πιστεύεις ότι θα κάνουν;
27. Κ: Τι θα κάνουμε εμείς;
28. Π: Τι θα κάνουν οι δάσκαλοι.
29. Κ: Πιστεύω ότι θα γράφουν στον πίνακα και εμείς θα γράφουμε στο τετράδιο.
30. Π: Ωραία. Και πώς τον φαντάζεσαι; Όχι εμφανισιακά σαν χαρακτήρα.

31. Κ: Χαρακκ..τήρα;
32. Π: Ναι
33. Κ: Μου αρέσουν πολύ όλα τα σχολεία και όλες οι τάξεις, εκτός από τα
34. προνήπια που πηγαίνουν και τα μωρά.
35. Π: Ωραία. Και πώς πιστεύεις ότι θα συμπεριφέρεται σε σένα ο καινούργιος
36. δάσκαλος ή η καινούργια δασκάλα;
37. Κ: Θα μας μιλάνε ωραία, θα μας λένε να καθίσουμε ήσυχοι και εμείς θα
38. καθόμαστε.
39. Π: Ωραία. Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
40. Κ: Εκεί θα είναι και οι συμμαθητές μου. Ο Θωμάς που είχα πέρυσι εδώ... Ο
41. Θωμάς... Α ο Θωμάς πάει πρώτη. Πρώτη δημοτικού θα πάω και εγώ... θα
42. είμαστε μαζί.
43. Π: Πολύ ωραία. Πώς φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθήτρια του Δημοτικού;
44. Κ: Πώς φαντάζομαι;
45. Π: Ναι.
46. Κ: Πώς θα είμαι όμορφη... Πώς...
47. Π: Δηλαδή πώς τι θα κάνεις εσύ ο μαθήτρια του Δημοτικού;
48. Κ: Τι θα κάνουμε;
49. Π: Εσύ ναι, πώς το φαντάζεσαι αυτό;
50. Κ: Φαντάζομαι να είναι ένα μεγάλο σχολείο. Να έχει παιχνίδια και να
51. βγαίνουμε και έξω... Και να, όχι... να παίζουμε στις γωνιές και να βγαίνουμε
52. έξω διάλειμμα και να έχει τσουλήθρες, κούνιες...
53. Π: Ωραία. Ποια είναι τα συναισθήματα σου για το Δημοτικό σχολείο. Πώς
54. αισθάνεσαι που θα πας του χρόνου στο Δημοτικό σχολείο;
55. Κ: Τι;
56. Π: Πώς αισθάνεσαι που θα πας του χρόνου στο Δημοτικό;
57. Κ: Πολύ ωραία. Καλά.
58. Π: Ωραία... Ε... Ε... Πως πιστεύεις ότι θα είναι η τάξη σου;
59. Κ: Πιστεύω πως θα έχει καρέκλες και θα είναι όλοι οι συμμαθητές μου και θα
60. κάθονται όλοι.
61. Π: Πολύ ωραία. Πώς θα ήθελες να είναι το Δημοτικό σχολείο για να σου
62. αρέσει;
63. Κ: Θα ήθελα να είχε... να... να... τέτοιο... πως το λένε... να να να
64. καθόμαστε εκεί για πάρα πολύ ώρα... και να φεύγουμε στις τέσσερις.
65. Π: Α θες να κάθεται πολύ εσύ δηλαδή
66. Κ: Ναι άλλωστε εμείς στο Νηπιαγωγείο φεύγουμε στη μία.
67. Π: Δίκιο έχεις. Ε... ε... τι πιστεύεις... πως θα είναι η νέα σου τάξη;
68. Κ: Η νέα μου τάξη;
69. Π: Ναι
70. Κ: Να έχει παιδάκια... θα είναι οι συμμαθητές μου και θα είμαι και εγώ.
71. Π: Ωραία. Και εσύ τι θα κάνεις στη νέα σου τάξη;
72. Κ: Τι θα κάνω;
73. Π: Ναι
74. Κ: Ό,τι μου λέει η κυρία θα γράφω στο τετράδιο και ό,τι μου λέει θα κάνω και
75. θα γράφω
76. Π: Ωραία. Ε και πώς πιστεύεις ότι θα είναι το πρόγραμμα εκεί;
77. Κ: Το πρόγραμμα;
78. Π: Ναι
79. Κ: Πιστεύω πως θα είναι καλή η δασκάλα, πιστεύω πως θα είναι καλοί όλοι
80. και αυτά.

81. Π: Ε...
82. Κ: Να σου δείξω τον Θωμά ποιος είναι;
83. Π: Ναι. Τελειώσαμε να ξέρεις
84. Κ: Ναι.

Αριθμός συνέντευξης: 5
Ημερομηνία: 23/11/2015
Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου
Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)
Διάρκεια: 00:07:16
Φύλο συνεντευξιζόμενου: Αγόρι (Α)
Ηλικία: Νήπιο

1. Π: Πάμε;
2. Α: Ναι
3. Π: Σου αρέσει το νηπιαγωγείο σου;
4. Α: Ναι
5. Π: Γιατί σου αρέσει;
6. Α: Επειδή παίζω και... φτιάχνω κατασκευές και ζωγραφίζω
7. Π: Ωραία. Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
8. Α: Πιο πολύ μου αρέσει να φτιάχνω κατασκευές
9. Π: Ωραία. Γιατί;
10. Α: Γιατί φτιάχνω σπιτάκια και μ' αρέσει πάρα πολύ
11. Π: Ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο
12. Α: Ναι
13. Π: Γιατί;
14. Α: Γιατί // μμμ δεν ξέρω
15. Π: Εντάξει. Από πού έμαθες για αυτό. Πώς το άκουσες;
16. Α: Πήγαινε ο αδελφός μου
17. Π: Α τι τάξη πάει ο αδελφός σου
18. Α: Δεν ξέρω
19. Π: Στο Δημοτικό που θα πας θα έχεις έναν καινούργιο δάσκαλο ή μία
20. καινούργια δασκάλα. Τι νομίζεις ότι θα κάνει;
21. Α: Δεν ξέρω
22. Π: Τι φαντάζεσαι;
23. Α: Μμμ να μας λέει να διαβάζουμε;
24. Π: Ναι... Κάτι άλλο που μπορεί να κάνει;
25. Α: ...Μμ Γεωγραφία
26. Π: Ναι...
27. Α: Ε Αγγλικά
28. Π: Πολύ ωραία. [Ε]
29. Α: [ε]
30. Π: Ναι για πες
31. Α: Εε // δεν ξέρω κάτι άλλο
32. Π: Ωραία. Εκεί που θα πας ποιοι άλλοι πιστεύεις θα είναι εκεί μαζί σου;
33. Α: Δεν ξέρω

34. Π: Εκεί στο Δημοτικό ποιοι θα φαντάζεσαι ότι μπορεί να είναι;
35. Α: Όλα τα άλλα τα παιδιά.
36. Π: Δηλαδή οι φίλοι σου;
37. Α: Ναι
38. Π: Πολύ ωραία. Πώς φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθητή του Δημοτικού;
39. Α: Τι εννοείς;
40. Π: Εννοώ ότι του χρόνου που θα πας στο Δημοτικό σχολείο, πώς φαντάζεσαι
41. τον εαυτό σου εκεί; Για παράδειγμα τι θα κάνεις, πώς θα συμπεριφέρεσαι;
42. Α: Θα συμπεριφέρομαι καλά όχι νευριασμένα... και με την κυρία... θα
43. βγαίνουμε διάλειμμα και... δεν ξέρω τι άλλο
44. Π: Ωραία. Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
45. Α: Χαρούμενα
46. Π: Χαρούμενα γιατί;
47. Α: Γιατί θα κάνω καινούργιους φίλους, θα βρω καινούργιους δάσκαλους και
48. καινούργιες δασκάλες και δεν ξέρω τι άλλο.
49. Π: Ωραία. Μμμ... Πώς πιστεύεις ότι θα είναι η νέα σου τάξη;
50. Α: Πολύ ωραία και θα έχει πάνω ζωγραφιές
51. Π: Πολύ ωραία. Τι άλλο μπορεί να έχει για εξήγησέ μου
52. Α: Μπορεί να έχει πάνω στους τοίχους χαρτιά που κάνουν τα παιδιά για να
53. είναι όμορφη η τάξη και δεν ξέρω τι άλλο.
54. Π: Σκέψου για παράδειγμα το Νηπιαγωγείο σου εδώ τι πράγματα έχει και το
55. Δημοτικό μπορεί να μην έχει
56. Α: Ε δεν ξέρω
57. Π: Ωραία εντάξει. Θέλω να φανταστείς τώρα πώς θα ήθελες να είναι το
58. Δημοτικό σχολείο για να σου αρέσει
59. Α: Πολύ όμορφο και από μέσα και από έξω και να είναι και πολύ μεγάλο
60. Π: Πολύ ωραία. Να είναι μεγάλο, τι άλλο θα ήθελες; Πάρε για παράδειγμα
61. την αυλή πώς θα ήθελες να είναι για να σου αρέσει.
62. Α: Να έχει αυτοκόλλητα και δεν ξέρω τι άλλο να έχει. Να έχει ωραία
63. χρώματα και...
64. Π: Η αυλή τι μπορεί να έχει για να παίζεις;
65. Α: Ε μπάλα
66. Π: Ναι, δηλαδή; Πώς μπορείς να παίζεις μπάλα;
67. Α: Με τους φίλους μου
68. Π: Ωραία τι άλλο θα ήθελες να έχει η αυλή που θα ήθελες να κάνεις;
69. Α: Να έχει και βρύσες να πίνουμε νερό άμα διψάμε και δεν ξέρω τι άλλο
70. Π: Ωραία. Τώρα το σχολείο μέσα ή η τάξη σου τι θα ήθελες να έχει για να σου
71. αρέσει;
72. Α: Να έχει ζωγραφιές, αυτοκόλλητα και στους τοίχους να έχει κατασκευές,
73. αυτοκίνητα, караβάκια και δεν ξέρω τι άλλο.
74. Π: Ωραία. Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις εσύ στην νέα σου τάξη;
75. Α: Στο σπίτι μου θα διαβάζω και στο σπίτι μου και στο σχολείο και δεν θα
76. κάνω χαζομάρες
77. Π: Τι τι δεν θα κάνεις;
78. Α: Δεν θα κάνω χαζομάρες
79. Π: Το πρόγραμμα πώς θα είναι του Δημοτικού σχολείου; Πώς πιστεύεις ότι θα
80. είναι;
81. Α: Πολύ όμορφο και δεν ξέρω τι άλλο
82. Π: Για παράδειγμα εδώ στο Νηπιαγωγείο ζωγραφίσατε και μετά βγήκατε
83. διάλειμμα. Στο Δημοτικό πώς πιστεύεις ότι θα είναι το πρόγραμμα, τι σειρά

84. Θα έχει;
85. Α: Έχει ωραία αυτοκόλλητα και δεν ξέρω τι άλλο
86. Π: Για παράδειγμα το Δημοτικό σχολείο θα βγείτε διάλειμμα αλλά τι άλλο θα
87. έχετε εκτός από το διάλειμμα;
88. Α: Μπορεί να έχουμε τρία διαλείμματα και δεν ξέρω τι άλλο.
89. Π: Εντάξει. Τώρα θέλω να μου απαντήσεις σε μία τελευταία ερώτηση. Σε τι
90. πιστεύεις ότι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό;
91. Α: Τι εννοείς;
92. Π: Για παράδειγμα θέλω να μου πεις κάποια σημεία που να διαφέρει το
93. Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό και κάποια σημεία που να μοιάζει το
94. Νηπιαγωγείο με το Δημοτικό
95. Α: Να μοιάζει να είναι όμορφο και δεν ξέρω τι άλλο
96. Π: Και για πες και κάτι που να έχουν διαφορετικά αυτά τα δύο;
97. Α: Να έχει ωραία χρώματα όπως το σχολείο μας που πάμε τώρα και να έχει
98. και μέσα στην τάξη και θρανία.
99. Π: Ωραία.

Αριθμός συνέντευξης: 6

Ημερομηνία: 23/11/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:08:14

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Κορίτσι (Κ)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π: Είσαι έτοιμη;
2. Κ: (γνέφει καταφατικά)
3. Π: Ωραία. Θέλω απλά να μιλάς δυνατά για να ακούγεσαι εδώ εντάξει;
4. Κ: (γνέφει καταφατικά)
5. Π: Ωραία. Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
6. Κ: Ναι
7. Π: Γιατί
8. Κ: Γιατί έχει πολλά παιχνίδια.
9. Π: Ωραία. Εσένα με ποιο παιχνίδι σου αρέσει να παίζεις
10. Κ: Τουβλάκια
11. Π: Γιατί τα τουβλάκια;
12. Κ: Γιατί φτιάχνουμε ωραία πράγματα
13. Π: Ωραία. Θες να πας στο Δημοτικό σχολείο;
14. Κ: Ναι
15. Π: Γιατί θέλεις να πας;
16. Κ: Γιατί είναι η Γεωργία και θα μάθω να διαβάζω
17. Π: Ωραία. Από πού έμαθες για το Δημοτικό;

18. Κ: Από την ξαδέλφη μου την Γεωργία.
19. Π: Ωραία. Δηλαδή τι σου είπε για το Δημοτικό;
20. Κ: Μου είπε ότι είναι πολύ ωραία και έχει κάπου ένα ευρώ και μπορείς να
21. πάρεις ό,τι θέλεις.
22. Π: Α ωραία. Εκεί που θα πας στο Δημοτικό σχολείο θα έχει έναν καινούργιο
23. δάσκαλο ή μία καινούργια δασκάλα. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
24. Κ: Θα μας μαθαίνει να διαβάζουμε και όλα τα πράγματα.
25. Π: Και πώς τον φαντάζεσαι να είναι; Όχι εμφανισιακά σαν χαρακτήρας.
26. Κ: Τι εννοείς;
27. Π: Εννοώ τι θα κάνει σε εσάς, πώς θα συμπεριφέρεται
28. Κ: Καλά
29. Π: Ωραία για γίνε λίγο πιο συγκεκριμένη. Τι εννοείς;
30. Κ: ... Α ναι... μου αρέσει το Δημοτικό, γιατί έχει πιο μεγάλη αυλή
31. Π: Ωραία. Εκεί που θα πας ποιοι άλλοι θα είναι μαζί σου;
32. Κ: Η Γεωργία... και κανένας άλλος;
33. Π: Κανένας άλλος;
34. Κ: Και πολλά παιδιά
35. Π: Άρα σε αυτά τα παιδιά θα είναι και οι φίλοι σου σωστά;
36. Κ: Ναι.
37. Π: Θέλω να μου πεις πώς φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθήτρια του
38. Δημοτικού;
39. Κ: Ωραία.
40. Π: Δηλαδή εξήγησέ μου τι εννοείς;
41. Κ: Ωραία, θα κάνω ωραία πράγματα, θα πηγαίνω εκδρομές.
42. Π: Ναι
43. Κ: Αυτά
44. Π: Ωραία. Τι άλλο μπορείς να κάνεις;
45. Κ: Μπορώ γιατί εκεί που θα έχει μεγάλη αυλή θα παίζω κρυψώνες
46. Π: Ωραία και σου αρέσουν εσένα οι κρυψώνες;
47. Κ: Ναι
48. Π: Και μένα μου αρέσουν. Ε... πώς... ε... πώς αισθάνεσαι που θα πας στο
49. Δημοτικό σχολείο.
50. Κ: Ωραία.
51. Π: Δηλαδή;
52. Κ: Καλά, ωραία
53. Π: Ωραία. Εσύ πώς θα συμπεριφέρεσαι.
54. Κ: Καλά
55. Π: Δηλαδή;
56. Κ: Καλή θα ακούω...
57. Π: Ναι
58. Κ: Και... φυσικά θα ακούω τον δάσκαλό μου
59. Π: Ωραία. Χαίρεσαι που θα κάνεις καινούργιους φίλους;
60. Κ: Ναι
61. Π: Πώς πιστεύεις ότι θα είναι η νέα σου τάξη;
62. Κ: Ωραία.
63. Π: Δηλαδή για εξήγησέ μου τι εννοείς
64. Κ: Θα έχει ωραία αυλή... θα μπορούμε να παίζουμε ωραία παιχνίδια,
65. μπορούμε να πάρουμε φαγητό. Πολύ ωραία είναι αυτά
66. Π: Ωραία. Συγκεκριμένα, στην νέα σου τάξη πώς θα είναι όταν θα μπαίνεις
67. μέσα, πώς την φαντάζεσαι;

68. Κ: Να έχουν όλα αυτά που έχουν οι τάξεις του Δημοτικού
69. Π: Δηλαδή τι έχουν όλες οι τάξεις του Δημοτικού
70. Κ: Έχουν καρεκλάκια, έχουν ζωγραφιές, έχουν βιβλία, έχουν συρταράκια...
71. Π: Ωραία. Θέλω τώρα να σκεφτείς πώς θα ήθελες να είναι το νέο σχολείο για
72. να σου αρέσει
73. Κ: Να είχε όπως το φαντάζομαι, να είχε κίτρινο τοίχο.
74. Π: Ωραία. Τι άλλο θα μπορούσε να έχει για να σου αρέσει; Σκέψου, ας
75. πάρουμε για παράδειγμα την αυλή τι θα' θελες να έχει η αυλή για να περνάς
76. καλά και να μπορείς να παίζεις;
77. Κ: Να παίζω μπάλα, κυνηγητό, κρυφτό και πολλά άλλα
78. Π: Ναι δηλαδή πώς θα ήθελες να είναι η αυλή σου;
79. Κ: Πολύ ωραία.
80. Π: Κάτι άλλο; Τι θα ήθελες να έχεις
81. Κ: Θα ήθελα να έχει... Από έξω να περνάνε σκυλάκια και να τα βλέπουμε
82. Π: Ωραία. Σχετικά με την τάξη σου τι θα ήθελες να έχει για να σου αρέσει;
83. Κ: // πολλά πουλιά και άμα έχουμε ψωμί να τα ταΐζουμε και να έρθουν
84. πολλά πουλιά και να τρέξουμε από μέσα
85. Π: Πώς θα ήθελες να είναι ο χώρος;
86. Κ: κάπου μεγάλο χώρο και να έχει μεγάλη αυλή
87. Π: Ωραία. Εσύ τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στην καινούργια σου τάξη;
88. Κ: Να περνάω καλά
89. Π: Δηλαδή τι θα κάνεις στην καινούργια σου τάξη;
90. Κ: Θα κάνω παιχνίδια.
91. Π: Ναι. Τι άλλο μπορείς να κάνεις για σκέψου
92. Κ: Να ρωτάω τους άλλους τους συμμαθητές και τον δάσκαλο.
93. Π: Ναι. Ε σχετικά με το πρόγραμμα πώς πιστεύεις ότι θα είναι
94. Κ: Ε καλά
95. Π: Δηλαδή;
96. Κ: Ε θα είναι ωραία, θα είναι καλά και νομίζω θα είναι το καλύτερο Δημοτικό
97. σχολείο.
98. Π: Και μία τελευταία ερώτηση. Σε τι πιστεύεις ότι διαφέρει το Νηπιαγωγείο
99. από το Δημοτικό
100. Κ: Τι είπες;
101. Π: Σε τι πιστεύεις ότι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό
102. Κ: Και τα δύο ωραία σχολεία είναι
103. Π: Ναι, θέλω να μου πεις πιο συγκεκριμένα κάτι που μπορεί να έχει το
104. Νηπιαγωγείο και να μην έχει το Δημοτικό και κάτι που μπορεί να έχει
105. το Δημοτικό και να μην έχει το Νηπιαγωγείο
106. Κ: Για παράδειγμα τα νήπια έχουν παιχνίδια τα Δημοτικά δεν έχουν
107. παιχνίδια
108. Π: Και τι έχει το Δημοτικό;
109. Κ: Έχει μεγάλη αυλή
110. Π: Ωραία κάτι άλλο που έχει το Δημοτικό και δεν έχει το
111. Νηπιαγωγείο;
112. Κ: Το Δημοτικό έχει πιο μεγάλες τουαλιτίτσες
113. Π: Τι έχει πιο μεγάλες;
114. Κ: ... Τουαλέτες. Θα πω κάτι άλλο γιατί αυτό δεν είναι
115. Π: Δεν έχει σημασία. Σκέψου κάτι άλλο, κάτι που σου αρέσει να
116. κάνεις εδώ στο Νηπιαγωγείο και μπορεί να μην το δεις του χρόνου στο
117. Δημοτικό. Κάτι που φαντάζεσαι εσύ.

118. Κ: Δεν θα κάνουμε πολλές κατασκευές και δεν θα κόβουμε πολύ
 119. συχνά.
 120. Π: Ωραία.
 121. Κ: Και θα έχουν χαρτιά αλλά δεν θα μπορούμε να ζωγραφίσουμε
 122. Π: Ωραία
 123. Κ: Και αυτά είναι
 124. Π: Ωραία. Τελειώσαμε να ξέρεις. Σε ευχαριστώ πολύ!

Αριθμός συνέντευξης: 7

Ημερομηνία: 23/11/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:05:20

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Αγόρι (Α)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π: Είσαι έτοιμος;
2. Α: Ναι
3. Π: Ωραία. Να μιλάς δυνατά απλά για να ακούγεται εδώ πέρα, εντάξει;
4. Α: (γνέφει καταφατικά)
5. Π: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
6. Α: Τι;
7. Π: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
8. Α: Ναι
9. Π: Τι σου αρέσει να κάνεις;
10. Α: Να παίζω
11. Π: Με τι σου αρέσει να παίζεις
12. Α: Μεε... με τα τουβλάκια
13. Π: Γιατί σου αρέσουν τα τουβλάκια;
14. Α: Μμμ // να φτιάχνω
15. Π: Δηλαδή;
16. Α: Να φτιάχνω με τα τουβλάκια
17. Π: Τι να φτιάχνεις;
18. Α: Ε... ε... δεν ξέρω
19. Π: Ωραία. Θα ήθελες να πας στο Δημοτικό σχολείο;
20. Α: Ναι
21. Π: Γιατί;
22. Α: Για να μάθω.
23. Π: Τι να μάθεις;
24. Α: Γράμματα
25. Π: Ωραία. Έχεις ακούσει καθόλου για το Δημοτικό σχολείο
26. Α: Όχι
27. Π: Όχι εντάξει. Είναι εκεί που θα πας του χρόνου που θα γίνεις έξι.
28. Α: (κουνάει το κεφάλι προς τα κάτω)
29. Π: Εκεί θα έχεις το δάσκαλο ή την δασκάλα σου. Τι πιστεύεις ότι θα κάνουν;
30. Α: Δεν ξέρω.
31. Π: Εντάξει. Εκεί πέρα ποιοι άλλοι πιστεύεις θα είναι μαζί σου;

32. A: Οι συμμαθητές μου. Πήγαιναν και πέρυσι εδώ και οι συμμαθητές μου
33. Π: Πολύ ωραία. Έ μπορείς να φανταστείς όσο μπορείς τον εαυτό σου ως
34. μαθητή του Δημοτικού;
35. A: (κουνάει το κεφάλι προς τα πάνω)
36. Π: Καθόλου;
37. A: (κουνάει το κεφάλι προς τα πάνω)
38. Π: Σκέψου ότι του χρόνου θα είσαι εκεί πέρα. Κάτι που μπορεί να αισθάνεσαι,
39. πώς θα είσαι εσύ;
40. A: Όχι
41. Π: Εντάξει. Θέλω να τώρα να μου πεις πώς θα συμπεριφέρεσαι στο Δημοτικό
42. σχολείο
43. A: Καλά
44. Π: Δηλαδή;
45. A: Ωραία
46. Π: Δηλαδή;
47. A: Όμορφα
48. Π: Ωραία. Έ τώρα θέλω να φανταστείς πως θα είναι η νέα σου τάξη
49. A: μμμ
50. Π: Σκέψου μια τάξη του Δημοτικού σχολείου. Πώς μπορεί να είναι;
51. A: Ωραία
52. Π: Δηλαδή; Τι μπορεί να έχει;
53. A: Πολλά πράγματα
54. Π: Όπως;
55. A: Παιχνίδια
56. Π: Παιχνίδια... τι άλλο μπορεί να έχει;
57. A: E...
58. Π: Για παράδειγμα σκέψου κάτι που σου αρέσει να κάνεις εδώ στο
59. Νηπιαγωγείο, αν θα υπάρχει και εκεί πέρα
60. A: Δεν ξέρω.
61. Π: Εντάξει. Eε... Τώρα θέλω να φανταστείς πώς θα ήθελες να είναι το
62. σχολείο για να σου αρέσει
63. A: Ωραίο
64. Π: Για παράδειγμα σκέψου την αυλή έξω τι θα ήθελες να έχει για να παίζεις;
65. A: Παιχνίδια
66. Π: Ωραία. Τι άλλο θα ήθελες να έχεις
67. A: Επιτραπέζια
68. Π: Ωραία. Τι άλλο μπορεί να έχει η αυλή για να μπορούν τα παιδιά να
69. παίζουν;
70. A: Αυτοκίνητα
71. Π: Ωραία. Σκέψου μέσα στην τάξη τι θα ήθελες να έχει για να μπορείς να
72. διαβάζεις ή να παίζεις, που θα κάθεται...
73. A: θρανία
74. Π: Ωραία. Τι άλλο μπορεί να έχει αυτή η νέα τάξη;
75. A: // E βιβλία
76. Π: Ωραία. Έ κάτι άλλο που θα μπορούσε να έχει;
77. A: //
78. Π: Δεν σκέφτεσαι κάτι άλλο;
79. A: Δεν ξέρω
80. Π: Εντάξει. Eσύ τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στη νέα σου τάξη;
81. A: Πολλά πράγματα

82. Π: Για πες μου ένα από αυτά
83. Α: Να ζωγραφίζω
84. Π: Ωραία. Κάτι άλλο που θα μπορούσες να κάνεις και θα ήθελες;
85. Α: // Δεν ξέρω
86. Π: Εντάξει. Εκεί πέρα που θα είσαι πώς πιστεύεις θα είναι το πρόγραμμα του
87. Δημοτικού σχολείου;
88. Α: Ωραίο
89. Π: Δηλαδή
90. Α: //
91. Π: Σκέψου για παράδειγμα... ότι... ε... θα έχετε διαλείμματα; Τι άλλο μπορεί
92. να έχετε;
93. Α: Δεν ξέρω
94. Π: Εντάξει. Τελειώσαμε σε ευχαριστώ πολύ.

Αριθμός συνέντευξης: 8

Ημερομηνία: 23/11/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:06:42

Φύλο συνεντευξιαζόμενου: Κορίτσι (Κ)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π: Είσαι έτοιμη;
2. Κ: Ναι
3. Π: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
4. Κ: Ναι
5. Π: Γιατί;
6. Κ: Γιατί βγαίνουμε έξω στην αυλή και παίζουμε πάρα πολύ
7. Π: Πάρα πολύ ωραία. Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
8. Κ: Να παίζω γιατί εκεί έχει ένα μπι μπι και μ'αρέσει πολύ
9. Π: Τι έχει;
10. Κ: Ένα μπόι μπόι
11. Π: Τι έχει;
12. Κ: Μπόοοικ Μπόοοικ!
13. Π: Θέλεις να πας στο Δημοτικό;
14. Κ: Ναι.
15. Π: Πάρα πολύ ωραία. Γιατί;
16. Κ: Γιατί εκεί πέρα μαθαίνουνε πάρα πολλά πράγματα

17. Π: Όπως;
18. Κ: Μαθαίνουνε να διαβάζουνε, μαθαίνουνε να κάνουν και άλλα πράγματα
19. Π: Ωραία. Εσύ από πού άκουσες για το Δημοτικό σχολείο;
20. Κ: Από... // Είχα πάει στο Δημοτικό σχολείο όταν έπαιρνα την αδελφή μου
21. και έχω ακούσει για αυτό.
22. Π: Α πάρα πολύ ωραία. Εκεί που θα πας του χρόνου στο Δημοτικό θα έχει
23. έναν δάσκαλο και μία δασκάλα σωστά;
24. Κ: Ναι. Θα είναι ένας δάσκαλος που τον λένε κύριο Μπάμπη.
25. Π: Α τον ξέρεις;
26. Κ: Ναι. Μου το έχει πει η αδελφή μου που ήταν παλιά εδώ πέρα
27. Π: Πολύ ωραία. Αυτός ο δάσκαλος τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
28. Κ: Πιστεύω ότι θα μου μάθει να διαβάζω... να κάνω πολύ καλά πράγματα, να
29. ζωγραφίζω καλά δηλαδή. Να κάνω έναν λύκο που δεν ξέρω να τον κάνω και
30. αυτός θα μου το έχει μάθει.
31. Π: Πολύ ωραία. Ποιοι πιστεύεις θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
32. Κ: Τι;
33. Π: Ποιοι θα είναι εκεί μαζί σου;
34. Κ: Μπορεί να κάνω καινούργιους φίλους;
35. Π: Και χαίρεσαι για αυτό;
36. Κ: Ναι
37. Π: Πάρα πολύ ωραία. Θέλω να μου πεις τώρα να φανταστείς πώς θα είσαι εσύ
38. ως μαθήτρια του Δημοτικού σχολείου
39. Κ: Καλά.
40. Π: Δηλαδή;
41. Κ: Δηλαδή θα... //
42. Π: Τι θα κάνεις ως μαθήτρια του Δημοτικού σχολείου; Πώς θα
43. συμπεριφέρεσαι;
44. Κ: Καλά
45. Π: Δηλαδή;
46. Κ: Δηλαδή ευγενικά.
47. Π: Πάρα πολύ ωραία. Για πες μου λίγο πώς τον φαντάζεσαι τον ευατό σου
48. όμως;
49. Κ: //
50. Π: Θα είσαι ευγενική πολύ ωραία. Τι άλλο θα κάνεις εκεί πέρα;
51. Κ: Θα κάνω πολλά πράγματα, καινούργιους φίλους που θα ξέρω τα ονόματά
52. τους...
53. Π: Ναι...
54. Κ: //
55. Π: Ωραία μια χαρά. Θέλω να μου πεις πώς αισθάνεσαι που θα πας στο
56. Δημοτικό σχολείο του χρόνου;
57. Κ: Πολύ καλά.
58. Π: Γιατί πολύ καλά;
59. Κ: Εννοώ πολύ ωραία θα περάσω
60. Π: Α πολύ ωραία. Θέλω τώρα να φανταστείς κάτι άλλο. Πώς θα είναι η νέα
61. σου τάξη;
62. Κ: Θα είναι πάρα πολύ καλή.
63. Π: Δηλαδή; Όταν λες πολύ καλή;
64. Κ: Εννοώ θα είναι...
65. Π: Θα είναι μεγάλη, μικρή;
66. Κ: Θα είναι μεγάλη αυτή η τάξη

67. Π: Και τι άλλο μπορεί να έχει μέσα αυτή η τάξη;
68. Κ: Θα έχει βιβλία, θα βγαίνουμε τρεις φορές διάλειμμα και θα παίζουμε... θα
69. τρώμε... αυτά
70. Π: Πάρα πολύ ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις πώς θα ήθελες να είναι το νέο
71. σχολείο για να σου αρέσει;
72. Κ: //
73. Π: Για παράδειγμα σκέψου η αυλή τι θα ήθελες να έχει για να μπορείς να
74. παίζεις;
75. Κ: Θα ήθελα να είναι μία αυλή μεγάλη... να έχει και μπάλες...
76. Π: Πάρα πολύ ωραία. Ε η τάξη σου μέσα;
77. Κ: Ε η τάξη μου μέσα θα έχει χαρτιά να ζωγραφίσουμε... αυτά
78. Π: Ε πολύ ωραία. Ε... ε... Τώρα θέλω να μου πεις αν και αυτό μου το είπες
79. σχεδόν πώς θα είναι το πρόγραμμα εκεί πέρα;
80. Κ: Θα είναι καλά και όταν θα βγαίνουμε έξω στην αυλή θα τρώμε... μετά θα
81. μπαίνουμε μέσα, θα κάνουμε μαθήματα, μετά θα ξανά βγαίνουμε και μετά θα
82. ξανά πάμε μέσα να κάνουμε μαθήματα, γιατί εκεί βγαίνουμε τρεις φορές
83. διάλειμμα.
84. Π: Ωραία. Θέλω τώρα να μου πεις ποιες είναι οι διαφορές του Νηπιαγωγείου
85. και του Δημοτικού. Για παράδειγμα θέλω να μου πεις κάτι που μπορεί να μην
86. έχει το Νηπιαγωγείο και να έχει το Δημοτικό και κάτι που δεν έχει το
87. Δημοτικό και έχει το Νηπιαγωγείο.
88. Κ: Το Νηπιαγωγείο μπορεί να μην έχει... Μπορεί να μην έχει ένα μεγάλο
89. γραφείο που διαβάζουν τα παιδιά, ενώ εκεί έξω έχει ένα γραφείο που
90. ζωγραφίζουν τα παιδιά.
91. Π: Κάτι που μπορεί να μην έχει το Δημοτικό;
92. Κ: Έχει τόσα πολλά βιβλία και τέτοια.
93. Π: Εντάξει τελειώσαμε. Σε ευχαριστώ πολύ.

Αριθμός συνέντευξης: 9

Ημερομηνία: 29/11/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:08:03

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Αγόρι(Α)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Α: Ναι
3. Π: Γιατί σου αρέσει;
4. Α: Γιατί έχει πολλά παιχνίδια
5. Π: Και εσένα με τι σου αρέσει να παίζεις πιο πολύ;
6. Α: Να ζωγραφίζω και με τα τουβλάκια
7. Π: Γιατί σου αρέσει η ζωγραφική;
8. Α: Γιατί κάνω συνέχεια τη ζωγραφιά που φαντάζομαι
9. Π: Ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
10. Α: Ναι
11. Π: Γιατί;
12. Α: Γιατί... Μμ... Δεν ξέρω

13. Π: Εντάξει. Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο, πώς άκουσες για αυτό;
14. Α: Μμ... τώρα θυμήθηκα... ένας φίλος του αδελφού μου μου έδωσε μια φορά
15. και από πίσω πήγε να τον τρομάξει τον αδελφό μου, γιατί αυτός ήταν μεγάλος
16. και πήγαινε Δημοτικό
17. Π: Ωραία. Εκεί πέρα που θα πας θα έχει έναν καινούργιο δάσκαλο και μία
18. καινούργια δασκάλα. Τι νομίζεις ότι θα κάνει;
19. Α: Θα μας λέει πράγματα.
20. Π: Ωραία. Και τι άλλο θα κάνετε μαζί;
21. Α: θα διαβάζουμε
22. Π: Ωραία. Εκεί που θα πας ποιοι πιστεύεις θα είναι μαζί σου;
23. Α: Ο φίλος μου
24. Π: Ωραία. Πολύ ωραία. Τώρα θέλω να φανταστείς τον εαυτό σου ως μαθητή \
25. του Δημοτικού.
26. Α: Μμμ //
27. Π: Για παράδειγμα τι θα κάνεις του χρόνου στο Δημοτικό σχολείο; Πώς θα
28. είναι;
29. Α: Χαρούμενα
30. Π: Ωραία και τι θα κάνεις;
31. Α: Θα διαβάζω σπίτι μου και όταν θα πηγαίνω σχολείο θα διαβάζω
32. Π: Πολύ ωραία. Και ποια είναι τα συναισθήματά σου που θα πας στο
33. Δημοτικό σχολείο. Πώς αισθάνεσαι;
34. Α: Μμ // Λίγο λυπημένα
35. Π: Γιατί;
36. Α: Γιατί δεν ξέρω να διαβάζω
37. Π: Εντάξει. Και πώς θα συμπεριφέρεσαι;
38. Α: //
39. Π: Τι θα κάνεις; Ποια συμπεριφορά θα έχεις;
40. Α: Καλά
41. Π: Χαίρεσαι που θα κάνεις καινούργιος φίλους;
42. Α: Όλους;
43. Π: Όχι όλους κάποιους
44. Χτυπάει τηλέφωνο και δεν ακούγεται η απάντησή του
45. Π: Ε ωραία. Θέλω να μου πεις πως πιστεύεις ότι θα είναι η τάξη σου
46. Α: Τώρα;
47. Π: Του Δημοτικού σχολείου
48. Α: Εδώ καλύτερα. Στο Δημοτικό δεν ξέρω
49. Π: Πως πιστεύεις ότι θα είναι; Τι μπορεί να έχει μέσα;
50. Α: Λίγο μικρό και τραπέζια
51. Π: Πολύ ωραία. Κάτι άλλο που θα μπορούσε να έχει;
52. Α: Δεν ξέρω θα έχω δάσκαλο ή δασκάλα... Ε... Και μετά όλα αυτά που θα
53. έχει στον τοίχο θα τα λέει στα παιδιά.
54. Π: Ωραία. Τώρα θέλω να φανταστείς πώς θα ήθελες να είναι το καινούργιο
55. σχολείο για να σου αρέσει
56. Α: Πάρα πολύ ωραία. Ε...
57. Π: Κάτι άλλο; Για παράδειγμα σκέψου την αυλή τι θα ήθελες να έχει για να
58. σου αρέσει;
59. Α: Θα ήθελα να είναι μεγάλη, πάρα πολύ μεγάλη
60. Π: Ωραία. Και τι θα ήθελες να έχει εκεί πέρα;
61. Α: Μου είπες ο αδελφός ότι παίζουν κάποιοι τένις
62. Π: Πάρα πολύ ωραία. Η τάξη σου μέσα πως θα ήθελες να είναι;

63. Α: Μεγαλύτερη.
64. Π: Ωραία. Και τι θα ήθελες να έχει μέσα για να σου αρέσει;
65. Α: Πίνακες.
66. Π: Τώρα θέλω να μου πεις τι θα ήθελες να κάνεις στην νέα σου τάξη;
67. Α: Ε //
68. Π: Σκέψου για παράδειγμα τι θα μπορούσες να κάνεις εσύ στη νέα σου τάξη
69. του χρόνου.
70. Α: Να διαβάζουμε
71. Π: Ωραία. Πώς πιστεύεις ότι θα είναι το πρόγραμμα εκεί πέρα του Δημοτικού
72. σχολείου;
73. Α: Δεν ξέρω
74. Π: Πώς το φαντάζεσαι να είναι
75. Α: Με γράμματα
76. Π: Ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις σε τι πιστεύεις ότι διαφέρει το
77. Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό. Δηλαδή κάτι που δεν έχει το Νηπιαγωγείο και
78. έχει το Δημοτικό και κάτι που έχει το Δημοτικό και δεν έχει το Νηπιαγωγείο
79. Α: Άμα είναι μικρή η τάξη στο Δημοτικό θα είναι ίδια με την δικιά μας την
80. τάξη.
81. Π: Ναι... Και τι άλλο;
82. Α: Ε// ε //
83. Π: Για παράδειγμα τι σου αρέσει να κάνεις εδώ πέρα και θα ήθελες να το
84. κάνεις στο Δημοτικό
85. Α: Ε... μυστικά
86. Π: Μυστικά;
87. Α: Μμμ
88. Π: Δηλαδή τι εννοείς;
89. Α: Για μυστικά;
90. Π: Μμ...
91. Α: Δεν μπορώ να σου πω τώρα
92. Π: Γιατί;
93. Α: Γιατί έχει και βρισιές
94. Π: Εντάξει μην μου πεις αυτά πες μου κάποιο άλλο. Κάτι άλλο που μπορεί να
95. έχει το Δημοτικό σχολείο
96. Α: //
97. Π: Για παράδειγμα θα είναι μικρότερη η τάξη, μεγαλύτερα. Θα κάνετε τα ίδια
98. πράγματα, θα είναι έτσι ίδια και έξω;
99. Α: Του αδελφού μου είναι μεγαλύτερη.
100. Π: Ναι
101. Α: Νομίζω. Ναι είναι και η τάξη μου θα είναι μικρή νομίζω.
102. Π: Ωραία. Σε ευχαριστώ πολύ.

Αριθμός συνέντευξης: 10

Ημερομηνία: 29/11/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:06:55

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Αγόρι(A)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Α: Ναι
3. Π: Γιατί;
4. Α: Γιατί κάνουμε μάθημα και το μάθημα είναι καλό για να μαθαίνουμε
5. πράγματα και πως αυτά που έχουν μάθει οι μεγάλοι να τα μάθουμε και εμείς.
6. Π: Πολύ ωραία. Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ
7. Α: Πιο πολύ μου αρέσει να κάνουμε μάθημα
8. Π: Μμμ για εξήγησέ το μου αυτό.
9. Α: Αγγλικά, Γαλλικά, Μαθηματικά ασκήσεις.
10. Π: Θέλω να μου πεις ποια γωνιά σου αρέσει περισσότερο στο Νηπιαγωγείο
11. Α: Αυτό
12. Π: Ποιο αυτό
13. Α: Αυτό (δείχνει την βιβλιοθήκη)
14. Π: Γιατί;
15. Α: Γιατί έχει πιο πολλά πράγματα, πολλά βιβλία
16. Π: Ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
17. Α: Ναι γιατί έχει πιο πολλά βιβλία, είμαι πιο μεγάλος
18. Π: Ωραία
19. Α: Θα πάω σε αυτό που έχει πάει και η αδελφή μου
20. Π: Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
21. Α: Μου το είπε η αδελφή μου
22. Π: Ωραία. Και τι σου είπε;
23. Α: Πώς αν είσαι καλός μαθητής θα μάθεις πολλά πράγματα στο σχολείο και
24. θα μάθεις πιο πολλά όταν θα είσαι έξι.
25. Π: Ωραία. Εκεί που θα πας θα έχεις μια καινούργια δασκάλα ή έναν
26. καινούργιο δάσκαλο. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει αυτός ή αυτή;
27. Α: Νομίζω θα έχουμε ένα βιβλίο και αυτός θα μας λέει στον πίνακα τι πρέπει
28. να κάνουμε. $2+4$ ή $2+2=4$
29. Π: Ωραία. Θέλω να μου πεις πως τον φαντάζεσαι να είναι σαν χαρακτήρας;
30. Α: Σαν να έχει γκριζα μαλλιά
31. Π: Ναι αλλά εγώ σε ρώτησα πως θα είναι σαν χαρακτήρας
32. Α: Να έχει άσπρες τρίχες, να έχει άσπρο πουκάμισο και να έχει σαν τζιν
33. παντελόνι.
34. Π: Ναι. Ωραία, πολύ ωραία. Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί μαζί σου;
35. Α: Ε νομίζω... Τι είπες;
36. Π: Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί μαζί σου;
37. Α: Μμμ... παιδιά άλλα
38. Π: Πολύ ωραία. Θέλω τώρα να φανταστείς τον εαυτό σου ως μαθητή του
39. Δημοτικού και τι θα κάνεις
40. Α: Θα κάνω ασκήσεις Μαθηματικά, Γλώσσα, Γαλλικά ε ασκήσεις Γλώσσα
41. τέτοια πράγματα.
42. Π: Πολύ ωραία
43. Α: Αλλά είναι από το βιβλίο να τα γράφουμε
44. Π: Πολύ ωραία. Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο
45. Α: Πολύ
46. Π: Τι πολύ; Πολύ ωραία;

47. A: Ναι.
48. Π: Πώς θα συμπεριφέρεσαι εκεί πέρα;
49. A: Ωραία
50. Π: Δηλαδή; Γίνε πιο αναλυτικό;
51. A: Πολύ καλά δεν θα... αλλά η Σίλια δεν κάνει ασκήσεις Μαθηματικά
52. Π: Τι κάνει;
53. A: Παίζει όλο με το κινητό... και δεν κάνει Μαθηματικά
54. Π: Ενώ εσύ τι θα κάνεις;
55. A: Θα κάνω Μαθηματικά και όταν τελειώσω τα Μαθηματικά τότε θα παίζω
56. με το κινητό
57. Π: Πολύ ωραία.
58. A: Χαίρεσαι που θα κάνεις καινούργιους φίλους;
59. Π: Ωραία. Θέλω να φανταστείς πως θα είναι η νέα σου τάξη
60. A: Ωραία.
61. Π: δηλαδή;
62. A: Μπλε με σύννεφα και με ήλιο
63. Π: Πολύ ωραία. Τι μπορεί να έχει μέσα αυτή η νέα σου τάξη;
64. A: Τραπέζια, βιβλιοθήκες για να διαβάζουμε βιβλία, συρτάρια, καρέκλες και
65. για να σκεφτώ μμ... νομίζω θα έχει μολύβια, μαρκαδόρους, βιβλία
66. Π: Πάρα πολύ ωραία. Θέλω να μου πεις πώς θα ήθελες να είναι το νέο
67. σχολείο για να σου αρέσει
68. A: Ε πολύ ωραία.
69. Π: Δηλαδή;
70. A: Όχι είναι ωραίο, γιατί έχει μπλε κάγκελα σαν να είναι μπλε κτίριο
71. Π: Πολύ ωραία. Τι θα ήθελες να έχει για να σου αρέσει το νέο σχολείο;
72. A: Εμμ... Ε νομίζω πρέπει να έχει μέσα άσπρο πάτωμα.
73. Π: Να έχει;
74. A: Άσπρο πάτωμα.
75. Π: Ωραία. Κάτι άλλο;
76. A: Πρέπει να έχει... νομίζω πρέπει να έχει τώρα... βιβλία αλλά θα έχει και
77. γράμματα.
78. Π: Ωραία.
79. A: Μπορεί να έχει, μπορεί να έχει και ντουλάπια και βιβλία για να τα
80. πάρουμε. Ίσως ο δάσκαλός μας μπορεί να μας φέρει στον πίνακα να
81. γράψουμε με μολύβι τις άκρες... $2+2=4$.
82. Π: Πολύ ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις τι θα κάνεις εσύ στην νέα σου τάξη
83. A: Θα δω τι θα... ποιος είναι ωραίος, ποια κορίτσια
84. Π: Ωραία. Πώς πιστεύεις θα είναι το πρόγραμμα εκεί πέρα
85. A: Νομίζω θα είναι το πρόγραμμα «Γ»
86. Π: Δηλαδή;
87. A: Δηλαδή θα γράφω γράμματα
88. Π: Ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις σε το διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το
89. Δημοτικό. Δηλαδή θέλω να μου πεις τι δεν έχει το Νηπιαγωγείο και έχει το
90. Δημοτικό και τι δεν έχει το Δημοτικό και έχει το Νηπιαγωγείο
91. A: Έχει το Νηπιαγωγείο παιχνίδια... Ποιο είπες πριν;
92. Π: Το Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό
93. A: Το Νηπιαγωγείο έχει συνήθως πολύ μεγάλη αυλή... νομίζω 40 μέτρα
94. ναι... να έχει μια ντουλάπα να βάζουμε τα παιχνίδια... να έχει // θέλω να έχει
95. παιχνίδια με χορτάρι, γιατί δεν είχε χορτάρι είχε πέτρες.
96. Π: Ωραία.

97. Α: Και αυτοκίνητα
98. Π: Πολύ ωραία. Σε ευχαριστώ.

Αριθμός συνέντευξης: 11

Ημερομηνία: 29/11/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:07:55

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Αγόρι(Α)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Α: Μμμ
3. Π: Γιατί;
4. Α: Γιατί παίζω με τον φίλο μου
5. Π: Πάρα πολύ ωραία. Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
6. Α: Να παίζω στα τρένα και να κάνω στα χαρτιά με μολύβια... και να παίζω
7. με τουβλάκια.
8. Π: Γιατί όλα αυτά;
9. Α: Γιατί μου αρέσουν τα παιχνίδια
10. Π: Πολύ ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
11. Α: Ναι.
12. Π: Γιατί;
13. Α: Γιατί μου αρέσει
14. Π: Πολύ ωραία. Από πού έμαθες για αυτό;
15. Α: Το έμαθα από την μαμά
16. Π: Τι σου είπε δηλαδή;
17. Α: Μου είπε ότι θα είμαι ως το 100 θα πάω για μπάλα
18. Π: Μμμ... Εκεί που θα πας θα έχεις έναν καινούργιο δάσκαλο ή μια
19. καινούργια δασκάλα. Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις
20. Α: Να με αφήνει να παίζω μπάσκετ, τότε έχουν, τότε έχουν... μάθημα
21. Π: Πολύ ωραία. Τι άλλο μπορεί να κάνει μέσα στην τάξη;
22. Α: Να παίζουμε
23. Π: Πολύ ωραία. Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
24. Α: Παλιά είχαμε πιο καλή κυρία, πιο καλή κυρία εδώ και είχαμε τον
25. Δημήτρη,
26. τον Γιάννη που είναι εκεί, τον Γρηγόρη που είναι και αυτός εκεί... είχαμε και
27. μένα. Η Αναστασία κάνει ... και...
28. Π: Ναι για πες
29. Α: Και μετά είχα και, και, και... δύο Δήμητρες
30. Π: Ωραία. Θέλω να μου πεις πως φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθητή του
31. Δημοτικού
32. Α: Ξέρω πως μιλάω στον εαυτό μου; Σαν να είμαι η κακιά λέξη. Μη λέμε
33. σαν τον βλάκα..
34. Π: Για πες μου τώρα πως φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθητή του

35. Δημοτικού;
36. Α: Ε του 10
37. Π: Του 10;
38. Α: Ναι
39. Π: Για πες μου δηλαδή τι εννοείς; Τι θα κάνεις εσύ του χρόνου εκεί πέρας
40. Α: Όχι εδώ είναι το 10. Εδώ που είμαστε τώρα
41. Π: Ναι το ξέρω, το έχω δει.
42. Α: Και μετά όταν θα πάω στο σχολείο που θα κάνω μπάσκετ θα... Αυτό τι
43. κάνει;
44. Π: Σε ηχογραφεί ακούει την φωνή σου για να μπορώ να σε ακούσω εγώ μετά
45. Α: Α μίλα!
46. Π: Θα το βάλουμε μετά να το ακούσουμε... Τώρα δεν ακούγεται αλλά μετά
47. θα ακούσεις τον εαυτό σου εντάξει;
48. Α: Ναι
49. Π: Θα με βοηθήσεις να τελειώσουμε τις ερωτήσεις και μετά να το κάνουμε
50. Α: Ναι
51. Π: Ωραία
52. Α: Όταν θα πάω για μπάσκετ το σχολείο μου θα είναι πολύ μεγάλο να στο
53. πω; 30, 101
54. Π: Πάρα πολύ. Για πες μου τώρα εσύ ως μαθητής του Δημοτικού τι θα
55. κάνεις;
56. Α: Θα κάνω μία ελιά σαν και αυτή που κάνουν εδώ οι άλλοι
57. Π: Τι θα κάνει;
58. Α: Ελιά, ελαιόψωμο...
59. Π: Ωραία. Τι άλλο μπορείς να κάνεις στο Δημοτικό σχολείο όμως;
60. Α: Μπορώ να είμαι ακίνητος και να με βάζει η κυρία Μ. τιμωρία
61. Π: Θέλω να μου πεις πως αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο
62. Α: Χαρούμενα
63. Π: Ωραία. Πώς θα συμπεριφέρεσαι;
64. Α: Καλό παιδί άμα πάω για μπάσκετ
65. Π: Ωραία στην τάξη μέσα όμως δεν θα παίζεις μπάσκετ αλλά πως θα
66. συμπεριφέρεσαι;
67. Α: Καλά
68. Π: Δηλαδή;
69. Α: Θα είμαι καλό παιδί
70. Π: Ωραία. Χαίρεσαι που θα κάνεις καινούργιους φίλους;
71. Α: Πολύ.
72. Π: Ωραία. Θέλω τώρα να φανταστείς πως θα είναι η νέα σου τάξη
73. Α: Χαρούμενη
74. Π: Μμ δηλαδή;
75. Α: //
76. Π: Πώς πιστεύεις ότι θα είναι η νέα σου τάξη;
77. Α: Καλή
78. Π: Τι θα έχει μέσα;
79. Α: Παιχνίδια
80. Π: Τι άλλο μπορεί να έχει;
81. Α: Μπάσκετ, μπάλες, παιχνίδια με καράβια, αμάξια
82. Π: Θέλω να μου πεις πως θα ήθελες να είναι το νέο σου σχολείο για να σου
83. αρέσει
84. Α: Και αεροπλάνα

85. Π: Άκουσέ με τώρα λίγο. Θέλω να μου πεις πως θα ήθελες να είναι το νέο
86. σχολείο για να σου αρέσει
87. Α: να έχει πολλά παιχνίδια για να παίζω στην αυλή και να... να... να... να
88. είμαι καλό παιδί... να έχω πολλά αεροπλάνα, πολλά αμάξια και να περνάω
89. καλά στο σχολείο
90. Π: Ωραία. Ε... τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στην νέα σου τάξη;
91. Α: ε;
92. Π: Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στη νέα σου τάξη
93. Α: Ε θα παίζω
94. Π: Ωραία. Πώς πιστεύεις ότι θα είναι το πρόγραμμα του σχολείου;
95. Α: Δεν ξέρω
96. Π: Ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις σε τι πιστεύεις ότι διαφέρει το
97. Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό
98. Α: Όχι το 10 εννοείς
99. Π: Ναι ναι
100. Α: Να περνάω καλά
101. Π: Ωραία. Για παράδειγμα θέλω να μου πεις τι πιστεύεις ότι έχει το
102. Νηπιαγωγείο και δεν έχει το Δημοτικό
103. Α: Έχει παιχνίδια.
104. Π: Ωραία. Ενώ το Δημοτικό τι μπορεί να έχει;
105. Α: Έχει τουβλάκια, αεροπλάνα
106. Π: Ωραία. Κάτι άλλο που μπορείς να έχει το Δημοτικό σχολείο;
107. Α: Μπαλέεες
108. Π: Πέρα από τα παιχνίδια τι άλλο έχει το Δημοτικό σχολείο;
109. Α: Μποινγκ, μποινγκ
110. Π: Ε εκτός από τα παιχνίδια τι άλλο έχει;
111. Α: Φορτηγάααα
112. Π: μμ κάτι άλλο;
113. Α: Μέλισσες!
114. Π: Ωραία πως φαντάζεσαι την αυλή του σχολείου σου;
115. Α: Έχουν και καράβια, έχουν και ένα πουλί
116. Π: Ωραία για πες μου τώρα όμως τώρα η αυλή του σχολείου σου πως
117. πιστεύεις ότι θα είναι;
118. Α: Ε καθαρή και βροχή. Ο ναι βροχή
119. Π: Εντάξει τελειώσαμε σε ευχαριστώ πολύ

Αριθμός συνέντευξης: 12

Ημερομηνία: 29/11/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:06

Φύλο συνεντευξιαζόμενου: Αγόρι(Α)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;

2. A: Ε ναι
3. Π: Γιατί;
4. A: Γιατί κάνουμε πολύ όμορφα πράγματα
5. Π: Όπως;
6. A: Όπως εργασίες, κάνουμε εργασίες και πολύ ωραία πράγματα
7. Π: Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
8. A: Πιο πολύ μου αρέσει να ζωγραφίζω
9. Π: Μμμ γιατί;
10. A: Γιατί είναι το αγαπημένο μου
11. Π: Σου αρέσει και τίποτα άλλο να κάνεις;
12. A: Έχω κάτι άλλο να κόβω, να σχεδιάζω και... να φτιάχνουμε
13. Π: Πολύ ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
14. A: Μμ
15. Π: Γιατί θα ήθελες να πας;
16. A: Ο φίλος μου ο Γ. σχεδόν κοντεύει εφτά και πηγαίνει...
17. Π: Δευτέρα Δημοτικού μήπως;
18. A: Μάλλον
19. Π: Εσύ από πού έμαθες για το Δημοτικό;
20. A: Ε παλιά πήγαινα παιδικό σταθμό και περνούσαμε πολύ ωραία εκεί
21. Π: Εκεί που θα πας θα έχεις έναν καινούργιο δάσκαλο ή μία καινούργια
22. δασκάλα. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
23. A: Πιστεύω ότι θα κάνει ωραία μαθήματα και θα μας μαθαίνει πολλά
24. καινούργια πράγματα.
25. Π: Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
26. A: Θα είναι η κυρία Μ. και η κυρία Κ.
27. Π: Ωραία. Ποιες είναι αυτές
28. A: Ε δεν ξέρω
29. Π: Α εντάξει. Θέλω να φανταστείς τώρα τον εαυτό σου ως μαθητή του
30. Δημοτικού τι θα κάνεις εσύ;
31. A: Θα είμαι καλό παιδί, θα υπόσχομαι καλά πράγματα στην μαμά μου και θα
32. περνάω πολύ όμορφα
33. Π: Ωραία. Κάτι άλλο που θα μπορούσες να κάνεις στην τάξη του Δημοτικού
34. σχολείου;
35. A: Πιστεύω ότι μπορούμε να κάνουμε ωραίες εργασίες
36. Π: Ωραία. Ε... Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
37. A: Ε καλά
38. Π: Δηλαδή;
39. A: Πιστεύω ότι θα κάνουμε πολύ όμορφα πράγματα
40. Π: Ωραία. Και πώς θα συμπεριφέρεσαι;
41. A: Όμορφα
42. Π: Πώς πιστεύεις ότι θα είναι η νέα σου τάξη;
43. A: Καλή
44. Π: Δηλαδή; Τι μπορεί να έχει μέσα;
45. A: Ωραία παιχνίδια
46. Π: Ωραία. Κάτι άλλο που θα μπορούσε να έχεις
47. A: Ωραίο διάλειμμα
48. Π: Ωραία. Όσον αφορά την τάξη σου μέσα πώς θα είναι; Θα είναι μεγάλη,
49. μικρή;
50. A: Ε... μεγάλη πιστεύω
51. Π: Ωραία και τι μπορεί να έχει μέσα;

52. Α: πολλά πράγματα
 53. Π: Τώρα θέλω να μου πεις πως θα ήθελες να είναι το νέο σχολείο για να σου
 54. αρέσει
 55. Α: Μου αρέσουν τα σχολεία που είναι ... όλα τα σχολεία μου αρέσουν...
 56. αλλά σκέφτηκα και μου αρέσουν τα σχολεία που είναι και μ' αρέσουν και τα
 57. παλιά τα σχολεία που πήγαινα.
 58. Π: Ωραία. Θέλω να σκεφτείς την αυλή του σχολείου σου και πως θα ήθελες
 59. να είναι και τι να έχει για να μπορείς και εσύ να παίζεις
 60. Α: Πιστεύω ότι μπορεί να έχει πολύ ωραία πράγματα, πολύ ωραία παιχνίδια...
 61. και αυτά
 62. Π: Η τάξη σου μέσα πως θα ήθελες να είναι για να σου αρέσει;
 63. Α: Πιστεύω ότι θα έχει θρανία
 64. Π: Τι πιστεύεις ότι θα κάνει στη νέα σου τάξη;
 65. Α: Πιστεύω ότι θα κάνω πολύ ωραία πράγματα με την δασκάλα μου...
 66. Π: Ωραία. Πώς μπορεί να είναι το πρόγραμμα εκεί πέρα;
 67. Α: Ε...
 68. Π: Δηλαδή τι δραστηριότητες μπορείτε να κάνετε όπως και εδώ;
 69. Α: Θα κάνω δραστηριότητες πολύ όμορφες και... και μπορεί να κάνουμε και
 70. αεροπλάνα
 71. Π: Ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις σε τι πιστεύεις ότι διαφέρει το
 72. Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό. Δηλαδή τι μπορεί να έχει το Νηπιαγωγείο και
 73. να μην έχει το Δημοτικό;
 74. Α: μπορεί να έχει παιδάκια με πολύ ωραίο όνομα
 75. Π: Κάτι άλλο που μπορεί να διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό;
 76. Α: Ε... δεν ξέρω τίποτα
 77. Π: Ε σκέψου για παράδειγμα τι έχει το Νηπιαγωγείο που σου αρέσει πολύ και
 78. μπορεί του χρόνου στο Δημοτικό να μην το έχεις;
 79. Α: Μπορεί να έχει μεγάλη τάξη και μπορεί να έχει και μεγάλο χώρο για να
 80. παίζουμε
 81. Π: Ωραία. Σε ευχαριστώ πολύ!

Αριθμός συνέντευξης: 13

Ημερομηνία: 29/11/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτής: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:07:36

Φύλο συνεντευξιαζόμενου: Κορίτσι(Κ)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Κ: Ναι
3. Π: Γιατί σου αρέσει;
4. Κ: Γιατί είναι καλή η δασκάλα μου και μας μαθαίνει πράγματα
5. Π: Ωραία. Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
6. Κ: Ναι παίζω
7. Π: Με τι;

8. Κ: Με τα πλαστικά
9. Π: Ωραία. Γιατί;
10. Κ: Ε γιατί, και να τα ξύνω βέβαια... αλλά μου αρέσουν τα πλαστικά γιατί
11. μπορούν και να κουμπώνουν όπως να' ναι και όποια να' ναι και μπορούμε να
12. τα ξεκουμπώνουμε εύκολα και να τα κουμπώνουμε τέτοιο και αν είναι ένα
13. μικρούλη εγώ δεν θυμάμαι τι μου είχε πει ο Σταυρούλης αν σπρώχνει ή το
14. μικρό ή το μεγάλο.
15. Π: Ωραία. Θα ήθελες να πας στο Δημοτικό σχολείο;
16. Κ: Μμ
17. Π: Ωραία. Γιατί;
18. Κ: Γιατί νομίζω θα είναι και καλύτερα πράγματα
19. Π: Από πού έμαθες για αυτό;
20. Κ: ...ε...
21. Π: Πώς άκουσες για το Δημοτικό σχολείο;
22. Κ: Για το Δημοτικό σχολείο;
23. Π: Ναι
24. Κ: Είχε πει η κυρία Γ. για αυτήν την βιβλιοθήκη και... θα περιμένω μέρες για
25. να πάω στο Δημοτικό σχολείο
26. Π: Α ωραία. Εκεί που θα πας στο Δημοτικό σχολείο θα έχεις έναν καινούργιο
27. δάσκαλο ή μία καινούργια δασκάλα. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
28. Κ: Μικρό διάλειμμα πάντως. Και θα κάνουμε μερικές φορές Γυμναστική,
29. μερικές φορές μάθημα
30. Π: Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
31. Κ: Πού;
32. Π: Στο Δημοτικό σχολείο
33. Κ: Δεν έχω πάει
34. Π: Ναι αλλά ποιοι πιστεύεις ότι θα είναι εκεί;
35. Κ: Εγώ δεν ξέρω
36. Α: Να τους τραβήξω φωτοτυπία; Χαχα φωτοτυπία. Ωωχ.
37. Π: Δεν πειράζει
38. Α: Κλείσ' το λίγο κλείσ' το λίγο.

Η συνέντευξη διακόπηκε για μερικά δευτερόλεπτα μετά την είσοδο της Νηπιαγωγού

39. Π: Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί μαζί σου;
40. Κ: Εγώ δεν ξέρω
41. Π: Εντάξει. Θέλω να μου πεις πως φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθήτρια
42. του Δημοτικού;
43. Κ: ...
44. Π: Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις όταν θα πας και πως θα συμπεριφέρεσαι;
45. Κ: Καλά
46. Π: Δηλαδή;
47. Κ: Καλά όπως συμπεριφέρομαι και εγώ
48. Π: Ωραία. Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
49. Κ: Θα πάω με τον Σταυρή πάλι το έχω συνηθίσει. Τον είχα στα προνήπια,
50. γνωριστήκαμε και μετά ήρθαμε και εδώ μαζί... και τώρα θα πάμε στο
51. επόμενο σχολείο μαζί
52. Π: Ωραία. Και πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
53. Κ: Καλά

54. Π: Ωραία. Θέλω τώρα να φανταστείς πως θα είναι η νέα σου τάξη. Τι θα έχει
55. μέσα;
56. Κ: Μηχανήματα
57. Π: Δηλαδή τι εννοείς;
58. Κ: Διάφορα. Διάδρομο, βαράκια... θα έχει αυτό που είναι σαν ποδήλατο
59. Π: Ναι. Σκέψου για παράδειγμα την τάξη σου εδώ στο Νηπιαγωγείο και πως
60. μπορεί να είναι η τάξη σου στο Δημοτικό; Τι μπορεί να έχει;
61. Κ: Αυτά που σου είπα
62. Π: Τώρα θέλω να μου πεις πως θα ήθελες να είναι το Δημοτικό σχολείο για να
63. σου αρέσει
64. Κ: Θα ήθελα σίγουρα γραφείο να έχει
65. Π: Ωραία. Τι άλλο θα ήθελες να έχει;
66. Κ: Το γραφείο;
67. Π: Πέρα από το γραφείο κάτι άλλο που θα ήθελες να έχει;
68. Κ: Την τάξη; Παράθυρα αυτά
69. Π: Ωραία. Πώς θα ήθελες να είναι η αυλή του σχολείου σου;
70. Κ: Η αυλή;
71. Π: Ναι
72. Κ: Όπως και αυτή εδώ
73. Π: Εγώ δεν την έχω δει για πες μου πως είναι
74. Κ: Είναι έτσι, πίσω, έχει την ντουλάπα και μέσα έχει τα παιχνίδια μας.
75. Π: Ωραία. Τι θα ήθελες να έχει η αυλή έξω για να μπορείς να παίζεις;
76. Κ: Όμως θα είναι μικρή πάντως. Δεν θα είναι μεγάλη όπως αυτή, γιατί στα
77. προνήπια ήταν ακόμα πιο μεγάλη τόση (δείχνει με τα χέρια της πόσο μεγάλη
78. είναι η αυλή)
79. Π: Τώρα θέλω να μου πεις τι πιστεύεις ότι θα κάνεις εσύ στη νέα σου τάξη
80. Κ: Εγώ πιστεύω ότι σίγουρα θα μάθουμε για την Ελλάδα... για την ελιά
81. Π: Ωραία
82. Κ: Για το περιστέρι της ειρήνης που είναι λευκό
83. Π: Ωραία. Τώρα θέλω να μου απαντήσεις σε μια τελευταία ερώτηση. Σε τι
84. πιστεύεις ότι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό;
85. Κ: Το Νηπιαγωγείο ///
86. Π: Για παράδειγμα σκέψου τι πράγματα έχει το Νηπιαγωγείο και δεν έχει το
87. Δημοτικό
88. Κ: //
89. Π: Σκέψου για παράδειγμα κάτι που δεν έχει το Δημοτικό και μπορείς να
90. κάνεις στο Νηπιαγωγείο
91. Κ: Εδώ;
92. Π: Στο Δημοτικό σχολείο
93. Κ: Δεν έχει αυτό το μηχάνημα (δείχνει το φωτοτυπικό)
94. Π: Κάτι άλλο που μπορεί να μην έχει η τάξη σου μέσα ή η αυλή;
95. Κ: Μπορεί να μην έχει άλλα σπίτια όπως εδώ που έχει ένα
96. Π: Ωραία. Σε ευχαριστώ πολύ.

Αριθμός συνέντευξης: 14
Ημερομηνία: 29/11/2015
Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτής: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:07:30

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Κορίτσι(Κ)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Κ.: Ναι
3. Π.: Γιατί σου αρέσει;
4. Κ.: Γιατί είναι καλές οι δασκάλες
5. Π.: Ωραία. Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
6. Κ.: Η ζωγραφική
7. Π.: Γιατί σου αρέσει η ζωγραφική;
8. Κ.: Επειδή έχει χρώματα
9. Π.: Πάρα πολύ ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
10. Κ.: Ε... Ναι
11. Π.: Γιατί θα ήθελες να πας;
12. Κ.: Γιατί πρέπει
13. Π.: Ωραία. Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
14. Κ.: Τι;
15. Π.: Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
16. Κ.: Από τη μαμά
17. Π.: Τι σου είπε η μαμά σου;
18. Κ.: Όχι, όχι δεν έμαθα
19. Π.: Εντάξει. Εκεί που θα πας θα έχεις έναν καινούργιο δάσκαλο ή μία
20. καινούργια δασκάλα. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
21. Κ.: τι;
22. Π.: Τι πιστεύεις ότι θα κάνει ο δάσκαλος ή η δασκάλα
23. Κ.: Ο δάσκαλος // δεν ξέρω
24. Π.: Για παράδειγμα τι σας κάνει εδώ η κυρία σας;
25. Κ.: Μας μαλώνει όταν κάνουμε ζημιές, όταν δεν έχει χώρο για άλλο παιδάκι
26. να δηλώσει ή δεν βρήκε μας μαλώνει
27. Π.: Εντάξει. Εκεί τι πιστεύεις ότι θα κάνει όμως η κυρία σου;
28. Κ.: τι;
29. Π.: Τι θα κάνει στο Δημοτικό σχολείο η κυρία σου. Τι θα κάνετε μαζί;
30. Κ.: Δεν ξέρω
31. Π.: Εντάξει. Ποιοι θα είναι στο σχολείο μαζί σου;
32. Κ.: Δεν ξέρω ποια
33. Π.: Θα είναι φίλοι σου ποιοι θα είναι;
34. Κ.: Η Κατερίνα...
35. Π.: Ωραία φίλοι σου δηλαδή
36. Κ.: Ναι
37. Π.: Ωραία. Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις εσύ στη νέα σου τάξη;
38. Κ.: Τι;
39. Π.: Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις εσύ ως μαθήτρια του Δημοτικού;
40. Κ.: // Εκεί πέρα θα διαβάζουμε όλα τα παιδάκια... Δεν ξέρω κάτι άλλο
41. Π.: Ωραία. Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
42. Κ.: Τι;
43. Π.: Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
44. Κ.: Καλά γιατί θα μαθαίνω να διαβάζω

45. Π.: Πώς θα συμπεριφέρεσαι;
46. Κ.: Καλά
47. Π.: Δηλαδή;
48. Κ.: Είμαι πιο καλή από τα άλλα τα παιδάκια
49. Π.: Ωραία. Πώς πιστεύεις ότι θα είναι η νέα σου τάξη;
50. Κ.: Καλή
51. Π.: Δηλαδή
52. Κ.: Δηλαδή...
53. Π.: Τι μπορεί να έχει η νέα σου τάξη;
54. Κ.: Βιβλία για να διαβάσω...
55. Π.: Πολύ ωραία
56. Κ.: Ζωγραφική για να γράφουμε, τοιχογραφίες για να μάθουμε να κολλάμε
57. Π.: Ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις πώς θα ήθελες να είναι το νέο σχολείο για
58. να σου αρέσει;
59. Κ.: Για να μου αρέσει;
60. Π.: Ναι
61. Κ.: Θα μου άρεσε αν είχε περιστέρια κολλημένα
62. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο που θα ήθελες;
63. Κ.: Τίποτα
64. Π.: Για παράδειγμα πως θα ήθελες να είναι η αυλή του σχολείου σου;
65. Κ.: Θα ήταν λίγο πιο μεγάλη και θα ... Εγώ θα έλεγα να είναι η αυλή του
66. σχολείου μου θα ήτανε...
67. Π.: Τελειώνουμε, τελειώνουμε
68. Κ.: θα ήτανε όπως αυτές εδώ
69. Π.: Ωραία. Δηλαδή;
70. Κ.: Δηλαδή θα έχει ίδια ντουλάπα, ίδια βρύση
71. Π.: Ωραία, ωραία. Θέλω να μου πεις σε τι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το
72. Δημοτικό. Δηλαδή τι έχει ή τι δεν έχει το Δημοτικό που θα πας αργότερα;
73. Κ.: τι;
74. Π.: Θέλω να μου πεις σε τι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το
75. Δημοτικό. Τι έχει το Νηπιαγωγείο και μπορεί να μην έχει το Δημοτικό
76. σχολείο;
77. Κ.: Μπορεί... //
78. Π.: Δεν ξέρω
79. Κ.: Έχει τα ίδια μάλλον
80. Π.: Κάτι που μπορεί να μην έχει το ίδιο;
81. Κ.: Ναι μπορεί
82. Π.: Τι μπορεί;
83. Κ.: Μπορεί να είναι, μπορεί να είναι στην άλλη τάξη
84. Α.: Συνεχίζετε μετά
85. Π.: Είμαστε στην τελευταία ερώτηση
86. Κ.: Κάτι... στην μία τάξη να είναι λίγοι, στην άλλη πολλοί... έτσι μπορεί να
87. είναι
88. Π.: Εντάξει σε ευχαριστώ πολύ

Αριθμός συνέντευξης: 15
Ημερομηνία: 29/11/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου
Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)
Διάρκεια: 00:05:45
Φύλο συνεντευξιαζόμενου: Κορίτσι(Κ)
Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Κ.: Ναι
3. Π.: Γιατί σου αρέσει;
4. Κ.: Γιατί έχει ωραία παιχνίδια
5. Π.: Τι σου αρέσει να κάνεις
6. Κ.: Μου αρέσει να... παίζω
7. Π.: Ωραία... Με τι σου αρέσει να παίζεις;
8. Κ.: Να παίζω με το κουκλόσπιτο
9. Π.: Ωραία. Γιατί σου αρέσει το κουκλόσπιτο;
10. Κ.: Γιατί μαγειρεύουμε
11. Π.: Ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
12. Κ.: Μμ... Μμ... Μμ... Μμ... //
13. Π.: Θα ήθελες να πας;
14. Κ.: Ναι
15. Π.: Γιατί θα ήθελες να πας;
16. Κ.: Γιατί θα γνωρίσω καινούργια παιδάκια
17. Π.: Ωραία. Εσύ από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
18. Κ.: //
19. Π.: Σου μίλησε κάποιος για αυτό;
20. Κ.: Όχι
21. Π.: Έχεις ακούσει για αυτό;
22. Κ.: Όχι
23. Π.: Εκεί που θα πας θα έχεις έναν καινούργιο δάσκαλο ή μία καινούργια
24. δασκάλα. Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις;
25. Κ.: Ότι θα κάνουμε Μαθηματικά
26. Π.: Ωραία. Τι άλλο θα κάνει ο καινούργιος δάσκαλος ή η δασκάλα;
27. Κ.: Θα μας μαθαίνει τους αριθμούς;
28. Π.: Ωραία τους αριθμούς. Ε... ποιοι άλλοι θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
29. Κ.: ...Σε κάποιο από το σχολείο, το παλιό μου σχολείο είχα μια φίλη την
30. Ευγενία. Μπορεί όταν μεγαλώσω να είναι στο ίδιο σχολείο με μένα
31. Π.: Ωραία. Θέλω τώρα να φανταστείς τον εαυτό σου ως μαθήτριά του
32. Δημοτικού. Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις
33. Κ.: Ότι τα τρέχω
34. Π.: Ωραία. Τι άλλο μπορείς να κάνεις;
35. Κ.: Ότι θα παίζω μπάσκετ
36. Π.: Πολύ ωραία. Ε... Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
37. Κ.: ... Μμ... Ε θα είναι πολύ ωραία.
38. Π.: Ωραία. Πώς θα συμπεριφέρεσαι;
39. Κ.: Καλά και ευγενικά
40. Π.: Δηλαδή;
41. Κ.: Ότι θα λέω ευγενικές λέξεις
42. Π.: Ωραία. Θέλω τώρα να μου πεις πως πιστεύεις ότι θα είναι η νέα σου τάξη
43. Κ.: Δηλαδή θα είναι με θρανία

44. Π.: Πολύ ωραία. Τι άλλο θα έχει;
45. Κ.: Θα έχει μολύβια και βιβλία
46. Π.: Ωραία. Θέλω να μου πεις πώς θα ήθελες να είναι το νέο σχολείο για να
47. σου αρέσει
48. Κ.: Θα είναι γιατί μου αρέσει πως θα παίζουμε έξω στην αυλή
49. Π.: Τι θα ήθελες να έχει η αυλή για να παίζετε όμως;
50. Κ.: Μποινγκ, μποινγκ
51. Π.: Πολύ ωραία. Κάτι άλλο που θα ήθελες να έχει η αυλή;
52. Κ.: Τραμπάλες, σπιτάκια και τσουλήθρες και κάτι άλλο... και να πηγαίναμε
53. και εκδρομές
54. Π.: Ωραία. Η τάξη σου μέσα τι θα ήθελες να έχει για να σου αρέσει;
55. Κ.: Ε... θα μου άρεσε να έχει ένα κουκλόσπιτο και ένα κάστρο
56. Π.: Ωραία. Θα ήθελες να είναι μεγάλη, μικρή, να έχει χρώματα πως θα ήθελες
57. να είναι;
58. Κ.: Έξω στην αυλή θέλω να έχει στάμα
59. Π.: Να σκάβεις;
60. Κ.: Ναι
61. Π.: Πάρα πολύ ωραία και μένα μου αρέσει αυτό;. Τώρα θέλω να μου πεις τι
62. θα κάνεις στην νέα σου τάξη
63. Κ.: Θα παίζω και θα φτιάχνουμε κατασκευές
64. Π.: Ωραία κάτι άλλο που θα κάνετε στο Δημοτικό σχολείο; Τι μπορεί να είναι;
65. Κ.: Μπορεί να ζωγραφίζουμε
66. Π.: Ωραία. Τι άλλο μπορείτε να κάνετε;
67. Κ.: Να τρώμε
68. Π.: Πολύ ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις σε τι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από
69. το Δημοτικό;
70. Κ.: Μου αρέσει γιατί έχω φίλες
71. Π.: Ναι αλλά σε τι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό; Για
72. παράδειγμα σκέψου τι έχει το Νηπιαγωγείο και μπορεί να μην έχει το
73. Δημοτικό σχολείο;
74. Κ.: Δεν θα έχει κόλλες.
75. Π.: Ωραία κάτι άλλο;
76. Κ.: Δεν θα έχει ψαλίδια
77. Π.: Τι μπορεί να έχει το Δημοτικό σχολείο όμως;
78. Κ.: Να έχει... κάρτες από χαρτιά
79. Π.: Ωραία τελειώσαμε. Σε ευχαριστώ πολύ.

Αριθμός συνέντευξης: 16

Ημερομηνία: 29/11/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:07:23

Φύλο συνεντευξιαζόμενου: Κορίτσι(Κ)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Κ.: Ναι

3. Π.: Γιατί;
4. Κ.: Γιατί πάντα η κυρία μου όταν είμαι ήσυχη αυτή δεν με, δεν με μαλώνει
5. Π.: Ωραία. Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
6. Κ.: Ζωγραφική
7. Π.: Γιατί η ζωγραφική;
8. Κ.: Γιατί μου αρέσει να ζωγραφίζω επειδή έχει το κίτρινο, το μπλε, το σκούρο
9. γαλάζιο
10. Π.: Ωραία.
11. Κ.: Και επειδή... φτιάχνω τον μπαμπά μου, την μαμά μου, την αδελφή μου και
12. την αδελφή μου
13. Π.: Πάρα πολύ ωραία. Θα ήθελες να πας στο Δημοτικό σχολείο;
14. Κ.: Ναι
15. Π.: Γιατί;
16. Κ.: Γιατί δεν έχω πάει
17. Π.: Ωραία. Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο; Πώς άκουσες για αυτό;
18. Κ.: //
19. Π.: ή δεν έμαθες καθόλου
20. Κ.: Δεν έμαθα
21. Π.: Εντάξει. Εκεί που θα πας θα έχεις μία καινούργια δασκάλα ή έναν
22. καινούργιο δάσκαλο. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
23. Κ.: Θα διαβάζουμε;
24. Π.: Πάρα πολύ ωραία. Κάτι άλλο που θα μπορείτε να κάνετε;
25. Κ.: Ε θα παίζουμε την ώρα του διαλείμματος;
26. Π.: Πάρα πολύ ωραία. Ε... ποιοι άλλοι πιστεύεις ότι θα είναι εκεί πέρα μαζί
27. σου;
28. Κ.: Φίλες μου και φίλοι μου;
29. Π.: Πάρα πολύ ωραία. Θέλω να μου πεις πως φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως
30. μαθήτριά του Δημοτικού
31. Κ.: Ε...
32. Π.: Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις εσύ εκεί πέρα που θα πας;
33. Κ.: Ή κωλοτούμπες ή να μαθαίνουμε στα παιδιά να κάνουνε καλά τα
34. μαθήματά τους όταν μεγαλώσουν
35. Π.: Πάρα πολύ ωραία. Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
36. Κ.: Χαρούμενη
37. Π.: Ωραία; Και γιατί είσαι χαρούμενη;
38. Κ.: Γιατί σε λίγες μέρες θα μου μακρύνουν τα μαλλιά και η μαμά μου θα με
39. πάει στο Δημοτικό σχολείο. Ε μόνο αυτό
40. Π.: Ωραία. Πώς θα συμπεριφέρεσαι;
41. Κ.: Όμορφα
42. Π.: Δηλαδή;
43. Κ.: Δηλαδή θα μιλάω κανονικά, όπως καλησπέρα δάσκαλε και γεια σας φίλες
44. μου
45. Π.: Ωραία. Χαίρεσαι που θα κάνεις καινούργιους φίλους;
46. Κ.: Ναι
47. Π.: Ωραία. Θέλω να μου πεις τώρα πώς πιστεύεις ότι θα είναι η νέα σου τάξη
48. Κ.: Η νέα μου τάξη είναι αυτή εδώ πέρα
49. Π.: Ωραία. Η άλλη τάξη που θα πας του χρόνου πώς πιστεύεις ότι θα είναι;
50. Κ.: Λίγο ωραία
51. Π.: Δηλαδή τι μπορεί να έχει;
52. Κ.: Μπορεί να έχει κάτι άλλα πράγματα που δεν μου αρέσουν

53. Π.: Δηλαδή πες μου κάτι που θα σου άρεσε
54. Κ.: Τραπέζια και καρέκλες
55. Π.: Πολύ ωραία ναι...
56. Κ.: μμ... μόνο αυτό
57. Π.: Ωραία. Θέλω να μου πεις τώρα πώς θα ήθελες να είναι η αυλή του νέου
58. σχολείου για να σου αρέσει;
59. Κ.: Η αυλή του σχολείου να έχει παιχνίδια, να έχει κούνιες, να έχει
60. τραμπάλες, να έχει τσουλήθρες, να έχει μονόζυγο, να έχει... τι άλλο...
61. Π.: Μια χαρά είναι αυτά. Πού ωραία αυτά που είπες. Πώς θα ήθελες να είναι
62. τώρα η τάξη σου μέσα για να σου αρέσει;
63. Κ.: Δασκάλες, δάσκαλοι...
64. Π.: Κάτι άλλο που θα ήθελες να έχει για να σου αρέσει; Ο χώρος πώς θα
65. ήθελες να είναι;
66. Κ.: Να είναι... (δεν ακούγεται τι λέει)
67. Π.: Δηλαδή τι εννοεί;
68. Κ.: Δηλαδή να είναι μία στροφή και να κάνεις μπαλέτο
69. Π.: Θα ήθελες να είναι ένας μεγάλος χώρος;
70. Κ.: Να είναι ένας μικρότερος χώρος όπως είναι ο μικρός
71. Π.: Ωραία. Εσύ τι θα ήθελες να κάνεις στη νέα σου τάξη;
72. Κ.: Στη νέα μου τάξη θα ήθελα να κάνω, να παίζω
73. Π.: Πώς πιστεύεις ότι θα είναι το πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου;
74. Κ.: Διώροφος ή χαμηλός;
75. Π.: Τι δραστηριότητες μπορείτε να κάνετε; Θα έχετε και διαλείμματα και
76. μαθήματα τι θα κάνετε;
77. Κ.: Προπαίδια
78. Π.: Τώρα θέλω να μου πεις σε τι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό
79. Κ.: Στο Νηπιαγωγείο περνάω ωραία και όταν πάω στο Δημοτικό θα περνάω
80. και εκεί ωραία.
81. Π.: Τι πιστεύεις ότι έχει το Νηπιαγωγείο και δεν έχει το Δημοτικό σχολείο;
82. Κ.: Το Νηπιαγωγείο έχει παιδική χαρά... μμ...
83. Π.: Το Δημοτικό τι μπορεί να έχει;
84. Κ.: Μπορεί να έχει... μόνο αυτά που είπα;
85. Π.: Ναι αλλά πες μου και άλλα
86. Κ.: μμ...
87. Π.: Τι μπορεί να έχει το Δημοτικό σχολείο;
88. Κ.: Γραφείο;
89. Π.: Πολύ ωραία
90. Κ.: Καθίσματα
91. Π.: Ναι, τι άλλο μπορεί να έχει ένα Δημοτικό σχολείο;
92. Κ.: Μετά το πέντε χρονών, πόσο χρονών θα είσαι όταν εγώ πάω πρώτη;
93. Π.: Πόσο χρονών θα είμαι;
94. Κ.: Ναι
95. Π.: Εγώ θα είμαι 21. Για πες μου όμως τώρα τι μπορεί να έχει το Δημοτικό
96. σχολείο και να μην έχει το Νηπιαγωγείο;
97. Κ.: Δασκάλες, δάσκαλοι, φίλες, παιχνίδια, ποιήματα
98. Π.: Ωραία. Σε ευχαριστώ πολύ

Αριθμός συνέντευξης: 17

Ημερομηνία: 29/11/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτής: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:07:02

Φύλο συνεντευξιαζόμενου: Κορίτσι(Κ)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Κ.: Ναι
3. Π.: Γιατί;
4. Κ.: Γιατί είναι πολλά ωραία και παίζουμε με όλα τα παιδιά και έχει πολλά
5. παιχνίδια.
6. Π.: Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
7. Κ.: Να πάω στην άλλη τάξη και να διαβάζω βιβλία μαζί με τις φίλες μου
8. Π.: Πολύ ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
9. Κ.: Ναι
10. Π.: Γιατί θα ήθελες να πας;
11. Κ.: Γιατί εκεί είναι πολύ ωραία
12. Π.: Γιατί είναι ωραία τι θα κάνετε;
13. Κ.: Κάνουμε ε... Δεν ξέρω τι κάνουμε εκεί απλώς, απλώς το ξέρω
14. Π.: Ωραία. Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
15. Κ.: Γιατί το λέει ο μπαμπάς μου κάποιες φορές
16. Π.: Τι λέει δηλαδή;
17. Κ.: Λέει θα πας εκεί και θα μείνεις μέχρι την ώρα... γιατί είμαι λιγάκι
18. χαζούλα
19. Π.: Ε... Εκεί που θα πας θα έχεις μία καινούργια δασκάλα ή έναν καινούργιο
20. δάσκαλο. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
21. Κ.: Μμ... Δεν ξέρω
22. Π.: Τι φαντάζεσαι ότι μπορεί να κάνει;
23. Κ.: Εε... να μας λέει να διαβάζουμε βιβλία
24. Π.: Ωραία. Πώς τον φαντάζεσαι να είναι;
25. Κ.: Με γυαλιά όπως η αδελφή μου
26. Π.: Ωραία. Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
27. Κ.: Τι;
28. Π.: Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
29. Κ.: Θα είναι οι φίλοι μου
30. Π.: Ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις πως φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως
31. μαθήτριά του Δημοτικού
32. Κ.: Μμ...
33. Π.: Τι πιστεύεις εσύ του χρόνου ότι θα κάνεις που θα είσαι μαθήτριά στο
34. Δημοτικό σχολείο;
35. Κ.: Να μην βγαίνουμε έξω
36. Π.: Γιατί να μην βγαίνετε έξω
37. Κ.: Δεν ξέρω
38. Π.: Εντάξει. Πώς αισθάνεσαι που θα πας του χρόνου στο Δημοτικό σχολείο;
39. Κ.: // να... είναι
40. Π.: Τι να είναι;

41. Κ.: φαντάζομαι πώς να είναι... να είναι... σαν αερόστατο
42. Π.: Και πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
43. Κ.: Ότι θα παίζουμε λιγάκι και ο κύριος θα μας λέει να κάνουμε μαθήματα
44. Π.: Ωραία. Πώς θα συμπεριφέρεσαι;
45. Κ.: Ευγενικά
46. Π.: Πάρα πολύ ωραία. Χαίρεσαι που θα κάνεις καινούργιους φίλους;
47. Κ.: Ναι
48. Π.: Ωραία. Πώς πιστεύεις ότι θα είναι η τάξη σου;
49. Κ.: Ε... θα είναι διαφορετική
50. Π.: Δηλαδή τι μπορεί να έχει;
51. Κ.: Να έχει βιβλία, μαρκαδόρους, καρέκλες
52. Π.: Ωραία.
53. Κ.: Τραπέζια
54. Π.: Ωραία. Τι θα μπορούσε να έχει που δεν έχει το Νηπιαγωγείο;
55. Κ.: Να έχει μία ομπρέλα ψεύτικη
56. Π.: Τι να έχει;
57. Κ.: Μία ομπρέλα ψεύτικη
58. Π.: Μία;
59. Κ.: Ομπρέλα ψεύτικη
60. Π.: Τι άλλο θα μπορούσε να έχει το Δημοτικό σχολείο;
61. Κ.: Να έχει... να έχει... μία μπάλα που είναι στρογγυλή με πόδια και με
62. κεφάλι και με χέρια
63. Π.: Ωραία. Θέλω να μου πεις πώς θα ήθελες να είναι το σχολείο για να σου
64. αρέσει
65. Κ.: Για να είναι όμορφο φαντάζομαι πρέπει να έχει, να έχει ένα χαρτονάκια με
66. ψεύτικα παιχνίδια που είναι σαν κούκλες μικρές.
67. Π.: θέλω τώρα να μου πεις τι θα ήθελες να έχει η αυλή για να μπορείς να
68. παίζεις.
69. Κ.: Να έχει... να μην έχει ένα δέντρο όπως έχει στην αυλή της δικής μας.
70. Π.: Ναι. Τι άλλο θα ήθελες να έχει η αυλή;
71. Κ.: Να έχει ένα στεφάνι, εννοώ τρία στεφάνια και να έχει και μποιινγκ,
72. μποιινγκ.
73. Π.: Πολύ ωραία. Η τάξη μέσα τι θα ήθελες να έχει για να σου αρέσει;
74. Κ.: Να έχει ένα βιβλίο μαγικό και να έχει και μενταλδίαση -δεν είναι
75. ξεκάθαρο τι λέει-
76. Π.: Τι να έχει;
77. Κ.: Μενταλδίαση -ούτε πάλι είναι κατανοητό τι λέει-
78. Π.: Ωραία. Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στη νέα σου τάξη;
79. Κ.: Θα κάνω... να παίζω πλαστελίνη
80. Π.: Ωραία. Τι άλλο θα μπορούσες να κάνεις στη νέα τάξη που θα πας;
81. Κ.: Να παίζω σε ένα κάστρο από χαρτόνια
82. Π.: Τι άλλο θα μπορούσες να κάνεις στην τάξη σου εκτός από το παιχνίδι;
83. Κ.: Να... κάνω, να κάθομαι κάτω
84. Π.: Πώς πιστεύεις ότι θα είναι το πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου; Τι θα
85. κάνετε όλη μέρα;
86. Κ.: Μμ... δεν ξέρω
87. Π.: Ε τι φαντάζεσαι;
88. Κ.: Ε να έχει ένα μολύβι ψεύτικο
89. Π.: Εντάξει σε ευχαριστώ πολύ

Αριθμός συνέντευξης: 18

Ημερομηνία: 29/11/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτής: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:05:12

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Κορίτσι(Κ)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Κ.: Ναι.
3. Π.: Γιατί;
4. Κ.: Γιατί εδώ παίζουμε και κάνουμε ζωγραφιές
5. Π.: Ε τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
6. Κ.: Να παίζω με τη φίλη μου
7. Π.: Γιατί σου αρέσει παίζεις με τη φίλη σου;
8. Κ.: Γιατί δεν μ' αρέσει να παίζω μόνη μου
9. Π.: Ωραία. Θα ήθελες να πας στο Δημοτικό σχολείο;
10. Κ.: Μμμ ναι
11. Π.: Γιατί θα ήθελες να πας;
12. Κ.: Γιατί εκεί πήγαινε και η αδελφή μου
13. Π.: Ωραία. Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
14. Κ.: μμ δεν ξέρω
15. Π.: Μήπως στο είπε η αδελφή σου;
16. Κ.: μμ // μου είπε σε ποιο σχολείο πηγαίνω
17. Π.: Μμ ωραία. Εκεί που θα πας θα έχεις μία καινούργια δασκάλα ή έναν
18. καινούργιο δάσκαλο. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
19. Κ.: Μμ θα μας βοηθάει
20. Π.: Θα σας βοηθάει σε τι;
21. Κ.: Μμ στα Αγγλικά
22. Π.: Ωραία. Πώς τον φαντάζεσαι να είναι;
23. Κ.: Δεν ξέρω
24. Π.: Ποιοι πιστεύεις θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
25. Κ.: Κάποιοι φίλοι μου
26. Π.: Ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις πως φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως
27. μαθήτριά του Δημοτικού
28. Κ.: //
29. Π.: Τι θα κάνεις στο Δημοτικό σχολείο που θα πας του χρόνου;
30. Κ.: Θα παίζω και θα μαθαίνω Αγγλικά
31. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο που θα μπορούσες να κάνεις;
32. Κ.: Δεν ξέρω
33. Π.: Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
34. Κ.: Καλά
35. Π.: Δηλαδή;
36. Κ.: Δηλαδή ότι θα είμαι καλά γιατί θα πάω πρώτη μου φορά
37. Π.: Πάρα πολύ ωραία. Πώς θα συμπεριφέρεσαι;

38. Κ.: Με καλούς τρόπους
39. Π.: Ωραία. Χαίρεσαι που θα κάνεις καινούργιους φίλους
40. Κ.: Ναι
41. Π.: Ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις πώς θα ήθελες να είναι η τάξη σου
42. Κ.: //
43. Π.: Τι θα έχει μέσα;
44. Κ.: Θα έχει θρανία...
45. Π.: Ναι τι άλλο θα μπορούσε να έχει;
46. Κ.: Θα μπορούσε να έχει και έναν πίνακα που γράφουν τα τέτοια τα γράμματα
47. Π.: Ωραία. Θέλω να μου πεις πώς θα ήθελες να είναι το σχολείο σου για να
48. σου αρέσει
49. Κ.: //
50. Π.: Για παράδειγμα τι θα ήθελες να έχει η αυλή για να μπορείς να παίζεις;
51. Κ.: Θα ήθελα να έχει μία μεγάλη αυλή σαν και τη δική μας
52. Π.: Ωραία. Τι άλλο θα ήθελες να έχει η αυλή μέσα;
53. Κ.: Να έχει, να έχει παιχνίδια
54. Π.: Ωραία. Τι παιχνίδια δηλαδή θα ήθελες να έχει;
55. Κ.: Παιχνίδια μεγάλα
56. Π.: Η τάξη με σα τι θα ήθελες να έχει για να σου αρέσει;
57. Κ.: //
58. Π.: Τι θα ήθελες να έχει η τάξη σου για να σου αρέσει; Να είναι μεγάλη, να
59. έχει χρώματα τι άλλο θα ήθελες να έχει για να μπορείς να παίζεις;
60. Κ.: Να έχει βόλους
61. Π.: Ναι...
62. Κ.: Να είναι ένα μεγάλος βόλος;
63. Π.: Κάτι άλλο που θα ήθελες να έχει;
64. Κ.: Μμ...
65. Π.: Αυτά;
66. Κ.: Ναι
67. Π.: Ωραία. Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στη νέα σου τάξη;
68. Κ.: Θα πηγαίνω να κάνω στην άλλη την τάξη. Μμ δεν ξέρω. Να μαθαίνω
69. Αγγλικά, να παίζω
70. Π.: Ναι ωραία. Θέλω τώρα να μου πεις σε το πιστεύεις ότι διαφέρει το
71. Νηπιαγωγείο με το Δημοτικό;
72. Κ.: Τι με ενδιαφέρει
73. Π.: Σε τι διαφέρει
74. Κ.: Με ενδιαφέρει γιατί μαθαίνουμε Αγγλικά, βγαίνουμε έξω και παίζουμε με
75. τα άλλα τα παιδιά
76. Π.: Ναι... τι θα μπορούσε να έχει το Δημοτικό και δεν έχει το Νηπιαγωγείο;
77. Κ.: Μμμ βιβλιοθήκη
78. Π.: Ναι...
79. Κ.: Βιβλία

Αριθμός συνέντευξης: 19

Ημερομηνία: 29/11/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:04:26

Φύλο συνεντευξιαζόμενου: Κορίτσι(Κ)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Κ.: Ναι
3. Π.: Γιατί σου αρέσει;
4. Κ.: Γιατί έχει πολλά παιχνίδια
5. Π.: Εσένα με τι σου αρέσει να παίζεις;
6. Κ.: Τουβλάκια, ζώα και τρενάκι
7. Π.: Γιατί τα τουβλάκια, τα ζώα και το τρενάκι;
8. Κ.: Γιατί όλα αυτά δεν τα παίζω και πολύ συχνά και στα παιδάκια αυτά είναι
9. τα αγαπημένα τους;
10. Π.: Θα ήθελες να πας στο Δημοτικό σχολείο;
11. Κ.: Ναι
12. Π.: Γιατί;
13. Κ.: Γιατί εκεί έχει τηλεκατευθυνόμενα και μπορείς να παίζεις ότι θέλεις με
14. ένα ευρώ.
15. Π.: Ωραία. Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
16. Κ.: Από την ξαδέλφη μου την Γεωργία
17. Π.: Και τι σου είπε;
18. Κ.: Μου είπε ότι είναι ωραία
19. Π.: Σου είπε και τι κάνουν εκεί πέρα;
20. Κ.: Όχι
21. Π.: Εκεί που θα πας του χρόνου θα έχεις μία καινούργια δασκάλα ή έναν
22. καινούργιο δάσκαλο. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
23. Κ.: Θα διαβάζω, θα κάνουμε ασκήσεις, θα έχουμε Μαθηματικά για το σπίτι
24. Π.: Ωραία
25. Κ.: Και θα έχουμε και Γλώσσα
26. Π.: Ωραία. Πώς τον φαντάζεσαι;
27. Κ.: Ωραία
28. Π.: Δηλαδή;
29. Κ.: Να είναι καλός, να μην νευριάζει εύκολα
30. Π.: Ναι
31. Κ.: Και.. φυσικά να... μην κάνω χαζομάρες
32. Π.: Πάρα πολύ ωραία. Ποιοι πιστεύεις ότι θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
33. Κ.: Θα είναι η Γεωργία, ο Μάρκος, η Κρυσταλλία που είναι ξαδέλφια αλλά θα
34. είναι σε άλλη τάξη και θα βρισκόμαστε στα διαλείμματα
35. Π.: Πολύ ωραία. Πώς φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθήτρια του Δημοτικού;
36. Κ.: Ωραία.
37. Π.: Δηλαδή; Τι θα κάνεις εσύ εκεί;
38. Κ.: Θα παίζω πολλά παιχνίδια.
39. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο;
40. Κ.: Θα είναι άνετα είμαι σίγουρη
41. Π.: Ωραία. Πώς θα συμπεριφέρεσαι;
42. Κ.: Ωραία
43. Π.: Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
44. Κ.: Καλά
45. Π.: Δηλαδή;
46. Κ.: Θα είμαι καλή, θα ακούω τον κύριο και... θα... δεν θα είμαι κοντά στην

47. Γεωργία και δεν θα λέω ότι λέει.
48. Π.: Ωραία. Χαίρεσαι που θα κάνεις καινούργιους φίλους;
49. Κ.: Ναι
50. Π.: Πάρα πολύ ωραία. Θέλω τώρα να μου πεις πως φαντάζεσαι ότι θα είναι η
51. νέα σου τάξη
52. Κ.: Μεγάλη
53. Π.: Και τι μπορεί να έχει μέσα;
54. Κ.: Μεγάλη αυλή
55. Π.: Και τι μπορεί να έχει η αυλή;
56. Κ.: Θα είναι μεγάλη και θα έχει πολλές κρυψώνες
57. Π.: Πάρα πολύ ωραία. Τι άλλο μπορεί να έχει η αυλή;
58. Κ.: Μπορεί να έχει και ένα ζωάκι
59. Π.: Ωραία. Η τάξη σου πώς μπορεί να είναι;
60. Κ.: Να είναι κίτρινος ο τοίχος όπως αυτός εκεί πέρα
61. Π.: Πολύ ωραία. Τι άλλο μπορεί να έχει;
62. Κ.: Θα έχει κατασκευές. Θα μπορούμε να κόβουμε, να κάνουμε πράγματα, θα
63. μπορούμε να είμαστε πιο πολύ ώρα.
64. Π.: Ναι
65. Κ.: Είναι πάρα πολλά αυτά και θα είναι και ωραία,
66. Π.: Ωραία. Εσύ τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στη νέα σου τάξη;
67. Κ.: Ναι παίζω
68. Π.: Ωραία. Εκτός από το να παίζεις τι άλλο θα μπορούσες να κάνεις;
69. Κ.: Να μαθαίνω πράγματα. Σε όλο το σχολείο μαθαίνουμε πράγματα.
70. Π.: Ωραία
71. Κ.: αλλά...
72. Π.: Αλλά;
73. Κ.: Θα ήταν ωραίο κάτι άλλο που έχουμε για το σχολείο γιατί είναι πιο... και
74. στο Δημοτικό σχολείο βάζουμε εργασίες για το σπίτι που διαβάζουμε και στα
75. νήπια βιβλία.
76. Π.: Πολύ ωραία. Σε ευχαριστώ πολύ

Αριθμός συνέντευξης: 20

Ημερομηνία: 1/12/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:06:05

Φύλο συνεντευξιαζόμενου: Αγόρι(Α)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Α.: Ναι
3. Π.: Γιατί;
4. Α.: Γιατί έχει πολλά παιδάκια
5. Π.: Ωραία. Μίλα λίγο πιο δυνατά εντάξει; Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
6. Α.: Να... παίζω
7. Π.: Να παίζεις με τι;

8. Α.: Με τα τουβλάκια
9. Π.: Ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
10. Α.: Ναι
11. Π.: Γιατί;
12. Α.: Γιατί μου αρέσει
13. Π.: Ωραία. Τι σου αρέσει;
14. Α.: Οι μπάλες
15. Π.: Ωραία. Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
16. Α.: Η μαμά μου είπε
17. Π.: Τι σου είπε η μαμά σου;
18. Α.: Το Δημοτικό που θα πας του χρόνου
19. Π.: Ωραία. Σου είπε τίποτα άλλο;
20. Α.: Όχι.
21. Π.: Εκεί που θα πας του χρόνου θα έχεις μία καινούργια δασκάλα ή έναν
22. καινούργιο δάσκαλο. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
23. Α.: Να σκέφτονται να κάνουμε μαθήματα
24. Π.: Τι μαθήματα μπορείτε να κάνετε;
25. Α.: Ε Μαθηματικά, Αγγλικά
26. Π.: Ναι, τι άλλο;
27. Α.: Μμ να βγαίνουμε διάλειμμα
28. Π.: Πολύ ωραία. Ε πώς τον φαντάζεσαι να είναι;
29. Α.: Ωραία. Πολύ ωραία
30. Π.: Δηλαδή;
31. Α.: Όπως μου αρέσει;
32. Π.: Ποιοι άλλοι θα είναι μαζί σου;
33. Α.: Μμ... η κυρία
34. Π.: Η κυρία ναι. Ποιοι άλλοι;
35. Α.: Ο δάσκαλος
36. Π.: Εκτός από αυτούς κάποιος άλλος;
37. Α.: Ο Σπύρος
38. Π.: Φίλος σου;
39. Α. Ναι
40. Π.: Πολύ ωραία.
41. Α.: Και αυτός θα πάει έξι
42. Π.: Πολύ ωραία τότε. Τώρα θέλω να μου πεις πώς φαντάζεσαι τον εαυτό σου
43. ως μαθητή του Δημοτικού
44. Α.: δεκατσρρρ....
45. Π.: Τι;
46. Α.: δεκατρρρ...
47. Π.: Τι μου είπες;
48. Α.: Δεκατέσσερα...
49. Π.: Ναι. Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις;
50. Α.: Ε... Να καθόμαστε στα θρανία
51. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο που μπορείς να κάνεις;
52. Α.: Ναι παίζουμε μπάλα
53. Π.: Μμ... Θέλω να μου πεις πως αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό
54. σχολείο
55. Α.: //
56. Π.: Πώς σου φαίνεται εσένα αυτό; Πώς θα αισθάνεσαι;
57. Α.: Καλά πιστεύω. Να είμαστε χαρούμενοι

58. Π.: Ωραία. Πώς θα συμπεριφέρεσαι;
 59. Α.: Καλά
 60. Π.: Δηλαδή γίνε πιο συγκεκριμένος;
 61. Α.: Μμ... //
 62. Π.: Χαίρεσαι που θα κάνεις καινούργιους φίλους;
 63. Α.: Ναι
 64. Π.: Πώς πιστεύεις ότι θα είναι η τάξη σου;
 65. Α.: Μεγάλη
 66. Π.: Πολύ ωραία. Τι άλλο μπορεί να έχει μέσα;
 67. Α.: Θρανία
 68. Π.: Πολύ ωραία. Κάτι άλλο;
 69. Α.: Καρέκλες
 70. Π.: πολύ ωραία. Η αυλή πως πιστεύεις ότι θα είναι;
 71. Α.: Να έχει πολλά παιδάκια
 72. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο που θα ήθελες να έχει η αυλή για να μπορείς να παίζεις;
 73. Α.: Μπάλα
 74. Π.: Πάρα πολύ ωραία. Κάτι άλλο;
 75. Α.: τσάντες
 76. Π.: Γενικά εσύ τι θα ήθελες να έχει το σχολείο σου για να σου αρέσει;
 77. Α.: Πολλά παιδάκια
 78. Π.: Κάτι άλλο που θα ήθελες πολύ να έχει;
 79. Α.: Μπουφάν
 80. Π.: Τι;
 81. Α.: Μπουφάν
 82. Π.: Ωραία. Πώς πιστεύεις ότι θα είναι το πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου; Τι θα
 83. κάνετε όλη μέρα εκεί;
 84. Α.: Να διαβάζουμε
 85. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο;
 86. Α.: Μμ... //
 87. Π.: Τι άλλο θα μπορούσες να κάνεις στο Δημοτικό σχολείο;
 88. Α.: Να παίρνουμε τα μαθήματα και να τα κάνουμε στο σπίτι
 89. Π.: Ωραία. Τώρα θέλω να μου απαντήσεις μια τελευταία ερώτηση. Σε τι
 90. πιστεύεις ότι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό;
 91. Α.: Να έχει παιδάκια
 92. Π.: Κάτι άλλο;
 93. Α.: Μμ //
 94. Π.: Σε τι άλλο διαφέρει; Σκέψου τι έχει το Νηπιαγωγείο και μπορεί να μην το
 95. δεις του χρόνου στο Δημοτικό σχολείο
 96. Α.: Βιβββββλια
 97. Π.: Τι να έχει;
 98. Α.: Βιβββββλια
 99. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο;
 100. Α.: Να βαβάζουμε τα βιβλία και να τα πετάμε
 101. Π.: τι;
 102. Α.: Να διαβάζουμε τα βιβλία.
 103. Π.: Ωραία. Σε ευχαριστώ πολύ.

Αριθμός συνέντευξης: 21

Ημερομηνία: 1/12/2015

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτής: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:05:16

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Αγόρι(Α)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Είσαι έτοιμος;
2. Α.: Ναι
3. Π.: Ωραία. Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
4. Α.: Ναι
5. Π.: Γιατί σου αρέσει;
6. Α.: //
7. Π.: Τι σου αρέσει να κάνεις;
8. Α.: Παίζω
9. Π.: Με τι παίζεις;
10. Α.: Και είμαι και ομάδα υπηρεσίας σήμερα
11. Π.: Πολύ ωραία. Στο νηπιαγωγείο με τι σου αρέσει να παίζεις;
12. Α.: Με το κουκλόσπιτο
13. Π.: Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
14. Α.: Ναι
15. Π.: Γιατί θα ήθελες να πας;
16. Α.: Γιατί μου αρέσει να διαβάζω
17. Π.: Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
18. Α.: //
19. Π.: Έμαθες από κάπου για αυτό ή όχι;
20. Α.: Όχι
21. Π.: Εκεί που θα πας θα έχει μία καινούργια δασκάλα ή έναν καινούργιο
22. δάσκαλο. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
23. Α.: //
24. Π.: Τι θα κάνετε μαζί πιστεύεις;
25. Α.: ...
26. Π.: Σκέψου τι κάνετε εδώ στο νηπιαγωγείο;
27. Α.: Η ομάδα υπηρεσίας... διαλέγει την ημερομηνία, βάζει τους αριθμούς και
28. βάζουν και τον καιρό
29. Π.: Ωραία. Στο Δημοτικό σχολείο τι θα μπορούσατε να κάνετε;
30. Α.: Δεν ξέρω δεν έχω πάει
31. Π.: Ναι αλλά τι πιστεύεις, τι φαντάζεσαι;
32. Α.: Δεν ξέρω
33. Π.: Εντάξει. Ποιοι θα είναι μαζί σου εκεί;
34. Α.: Εννοείς άλλη μία τάξη αλλά στο ίδιο σχολείο
35. Π.: Ναι...
36. Α.: Η αδελφή μου θα είναι σε άλλη τάξη
37. Π.: Πολύ ωραία. Σου έχει πει τίποτα η αδελφή σου για το Δημοτικό σχολείο;
38. Α.: Όχι
39. Π.: Θέλω να μου πεις τώρα πώς φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθητή του
40. Δημοτικού;
41. Α.: // Δεν ξέρω
42. Π.: Ε πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;

43. A.: Δεν ξέρω
44. Π.: Χαίρεσαι που θα πας του χρόνου εκεί ή δεν χαίρεσαι;
45. A.: Χαίρομαι
46. Π.: Ωραία. Πώς θα συμπεριφέρεσαι;
47. A.: Καλά
48. Π.: Δηλαδή για εξήγησέ το μου
49. A.: //
50. Π.: Τι θα κάνεις, πώς θα συμπεριφέρεσαι; Εδώ πώς συμπεριφέρεσαι;
51. A.: Ωραία
52. Π.: Και εκεί πως θα συμπεριφέρεσαι;
53. A.: Αυτό δεν ξέρω
54. Π.: Εντάξει. Χαίρεσαι που θα κάνεις καινούργιους φίλους;
55. A.: Ναι
56. Π.: Ωραία. Θέλω να μου πεις πως πιστεύεις ότι θα είναι η τάξη σου
57. A.: Ωραία
58. Π.: Δηλαδή πως πιστεύεις ότι θα είναι μέσα; Τι θα έχει;
59. A.: ... Θα έχει θρανία, θα έχει βιβλία
60. Π.: Πολύ ωραία. Πώς θα ήθελες να είναι το σχολείο για να σου αρέσει. Τι θα
61. ήθελες να έχει;
62. A.: Μμ... ε... άστο αυτό
63. Π.: Θα ήθελες να μου πεις πως θα ήθελες να είναι η αυλή για να μπορείς να
64. παίζεις;
65. A.: Μεγάλη
66. Π.: Ωραία και τι θα ήθελες να έχει;
67. A.: Μεγάλη
68. Π.: Και τι θα ήθελες να έχει;
69. A.: Δεν θα έχει τίποτα
70. Π.: Δεν θα ήθελες να έχει πχ κούνιες;
71. A.: Δεν έχει τίποτα (το λέει δυνατά)
72. Π.: Η τάξη σου τι θα ήθελες να έχει για να σου αρέσει
73. A.: Θα πάω σχολείο με την αδελφή μου δεν έχει τίποτα
74. Π.: Α δεν έχει τίποτα εκεί;
75. A.: Όχι
76. Π.: Εσύ όμως τι θα ήθελες να έχει;
77. A.: Κούνιες
78. Π.: Ωραία. Η τάξη σου τι θα ήθελες να έχει;
79. A.: Μμ... άστο
80. Π.: Εντάξει. Θέλω να μου πεις τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στη νέα σου τάξη
81. A.: Θα διαβάζω
82. Π.: Κάτι άλλο;
83. A.: Θα γράφω
84. Π.: Ωραία σε ευχαριστώ πολύ.

Αριθμός συνέντευξης: 22
Ημερομηνία: 1/12/2015
Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτής: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:07:56

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Αγόρι(Α)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Α.: Ναι
3. Π.: Γιατί;
4. Α.: Γιατί έχει πολύ καλά παιδάκια
5. Π.: Πολύ ωραία. Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
6. Α.: Μάθημα με την κυρία
7. Π.: Ωραία. Και με τι σου αρέσει να παίζεις;
8. Α.: Με τα πλαστικά
9. Π.: Και τι κάνεις με τα πλαστικά
10. Α.: Φτιάχνω κατασκευές
11. Π.: Πολύ ωραία. Θα ήθελες να πας στο Δημοτικό σχολείο;
12. Α.: Ναι
13. Π.: Γιατί θα ήθελες;
14. Α.: //
15. Π.: Γιατί θα ήθελες να πας στο Δημοτικό σχολείο;
16. Α.: //
17. Π.: Γιατί θα ήθελες να πας. Τι θα ήθελες να κάνεις, να δεις εκεί πέρα;
18. Α.: Τι κυρία θα έχω
19. Π.: Ωραία. Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
20. Α.: // Όταν πηγαίναμε βόλτα με την μαμά κάτι μεγάλα παιδιά λέγανε για το
21. Δημοτικό σχολείο
22. Π.: Πάρα πολύ ωραία. Εκεί πέρα που θα πας θα έχεις μία καινούργια δασκάλα
23. ή έναν καινούργιο δάσκαλο. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
24. Α.: Θα μας κάνει γράμματα
25. Π.: Πολύ ωραία. Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
26. Α.: //
27. Π.: Ποιους μπορεί να συναντήσεις εκεί πέρα που θα πας;
28. Α.: Τον φίλο μου τον Απόλλωνα
29. Π.: Πολύ ωραία. Πώς φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθητή του Δημοτικού;
30. Α.: //
31. Π.: Πώς πιστεύεις ότι θα είσαι εσύ του χρόνου στο Δημοτικό σχολείο;
32. Α.: //
33. Π.: Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις εκεί πέρα;
34. Α.: //
35. Π.: Σκέψου για παράδειγμα πως θα συμπεριφέρεσαι εσύ στο Δημοτικό
36. σχολείο;
37. Α.: Ωραία
38. Π.: Δηλαδή;
39. Α.: Δηλαδή δεν θα χτυπάω τα παιδάκια
40. Π.: Ωραία. Τι άλλο θα κάνεις εκεί πέρα;
41. Α.: // Μάθημα
42. Π.: Ωραία. Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
43. Α.: Τέλεια
44. Π.: Δηλαδή;

45. Α.: //
46. Π.: Ωραία τέλεια. Πώς πιστεύεις ότι θα είναι η τάξη σου;
47. Α.: πολύ ωραία
48. Π.: Δηλαδή; Μπορείς να μου την περιγράψεις πώς την φαντάζεσαι;
49. Α.: Ναι
50. Π.: Για πες μου
51. Α.: Είναι μια πόρτα, μπαίνεις μέσα, έχει έναν καναπέ...
52. Π.: Τι άλλο μπορεί να έχει η τάξη σου μέσα; Που μπορείς να κάθεται...;
53. Α.: Έχει μαξιλάρια να καθόμαστε...
54. Π.: Κάτι άλλο που μπορεί να έχει μία τάξη του Δημοτικού σχολείου;
55. Α.: //
56. Π.: Θέλω να φανταστείς πώς θα ήθελες να είναι το νέο σχολείο για να σου
57. αρέσει
58. Α.: // θα ήτανε πολύ ωραία
59. Π.: Για παράδειγμα πώς θα ήθελες να είναι η αυλή για να σου αρέσει;
60. Α.: Θα είχε μια τσουλήθρα και δίπλα μια [τραμπάλα
61. Π.: Ναι]... Ωραία
62. Α.: Και ένα ψεύτικο αλογάκι
63. Π.: Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στη νέα σου τάξη;
64. Α.: //
65. Π.: Εσύ τι κάνεις εδώ πέρα συνηθώς στην τάξη σου;
66. Α.: Μάθημα και ζωγραφίζω
67. Π.: Ωραία. Εκεί πέρα τι νομίζεις ότι θα κάνεις;
68. Α.: //
69. Π.: Τι μπορείς να κάνεις στο Δημοτικό σχολείο στην τάξη μέσα;
70. Α.: //
71. Π.: Τι φαντάζεσαι ότι θα κάνεις
72. Α.: Να ζωγραφίζουμε
73. Π.: Ωραία. Σε τι πιστεύεις ότι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό;
74. Α.: //
75. Π.: Για παράδειγμα τι έχει το Νηπιαγωγείο και μπορεί να μην δεις του χρόνου
76. στο Δημοτικό σχολείο; Ή τι έχει το Δημοτικό και δεν έχει το Νηπιαγωγείο;
77. Α.: Το Δημοτικό σχολείο μπορεί να έχει πιο μεγάλη βιβλιοθήκη
78. Π.: Ενώ το Νηπιαγωγείο τι έχει;
79. Α.: Το Νηπιαγωγείο έχει αυτή τη μικρή βιβλιοθήκη που βάζουμε τα βιβλία.
80. Π.: Πολύ ωραία. Μπορείς να σκεφτείς ακόμα ένα στοιχείο;
81. Α.: Ναι
82. Π.: Ωραία. Για σκέψου και κάτι ακόμα να μου πεις;
83. Α.: Στο Δημοτικό σχολείο κάνουμε πολύ ωραία πράγματα
84. Π.: Όπως; Τι θα μάθαινες στο Δημοτικό σχολείο παραπάνω;
85. Α.: //
86. Π.: Για σκέψου κάτι
87. Α.: //
88. Π.: Αυτά;
89. Α.: Μμμ
90. Π.: Εντάξει σε ευχαριστώ πολύ

Ημερομηνία: 1/12/2016

Τόπος: 13ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτής: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:05:49

Φύλο συνεντευξιαζόμενου: Κορίτσι(Κ)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Κ.: Ναι
3. Π.: Γιατί;
4. Κ.: Γιατί έχω πολλούς φίλους εκεί
5. Π.: Πολύ ωραία. Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
6. Κ.: Μου αρέσει να φτιάχνω εργασίες
7. Π.: Ωραία. Με τι σου αρέσει να παίζεις;
8. Κ.: Με κουκλίτσες
9. Π.: Ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
10. Κ.: ε ναι
11. Π.: Ωραία. Γιατί;
12. Κ.: Γιατί έχει και μεγάλα παιδάκια
13. Π.: Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
14. Κ.: Ε... από το Δημοτικό
15. Π.: Ναι πώς άκουσες για αυτό;
16. Κ.: Απλώς έμαθα
17. Π.: Ωραία. Εκεί που θα πας θα έχει μία καινούργια δασκάλα ή έναν
18. καινούργιο δάσκαλο. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
19. Κ.: Πιστεύω ότι θα κάνουμε πιο πολύ μάθημα και θααα... θα μας βάζει να
20. κάνουμε εργασίες κάπου σε τραπεζάκια που μπορεί να είναι άσπρα και μετά
21. θα ξανά καθόμαστε για να πούμε τα μαθήματά μας.
22. Π.: Πολύ ωραία. Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
23. Κ.: Θα είναι η κυρία...
24. Π.: Τώρα θέλω να μου πεις πως φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθήτριά του
25. Δημοτικού σχολείου
26. Κ.: Μεγάλη
27. Π.: Δηλαδή; Τι θα κάνεις;
28. Κ.: Θα ζωγραφίζω, θα κάνω ό,τι μου λένε οι κυρίες
29. Π.: Ωραία. Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
30. Κ.: Ε... να μην κάνω αταξίες
31. Π.: Και πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
32. Κ.: Αισθάνομαι μια χαρά
33. Π.: Δηλαδή;
34. Κ.: Δηλαδή... θα είχα πάρα πολλούς φίλους
35. Π.: Πώς πιστεύεις ότι θα είναι η τάξη σου;
36. Κ.: Πιστεύω ότι θα έχει έναν πολύχρωμο τοίχο, πολλά βιβλία και πολλές
37. εργασίες
38. Π.: Ωραία
39. Κ.: Και ένα γραφείο
40. Π.: Ωραία. Πώς θα ήθελες να είναι το σχολείο για να σου αρέσει;
41. Κ.: Μεγάλο
42. Π.: Ωραία. Δηλαδή;
43. Κ.: Να είναι λίγο πολύ μεγάλο και να έχει και να έχει έναν πολύχρωμο τοίχο

44. Π.: Ωραία. Πώς θα ήθελες να είναι η αυλή για να παίζεις;
45. Κ.: Να έχει όλα τα παιχνίδια
46. Π.: Ωραία. Η τάξη σου για να σου αρέσει πως ήθελες να είναι;
47. Κ.: Θα ήθελα να έχει ένα τραπεζάκι που κάθεται η κυρία. Τραπεζάκι για να
48. κάθονται τα παιδάκια τα μεγάλα και να γράφουν... για να μάθουνε γράμματα
49. στην πρώτη Δημοτικού
50. Π.: Πολύ ωραία. Σε τι πιστεύεις ότι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το
51. Δημοτικό;
52. Κ.: Ε νομίζω ότι θα έχει... και έναν πίνακα που γράφουμε πραγματάκια για να
53. τα γράφω στο μπλοκ μου
54. Π.: Ωραία. Σε τι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό;
55. Κ.: Με ενδιαφέρει...
56. Π.: Σε τι διαφέρει. Δηλαδή τι έχει το Νηπιαγωγείο και μπορεί να μην έχει το
57. Δημοτικό σχολείο;
58. Κ.: Ε... κουκλίτσες
59. Π.: Ωραία
60. Κ.: Έξω νομίζω μπορεί να έχει και καρεκλίτσες για να κάθονται τα παιδάκια
61. στα τραπεζάκια... και να έχει αριθμούς
62. Π.: Πολύ ωραία. Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στη νέα σου τάξη;
63. Κ.: Πιστεύω ότι στη νέα μου τάξη θα έχει πολλά βιβλία και θα διαβάζει η
64. κυρία για να μας τα δείξει
65. Ωραία. Τελειώσαμε σε ευχαριστώ πολύ.

Αριθμός συνέντευξης: 24

Ημερομηνία: 25/11/2016

Τόπος: 12ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:04:32

Φύλο συνεντευξιαζόμενου: Κορίτσι(Κ)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Κ.: Ναι
3. Π.: Γιατί
4. Κ.: Γιατί ζωγραφίζουμε
5. Π.: Ωραία. Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
6. Κ.: Να ζωγραφίζω και να κάνω εργασίες
7. Π.: Ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
8. Κ.: Ναι
9. Π.: Γιατί;
10. Κ.: Γιατί βγαίνουμε διάλειμμα χωρίς παιχνίδια
11. Π.: Και από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
12. Κ.: //
13. Π.: Έχεις ακούσεις ποτέ για αυτό;
14. Κ.: Αν έχω ακούσει για το Δημοτικό;
15. Π.: Ναι

16. Κ.: Δεν ξέρω
17. Π.: Εντάξει. Εκεί που θα πας θα έχεις μία καινούργια δασκάλα ή έναν
18. καινούργιο δάσκαλο. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
19. Κ.: Ότι θα μας εμπιστευεται πιο πολύ
20. Π.: Ωραία. Και πώς τον φαντάζεσαι να είναι όχι εμφανισιακά σαν χαρακτήρας
21. Κ.: Θα μας αρέσει πιο πολύ
22. Π.: Εκεί ποιοι πιστεύεις ότι θα είναι μαζί σου;
23. Κ.: Η Χαρά και η Χριστίνα
24. Π.: Ωραία. Εσύ πώς φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθήτρια του Δημοτικού
25. Κ.: Ότι εκεί θα είναι πιο πολλά παιδάκια
26. Π.: Ωραία. Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
27. Κ.: Εφτά
28. Π.: Τι είπες;
29. Κ.: Εφτά
30. Π.: Ναι αλλά πώς αισθάνεσαι που θα πας;
31. Κ.: Ωραία
32. Π.: Δηλαδή
33. Κ.: Θα είμαι χαρούμενη
34. Π.: Και πώς θα συμπεριφέρεσαι εκεί πέρα;
35. Κ.: Καλά
36. Π.: Δηλαδή;
37. Κ.: Θα είμαι καλό παιδί
38. Π.: Ωραία ναι για εξήγησέ μου
39. Κ.: Θα ακούω την δασκάλα μου
40. Π.: Πώς πιστεύεις ότι θα είναι η τάξη σου;
41. Κ.: Ωραία, όμορφη με ωραία παιχνίδια
42. Π.: Ωραία κάτι άλλο;
43. Κ.: Θα έχει ωραία βιβλία για να διαβάζω
44. Π.: Ωραία και κάτι άλλο;
45. Κ.: Θα παίζουμε μουσική με τα όργανα
46. Π.: Ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις, θέλω να φανταστείς βασικά πως θα
47. ήθελες να είναι το νέο σχολείο για να σου αρέσει
48. Κ.: Ότι θα είχαμε πιο ωραία πράγματα
49. Π.: Τι εννοείς πιο ωραία πράγματα;
50. Κ.: Ότι θα είχε πιο ωραία πράγματα, πιο ωραία τάξη, πιο ωραίες ντουλάπες
51. να να βάζουν οι δασκάλες τα πράγματα
52. Π.: Ωραία. Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στη νέα σου τάξη;
53. Κ.: Ότι εκεί θα βγαίνουμε πιο πολύ ώρα διάλειμμα
54. Π.: Ναι τι άλλο
55. Κ.: Και ότι θα ... παίζουμε πιο πολύ
56. Π.: Ωραία. Θέλω να μου πεις τώρα το πρόγραμμα εκεί πέρα πώς πιστεύεις ότι
57. θα είναι;
58. Κ.: Ωραίο
59. Π.: Δηλαδή;
60. Κ.: Δηλαδή ότι εκεί θα έχουμε πιο πολύ ώρα μάθημα
61. Π.: Δηλαδή τι θα κάνετε;
62. Κ.: Θα μας βάζει η δασκάλα να κάνουμε δύσκολες εργασίες
63. Π.: Και τι άλλο μπορείτε να κάνετε;
64. Κ.: Να... να ... να μας βάλει να βρούμε το όνομα του άλλου παιδιού
65. Π.: Κάτι άλλο που μπορείτε να κάνετε στο Δημοτικό σχολείο;

66. Κ.: Να μας βάζει να βλέπουμε τι είναι αυτό και τι είναι το άλλο
 67. Π.: Ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις σε τι πιστεύεις ότι διαφέρει το
 68. Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό
 69. Κ.: Ε... το παιδί στο Δημοτικό έχει πιο ωραία παιχνίδια, ενώ εδώ έχει πιο λίγα
 70. είναι ωραία αλλά παίζουμε
 71. Π.: Ναι κάτι άλλο;
 72. Κ.: Και ότι εδώ έχει λίγα παιχνίδια σε αυτήν εδώ , ενώ στην άλλη έχει πιο
 73. πολλά
 74. Π.: Ωραία κάτι άλλο που μπορεί να έχει το Δημοτικό και να μην έχει το
 75. Νηπιαγωγείο ή να έχει το Νηπιαγωγείο και να μην έχει το Δημοτικό;
 76. Κ.: Ε μπορεί το Νηπιαγωγείο να έχει όργανα και το Δημοτικό να μην έχει
 77. Π.: Ωραία. Σε ευχαριστώ πολύ

Αριθμός συνέντευξης: 25

Ημερομηνία: 25/11/2016

Τόπος: 12ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτής: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:08:27

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Κορίτσι(Κ)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Κ.: Ναι
3. Π.: Γιατί σου αρέσει;
4. Κ.: Γιατί κάνουμε πολλά πράγματα
5. Π.: Όπως;
6. Κ.: Όπως, όπως...
7. Π.: Τι κάνεις και σου αρέσει;
8. Κ.: Ζωγραφιές
9. Π.: Αυτό σου αρέσει πιο πολύ απ' όλα;
10. Κ.: Ναι
11. Π.: Ωραία. Ε... θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
12. Κ.: Ναι
13. Π.: Γιατί θα ήθελες να πας;
14. Κ.: Γιατί θα γράφω
15. Π.: Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
16. Κ.: //
17. Π.: Σου το είπε κανένας;
18. Κ.: Όχι
19. Π.: Τότε πώς έμαθες για αυτό;
20. Κ.: Γιατί είναι μεγάλο σχολείο
21. Π.: Ωραία. Εκεί που θα πας θα έχεις μία καινούργια δασκάλα ή έναν
22. καινούργιο δάσκαλο. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
23. Κ.: //
24. Π.: Σκέψου ότι του χρόνου θα πας σε ένα νέο σχολείο και όπως είπες πριν θα
25. γράφετε τι άλλο μπορεί να κάνει ο/η δάσκαλος/α μαζί σας;
26. Κ.: Δεν ξέρω
27. Π.: Εντάξει. Ποιοι πιστεύεις ότι θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
28. Κ.: Τα παιδάκια

29. Π.: Θα είναι κανένας φίλος σου;
30. Κ.: Δεν ξέρω
31. Π.: Εντάξει. Τώρα θέλω να μου πεις πως φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως
32. μαθήτριά του Δημοτικού
33. Κ.: //
34. Π.: Κατάλαβες τι σε ρώτησα;
35. Κ.: Όχι
36. Π.: Θέλω να φανταστείς πως θα είσαι εσύ του χρόνου ως μαθήτριά του
37. Δημοτικού
38. Κ.: Θα είμαι μεγάλη
39. Π.: Ωραία για πες μου και κάτι ακόμα
40. Κ.: //
41. Π.: Για παράδειγμα τι θα κάνεις στο Δημοτικό σχολείο; Θα γράφεις τι άλλο
42. μπορείς να κάνεις;
43. Κ.: Θα διαβάζω
44. Π.: Θα διαβάζεις ωραία. Τι άλλο μπορείς να κάνεις;
45. Κ.: //
46. Π.: Για παράδειγμα στην τάξη πώς θα συμπεριφέρεσαι;
47. Κ.: //
48. Π.: Πώς συμπεριφέρεσαι στην τάξη του Νηπιαγωγείου;
49. Κ.: καλά
50. Π.: Δηλαδή;
51. Κ.: Όμορφα
52. Π.: Δηλαδή;
53. Κ.: Κάνω αυτά που μου λέει η δασκάλα
54. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο που κάνεις εσύ η ίδια από μόνη σου
55. Κ.: //
56. Π.: Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
57. Κ.: Είναι πιο μεγάλο
58. Π.: Ναι ωραία για συνέχισε
59. Κ.: //
60. Π.: Για πες μου και κάτι ακόμα πάνω σε αυτό
61. Κ.: Θα είμαι πιο μεγάλη
62. Π.: Εσύ;
63. Κ.: Ναι
64. Π.: Και πώς αισθάνεσαι για αυτό;
65. Κ.: Καλά
66. Π.: Ωραία. Ε τώρα θέλω να μου πεις πώς πιστεύεις ότι θα είναι η τάξη του
67. Δημοτικού
68. Κ.: Δεν ξέρω
69. Π.: Εσύ πώς την φαντάζεσαι και πώς θα ήθελες να είναι για να σου αρέσει;
70. Κ.: Με χρώματα
71. Π.: Πάρα πολύ ωραία. Για πες μου κάτι άλλο
72. Κ.: με καλές δασκάλες
73. Π.: Ωραία. Για σκέψου και κάτι ακόμα που θα ήθελες να έχει;
74. Κ.: //
75. Π.: Πώς θα ήθελες να είναι ο χώρος; Τι θα ήθελες για παράδειγμα να έχει
76. στους τοίχους; Πώς θα ήθελες να είναι η αυλή για να παίζετε έξω
77. Κ.: Η αυλή μεγάλη
78. Π.: Ναι ωραία τι άλλο θα ήθελες να έχει η αυλή για να σου αρέσει;

79. Κ.: //
80. Π.: Για παράδειγμα εγώ θα ήθελα να έχει κούνιες, γιατί μ' αρέσει να κάνω
81. κούνια. Εσύ τι θα ήθελες να έχει;
82. Κ.: //
83. Π.: Θα ήθελες μήπως να έχει χώμα για να παίζετε έξω και να σκάβετε;
84. Κ.: Ναι
85. Π.: Κάτι άλλο που θα ήθελες να έχει έξω;
86. Κ.: // Να μαθαίνω πράγματα
87. Π.: Ωραία. Ε... για πες μου σχετικά με την τάξη σου μέσα τι θα ήθελες να έχει
88. μέσα και τι θα ήθελες να κάνεις εσύ;
89. Κ.: Να έχω βιβλία
90. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο;
91. Κ.: //
92. Π.: Πριν μου είπες ότι σου αρέσει να ζωγραφίζεις δεν θα ήθελες να έχει και κάτι
93. τέτοιο;
94. Κ.: Ναι
95. Π.: Ωραία. Πώς πιστεύεις ότι θα είναι το πρόγραμμα εκεί πέρα;
96. Κ.: //
97. Π.: Για παράδειγμα τι θα κάνετε;
98. Κ.: Δύσκολα πράγματα
99. Π.: Γιατί δύσκολα;
100. Κ.: Γιατί θα είμαι πιο μεγάλη και θα τα καταλαβαίνω πιο καλά
101. Π.: Ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις σε τι διαφέρει το Δημοτικό από το
102. Νηπιαγωγείο
103. Κ.: //
104. Π.: Για παράδειγμα σκέψου κάτι που δεν έχει το Δημοτικό κα έχει το
105. Νηπιαγωγείο και κάτι που δεν έχει το Νηπιαγωγείο και έχει το Δημοτικό
106. Κ.: // Παραμύθια. Να μην έχει παραμύθια το Δημοτικό
107. Π.: Ωραία. Για πες μου και κάτι ακόμα
108. Κ.: //
109. Π.: Για παράδειγμα τι πιστεύεις ότι έχει το Δημοτικό και δεν έχει το
110. Νηπιαγωγείο;
111. Κ.: //
112. Π.: Για παράδειγμα σκέψου πως θα είναι η τάξη μέσα. Που θα κάθεται; Θα
113. έχει ίδια ή διαφορετικά τραπέζια;
114. Κ.: Διαφορετικά τραπέζια
115. Π.: Δηλαδή;
116. Κ.: Μπορεί να μην έχουν ίδια τραπέζια
117. Π.: Μπορεί;
118. Κ.: Το Δημοτικό με το Νηπιαγωγείο να μην έχουν ίδια τραπέζια
119. Π.: Ωραία. Για εξήγησέ μου τι εννοείς
120. Κ.: Ότι το Νηπιαγωγείο έχει πιο μικρά και το Δημοτικό πιο μεγάλα
121. Π.: Ωραία. Σε ευχαριστώ πολύ.

Αριθμός συνέντευξης: 26

Ημερομηνία: 25/11/2016

Τόπος: 12ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:09:35

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Αγόρι(A)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Είσαι έτοιμος;
2. Α.: Ναι
3. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο;
4. Α.: Ναι
5. Π.: Γιατί;
6. Α.: Ε... //
7. Π.: Γιατί σου αρέσει;
8. Α.: Γιατί... γιατί μαθαίνουμε πράγματα
9. Π.: Ωραία. Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
10. Α.: Να παίζω
11. Π.: Να παίζεις με τι;
12. Α.: Με τουβλάκια
13. Π.: Ωραία. Γιατί σου αρέσουν τα τουβλάκια;
14. Α.: ... Ε... γιατί φτιάχνουμε πράγματα με τα τουβλάκια
15. Π.: Ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
16. Α.: Ναι
17. Π.: Γιατί;
18. Α.: Μ' αρέσει να πάω γιατί...
19. Π.: Γιατί θα ήθελες να πας;
20. Α. //
21. Π.: Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στο Δημοτικό σχολείο και θα ήθελες να πας;
22. Α.: Να διαβάζω
23. Π.: Ωραία. Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
24. Α.: τι;
25. Π.: Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο; Σου μίλησε κάποιος για αυτό;
26. Α.: Ε όχι
27. Π.: Και πώς άκουσες για αυτό;
28. Α.: // ο μπαμπάς μου
29. Π.: Τι σου είπε ο μπαμπάς σου;
30. Α.: //
31. Π.: Ότι μάλλον θα πας στο Δημοτικό σχολείο ε;
32. Α.: Ναι
33. Π.: Ωραία. Εκεί που θα πας θα έχεις μία καινούργια δασκάλα ή έναν
34. καινούργιο δάσκαλο. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
35. Α.: // Πιστεύω ότι //
36. Π.: Τι πιστεύεις ότι θα κάνετε;
37. Α.: Θα μου μάθει να διαβάζω
38. Π.: Ωραία. Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
39. Α.: Ε θα είναι παιδιά
40. Π.: Ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις πως φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθητή
41. του Δημοτικού
42. Α.: Ε // φαντάζομαι να //
43. Π.: Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις;
44. Α.: Θα παίζω σκάκι
45. Π.: Ωραία. Και πώς αισθάνεσαι για αυτό; Θέλεις να πας;
46. Α.: Ναι

47. Π.: Και πώς αισθάνεσαι;
48. Α.: Καλά, ωραία
49. Π.: Δηλαδή; Είσαι χαρούμενος, λυπημένος για αυτό πώς αισθάνεσαι;
50. Α.: Χαρούμενος
51. Π.: Και πώς θα συμπεριφέρεσαι εκεί;
52. Α.: Ωραία
53. Π.: Δηλαδή;
54. Α.: Ε // δεν θα συμπεριφέρομαι άσχημα
55. Π.: Θέλω να μου πεις τώρα πώς θα είναι η νέα σου τάξη
56. Α.: Θα είναι μεγάλη
57. Π.: Πολύ ωραία. Τι πιστεύεις ότι θα έχει μέσα;
58. Α.: Θρανία
59. Π.: Ωραία. Τι άλλο;
60. Α.: Καρέκλες
61. Π.: Ωραία. Και πώς θα είναι αυτά διαμορφωμένα;
62. Α.: //
63. Π.: Πώς θα είναι όλα αυτά μαζί;
64. Α.: //
65. Π.: Σκέψου ότι η νέα σου τάξη θα έχει θρανία και καρέκλες και πώς θα είναι;
66. Α.: Θα είναι όπως εδώ ή διαφορετικά;
67. Α.: Διαφορετικά
68. Π.: Πώς δηλαδή
69. Α.: Πιο πολλά
70. Π.: Ωραία. Θέλω να μου πεις τώρα πώς θα ήθελες να είναι το σχολείο για να
71. σου αρέσει
72. Α.: Ε... Μ' αρέσει γιατί θα //
73. Π.: Σκέψου ότι σίγουρα θα έχει κάποια αυλή. Τι θα ήθελες να έχει αυτή η
74. αυλή ή πως θα ήθελες να είναι για να σου αρέσει;
75. Α.: Ε // να έχει παγκάκια
76. Π.: Τι άλλο θα ήθελες να έχει για να παίζεις;
77. Α.: Μπασκέτα
78. Π.: Πολύ ωραία. Και πώς θα ήθελες να είναι ο χώρος; Να είναι μεγάλος,
79. μικρός, να έχει δέντρα
80. Α.: Χωρίς δέντρα
81. Π.: Εντάξει. Τώρα πώς θα ήθελες να είναι η τάξη μέσα για να σου αρέσει;
82. Α.: Θα ήθελα να ήταν με... με κουρτίνες
83. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο;
84. Α.: Χαρτιά.
85. Π.: Ωραία. Και τι να τα κάνεις τα χαρτιά;
86. Α.: Να φτιάχνεις κάτι
87. Π.: Ωραία. Θέλω να μου πεις σε τι πιστεύεις ότι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από
88. το Δημοτικό. Για παράδειγμα τι μπορείς να μην έχει το Νηπιαγωγείο και να
89. έχει το Δημοτικό ή να μην έχει το Δημοτικό και να έχει το Νηπιαγωγείο
90. Α.: Ε το Δημοτικό να έχει ...
91. Π.: Ναι για πες μου
92. Α.: Ε καβαλέτο
93. Π.: Ναι
94. Α.: Και το Νηπιαγωγείο μπορεί να μην έχει...
95. Π.: Εσύ είπες ότι δεν έχει πολλά θρανία τι άλλο μπορεί να μην έχει το
96. Νηπιαγωγείο;

97. Α.: Ε πολλές καρέκλες
98. Π.: Τι;
99. Α.: Πολλές καρέκλες
100. Π.: Ωραία. Τελειώσαμε σε ευχαριστώ πολύ

Αριθμός συνέντευξης: 27

Ημερομηνία: 25/11/2016

Τόπος: 12ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτής: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:06:52

Φύλο συνεντευξιαζόμενου: Αγόρι(Α)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Είσαι έτοιμος;
2. Α.: Ναι
3. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
4. Α.: Ναι
5. Π.: Γιατί;
6. Α.: Γιατί είναι ωραίο
7. Π.: Γιατί είναι ωραίο; Τι έχει;
8. Α.: Παιχνίδια
9. Π.: Πολύ ωραία. Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
10. Α.: Μμ... Να παίζω ανθρωπάκια
11. Π.: Πολύ ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
12. Α.: Ναι
13. Π.: Γιατί;
14. Α.: Γιατί γράφουμε πράγματα
15. Π.: πολύ ωραία. Εσύ έμαθες από κάπου για το Δημοτικό σχολείο;
16. Α.: Ξέρω κάποια γράμματα
17. Π.: Ναι αλλά από πού έμαθες εσύ για το Δημοτικό σχολείο; Ποιος σου είπε
18. για αυτό;
19. Α.: Η δασκάλα
20. Π.: Ωραία. Εκεί που θα πας θα έχεις έναν καινούργιο δάσκαλο ή μία
21. καινούργια δασκάλα σωστά;
22. Α.: Και ο Π. ... τον αδελφό μου τον λένε Π. και... είναι οχτώ χρονών
23. Π.: Ναι...
24. Α.: Και εγώ είμαι πέντε
25. Π.: Ωραία. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει ο νέος δάσκαλος ή η δασκάλα στο
26. Δημοτικό σχολείο;
27. Α.: ... να μας λένε τι να γράφουμε
28. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο;
29. Α.: Κάνουνε και Γυμναστική
30. Π.: Ωραία. Σου αρέσει εσένα η Γυμναστική;
31. Α.: Ναι
32. Π.: Ποιοι άλλοι πιστεύεις θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
33. Α.: Μμ... Ο Μ.
34. Π.: Φίλος σου;
35. Α.: Ναι είναι φίλος μου και πηγαίνει στην Α' τάξη

36. Π.: Ωραία. Θέλω να μου πεις τώρα, να φανταστείς τον εαυτό σου ως μαθητή
37. του Δημοτικού πώς θα είναι;
38. Α.: ...
39. Π.: Τι θα κάνεις για παράδειγμα εσύ του χρόνου στο Δημοτικό σχολείο; Πώς
40. θα συμπεριφέρεσαι; Τι θα κάνει;
41. Α.: Θα παίζω
42. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο;
43. Α.: Μμ.. θα παίζω με τον φίλου μου τον Γ. και τον Α.
44. Π.: Και πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
45. Α.: Πολύ καλά
46. Π.: Δηλαδή;
47. Α.: ...
48. Π.: Είσαι για παράδειγμα χαρούμενος, ενθουσιασμένος ή στεναχωριέσαι που
49. θα πας;
50. Α.: Χαρούμενος
51. Π.: Ωραία. Θέλω τώρα να μου πεις πως πιστεύεις ότι θα είναι η νέα σου τάξη
52. Α.: ... Θα είναι άλλη τάξη
53. Π.: Και τι θα ήθελες να έχει μέσα η νέα σου τάξη;
54. Α.: ... Δεν ξέρω
55. Π.: Εσύ πώς την φαντάζεσαι τι θα έχει μέσα;
56. Α.: Ανθρωπάκια
57. Π.: Κάτι άλλο που μπορεί να έχει η τάξη του Δημοτικού σχολείου;
58. Α.: Ε... δεν ξέρω
59. Π.: Εντάξει. Πώς θα ήθελες να είναι το νέο σχολείο που θα πας για να σου
60. αρέσει;
61. Α.: Μπάλες
62. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο;
63. Α.: Μμ ποδόσφαιρο
64. Π.: Πάρα πολύ ωραία. Η τάξη σου μέσα τι θα ήθελες να έχει όμως για να σου
65. αρέσει;
66. Α.: ...
67. Π.: Σκέψου τι σου αρέσει να κάνεις εσύ και θα ήθελες να το έχεις και εκεί
68. πέρα;
69. Α.: Ε μου αρέσει να παίζω με ανθρωπάκια
70. Π.: Θέλω να μου πεις πώς θα ήθελες να είναι το πρόγραμμα του Δημοτικού
71. σχολείου
72. Α.: ...
73. Π.: Τι θα κάνετε;
74. Α.: ...
75. Π.: Θα είναι πιο εύκολο πιο δύσκολο;
76. Α.: Κάτι να είναι πιο εύκολο
77. Π.: Ωραία. Θα έχεις πιο πολλά διαλείμματα, θα έχεις πιο πολλές ώρες; Πώς
78. πιστεύεις ότι θα είναι το πρόγραμμα;
79. Α.: ...
80. Π.: Είπες ότι θα είναι πιο εύκολο. Τι άλλο πιστεύεις ότι θα έχει;
81. Α.: Μμ //
82. Π.: [Σκέψου για παράδειγμα
83. Α.: Σκέφτομαι]
84. Π.: Α
85. Α.: Να παίζω με τους φίλους μου

Αριθμός συνέντευξης: 28

Ημερομηνία: 25/11/2016

Τόπος: 12ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτής: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:03:37

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Κορίτσι(Κ)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Κ.: Ναι
3. Π.: Γιατί;
4. Κ.: Γιατί κάνω πολλά πράγματα και εργασίες και παίζω
5. Π.: Πολύ ωραία. Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
6. Κ.: Να κάνω εργασίες με την κυρία μου
7. Π.: Ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
8. Κ.: Ναι
9. Π.: Γιατί θα ήθελες να πας;
10. Κ.: Για να κάνω πολλά πράγματα και να μάθω
11. Π.: Πολύ ωραία. Έμαθες κάπως για το Δημοτικό σχολείο; Σου μίλησε κάποιος
12. για αυτό;
13. Κ.: Όχι
14. Π.: Και εσύ πώς έμαθες ότι υπάρχει αυτό το σχολείο;
15. Κ.: Ε... δεν ήξερα
16. Π.: Ναι... έμαθες από κάπου ή όχι;
17. Κ.: Όχι
18. Π.: Εκεί που θα πας θα έχεις έναν καινούργιο δάσκαλο ή μία καινούργια
19. δασκάλα. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
20. Κ.: Θα κάνει φωτοτυπίες και εργασίες
21. Π.: Πολύ ωραία. Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
22. Κ.: Όλοι οι φίλοι που έχω από αυτό το Νηπιαγωγείο
23. Π.: Πολύ ωραία. Θέλω να μου πεις τώρα πως φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως
24. μαθήτριά του Δημοτικού
25. Κ.: Ωραία.
26. Π.: Δηλαδή πώς θα συμπεριφέρεσαι, τι θα κάνεις εκεί πέρα;
27. Κ.: Δηλαδή θα μου κάνουν Αη Βασίλη και θα είμαι ωραία
28. Π.: Ωραία και πώς θα συμπεριφέρεσαι;
29. Κ.: Ε καλά
30. Π.: Δηλαδή;
31. Κ.: Ότι θα μου πεις η κυρία θα το κάνω
32. Π.: Ωραία. Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
33. Κ.: Καλά
34. Π.: Δηλαδή; Για εξήγησέ μου τι εννοείς. Θέλεις πολύ να πας;
35. Κ.: Θέλω πού
36. Π.: Θέλω να μου πεις πώς πιστεύεις ότι θα είναι η τάξη σου
37. Κ.: Ωραία.
38. Π.: Δηλαδή; Μπορείς να μου την περιγράψεις;

39. Κ.: Μέσα θα έχει πράγματα, το θρανίο της κυρίας...
40. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο που θα ήθελες να έχει για να σου αρέσει;
41. Κ.: Το θρανίο μου
42. Π.: Ωραία. Πώς θα ήθελες να είναι η αυλή για να σου αρέσει;
43. Κ.: Μία μεγάλη αυλή και έξω
44. Π.: Ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στη νέα σου
45. τάξη εσύ;
46. Κ.: Καλά θα κάνω
47. Π.: Δηλαδή;
48. Κ.: Θα κάνω ότι μου λέει η κυρία, θα κάνω εργασίες
49. Π.: Ωραία. Και τώρα θέλω να μου πεις σε τι πιστεύεις ότι διαφέρει το
50. Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό
51. Κ.: Διαφέρουν οι εργασίες, οι φωτοτυπίες
52. Π.: Ναι κάτι άλλο;
53. Κ.: ...
54. Π.: Δηλαδή εξήγησέ μου τι εννοείς; Πώς θα είναι οι εργασίες στο Δημοτικό
55. σχολείο;
56. Κ.: Ωραίες και καλές
57. Π.: Πώς πιστεύεις ότι θα είναι το πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου; Τι θα
58. κάνετε;
59. Κ.: Θα κάνουμε εργασίες, θα μαθαίνουμε πράγματα για να γίνουμε κυρίες και
60. να κάνουμε μια δουλειά.
61. Π.: Ωραία. Σε ευχαριστώ πολύ.

Αριθμός συνέντευξης: 29

Ημερομηνία: 25/11/2016

Τόπος: 12ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:04:58

Φύλο συνεντευξιαζόμενου: Κορίτσι(Κ)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Κ.: Μμ
3. Π.: Γιατί;
4. Κ.: Γιατί βγαίνουμε διάλειμμα δύο φορές
5. Π.: Πολύ ωραία, Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
6. Κ.: Να παίζω με την Β. είναι η καλύτερή μου φίλη
7. Π.: Θα ήθελες να πας στο Δημοτικό σχολείο;
8. Κ.: Μμ
9. Π.: Γιατί;
10. Κ.: Γιατί θα είμαι μεγάλη
11. Π. Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
12. Κ.: Εδώ
13. Π.: Τι έμαθες δηλαδή εδώ;
14. Κ.: //
15. Π.: Σου είπε κάποιος για αυτό;
16. Κ.: Η κ. Ε.

17. Π.: Τι σου είπε η κ. Ε.
18. Κ.: Πράγματα
19. Π.: Τι πράγματα δηλαδή;
20. Κ.: Κάποια
21. Π.: Εντάξει. Εκεί που θα πας θα έχεις έναν καινούργιο δάσκαλο ή μία
22. καινούργια δασκάλα. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
23. Κ.: Θα μας λέει Μαθηματικά
24. Π.: Ποιοι θα είναι εκεί μαζί σου;
25. Κ.: Μμμ;
26. Π.: Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί μαζί σου;
27. Κ.: Οι κυρίες
28. Π.: Τώρα θέλω να μου πεις πως φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθήτρια του
29. Δημοτικού
30. Κ.: Μμ... Πολύ ψηλή
31. Π.: Ναι και τι θα κάνεις;
32. Κ.: Θα κάνω καινούργιες φίλες
33. Π.: Ωραία και τι άλλο θα κάνεις στο σχολείο;
34. Κ.: Θα διαβάζω
35. Π.: Ωραία. Πώς αισθάνεσαι που θα πας το Δημοτικό σχολείο;
36. Κ.: Καλά
37. Π.: Πώς θα συμπεριφέρεσαι;
38. Κ.: Πολύ καλά
39. Π.: Δηλαδή;
40. Κ.: Πολύ...
41. Π.: Τι θα κάνεις για παράδειγμα εσύ;
42. Κ.: Καινούργιες φίλες
43. Π.: Αλλά πώς θα συμπεριφέρεσαι στο σχολείο που θα είσαι;
44. Κ.: Θα συμπεριφερόμαι πολύ καλά
45. Π.: Χαίρεσαι που θα κάνεις καινούργιους φίλους;
46. Κ.: Ναι
47. Π.: Τώρα θέλω να μου πεις πώς πιστεύεις ότι θα είναι η νέα σου τάξη
48. Κ.: Θα είναι ωραία
49. Π.: Δηλαδή για περιέγραψε την μου
50. Κ.: //
51. Π.: Πώς πιστεύεις ότι θα είναι; Θα είναι μεγάλη, μικρή;
52. Κ.: Μεγάλη
53. Π.: Και τι θα έχει μέσα;
54. Κ.: Βιβλία
55. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο που θα μπορούσε να έχει;
56. Κ.: ...
57. Π.: Για παράδειγμα εσύ τι θα ήθελες να έχει για να σου αρέσει η τάξη σου;
58. Κ.: Ε...
59. Π.: Πώς θα ήθελες να είναι η τάξη σου για να σου αρέσει;
60. Κ.: Μεγάλα
61. Π.: Ωραία. Τι θα ήθελες να έχει μέσα για να σου αρέσει;
62. Κ.: Μμ... παιδιά
63. Π.: Κάτι άλλο που θα ήθελες να έχει η τάξη σου μέσα;
64. Κ.: Δάσκαλο
65. Π.: Ωραία. Η αυλή πώς θα ήθελες να είναι για να μπορείς να παίζεις;
66. Κ.: Μεγάλη

67. Π.: Και τι να έχει;
68. Κ.: Ε... Τσουλήθρα
69. Π.: Τι να έχει;
70. Κ.: Τσουλήθρα
71. Π.: Ωραία. Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στη νέα σου τάξη;
72. Κ.: Καινούργιους φίλους
73. Π.: Ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις σε τι πιστεύεις ότι διαφέρει το
74. Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό;
75. Κ.: Ε...
76. Π.: Σκέψου για παράδειγμα τι έχει το Νηπιαγωγείο και μπορεί να μην το δεις
77. του χρόνου στο Δημοτικό
78. Κ.: Πολλά παιδιά
79. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο, η τάξη;
80. Κ.: Πολλά βιβλία.
81. Π.: Ωραία. Σε ευχαριστώ πολύ

Αριθμός συνέντευξης: 30

Ημερομηνία: 25/11/2016

Τόπος: 12ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:04:28

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Κορίτσι(Κ)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Κ.: Ναι
3. Π.: Γιατί;
4. Κ.: ...
5. Π.: Γιατί σου αρέσει;
6. Κ.: Γιατί κάνουμε πολλές κατασκευές
7. Π.: Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
8. Κ.: Αυτά
9. Π.: Ποια αυτά;
10. Κ.: Λέω αυτά τα αστέρια
11. Π.: Ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
12. Κ.: Ναι
13. Π.: Γιατί θα ήθελες να πας;
14. Κ.: Γιατί σε λίγες μέρες θα πάει και η Σ.
15. Π.: Πολύ ωραία. Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
16. Κ.: Πηγαίνω
17. Π.: Α πηγαίνεις;

18. Κ.: Εκεί που πηγαίνει η Σ. στο Δημοτικό σχολείο πηγαίνω και εγώ
19. Π.: Ωραία. Και εσύ τι κάνεις εκεί πέρα;
20. Κ.: ... Παίζω
21. Π.: Πολύ ωραία. Εκεί που θα πας θα έχεις μία καινούργια δασκάλα ή έναν
22. καινούργιο δάσκαλο. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
23. Κ.: Θα μ' αρέσει εμένα να κάνουμε εργασίες
24. Π.: Ο δάσκαλος ή η δασκάλα τι θα κάνει σε εσάς;
25. Κ.: Δεν ξέρω
26. Π.: Τι φαντάζεσαι να κάνει όμως;
27. Κ.: Να μας λέει να κάνουμε ζωγραφική τέτοια; (δείχνει κάποιες ζωγραφιές
28. που έχουν φτιάξει τα παιδιά σε έναν πίνακα)
29. Π.: Ναι φυσικά. Τι άλλο μπορεί να κάνει όμως;
30. Κ.: Μμ... Να γράψουμε
31. Π.: Πολύ ωραία.
32. Κ.: Να γράψουμε την αλφαβήτα
33. Π.: Πολύ ωραία. Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
34. Κ.: Η Ν.
35. Π.: Ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις, να φανταστείς τον εαυτό σου ως μαθήτρια
36. του Δημοτικού και τι θα κάνεις εσύ ως μαθήτρια του Δημοτικού;
37. Κ.: Μαθήματα
38. Π.: Ωραία δηλαδή;
39. Κ.: Δηλαδή να ζωγραφίζω και να παίζω
40. Π.: Ωραία. Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
41. Κ.: Πολύ μ' αρέσει
42. Π.: Γιατί σου αρέσει πολύ;
43. Κ.: Γιατί θα μεγαλώσω και δεν θα πάω σχολείο
44. Π.: Πολύ ωραία. Πώς θα συμπεριφέρεσαι εκεί που θα πας;
45. Κ.: Εμένα μου αρέσει πιο πολύ να πηγαίνω στο ποδόσφαιρο
46. Π.: Στο ποδόσφαιρο;
47. Κ.: Ναι
48. Π.: Ωραία. Χαίρεσαι που θα κάνεις καινούργιους φίλους;
49. Κ.: Ναι
50. Π.: Τώρα θέλω να μου πεις πως πιστεύεις ότι θα είναι η νέα σου τάξη
51. Κ.: Καλή είναι η νέα τάξη
52. Π.: Δηλαδή; Πώς θα είναι μέσα;
53. Κ.: Δεν ξέρω πόσα παιδιά είναι η τάξη;
54. Π.: Πώς την φαντάζεσαι να είναι; Τι να έχει;
55. Κ.: Βιβλία... κουδουνάκια
56. Π.: Κάτι άλλο;
57. Κ.: Να ζωγραφίζουμε, χαρτιά, ένα ντουλάπι και ράφι, τοίχο
58. Π.: Ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις πως θα ήθελες να είναι το νέο σχολείο για
59. να σου αρέσει. Δηλαδή τι θα ήθελες να έχει έξω η αυλή για να μπορείς να
60. παίζεις;
61. Κ.: Ε... τσουλήθρα, ε... μία τσουλήθρα μεγάλη που πέφτω, να πάω σε ένα
62. σχολείο που έχει μεγάλες τσουλήθρες και αυτοκίνητα για να οδηγώ
63. Π.: Η τάξη σου μέσα τι θα ήθελες να έχει για να σου αρέσει;
64. Κ.: Για να μ' αρέσει η τάξη να ζωγραφίζω
65. Π.: Ωραία. Τι θ κάνεις στην νέα σου τάξη;
66. Κ.: Θα παίζω, θα παίζω με τους φίλους μου και έξω... θα φτιάχνω
67. κατασκευές, θα φτιάχνω ελεφαντάκια

68. Π.: Πολύ ωραία. Πώς πιστεύεις ότι θα είναι το πρόγραμμα του Δημοτικού
69. σχολείου;
70. Κ.: Πιστεύω το πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου... ωραίο
71. Π.: ΣΕ τι πιστεύεις ότι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό;
72. Κ.: Το Δημοτικό;
73. Π.: Ναι για παράδειγμα τι πιστεύεις ότι έχει το Νηπιαγωγείο και δεν θα το δεις
74. του χρόνου στο Δημοτικό σχολείο;
75. Κ.: Στο Δημοτικό σχολείο διασκεδάζεις
76. Π.: Ωραία. Τι πιστεύεις ότι έχει το Νηπιαγωγείο και δεν έχει το Δημοτικό
77. σχολείο;
78. Κ.: Παιχνίδια. Ράφια μετά δικά μας τα ονόματα, κατασκευές
79. Π.: Ωραία. Το Δημοτικό τι έχει;
80. Κ.: Το Δημοτικό έχει ρούχα
81. Π.: Ναι
82. Κ.: Ε ζωγραφικές, πίνακα , βιβλία, εφημερίδες.
83. Π.: Ωραία. Σε ευχαριστώ πολύ

Αριθμός συνέντευξης: 31

Ημερομηνία: 25/11/2016

Τόπος: 12ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτή: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:04:36

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Κορίτσι(Κ)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Κ.: Ναι
3. Π.: Γιατί
4. Κ.: Γιατί έχει παραμύθια και μαθαίνουμε πάρα πολλά πράγματα
5. Π.: Ωραία. Τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
6. Κ.: Να παίζω με τους φίλους μου
7. Π.: Ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
8. Κ.: Ναι
9. Π.: Γιατί θα ήθελες να πας;
10. Κ.: Για να κάνω καινούργιες φίλες
11. Π.: Ωραία. Πώς έμαθες για αυτό; Άκουσες από κάπου κάτι;
12. Κ.: Όχι
13. Π.: Εκεί που θα πας θα έχεις μία καινούργια δασκάλα ή έναν καινούργιο
14. δάσκαλο. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
15. Κ.: Θα μας μαθαίνει πράγματα
16. Π.: Ωραία. Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί μαζί σου;
17. Κ.: Δεν ξέρω

18. Π.: Ποιος φαντάζεσαι ότι μπορεί να είναι στο σχολείο;
19. Κ.: ...
20. Π.: Οι φίλοι σου λογικά. Με τους φίλους σου θα είσαι... Θέλω τώρα να μου
21. πεις πως φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθήτρια του Δημοτικού
22. Κ.: Δεν ξέρω
23. Π.: Εσύ για παράδειγμα του χρόνου που θα πας στο Δημοτικό σχολείο τι θα
24. κάνεις; Πώς θα συμπεριφέρεσαι;
25. Κ.: Σωστά
26. Π.: Δηλαδή;
27. Κ.: ... Θα κάνω σωστά πράγματα
28. Π.: Και τι άλλο θα κάνεις εκεί που θα πας;
29. Κ.: ... Θα μαθαίνω πράγματα
30. Π.: Ωραία. Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
31. Κ.: Δεν ξέρω
32. Π.: Αισθάνεσαι ωραία, πώς αισθάνεσαι που θα πας;
33. Κ.: Ωραία
34. Π.: Χαίρεσαι που θα κάνεις καινούργιους φίλους;
35. Κ.: Ναι
36. Π.: Τώρα θέλω να μου πεις πως φαντάζεσαι την νέα σου τάξη
37. Κ.: Ωραία
38. Π.: Δηλαδή; Περιέγραψε την μου
39. Κ.: ... Θα έχει καρέκλες και τραπέζια
40. Π.: Ωραία. Πώς θα ήθελες να είναι το σχολείο που θα πας για να ου αρέσει
41. Κ.: Δεν ξέρω
42. Π.: Για παράδειγμα πως θα ήθελες να είναι η αυλή έξω για να μπορείς να
43. παίζεις;
44. Κ.: ... Μεγάλη
45. Π.: Ωραία. Τι θα ήθελες να έχει για να παίζεις;
46. Κ.: Μπάσκετ
47. Π.: Η τάξη σου μέσα τι θα ήθελες να έχει για να σου αρέσει;
48. Κ.: Ωραία παιχνίδια και να μαθαίνουμε καινούργια πράγματα
49. Π.: Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στη νέα σου τάξη;
50. Κ.: Να διαβάζω
51. Π.: Ωραία. Τώρα θέλω να μου απαντήσεις σε μια τελευταία ερώτηση... Σε τι
52. πιστεύεις ότι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό. Για παράδειγμα
53. σκέψου κάτι που μπορεί να έχει το Νηπιαγωγείο και να μην έχει του χρόνου
54. του Δημοτικού σχολείο
55. Κ.: Μμ...
56. Π.: Τι μπορεί να έχει το Νηπιαγωγείο;
57. Κ.: Δεν ξέρω
58. Π.: Για παράδειγμα τι μπορεί να μην δεις του χρόνου στο Δημοτικό σχολείο;
59. Κ.: ... Παιδιά
60. Π.: Σε ευχαριστώ πολύ!

Αριθμός συνέντευξης: 32
Ημερομηνία: 25/11/2016
Τόπος: 12ο Νηπιαγωγείο Βόλου

Ονοματεπώνυμο συνεντευκτής: Χαντζή Παρασκευή (Π)

Διάρκεια: 00:04:58

Φύλο συνεντευξιζόμενου: Αγόρι(Α)

Ηλικία: Νήπιο

1. Π.: Σου αρέσει το Νηπιαγωγείο σου;
2. Α.: Ναι
3. Π.: Γιατί;
4. Α.: Γιατί μ' αρέσει παρά πολύ
5. Π.: Γιατί σ' αρέσει πάρα πολύ;
6. Α.: Τα παιχνίδια και οι εργασίες
7. Π.: Ωραία. Εσένα τι σου αρέσει να κάνεις πιο πολύ;
8. Α.: Μμ... μου αρέσει να παίζω και να κάνω εργασίες
9. Π.: Ωραία. Θέλεις να πας στο Δημοτικό σχολείο;
10. Α.: Ναι
11. Π.: Γιατί;
12. Α.: Για να κάνω ασκήσεις και διάβασμα
13. Π.: Ωραία. Από πού έμαθες για το Δημοτικό σχολείο;
14. Α.: Μμ δεν ξέρω
15. Π.: Εντάξει. Εκεί που θα πας θα έχεις μία καινούργια δασκάλα ή έναν
16. καινούργιο δάσκαλο. Τι πιστεύεις ότι θα κάνει;
17. Α.: Πιστεύω ότι μερικές φορές θα γιορτάζουν
18. Π.: Τι πιστεύεις ότι θα κάνει ο δάσκαλος ή η δασκάλα μαζί με εσάς;
19. Α.: Να να να μας βάζει ασκήσεις
20. Π.: Ωραία. Ποιοι άλλοι θα είναι εκεί πέρα μαζί σου;
21. Α.: Τι;
22. Π.: Ποιοι άλλοι θα είναι στο σχολείο μαζί σου; Θα είναι ο δάσκαλος η
23. δασκάλα. Ποιοι άλλοι θα είναι;
24. Α.: Οι φίλοι μου
25. Π.: Ωραία. Τώρα θέλω να μου πεις πως φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθητή
26. του Δημοτικού;
27. Α.: Δεν ξέρω
28. Π.: Πώς φαντάζεσαι τον εαυτό σου ως μαθητή
29. του Δημοτικού
30. Α.: Μμ θα παίζω και θα τρώω
31. Π.: Ωραία. Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
32. Α.: Τι;
33. Π.: Πώς αισθάνεσαι που θα πας στο Δημοτικό σχολείο;
34. Α.: Υπέροχα
35. Π.: Ωραία. Πώς θα συμπεριφέρεσαι
36. Α.: Ωραία, όμορφα
37. Π.: Θέλω να μου πεις πως πιστεύεις ότι θα είναι η τάξη σου
38. Α.: Μμ... με μπλε πόρτα
39. Π.: Ωραία. Τι άλλο μπορεί να έχει η τάξη σου μέσα;
40. Α.: Νομίζω ότι θα έχει έναν πίνακα για τον δάσκαλο
41. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο που θα έχει;
42. Α.: Καρέκλες
43. Π.: Πώς θα ήθελες να είναι το σχολείο που θα πας για να σου αρέσει;
44. Α.: Δεν άκουσα
45. Π.: Πώς θα ήθελες να είναι το σχολείο που θα πας για να σου αρέσει;

46. Α.: Σαν του αδελφού μου του Κ.
47. Π.: Πώς είναι το σχολείο του αδελφού σου για περιέγραψε το μου
48. Α.: Λαδί και είναι και πολύ ωραίο
49. Π.: Ωραία. Δηλαδή τι έχει η αυλή έξω
50. Α.: Προαύλιο
51. Π.: Τι έχει το προαύλιο δηλαδή, πώς είναι;
52. Α.: Έχει άσπρες γραμμές, έχει και καλάθια για τις μπάλες
53. Π.: Ωραία. Η τάξη μέσα πώς είναι;
54. Α.: Τι;
55. Π.: Η τάξη του μέσα πως είναι;
56. Α.: Δεν ξέρω
57. Π.: Δεν έχεις πάει μέσα;
58. Α.: Όχι
59. Π.: Η τάξη σου εσένα πώς θα ήθελες να είναι;
60. Α.: Θα ήθελα να είναι με πολύχρωμα χρώματα και με παιδιά να τρέχουν
61. Π.: Ωραία. Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στη νέα σου τάξη;
62. Α.: Τι;
63. Π.: Τι πιστεύεις ότι θα κάνεις στη νέα σου τάξη;
64. Α.: Μμ... θα διαβάζω βιβλία και θα και θα παίζω με παιχνίδια
65. Π.: Ωραία. Πώς θα είναι το πρόγραμμα εκεί;
66. Α.: Μμ δεν ξέρω
67. Π.: Ε πως τον φαντάζεσαι να είναι, τι θα κάνετε;
68. Α.: Ε φαντάζομαι να κάνουμε διάβασμα (φωνάζει δυνατά)
69. Π.: Ωραία. Τώρα θέλω να μου απαντήσεις σε μία τελευταία ερώτηση σε τι
70. πιστεύεις ότι διαφέρει το Νηπιαγωγείο από το Δημοτικό; Για παράδειγμα τι
71. έχει το Νηπιαγωγείο εδώ και μπορεί να μην το δεις του χρόνου στο Δημοτικό
72. Α.: Τα πατώματα εδώ μοιάζουν με παλατιούδες
73. Π.: Ωραία. Κάτι άλλο που μπορεί να έχει το Νηπιαγωγείο περισσότερο από το
74. Δημοτικό σχολείο;
75. Α.: Ε... πολλά παιχνίδια
76. Π.: Ωραία. Σε ευχαριστώ πολύ